

Poliisi 2020

Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden
suunnitelma, päivitys 2011

Sisäinen turvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 16/2011

Tekijät Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnittelutyöryhmä Osastopäällikkö Kauko Aaltomaa, puheenjohtaja Sisäinen tarkastaja Eero Nukari, sihteeri		Julkaisun laji Työryhmän raportin päivitys	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 1.2.2010, SM008:00/2010	
Julkaisun nimi Poliisi 2020 - Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma, päivitys 2011			
Julkaisun osat Raportti			
Tiivistelmä Sisäasiainministeriö asetti 1.2.2010 työryhmän seuraamaan maaliskuussa 2009 valmistuneessa Poliisi 2020 -suunnitelmassa (sisäasiainministeriön julkaisu 5/2009) ehdotettujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja päivittämään raporttia. Työryhmän tuli laadittua raporttia lähtökohtana pitäen tunnistaa poliisin toimintaympäristön keskeiset muutostekijät ja arvioida niiden merkitys sekä määrittää poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarve ja tehdä ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi. Työryhmä on todennut, ettei vuosina 2008–2010 poliisin toimintaympäristössä ja suoritemäärissä ole tapahtunut sellaisia yllättäviä positiivisia tai negatiivisia muutoksia, joka edellyttäisivät alkuperäisessä Poliisi 2020 -raportissa asetettujen tavoitteiden muuttamista. Työryhmä on arvioinut, että poliisitoimen lisäresurssien tarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä on 673 henkilötyövuotta eli 6 % vuoden 2010 henkilötyövuosimäärästä. Henkilöstön kokonaismääräksi vuonna 2020 muodostuu tällöin 11 482 henkilötyövuotta. Vuotuiset henkilöstömenot kasvavat vuodesta 2010 vuoteen 2020 siten, että vuonna 2020 lisärahoitustarve verrattuna tiedossa olevaan määrärahakehystasoon on 67 miljoonaa euroa nykyistä henkilötyövuoden hintaa käyttäen. Poliisitehtävissä toimivan henkilöstön osalta lisästarve on 724 henkilötyövuotta. Tällöin poliisien kokonaismääräksi tulee 8 296 henkilötyövuotta ja lisäksi poliisitehtävissä toimii 420 kenttätyöjaksolla olevaa opiskelijaa. Järjestelmiä ja työmenetelmiä kehittämällä voidaan vähentää poliisitoimen muuta henkilöstöä 230 henkilötyövuodella 2 486 henkilötyövuoteen. Poliisien koulutustarpeen lisääntymisen vuoksi harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrän arvioidaan lisääntyvän 179 henkilötyövuodella. Poliisin on seuraavalla kymmenvuotiskaudella lisättävä panostusta erityisesti ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan, johon tulisi lisätä resursseja 683 henkilötyövuotta, sekä jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen toimintaan 202 henkilötyövuotta. Toimintaedellytysten turvaamiseen tarvittavan henkilöstön määrää voidaan puolestaan vähentää 212 henkilötyövuodella. Poliisien peruskoulutuksen aloituspaikkamääräksi vuonna 2011 on päätetty 240. Jotta vuoden 2020 henkilöstömäärän tavoitetaso saavutetaan, poliisien koulutusmäärä tulisi lisätä vuodesta 2012 alkaen 384 aloituspaikkaan. Työryhmän esittämä poliisin henkilöstötarve edellyttää, että myös työryhmän esittämät henkilöstötarvetta vähentävät toimenpiteet toteutetaan. Päätökset mahdollisista henkilöstömäärämuutoksista tulee tehdä valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvion puitteissa. Esiityksen toteuttaminen merkitsisi poliisille asetettujen määrällisten tuottavuustavoitteiden poistamista. Työryhmä on sen vuoksi varsinaisen esityksensä lisäksi laatinut vertailtavaksi kaksi toisenlaista kehitysmallia poliisin henkilöstömääräksi vuoteen 2020 saakka. Mallit ovat 1) vuoden 2010 kokonaishenkilöstömäärän säilyttäminen vuoteen 2020 saakka ja 2) tuottavuusohjelman mukaisen henkilöstömäärän noudattaminen.			
Avainsanat (asiasanat) henkilöstö, koulutus, poliisi, resurssit, strategia, suunnittelu, toimintaympäristö, tulevaisuus, tuottavuus			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-663-9 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 16/2011		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-662-2
Kokonaissivumäärä 126	Kieli suomi	Hinta 25,00 € + alv	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Planeringsarbetsgrupp för polisens behov av personal på lång sikt Avdelningschef Kauko Aaltomaa, ordförande Intern granskare Eero Nukari, sekreterare		Typ av publikation Uppdatering av arbetsgruppsrapport	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 1.2.2010, SM008:00/2010	
Publikation (även den finska titeln) Poliisi 2020 – plan rörande polisens personalbehov på lång sikt. Uppdatering 2011			
Publikationens delar Rapport			
Referat Inrikesministeriet tillsatte 1.2.2010 en arbetsgrupp för att uppfölja förverkligandet av de utvecklingsåtgärder som ingår i den i mars 2009 färdigställda Poliisi 2020 -planen (inrikesministeriets publikationer 5/2009) och att uppdatera rapporten. Arbetsgruppen skulle utgående från den uppgjorda rapporten identifiera de centrala ändringsfaktorerna i verksamhetsomgivningen och bedöma deras betydelse samt definiera polisens personalbehov på lång sikt och uppgöra förslag till utvecklingsåtgärder. Arbetsgruppen har konstaterat att det inte under åren 2008–2010 har inträffat sådana överraskande positiva eller negativa förändringar i polisens verksamhetsomgivning och prestationssiffror som skulle förutsätta en förändring av de målsättningar som uppställdes i den ursprungliga Poliisi 2020 -rapporten. Arbetsgruppen har bedömt att behovet av tilläggsresurser inom polisen från år 2010 fram till år 2020 uppgår till 673 personarbetsår, dvs. till 6 % av antalet personarbetsår år 2010. Den totala personalen uppgår år 2020 således till 11 482 personarbetsår. De årliga personalutgifterna ökar från år 2010 till år 2020 så att behovet av tilläggsfinansiering år 2020 jämfört med den kända nivån på anslagsramen uppgår till 67 miljoner euro om man använder priset på nuvarande personarbetsår. Tilläggsbehovet för den personal som tjänstgör i polisuppgifter uppgår till 724 personarbetsår. Härigenom uppgår totala antalet poliser till 8 296 personarbetsår och dessutom tjänstgör 420 studerande på fältpraktik i polisuppgifter. Genom att utveckla system och arbetsmetoder kan man minska den övriga personalen med 230 personarbetsår till 2 486 personarbetsår inom polisväsendet. På grund av ökningen av skolningsbehovet bland poliserna uppskattar man att antalet studeranden på praktikperiod ökar med 179 personarbetsår. Polisen måste under följande tioårsperiod öka satsningen på speciellt förebyggande och avslöjande verksamhet, för vilka man borde öka resurserna med 683 personarbetsår, samt för efterhandsverksamhet och verksamhet beroende av kundinitiativ med 202 personarbetsår. Den personal som behövs för trygghet av verksamhetsförutsättningarna kan däremot minskas med 212 personarbetsår. Antalet nybörjarplatser för polisernas grundutbildning har år 2011 fastställts till 240. För att den eftersträlvade nivån beträffande personalantalet år 2020 skall uppnås borde utbildningsantalet ökas till 384 nybörjarplatser från och med år 2012. Det behov av personal inom polisen som arbetsgruppen framför förutsätter att även de åtgärder som arbetsgruppen framför beträffande en minskning av personalbehovet förverkligas. Besluten om eventuella förändringar i personalantalet bör göras inom ramen för de statsfinansiella ramarna och statsbudgeten. Ett förverkligande av förslaget skulle för polisen innebära ett eliminerande av de uppställda kvantitativa produktivetsmålsättningarna. Arbetsgruppen har därför utöver sitt egentliga förslag dessutom i jämförande syfte uppgjort två utvecklingsmodeller av annat slag rörande polisens personalantal fram till år 2020. Modellerna är 1) bevarandet av det totala personalantalet år 2010 ända fram till år 2020 och 2) beakta i produktivetsprogrammet framfört personalantal.			
Nyckelord personal, skolning, polisen, resurser, strategi, planering, verksamhetsomgivning, framtid, produktivitet			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-663-9 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 16/2011		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-662-2
Sidoantal 126	Språk finska	Pris 25 € + moms	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisäasiainministeriölle

Hallitusohjelman mukaisesti asetettu työryhmä antoi 11.3.2009 sisäasiainministeriölle raporttinsa Poliisi 2020 – Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma. Työryhmän tavoitteena oli perusteiden selvittäminen päätöksenteolle poliisin resurssitilanteen vakiinnuttamiseksi. Työryhmä selvitti poliisitoiminnan toteutunutta kehitystä viimeisimmän parinkymmenen vuoden aikana. Tarkastelukulmana olivat vaikutukset resursseihin ja työmääriin. Nykytilanteen analysointina tarkasteltiin vuoden 2007 resurssimääriä ja saavutettuja tuloksia tehtäväalueittain. Tulevaisuutta hahmotettiin vuoteen 2020 saakka, minkä pohjalta tehtiin arvio siitä, minkälaista resurssimäärää eri tehtävät vaativat määritellyllä palvelutasolla. Työryhmä ehdotti myös lisäresurssitarpeita vähentäviä toimenpiteitä.

Sisäasiainministeriö asetti uudelleen työryhmän toimikaudeksi 1.2.2010–31.3.2011 seuraamaan Poliisi 2020 -suunnitelmassa ehdotettujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja päivittämään raporttia. Työryhmä luovutti ensimmäisen päivitysraporttinsa 19.4.2010. Siinä esitettiin poliisin suoritelmien ja toimintaympäristön kehitystä kuvaavia päivitettyjä tilastotietoja, toteutuneet henkilömäärä- ja henkilötyövuositiedot vuosilta 2008 ja 2009 sekä tarkistettu henkilöstötarvesuunnitelma vuoteen 2020 saakka.

Tässä vuoden 2011 päivitysraportissa esitetään päivitettyjä tilastotietoja, toteutuneet henkilömäärä- ja henkilötyövuositiedot vuodelta 2010, päivitetty tulevaisuusarvio vuoteen 2020 ulottuvasta kehityksestä sekä uudelleen tarkistettu henkilöstötarvesuunnitelma vuoteen 2020 saakka.

Työryhmän puheenjohtajana toimi osastopäällikkö Kauko Aaltomaa sisäasiainministeriön poliisiosastolta ja varapuheenjohtajana poliisiyllyjohtaja Mikko Paatero Poliisihallituksesta. Työryhmän muina jäseninä ovat talousjohtaja Jukka Aalto sisäasiainministeriöstä, henkilöstöpäällikkö Tiina Eränpö Poliisihallituksesta, suunnittelujohtaja Sanna Heikinheimo sisäasiainministeriön poliisiosastolta, poliisipäällikkö Taisto Huokko Etelä-Savon poliisilaitoksesta, poliisijohtaja Seppo Kolehmainen Poliisihallituksesta, poliisijohtaja Sauli Kuha Poliisihallituksesta, tekninen johtaja Arto Kujala Poliisihallituksesta (31.3.2010 saakka), poliisipäällikkö Markku Luoma Keski-Suomen poliisilaitoksesta, erikoissuunnittelija Hannu Niemi Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta ja lainsäädäntöneuvos Hannu Taipale valtiovarainministeriöstä. Työryhmän asiantuntijoina toimivat talouspäällikkö Mauno Iskala Poliisihallituksesta ja puheenjohtaja Yrjö Suhonen Suomen Poliisijärjestöjen Liitosta. Työryhmän sihteerinä toimi sisäinen tarkastaja Eero Nukari Poliisihallituksesta.

Saatuaan Poliisi 2020 -suunnitelman vuoden 2011 päivityksen valmiiksi työryhmä jättää tämän raportin sisäasiainministeriölle.

Helsingissä 31.3.2011

Kauko Aaltomaa

Mikko Paatero

Jukka Aalto

Tiina Eränkö

Sanna Heikinheimo

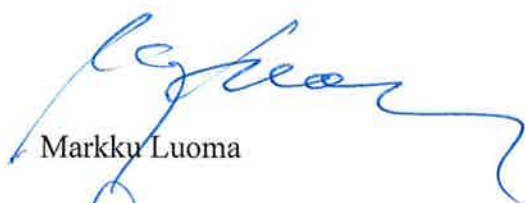
Taisto Huokko

Seppo Kolehmainen

Sauli Kuha

Markku Luoma

Hannu Niemi

Hannu Taipale

Eero Nukari

Sisällys

1 Työryhmän asettaminen ja tehtävät.....	3
2 Yhteenvedo.....	4
3 Poliisin tehtävien ja resurssien toteutunut kehitys.....	8
3.1 Poliisin toimintaympäristön ja toimintojen muuttuminen	8
3.2 Rikollisuuden kehitys.....	11
3.2.1 Poliisin tietoon tullut rikollisuus.....	11
3.2.2 Poliisin selvittämät rikokset.....	13
3.3 Hälytystehtävät.....	15
3.4 Liikenteen valvonta.....	20
3.5 Poliisin lupahallinto	21
3.6 Rahoitus ja menot.....	22
4 Poliisin henkilöstömäärän toteutunut kehitys.....	26
4.1 Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet.....	26
4.2 Nykyisen henkilöstön poistuma-arvio	29
4.3 Työajan käyttö.....	30
5 Tulevaisuusarvio vuoteen 2020 ulottuvasta kehityksestä.....	37
5.1 Väestön kehitys	37
5.2 Yhteiskunnallinen kehitys.....	39
5.2.1 Globaaleja ja alueellisia ilmiöitä ja kehityskulkuja.....	39
5.2.2 Lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset	51
5.3 Poliisin tehtävien ja toimintojen kehitys	53
6 Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarve.....	64
6.1 Henkilöstötarve vuonna 2020 henkilöstö- ja toimintoryhmittäin	64
6.2 Henkilöstötarve vuonna 2020 toiminnoittain.....	68
6.3 Poliisien peruskoulutustarve vuosina 2011–2020.....	70
6.4 Henkilöstömäärän vuosittainen muutos	71
6.5 Henkilöstötarve-esityksen rahoitustarve verrattuna poliisin määräraha-kehityksiin	75
6.6 Henkilöstölisäyksillä aikaansaattavia vaikutuksia	77

7 Henkilöstötarpeen perustelut toiminnoittain	80
8 Ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi.....	96

Liitteet

Liite 1: Poliisin henkilöstötarpeen vertailulaskelmia	104
---	-----

1 Työryhmän asettaminen ja tehtävät

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman mukaisesti hallitus on määrittänyt sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet poikkihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden ohjelmassa. Hallitusohjelmaan tehdyn kirjauksen mukaisesti poliisille on tehty suunnitelma pitkän aikavälin henkilöstötarpeista. Sisäasiainministeriö asetti 21.2.2008 työryhmän tähän tehtävään. Työryhmä antoi 11.3.2009 raporttinsa Poliisi 2020 – Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma.

Poliisiylijohtaja Mikko Paateron puheenjohdolla toimineen työryhmän tavoitteena oli perusteiden selvittäminen päätöksenteolle poliisin resurssitilanteen vakiinnuttamiseksi. Työryhmä selvitti poliisitoiminnan toteutunutta kehitystä viimeisimmän parinkymmenen vuoden aikana. Tarkastelukulmana olivat vaikutukset resursseihin ja työmääriin. Nykytilanteen analysointina tarkasteltiin vuoden 2007 resurssimääriä ja saavutettuja tuloksia tehtävälueittain. Tulevaisuutta hahmotettiin vuoteen 2020 saakka, minkä pohjalta tehtiin arvio siitä, minkälaista resurssimäärää eri tehtävät vaativat määritellyllä palvelutasolla. Työryhmä ehdotti myös lisäresurssitarpeita vähentäviä toimenpiteitä.

Sisäasiainministeriö asetti 1.2.2010 uudelleen työryhmän seuraamaan Poliisi 2020 -suunnitelmassa ehdotettujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja päivittämään raporttia. Työryhmän tuli laadittua raporttia lähtökohtana pitäen tunnistaa poliisin toimintaympäristön keskeiset muutostekijät ja arvioida niiden merkitys sekä määrittää poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarve ja tehdä ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi.

Työryhmän toimikausi oli 1.2.2010–31.3.2011. Työryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Työryhmä luovutti ensimmäisen päivitysraporttinsa 19.4.2010.

Työryhmän puheenjohtajana toimi osastopäällikkö Kauko Aaltomaa sisäasiainministeriön poliisiosastolta ja varapuheenjohtajana poliisiylijohtaja Mikko Paatero Poliisihallituksesta. Työryhmän muina jäseninä olivat talousjohtaja Jukka Aalto sisäasiainministeriöstä, henkilöstöpäällikkö Tiina Eränkö Poliisihallituksesta, suunnittelujohtaja Sanna Heikinheimo sisäasiainministeriön poliisiosastolta, poliisipäällikkö Taisto Huokko, Etelä-Savon poliisilaitoksesta, poliisijohtaja Seppo Kolehmainen Poliisihallituksesta, poliisijohtaja Sauli Kuha Poliisihallituksesta, tekninen johtaja Arto Kujala Poliisihallituksesta (31.3.2010 saakka), poliisipäällikkö Markku Luoma Keski-Suomen poliisilaitoksesta, erikoissuunnittelija Hannu Niemi Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta sekä lainsäädäntöneuvos Hannu Taipale valtiovarainministeriöstä. Työryhmän sihteerinä toimi sisäinen tarkastaja Eero Nukari Poliisihallituksesta. Työryhmän asiantuntijoina toimivat talouspäällikkö Mauno Iskala Poliisihallituksesta sekä puheenjohtaja Yrjö Suhonen Suomen Poliisijärjestöjen Liitosta.

2 Yhteenveto

Tätä päivitysraporttia on hyvä lukea rinnan alkuperäisen Poliisi 2020 -raportin (sisäasiainministeriön julkaisuja 5/2009) kanssa kokonaiskuvan saamiseksi työryhmän esityksistä ja niiden perusteista. Alkuperäisessä raportissa on käsitelty tätä raporttia laajemmin muun muassa lainsäädännön sekä poliisin toimintaympäristön, tehtävien, resurssien ja palvelutason toteutunutta kehitystä, vertailtu poliisin henkilöstöresursseja Euroopan maissa sekä arvioitu muiden toimijoiden toiminnan kehittämisen vaikutusta poliisin resurssitarpeisiin. Alkuperäisessä raportissa tarkasteltiin nykytilanteen analysointina vuoden 2007 resurssimääriä ja saavutettuja tuloksia tehtäväalueittain. Työryhmä on todennut, ettei tämän jälkeen vuosina 2008–2010 poliisin toimintaympäristössä ja suoritelmäärissä ole tapahtunut sellaisia yllättäviä positiivisia tai negatiivisia muutoksia, joka edellyttäisivät alkuperäisessä Poliisi 2020 -raportissa asetettujen keskeisten tavoitteiden muuttamista.

Työryhmän tavoitteena on ollut perusteiden selvittäminen päätöksenteolle poliisin resurssitilanteen vakiinnuttamiseksi ja vuoteen 2020 ulottuvan henkilöstösuunnitelman aikaansaamiseksi. Suunnitelma perustuu toimintaympäristön muutosten, uhkakuvien ja poliisin tehtävien määrän kehittymisen arviointiin. Poliisin on kuitenkin oltava aina valmis muuttamaan toimintaansa myös ennakoimattomien muutosten mukaisesti.

Poliisille on asetettu paljon tehtäviä, mutta tähän asti tarkastelussa ei juurikaan ole ollut se, millä voimavaroilla tehtävät hoidetaan. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät poliisityön sisällön ja laadun kehittämistä. Lisäksi valtionhallinnon tuottavuustavoitteet edellyttävät, että poliisinkin toimintaa on suunniteltava entistä pitkäjänteisemmin.

Poliisin toiminta on viimeisimmän parin vuosikymmenen aikana selkeästi tehostunut ja tuottavuus on parantunut. Poliisin virkojen määrä ei ole kuitenkaan lisääntynyt huolimatta lisääntyneistä tehtävistä. Henkilöstömäärän huippu saavutettiin vuonna 2004, mutta henkilöstömäärä on sen jälkeen vähentynyt. Kuitenkin vakinaisten poliisien henkilötyövuosien määrä ylitti vuosina 2009 ja 2010 yli 200:lla vuoden 2008 vastaavan poliisimäärän, mikä on näkynyt monien poliisin toimintojen myönteisenä kehityksenä.

Monissa Suomen kaltaisissa eurooppalaisissa maissa poliisien määrä on lisääntynyt vuoden 1995 jälkeen. Suomessa on merkittävästi vähemmän poliiseja suhteessa asukaslukuun kuin useissa Suomen kaltaisissa maissa. Lisäksi Suomen poliisien määrän suhteellinen kehityssuunta on ollut vähenevä, toisin kuin muissa Pohjoismaissa, joissa kaikissa suhteellinen poliisien määrä on lisääntynyt.

Kansalaisten luottamus poliisiin on suuri. Sen säilyttämiseksi nykyistä pitkäjänteisempi, kansalaisten odotukset huomioon ottava strateginen suunnittelu toiminnan kehittämisessä on merkityksellistä ja tarpeellista.

Poliisien määrän riittävyys riippuu toiminnalle asetetuista tavoitteista ja sopivaa turvallisuustasoa koskevista käsityksistä. Poliisitoimi ei kuulu niihin julkisen vallan tehtävälajeisiin, joiden kehittäminen voitaisiin keskeisesti perustaa määrällisiin tarveennusteisiin. Toiminnan painopisteiden määrittäminen on ensisijaisesti poliittiseen päätöksentekoon kuuluva asia. Myös tehtävienjako eri viranomaisten ja yksityisen sektorin välillä on olennaista tarkasteltaessa poliisin resurssitarvetta.

Poliisin tärkeimpiä tehtäviä ovat rikosten ennalta estäminen sekä kansalaisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisääminen. Turvallisuus muodostuu turvattomuutta aiheuttavista, turvallisuutta edistävästä ja syrjäytymistä ehkäisevistä osatekijöistä, joihin kaikkiin poliisin pitää pystyä toiminnallaan vaikuttamaan.

Poliisin henkilöstötarpeet ovat sekä laadullisia että määrällisiä. Poliisilta vaaditaan tulevaisuudessa uudenlaista osaamista. Sekä lainsäädännöllisten että yhteiskunnallisten muutosten myötä poliisin toiminnassa on tullut välttämättömäksi yhä syvempi erikoistuminen ammattitaidon varmistamiseksi erityistoiminnoissa sekä erityisosaamista vaativissa rikosasioissa – kokonaisuuden ymmärtäminen ja monialaosaaminen eivät saisi siitä huolimatta heiketä.

Rikollisuuden kehitykseen ja siten myös poliisin toimintaan tulevat vaikuttamaan yleinen yhteiskunnallinen kehitys, kansainvälistyminen, maahanmuutto ja monikulttuurisuus, väestön ikärakenteessa tapahtuvat muutokset sekä tieto- ja muun tekniikan kehittyminen. Jotkin uudet uhkakuvat voivat nostaa tulevaisuudessa merkitystään, kuten uuden teknologian avulla tehdyt rikokset ja rikollisuuden ammattimaistuminen. Epäsuotuisan kehityksen ennalta estämiseen on pyrittävä poliisitoimintaa painottamalla. Henkilöstömäärän arvioinnin ohella onkin tärkeää tarkastella henkilöstöressurssien kohdentamisen muutostarpeita.

Poliisin tietoon tulleiden rikosten lukumäärä on vuosittain vaihdellut. Viime vuosina automaattisen liikennevalvonnan lisäämisen seurauksena tapahtunut tilastoitujen liikenne rikosten ja rikkomusten lukumäärän kasvu on lisännyt rikosten kokonaismäärää. Muiden poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on samanaikaisesti hieman vähentynyt. Rikosten selvitysaste on parantunut. Poliisin hälytystehtävien määrä kasvoi vuoteen 2007 saakka, mutta on sen jälkeen vähentynyt. Poliisipartioiden oma-aloitteisten tehtävien osuus kaikista hälytystehtävistä on jatkuvasti kasvanut. Poliisin myöntämien lupien määrä on lisääntynyt erityisen voimakkaasti.

Poliisin toimintamäärärahat lisääntyivät reaalisesti vuodesta 1998 vuoteen 2005 noin 20 prosenttia. Tästä vuoteen 2007 reaaliset määrärahat vähenivät 6 prosenttia. Vuonna 2009 reaalin kokonaisrahoitus oli vuoden 2005 tasolla. Vuonna 2010 reaali-rahoitus kasvoi 2,5 prosenttia. Vuoteen 2015 saakka tiedossa olevat määräraha-kehitykset kuitenkin alenevat vuosittain, mikä tulee vaikeuttamaan henkilöstötarve-esitysten toteuttamista.

Työryhmä on arvioinut, että poliisitoimen lisäresurssien tarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä on 673 henkilötyövuotta eli 6 % vuoden 2010 henkilötyövuosimäärästä. Henkilöstön kokonaismääräksi vuonna 2020 muodostuu tällöin 11 482 henkilötyövuotta. Vuotuiset henkilöstömenot kasvavat vuodesta 2010 asteittain vuoteen 2020 siten, että vuonna 2020 lisärahoitustarve on 35 miljoonaa euroa nykyistä henkilötyövuoden hintaa käyttäen. Lisärahoitustarve vuonna 2020 verrattuna tiedossa olevaan määräraha-kehystasoon on 67 miljoonaa euroa.

Poliisitehtävissä toimivan henkilöstön osalta lisäystarve on 724 henkilötyövuotta. Tällöin poliisien kokonaismääräksi tulee 8 296 henkilötyövuotta, lisäksi poliisitehtävissä toimii 420 kenttätyöjaksolla olevaa opiskelijaa. Järjestelmiä ja työmenetelmiä kehittämällä voidaan vähentää poliisitoimen muuta henkilöstöä 230 henkilötyövuodella 2 486 henkilötyövuoteen. Poliisien koulutustarpeen lisääntymisen vuoksi harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrän arvioidaan lisääntyvän 179 henkilötyövuodella.

Poliisiin on seuraavalla kymmenvuotiskaudella lisättävä panostusta erityisesti ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan, johon tulisi lisätä resursseja vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä 683 henkilötyövuotta, sekä jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen toimintaan 202 henkilötyövuotta. Toimintaedellytysten turvaamiseen tarvittavan henkilöstön määrää voidaan puolestaan vähentää 212 henkilötyövuodella.

Poliisikoulutuksen aloittaneiden määrän väheneminen vuosina 2007–2008 ja poliisien eläkepoistuman kiihtyminen johtavat poliisien kokonaismäärän alenemiseen vuonna 2011. Poliisien peruskoulutuksen aloituspaikkamääräksi vuonna 2011 on päätetty 240. Jotta vuoden 2020 henkilöstömäärän tavoitetaso saavutetaan, poliisien koulutusmäärä tulisi lisätä vuodesta 2012 alkaen Poliisiammattikorkeakoulun tarkoituksenmukainen toimintataso huomioon ottaen 384 aloituspaikkaan. Lisäksi aloituspaikkojen määrä tulisi todennäköisesti korottaa 408 paikkaan kolmen vuoden ajaksi, esimerkiksi vuosina 2015–2017.

Poliisiin pitkän aikavälin henkilöstösuunnitelman toteuttaminen esitetyn laajuuisena edellyttää, että myös työryhmän esittämät tuottavuutta parantavat ja henkilöstötarvetta vähentävät toimenpiteet toteutetaan samanaikaisesti. Poliisin toimintaa voidaan edelleen tehostaa muun muassa lainsäädäntöä ja viranomaisyhteistyötä kehittämällä sekä tekniikkaa hyödyntämällä. Alkuperäisessä Poliisi 2020 raportissa on esitetty 30 kehittämistoimenpidekokonaisuutta. Poliisihallitus vastaa toimenpiteiden toteutuksen edistämisestä ja seurannasta.

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi valtion toiminnan tuottavuuden ja tehokkuuden lisääminen. Tavoitteena on myös julkisten menojen kasvun hillitseminen tuottavuuden parantamisella. Tavoitteen saavuttamisessa keskeinen väline on valtion tuottavuusohjelman toteuttaminen. Koska työryhmän arviot poliisien määrällisistä tarpeista tulevaisuudessa perustuvat yhteiskunnalliseen tulevaisuusarvioon poliisin

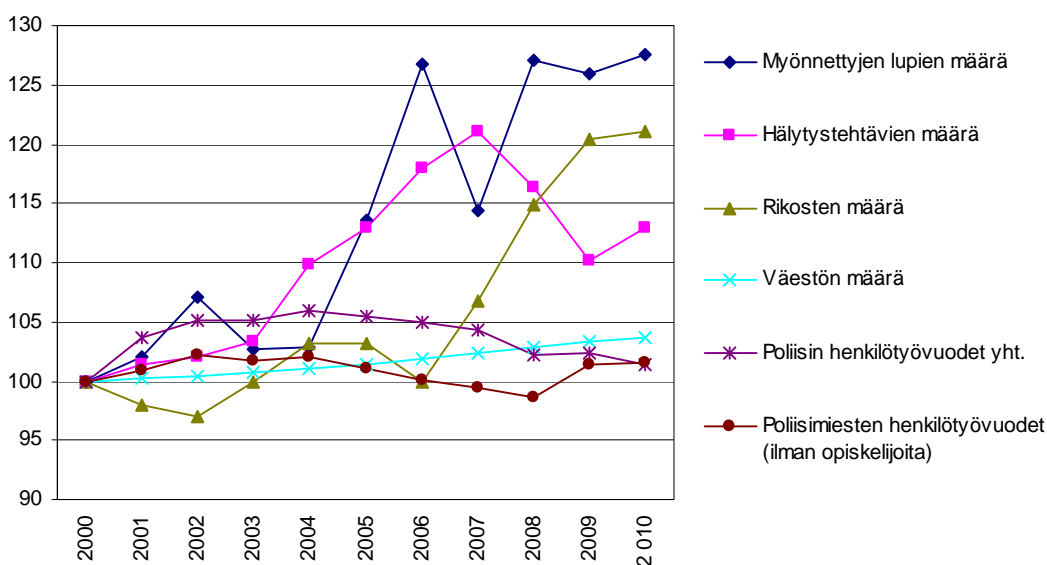
toimintaympäristöstä ja tehtävistä vuonna 2020, ei valtion tuottavuusohjelmassa sisäasiainministeriölle päätettyjä tuottavuusvähennyksiä ole otettu huomioon poliisitoimen henkilöstötarve-esityksessä. Esityksen toteuttaminen merkitsisi poliisille asetettujen määrällisten tuottavuustavoitteiden poistamista.

Päätökset mahdollisista henkilöstömäärämuutoksista tulee kuitenkin tehdä valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvion puitteissa. Työryhmä on sen vuoksi varsinaisen esityksensä lisäksi laatinut vertailtavaksi kaksi toisenlaista kehitysmallia poliisin henkilöstömääräksi vuoteen 2020 saakka. Mallit ovat 1) vuoden 2010 kokonaishenkilöstö-määrän säilyttäminen vuoteen 2020 saakka ja 2) tuottavuusohjelman mukaisen henkilöstömäärän noudattaminen vuoteen 2015 saakka ja saavutetun henkilöstömäärätason säilyttäminen vuoteen 2020 saakka. Näitä malleja koskevat kuvaukset, henkilömäärä-laskelmat ja arviot mallien toteuttamisesta aiheutuvista vaikutuksista on esitetty raportin liitteessä.

3 Poliisin tehtävien ja resurssien toteutunut kehitys

3.1 Poliisin toimintaympäristön ja toimintojen muuttuminen

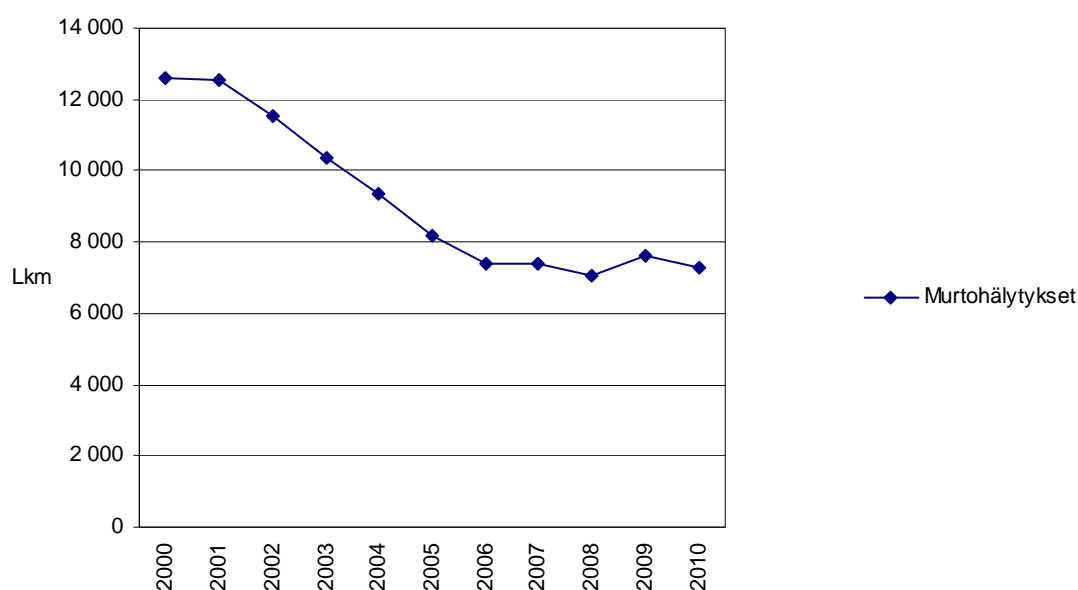
Poliisin henkilöstömäärä kasvoi vuoteen 2004 saakka, mutta on sen jälkeen vähentynyt. Kuitenkin vakinaisten poliisien henkilötyövuosien määrä ylitti vuosina 2009 ja 2010 yli 200:lla vuoden 2008 vastaavan poliisimäärän, mikä on näkynyt monien poliisin toimintojen myönteisenä kehityksenä. Poliisin myöntämien lupien määrä on 2000-luvulla lisääntynyt erityisen voimakkaasti. Hälytystehtävien määrä kasvoi vuoteen 2007 saakka, mutta on sen jälkeen vähentynyt, vuonna 2010 hälytystehtäviä oli 7 % vähemmän kuin vuonna 2007. Poliisin tietoon tulleiden rikosten lukumäärä on vuosittain vaihdellut. Viime vuosina automaattisen liikennevalvonnan lisäämisen seurauksena tapahtunut liikenne rikosten ja rikkomusten lukumäärän kasvu on lisännyt rikosten kokonaismäärää, vuonna 2010 tilastoitujen liikenne rikosten ja rikkomusten määrä oli 25 % korkeampi kuin vuonna 2007. Muiden poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on samanaikaisesti hieman vähentynyt. Rikosten selvitysaste on parantunut koko tarkastelukauden ajan. Vuonna 2010 sekä kaikkien rikosten, rikoslakirikosten ilman liikenne rikoksia että omaisuus rikosten selvitysprosentit olivat kolme prosenttiyksikköä korkeammat kuin vuonna 2008.

Kuva 1. Poliisitoiminnan volyyymi-indeksejä 2000–2010 (2000 = 100).

Poliisitoiminnan perinteinen jaottelu toisaalta valvontaan ja hälytystoimintaan sekä toisaalta rikostorjuntaan on vähentynyt. Rikosten ennalta estäminen on edellyttänyt uudenlaista lähestymistapaa. Perinteisesti on ymmärretty, että valvonta ja hälytystoiminta ovat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä. Nykyään poliisin ensipartio, joka menee tapahtumapaikalle, hoitaa mahdollisimman kattavasti tapahtumapaikkatutkinnan ja muut esitutkintaa tukevat toimet. Poliisipartioiden työstä kuluu huomattava osa myös erilaisten tietojärjestelmien käyttöön ja kirjauksiin.

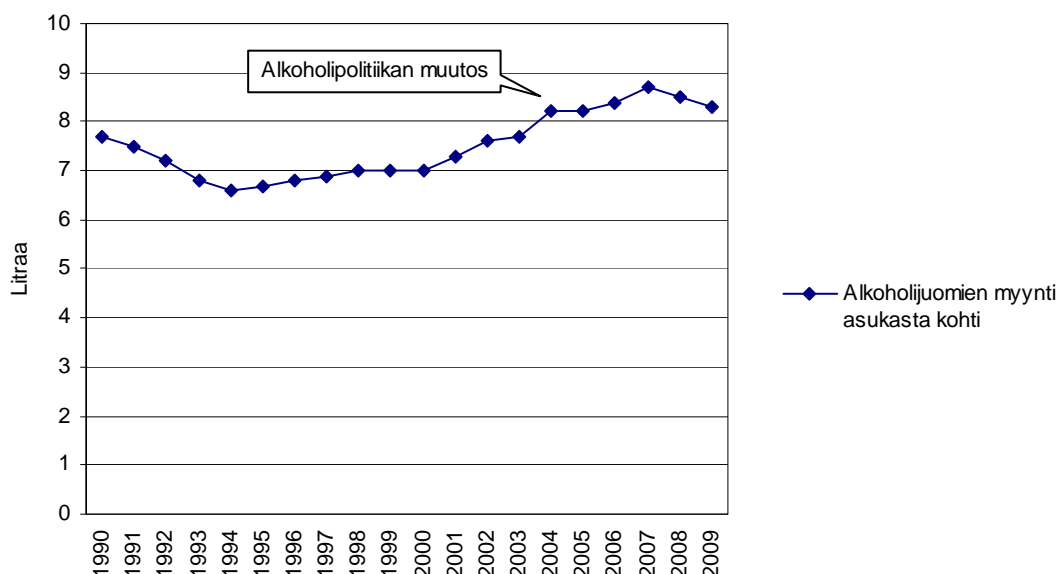
Hätäkeskuksiin tuli aiemmin runsaasti automaattisia murtohälytyksiä, joista osa oli vikailmoituksia. Poliisi joutui kuitenkin aina menemään myös vikailmoituspaikoille. Nykyään yhä useampi yritys ostaa turvallisuuspalvelun yksityiseltä yritykseltä, joiden vartijat suorittavat tarkastukset ja hälyttävät poliisin paikalle vasta tarvittaessa. Tämä on vapauttanut arviolta noin 30 henkilötyövuotta poliisilta muihin toimintoihin.

Kuva 2. Automaattiset murtohälytykset 2000–2010 (lkm).

Perinteisesti poliisin työhön on vaikuttanut alkoholipolitiikka, joka muuttui merkittävästi vuonna 2004. Alkoholin maahantuontiin poistettiin ja alkoholijuomien veroja alennettiin keskimäärin 33 prosenttia, mikä kohdistui etenkin väkeviin alkoholijuomiin. Tarkoituksena oli torjua alkoholin matkustajatuonnin kasvua Virosta ja harmaiden markkinoiden laajenemista Suomessa sekä pitää alkoholijuomien veropohja Suomessa. Tämä näkyi poliisin toiminnassa työmäärää lisäävänä tekijänä. Seuraavana vuonna muun muassa poliisin säilöön ottamien henkilöiden määrä ja kotihälytysten määrä kasvoivat. Alkoholiveron alennus näkyi poliisissa erityisesti ongelmakäyttäjien aiheuttamien hälytysten lisääntymisenä. Aiempaa useammin samoja

henkilöitä jouduttiin ottamaan säilöön päihtymyksen vuoksi jopa useita kertoja saman vuorokauden aikana. Säilöön otetut olivat myös aiempaa huonommassa kunnossa. Lisäksi Suomessa on tyypillistä, että poliisin tietoon tulleisiin pahoinpitely- ja henkirikoksiin syyllistyneistä sekä myös uhreista merkittävä osa on ollut tekohetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena.

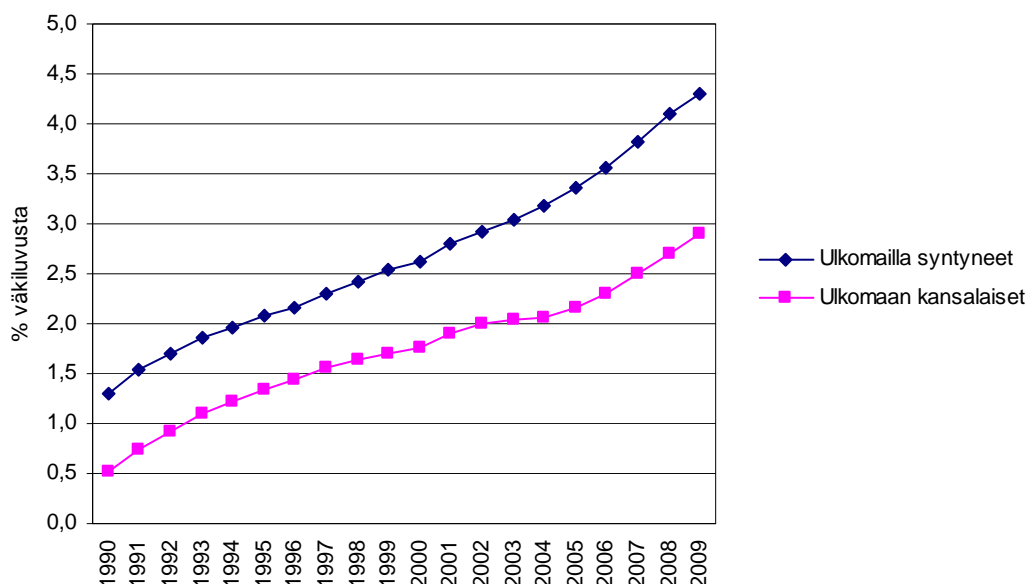

Kuva 3. Alkoholijuomien myynti 100 %:n alkoholina 1990–2009 (litraa).

Suomeen saapui 1990-luvun alusta alkaen lisääntyvässä määrin maahanmuuttajia. Maahanmuuton kasvu on ollut tämän jälkeenkin nopeaa. Suomeen otettiin 1990-luvun alkuvuosina vastaan myös aiempaa enemmän pakolaisia. Kansainvälisesti verrattuna Suomen pakolaisväestö oli kuitenkin pieni. Toisaalta samaan aikaan Suomen taloudellinen lama lisäsi kantaväestön epäluuloa maahanmuuttajia kohtaan.

Suomessa asui vuonna 2009 noin 156 000 maahan muuttanutta ulkomaan kansalaista. Määrä on lähes kuusinkertainen vuoteen 1990 verrattuna. Ulkomaalaisten osuus väestöstä oli 2,9 prosenttia vuonna 2009. Ulkomailla syntyneiden, Suomen tai muiden maiden kansalaisten osuus väestöstä on kolme- ja puolikertaistunut vuodesta 1990; vuonna 2009 heitä oli noin 230 000.

Poliisin haaste maahanmuuttajien osalta on ennen kaikkea suvaitsevaisuuden lisääminen yhteiskunnassa. Poliisin tulee tehdä yhteistyötä niin muiden viranomaisten, sidosryhmien kuin kansalaisjärjestöjen kanssa maahanmuuttajien syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi. Poliisin tehtävänä on turvata kaikille maassa oleville kansalaisuudesta tai alkuperästä riippumatta turvalliset mahdollisuudet elää osana yhteiskuntaa. Etenkin ennalta estävän toiminnan merkitys korostuu.

Kuva 4. Ulkomailla syntyneiden ja ulkomaan kansalaisten osuus väkiluvusta 1990–2009 (%).

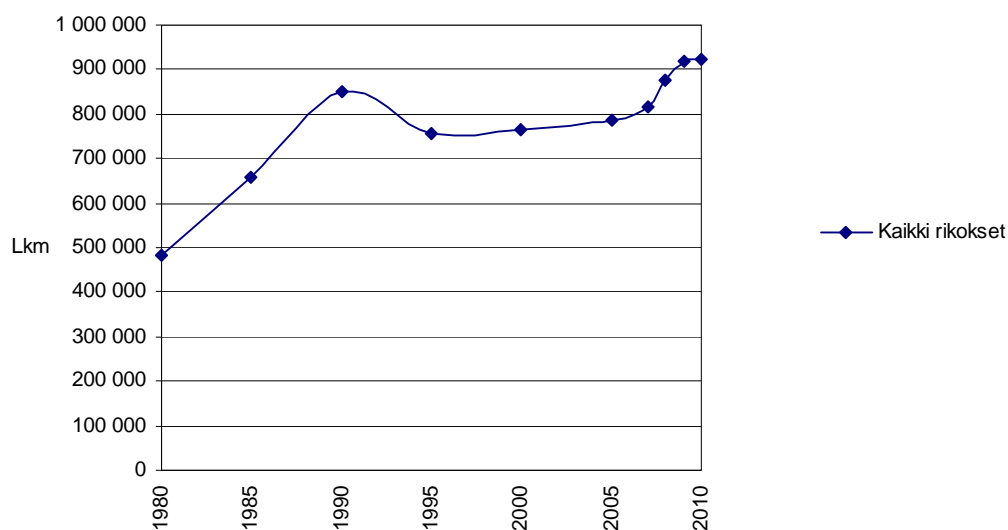
3.2 Rikollisuuden kehitys

3.2.1 Poliisin tietoon tullut rikollisuus

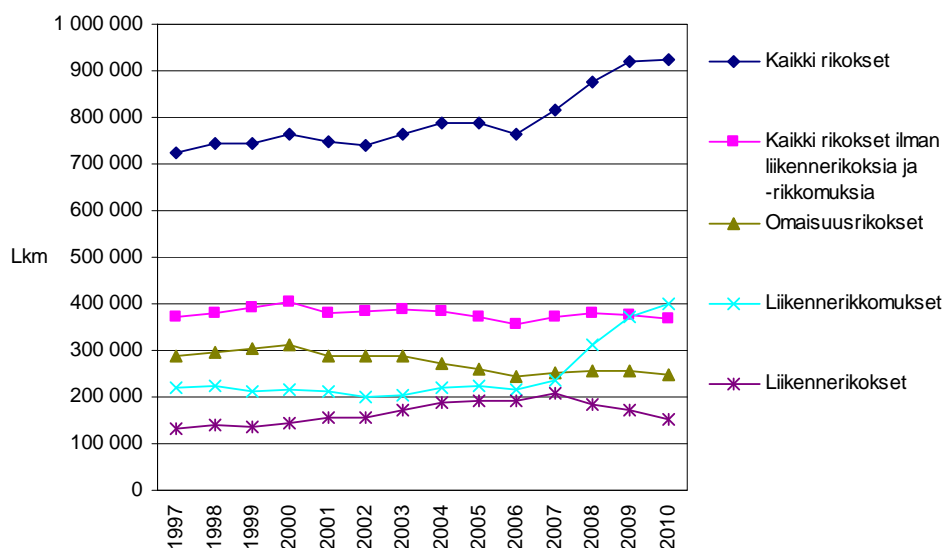
Poliisin rikostorjunnan keskeisiä muutoksia viime vuosikymmeninä ovat olleet uusien rikollisuuden muotojen lisääntyminen ja niiden torjuntaan tarvittavien resurssien suhteellisesti suurempi määrä verrattuna perinteiseen rikollisuuteen. Poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä kasvoi vuoteen 1990 saakka, jonka jälkeen rikosten määrä väheni 1990-luvun ajan. Rikollisuuden jälleen lisääntyessä 2000-luvulla ylitettiin vuoden 1990 rikosten määrä vasta vuonna 2008, ja silloinkin kasvu johtui poliisin kirjaamien liikenne rikkomusten voimakkaasta lisääksestä.

Poliisin tietoon tuli vuonna 2010 noin 920 000 rikosta. Poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä oli 92 % suurempi kuin vuonna 1980 (noin 481 000 rikosta) ja yhdeksän prosenttia suurempi kuin tilastoidun rikollisuuden huippuvuonna 1990 (noin 849 000 rikosta). Vuonna 2010 tilastoiduista rikoksista 60 % oli liikenne rikoksia ja liikenne rikkomuksia, ja näistä taas yli puolet on nopeusrajoitusten rikkomisia. Liikenne rikosten ja -rikkomusten osuus on vuosien mittaan kasvanut. Se johtuu ennen muuta automaattisen liikennevalvonnan lisääntymisestä ja tehostumisesta. Vuonna 2000 ilmoitettuihin rikoksista (ilman liikenne rikoksia ja liikenne rikkomuksia) oli erilaisia omaisuus rikoksia 77 % ja vuonna 2010 67 %. Tekninen kehitys on auttanut omaisuuden suojaamisessa, esimerkkinä ajoneuvojen ajonestolaitteet.

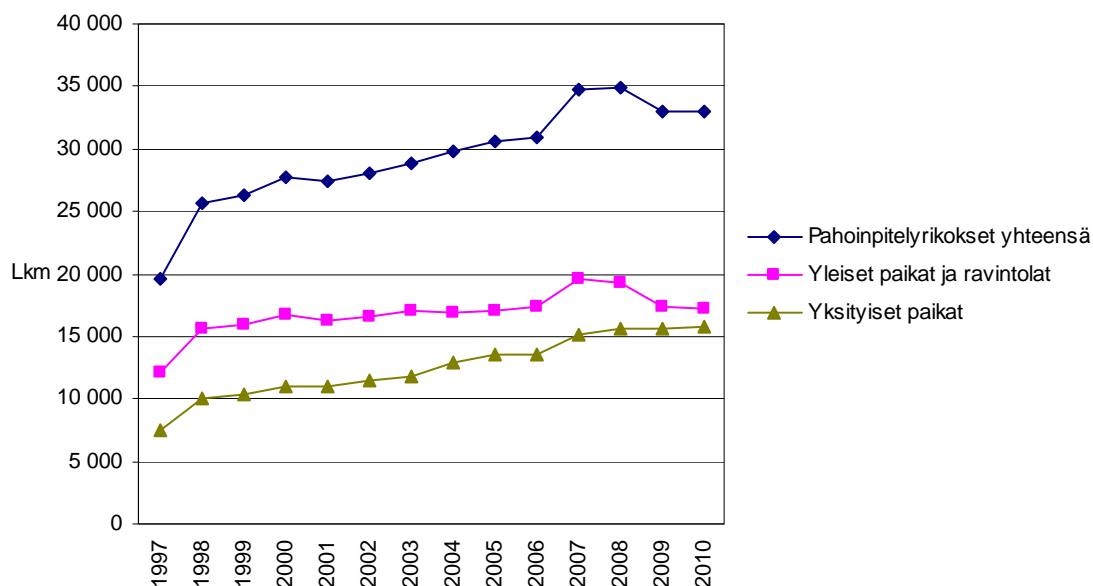
Eri vuosikymmenten tilastot eivät ole kuitenkaan yhteismitallisia, eikä niiden perusteella voi tehdä suoria johtopäätöksiä. Jatketun rikoksen osateot tilastoitiin aiemmin erikseen. Vuoteen 1992 asti merkittiin yksin teoin tehdyistä rikoksista ns. päärikosperiaatteen mukaisesti vain rangaistusasteikoltaan ankarin tai olosuhteisiin nähden törkein rikos. Sivurikoksia ei pääsääntöisesti tilastoitu. Myös rikosten tunnusmerkit ovat lainsäädännössä vuosien saatossa muuttuneet.

Kuva 5. Poliisille ilmoitetut rikokset 1980–2010 (lkm).

Kuva 6. Poliisille ilmoitettuja rikoksia 1997–2010 rikoslajeittain (lkm).

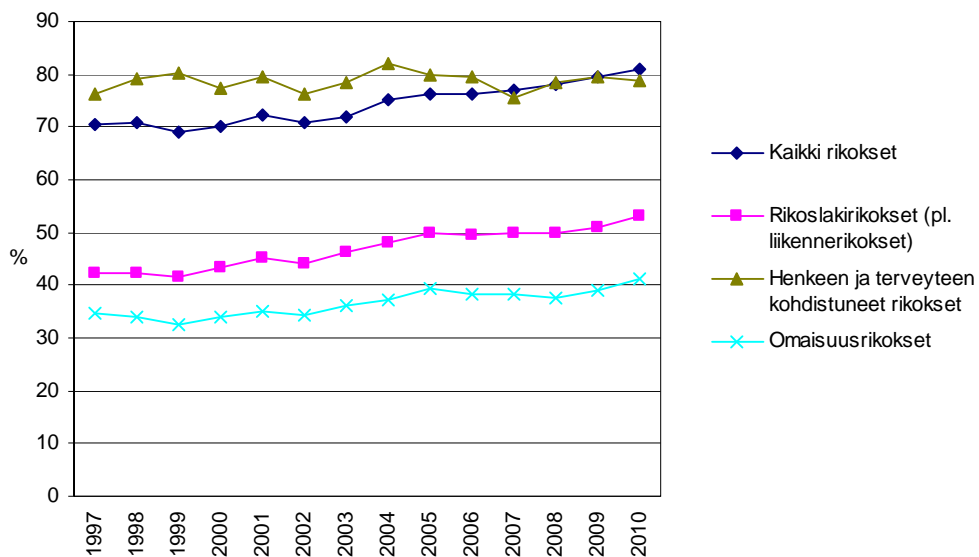

Kuva 7. Poliisille ilmoitetut pahoinpitelyrikokset 1997–2010 (lkm).

3.2.2 Poliisin selvittämät rikokset

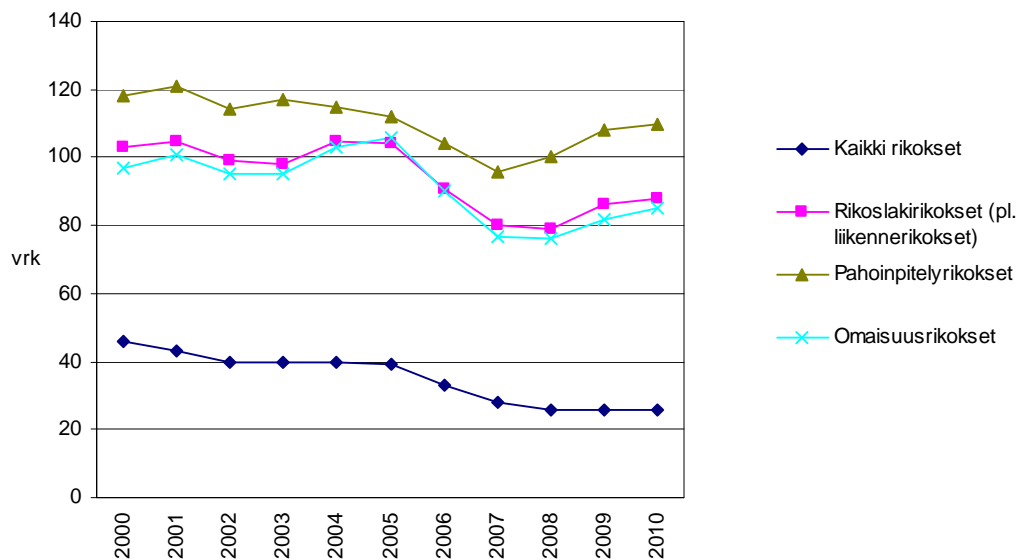
Rikosten selvitysaste ja tutkinta-aika ovat hyvin erilaisia eri rikoslajeissa. Selvitysaste on korkea ja tutkinta-aika lyhyt rikoksissa, jotka tulevat ilmi poliisivalvonnassa, kuten liikenne rikokset, ja rikoksissa, joissa tekijä ja uhri ovat olleet kontaktitilanteessa. Sen sijaan monissa omaisuusrikoksissa on voitu havaita omaisuuden katoaminen, mutta tekijästä ei ole mitään tietoa, jolloin selvitysasteet jäävät alhaisiksi. Myös väkivalta- ja huumerikoksissa tutkinta-ajat ovat usein pitkiä. Siten myös rikosten lukumäärä suhteessa tutkintaan käytettäviin resursseihin on erilainen eri rikoslajeissa.

Kaikkien rikosten keskimääräinen selvitysaste on kasvanut viimeisimmän kymmenen vuoden aikana noin kymmenellä prosenttiyksiköllä 81 prosenttiin ja rikoslain vastaisten rikosten (ilman liikenne rikoksia) noin kymmenellä prosenttiyksiköllä 53 prosenttiin. Omaisuusrikokset muodostavat suurimman osan poliisin tietoon tulleista rikoslakirikoksista. Niiden selvitysprosentti vuonna 1997 oli 34,7 prosenttia. Omaisuusrikosten selvitysastetta on onnistuttu parantamaan vuodesta 2002 alkaen toteutetuilla toimenpiteillä. Näitä ovat olleet kattava rikospaikkatutkinta, rikosten sarjoittaminen, analyysitoiminta ja tekijäkeskeinen tutkintamalli. Myös DNA-näytteidenotto ja DNA-rekisteri ovat tehostaneet omaisuusrikosten selvittämistä. Vuonna 2005 omaisuusrikosten selvitysprosentti oli saatu nostetuksi 39,4 prosenttiin, minkä jälkeen välillä hieman alennuttuaan se oli vuonna 2010 41,1 prosenttia. Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten selvitysprosentti on vuosittain hieman vaihdellut: vuonna 1997 se oli 76,2 prosenttia ja vuonna 2010 78,9 prosenttia.

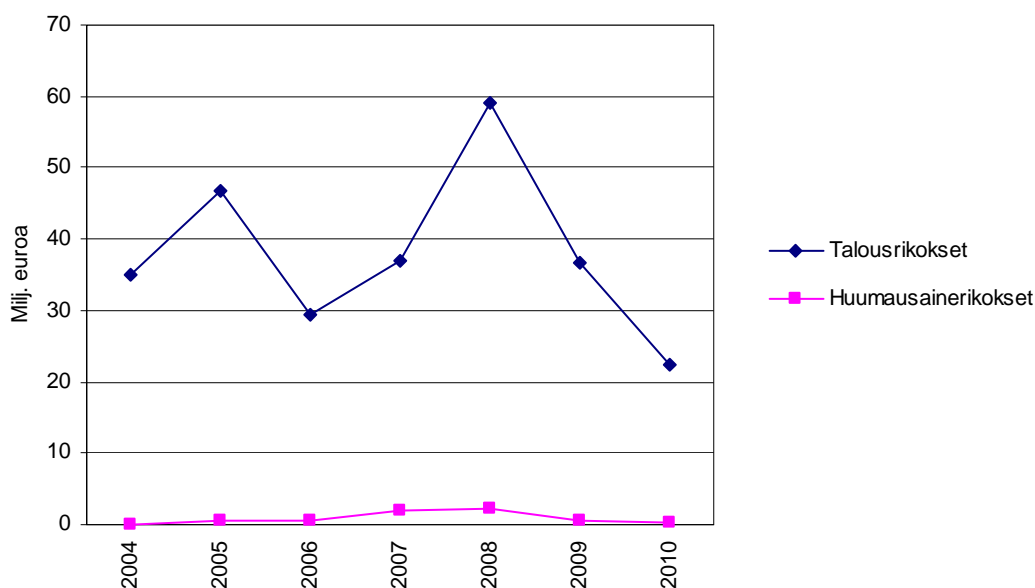
Kuva 8. Rikosten selvitysasteita 1997–2010 rikoslajeittain (%).

Toteutettujen esitutkinnan tehostamistoimenpiteiden ansiosta rikosten tutkinta-ajat ovat keskimäärin lyhentyneet vuodesta 2000 vuoteen 2010.

Kuva 9. Tutkinta-aikoja 2000–2010 rikoslajeittain (vrk).

Rikoshyödyn haltuun saantia on tehostettu 2000-luvulla systemaattisesti. Tällä on pyritty vähentämään rikollisen teon houkuttavuutta. Rikoshyödyn jäljittäminen on havaittu sekä tekijäkohtaisesti että yhteiskunnallisesti vaikuttavaksi ja tehokkaaksi keinoksi erityisesti talousrikostutkinnassa ja huumerikostutkinnassa.

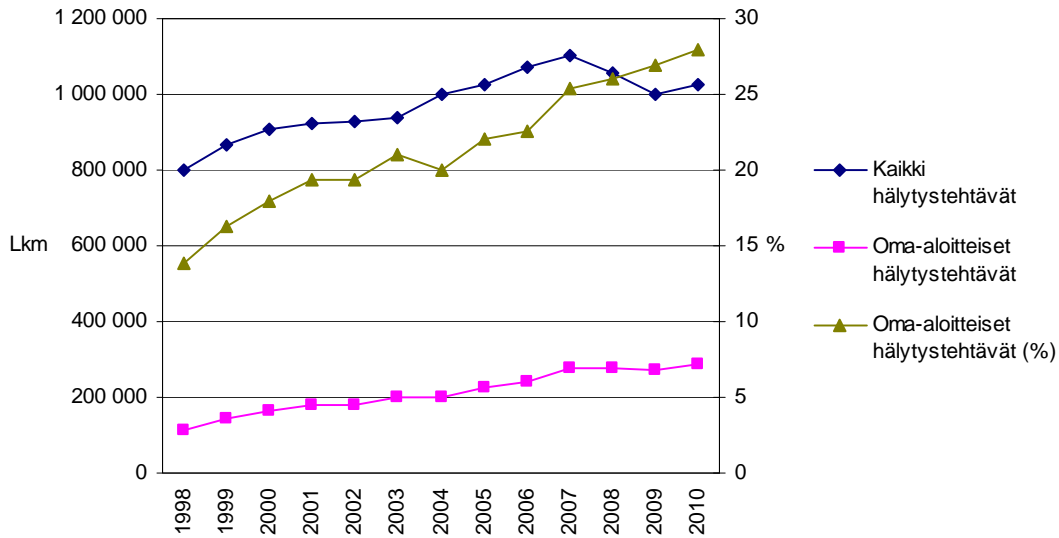

Kuva 10. Haltuun saatu rikoshyöty talousrikosten ja huumausainerikosten osalta 2004–2010 (milj. euroa).

3.3 Hälytystehtävät

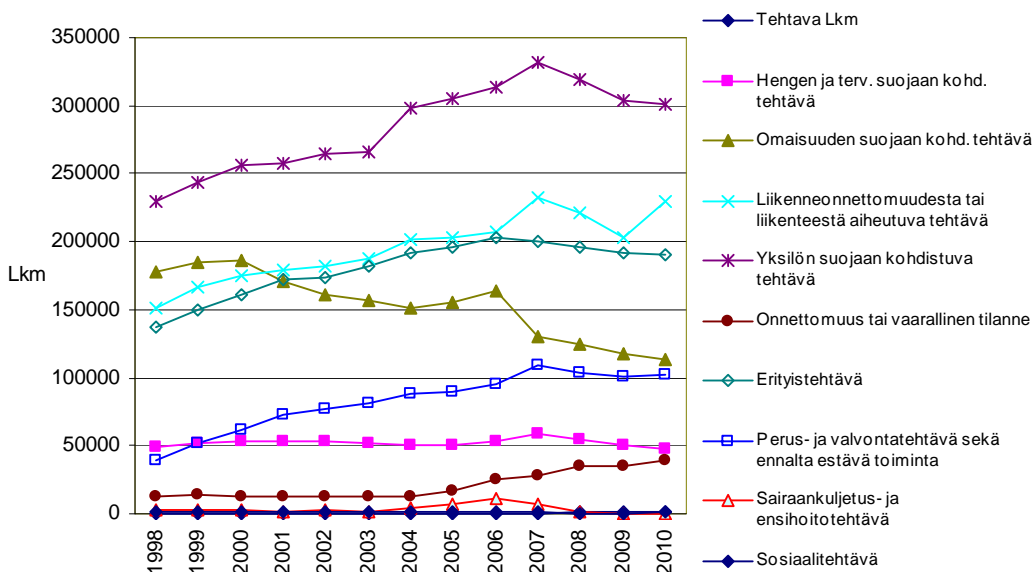
Vuonna 1998 poliisi hoiti 800 000 hälytystehtävää. Hälytystehtävien määrä kasvoi tasaisesti vuoteen 2007 asti, jolloin poliisi hoiti 1 100 000 tehtävää. Tuottavuus parani, sillä poliisin resurssit hälytystehtävien hoitamisessa eivät tänä aikana lisääntyneet. Tämän jälkeen hälytystehtävien määrä on hieman alentunut, vuonna 2010 hoidettiin 1 026 000 tehtävää.

Poliisipartioiden oma-aloitteisten tehtävien osuus kaikista hälytystehtävistä on lisääntynyt 18 %:sta 28 %:iin viimeisimmän kymmenen vuoden aikana.

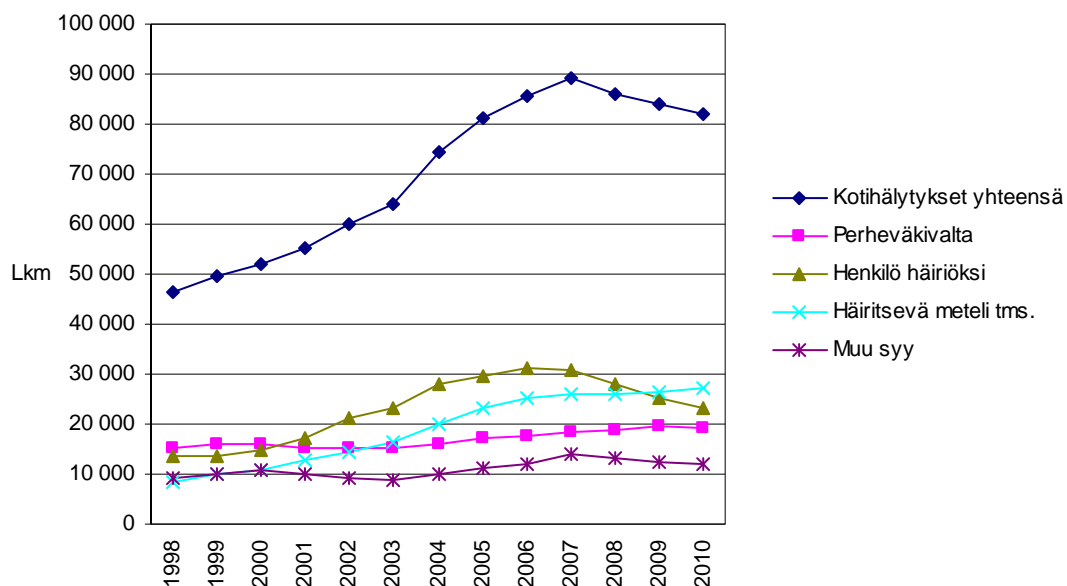

Kuva 11. Poliisin hälytystehtävät 1998–2010 (lkm) ja oma-aloitteisten tehtävien osuus (lkm, %).

Hälytystehtävissä ovat lisääntyneet erityisesti yksilön suojaan kohdistuvat tehtävät, liikenneonnettomuudesta tai liikenteestä aiheutuvat tehtävät, erityistehtävät, perus- ja valvontatehtävät sekä ennalta estävä toiminta. Kotihälytystehtävien vuosittainen määrä lähes kaksinkertaistui vuodesta 1998 vuoteen 2007, mutta tämän jälkeen kotihälytystehtävien määrä on tasaisesti vähentynyt. Omaisuuden suojaan kohdistuvien tehtävien määrä on vähentynyt.

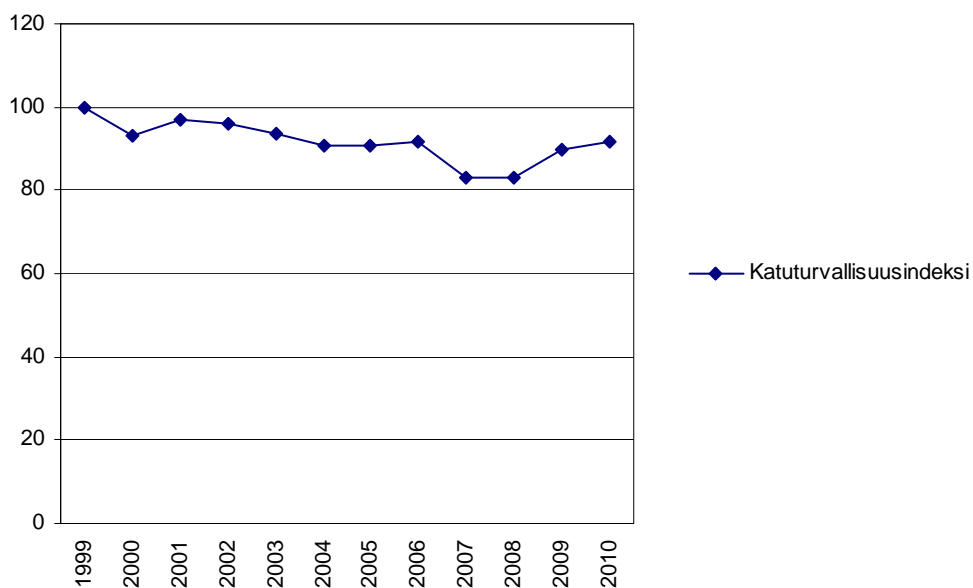

Kuva 12. Poliisin hälytystehtävät 1998–2010 lajeittain (lkm).

Kuva 13. Poliisin kotihälytystehtävät 1998–2010 lajeittain (lkm).

Katurvallisuusindeksillä seurataan asukasluvun ja katurvallisuuteen vaikuttavan rikosmäärän suhteen kehitystä. Vertailukohtana on vuosi 1999 (= 100). Indeksiin sisältyviä rikosnimikkeitä ovat yleisillä paikoilla tapahtuneet pahoinpitelyt, ryöstöt, vahingonteot ja rattijuopumukset. Rikoksia painotetaan niiden vakavuuden mukaan.

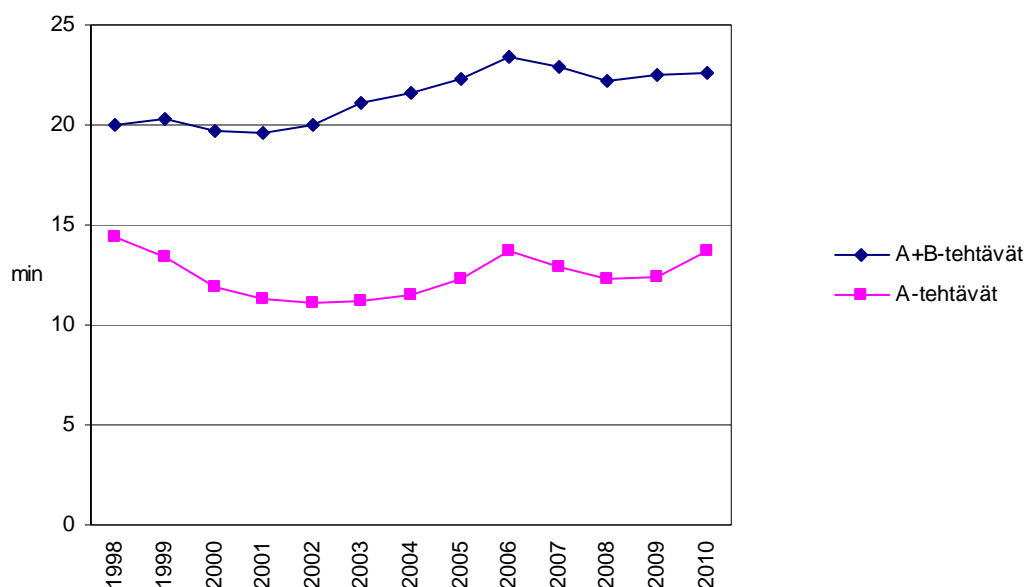

Kuva 14. Katurvallisuusindeksi 1999–2010 (1999 = 100).

Katurvallisuusindeksin arvo on tasaisesti heikentynyt vuoteen 2007 saakka, mutta on sen jälkeen parantunut.

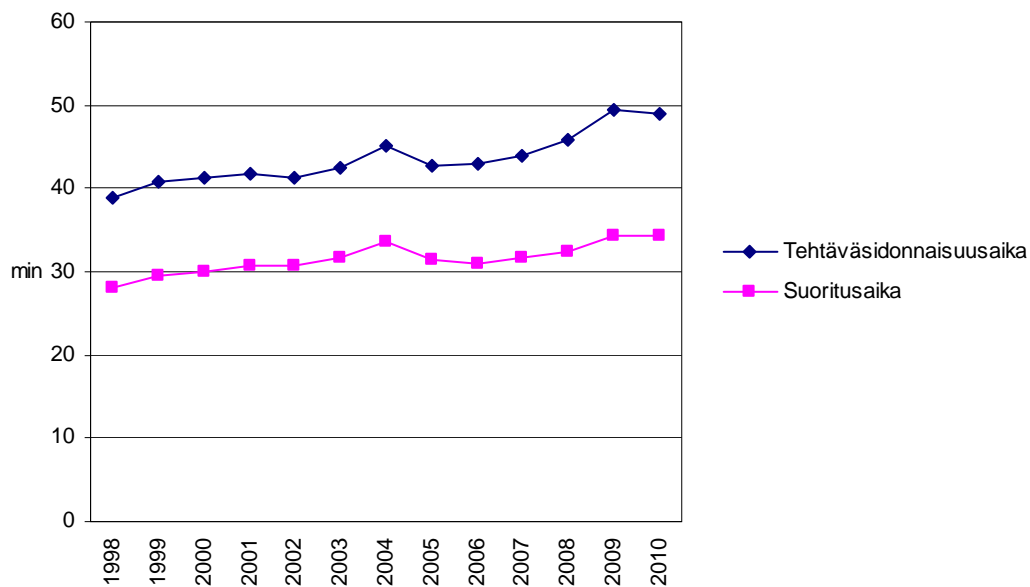
Hälytystehtävät luokitellaan kiireellisyyden perusteella A-, B- ja C- tehtäviin. A-kiireellisyysluokkaan kuuluva tehtävä on hoidettava välittömästi, ja se keskeyttää vähemmän kiireellisen tehtävän. B-kiireellisyysluokan tehtävät pyritään hoitamaan viipymättä. C-kiireellisyysluokan tehtävä ei edellytä välittömiä toimia, mutta se on hoidettava toiminnallisesti sopivana ajankohtana.

Poliisipartioiden toimintavalmiusaika on aikaviive hälytysilmoituksen vastaanotosta partion saapumiseen tehtäväpaikalle. Toimintavalmiusaika mittaa keskeisesti poliisin nopean avun saamista tarvittaessa ja kansalaisten turvallisuuden tunteen ylläpitämistä. Keskimääräinen toimintavalmiusaika kasvoi hätäkeskusuudistuksen (2002–2006) myötä ja hälytystehtävien määrän lisääntyessä. Siten poliisin palvelutaso kansalaisnäkökulmasta heikentyi. Vuosina 2007 ja 2008 toimintavalmiusajan parantumiseen vaikutti osittain kirjaamiskäytännön muutos. Vuosina 2009 ja 2010 keskimääräinen toimintavalmiusaika on jälleen heikentynyt.

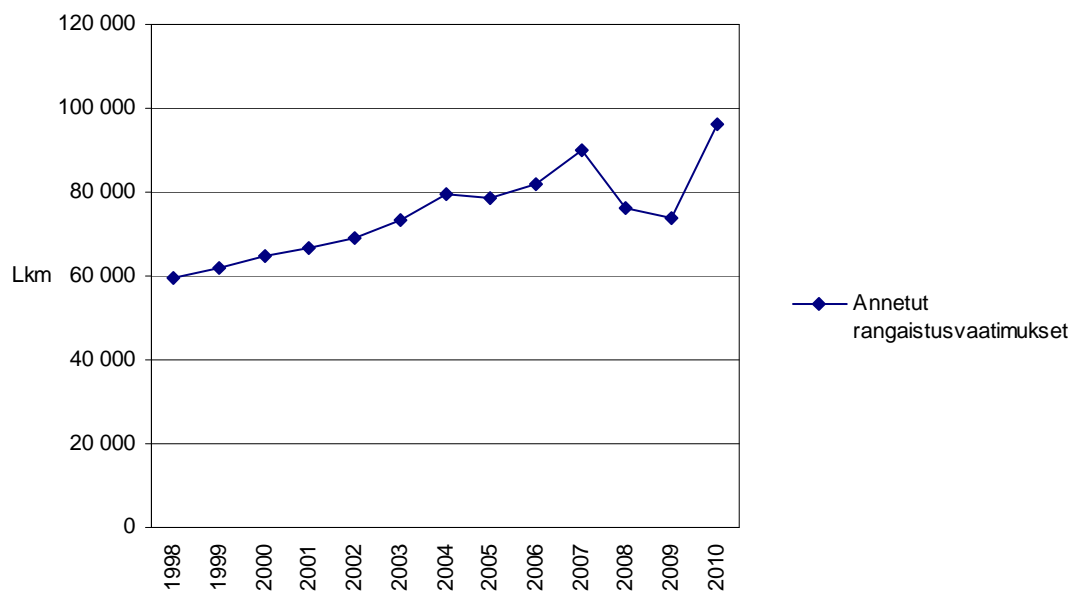
Kuva 15. Keskimääräinen toimintavalmiusaika A- ja A+B-tehtävissä 1998–2010 (min).

Poliisipartioiden suoritus aika on tehtävän varsinaiseen suorittamiseen käytetty aika. Tehtävisidonnaisuusaikaan lasketaan suoritusajan lisäksi matka-aika. Keskimääräiset suoritus- ja tehtävisidonnaisuusajat ovat kasvaneet.

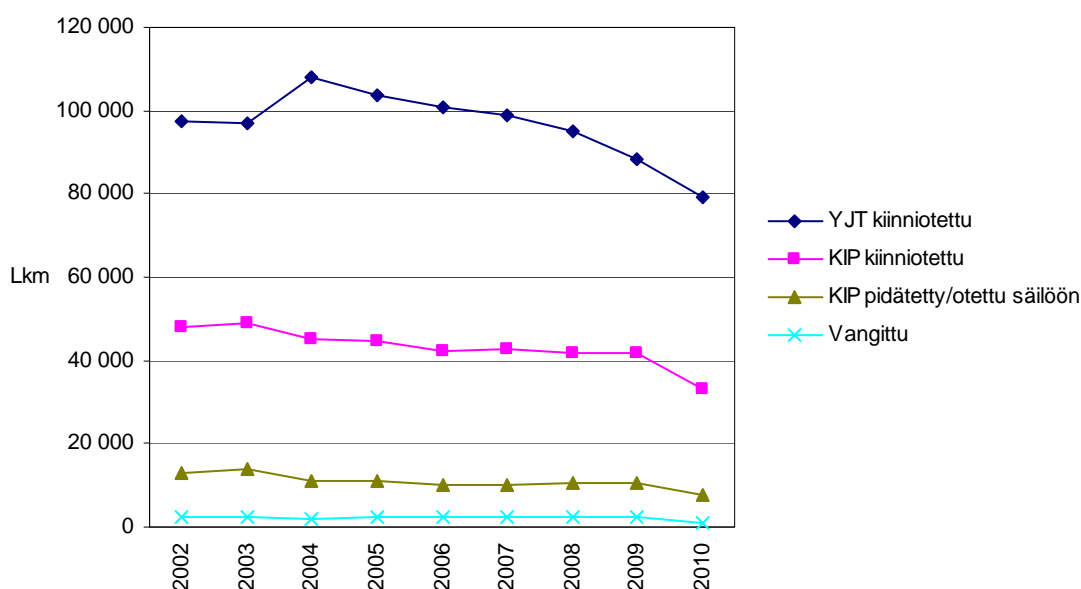
Kuva 16. Keskimääräiset tehtäväsidonnoisuus- ja suoritusajat 1998–2010 (min).

Hälytystehtäviin liittyvänä toimenpiteenä poliisin antamien rangaistusvaatimusten määrä on puolitoistakertaistunut vuosien 1998 ja 2010 aikavälillä.

Kuva 17. Poliisin antamat rangaistusvaatimukset 1998–2010 (lkm).

Kiinniotettujen, pidätettyjen, säilöön otettujen ja vangittujen henkilöiden määrät ovat viime vuosina vähentyneet.

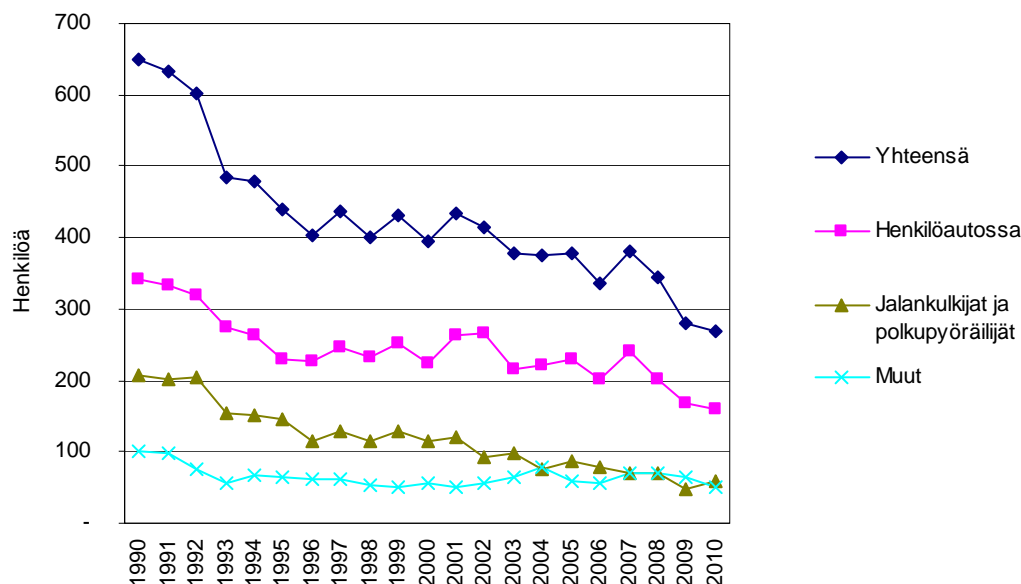
Kuva 18. Kiinniotettujen, pidätettyjen, säilöön otettujen ja vangittujen määrät 2002–2010 (lkm).

YJT-kiinniotetulla tarkoitetaan pääsääntöisesti niitä henkilöitä, jotka on poliisilain nojalla otettu säilöön. Tyypillisesti tällöin on kysymys henkilöstä, joka ei päihtymyksensä takia kykene huolehtimaan itsestään, tai henkilöstä, joka on aiheuttanut häiriötä koti- tai julkisrauhan alueella tai muulla julkisella paikalla. KIP-kiinniotettu on otettu kiinni rikoksesta epäiltynä pakkokeinolain nojalla. Hänen siis epäillään syyllistyneen rikokseen. Hänen pidättämisestään on päätettävä viimeistään 24 tunnin kuluessa kiinniotosta. Vangituilla tarkoitetaan puolestaan sellaisia rikoksesta epäiltyjä henkilöitä, jotka tuomioistuimien on vanginnut käsiteltyään asian viimeistään neljän vuorokauden kuluttua kiinniotosta.

3.4 Liikenteen valvonta

Liikenneturvallisuuksustilanne tieliikenteessä on pitkällä aikavälillä parantunut. Vuonna 2010 sattui henkilövahinkoon johtaneita tieliikenneonnettomuuksia 6 059, mikä oli 356 vähemmän kuin vuonna 2009. Liikenteessä kuoli 270 ihmistä eli 11 vähemmän kuin vuonna 2009. Hallituksen strategia-asiakirjassa liikenneturvallisuuksustyon tavoitteeksi vuodelle 2010 oli asetettu enimmillään 250 kuollutta, mikä tavoite ei aivan toteutunut.

Liikennettä valvotaan yhä enenevässä määrin kameroiden avulla. Kameravalvonnalla ei voida kuitenkaan kokonaisuudessaan korvata poliisin suorittamaa perinteistä valvontaa.

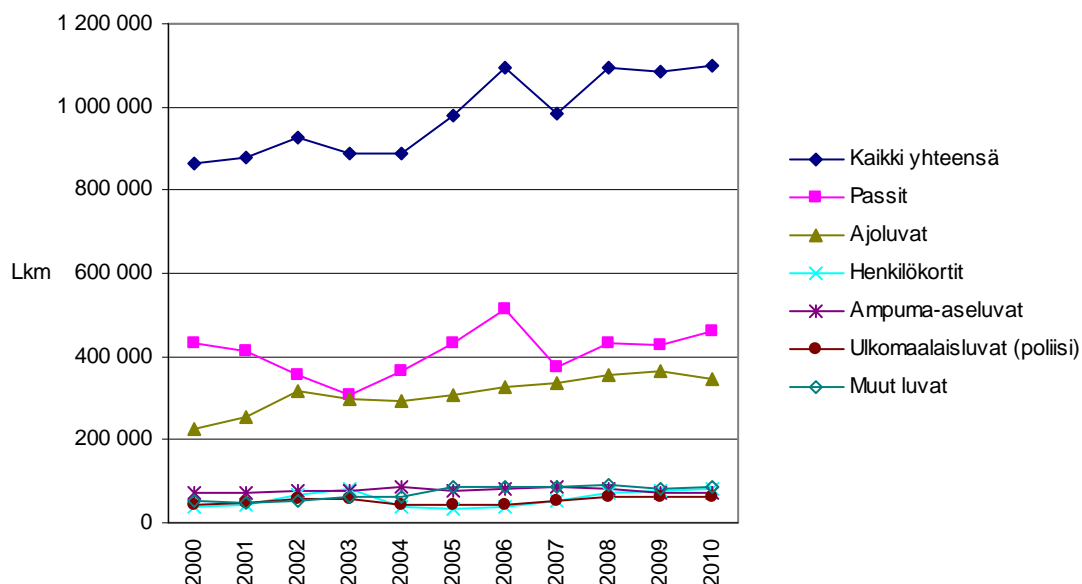

Kuva 19. Tieliikenteessä kuolleet 1990-2010 (henkilöä).

3.5 Poliisin lupahallinto

Lupahallinnossa tapahtuneet muutokset ovat johtuneet joko lainsäädännön, tietojärjestelmien tai kansainvälisten vaatimusten kehittymisestä. Tietojärjestelmien kehittymisestä johtuneet muutokset ovat vähentäneet resurssitarpeita, mutta kun lupahallinnon volyymit sekä lupahallinnon asiakaspalvelun että lupavalvonnan osalta ovat samaan aikaan kasvaneet, tekninen kehitys ei ole vähentänyt lupahallinnon resurssitarvetta. Sen sijaan työn määrän painottuminen prosessin eri vaiheisiin on vaihdellut.

Poliisi myönsi vuonna 2010 yhteensä yli 1,1 miljoonaa lupaa. Kokonaismäärä on kasvanut vuodesta 2000 noin 250 000 kappaaleella eli 29 prosentilla. Lupavalvonnan osalta ajo-oikeuteen kohdistuvia toimenpiteitä (ajokieltoja ja muita määräyksiä) poliisin lupahallinto teki vuonna 2010 noin 69 000 kappaletta ja aselupiin kohdistuvia toimenpiteitä yli 4 000 kappaletta.

Kuva 20. Poliisin myöntämät luvat 2000–2010 (lkm).

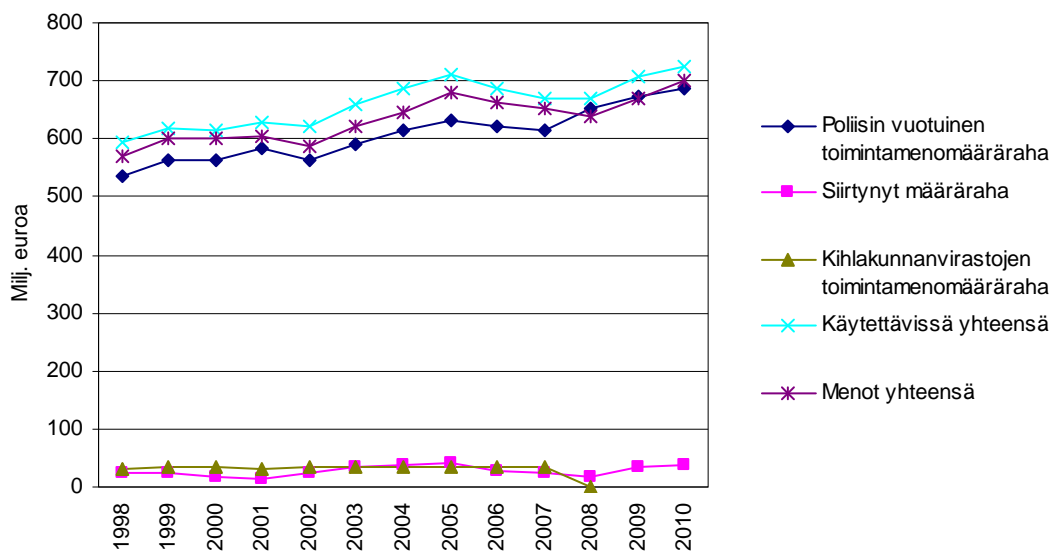
3.6 Rahoitus ja menot

Poliisin toimintamäärärahat lisääntyivät reaalisesti vuodesta 1998 vuoteen 2005 noin 20 %. Tästä vuoteen 2007 reaaliset määrärahat vähenivät 6 %. Lisäksi toimintaan oli käytettävissä kihlakunnanvirastojen yhteistä määrärahaa, mikä päättyi hallintorakenteen muutoksen vuoksi vuonna 2007. Seuraavalle vuodelle siirtyneet määrärahat olivat muita tarkasteluvuosia suhteellisesti korkeammalla tasolla vuosina 2003–2005, jolloin niihin sisältyi muun muassa palkkausjärjestelmän uudistamiseen liittyneitä varauksia. Vuonna 2009 reaalin kokonaisrahoitus oli vuoden 2005 tasolla. Vuonna 2010 reaali-rahoitus kasvoi 2,5 %. Menot ovat ylittäneet ko. vuodelle myönnetyn toimintamäärärahan useana vuonna, jolloin niitä on katettu edelliseltä vuodelta siirtyneellä määrärahalla.

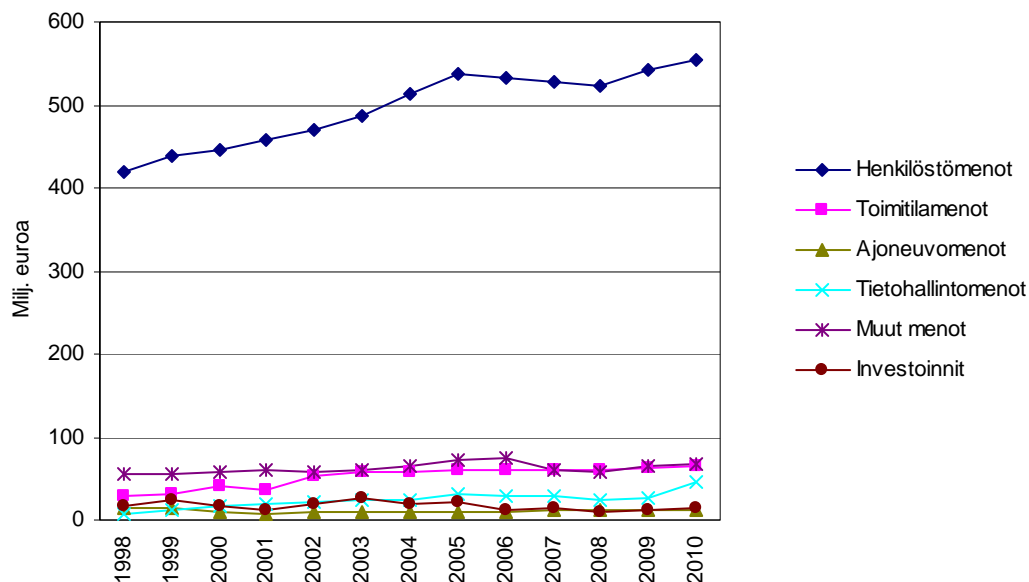
Taulukossa 1 ja kuvissa 21–24 on esitetty poliisitoimen rahoitus ja menot vuosina 1998–2010. Vuosien 1998–2000 kihlakunnanvirastojen määrärahaosuudet on osittain arvioitu myöhempien vuosien määrärahojen perusteella. Lupatuotot on nettobudjetoitu vuodesta 2002 alkaen. Nettobudjetoidut tuotot on otettu taulukossa huomioon menojen vähennyksenä.

Taulukko 1. Poliisitoimen rahoitus ja menot 1998–2010 (milj. euroa).

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Poliisin toimintamääräraha	440	466	483	513	504	532	554	575	577	582	646	665	688
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	20	19	15	12	21	31	34	39	27	21	17	34	37
Kihlakunnanvirastojen toimintamääräraha	26	27	29	28	29	31	32	33	33	33	1		
Käytettävissä yhteensä	486	512	527	552	554	594	620	646	636	636	663	698	724
Menot yhteensä	467	497	515	532	523	560	581	620	615	620	630	662	701

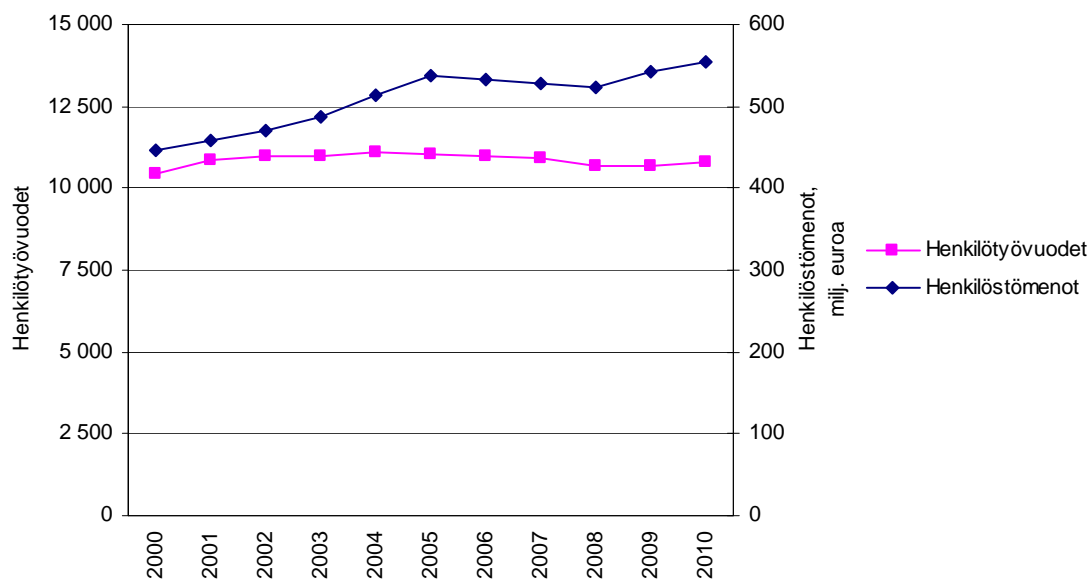

Kuva 21. Poliisitoimen rahoitus ja menot 1998–2010 vuoden 2010 tasossa (milj. euroa, korjattu elinkustannusindeksillä).

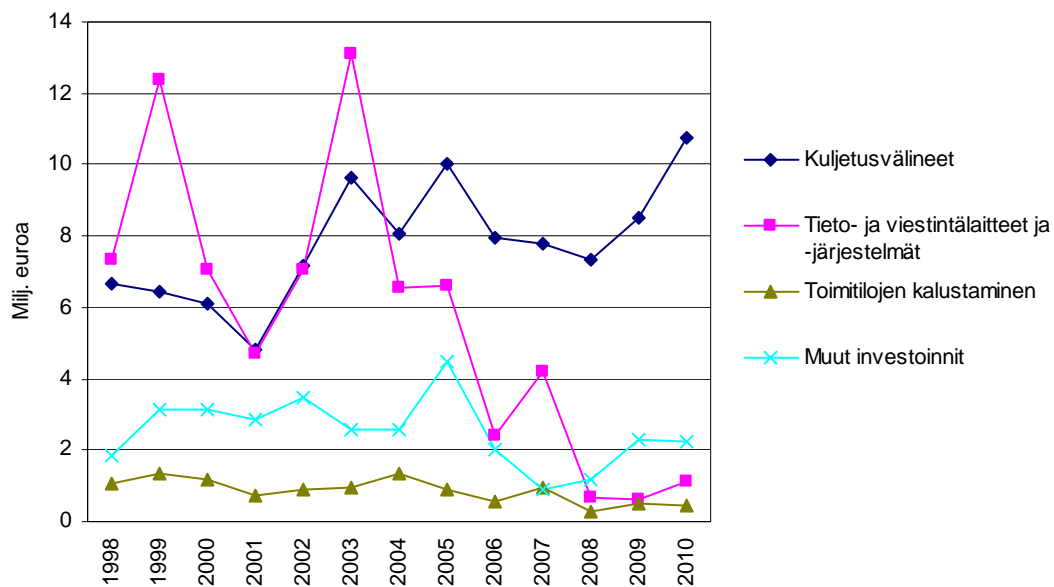

Kuva 22. Poliisitoimen menot 1998–2010 menolajeittain vuoden 2010 tasossa (milj. euroa, korjattu elinkustannusindeksillä).

Henkilöstömenot muodostavat poliisitoimen menoista noin 75 %. Henkilöstömenot ovat kasvaneet vuodesta 2000 reaalisesti 24 prosenttia, vaikkei henkilöstömäärä ole muuttunut merkittävästi. Siten henkilöstön reaaliensiot ovat nousseet 2000-luvulla. Kiinteiden palkkojen kehitys poliisissa on ollut yhtenevä valtion keskiansiotason ja yleisen ansiotason kehityksen kanssa.

Kuva 23. Poliisin henkilötyövuodet ja reaaliset henkilöstömenot 2000–2010 (milj. euroa, korjattu elinkustannusindeksillä).

Kuva 24. Poliisitoimen investoinnit 1998–2010 menolajeittain vuoden 2010 tasossa (milj. euroa, korjattu elinkustannusindeksillä).

4 Poliisin henkilöstömäärän toteutunut kehitys

4.1 Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet

Toimintaympäristön muutosten myötä on ollut välttämätöntä kohdentaa poliisin henkilöstöresursseja uudelleen, millä on pyritty vastaamaan kaikkiin lainsäädännön poliisille asettamiin velvoitteisiin henkilöstömäärän alentuessakin.

Kokonaishenkilöstömäärän huippu saavutettiin vuonna 2004. Vuosina 2005–2008 poliisimiesten määrän vähentymistä kompensoi opiskelijoiden määrän kasvu.

Työllistämistoimenpiteiden ansiosta vakinaisten poliisien henkilötyövuosien määrä ylitti vuosina 2009 ja 2010 yli 200:lla vuoden 2008 vastaavan poliisimäärän.

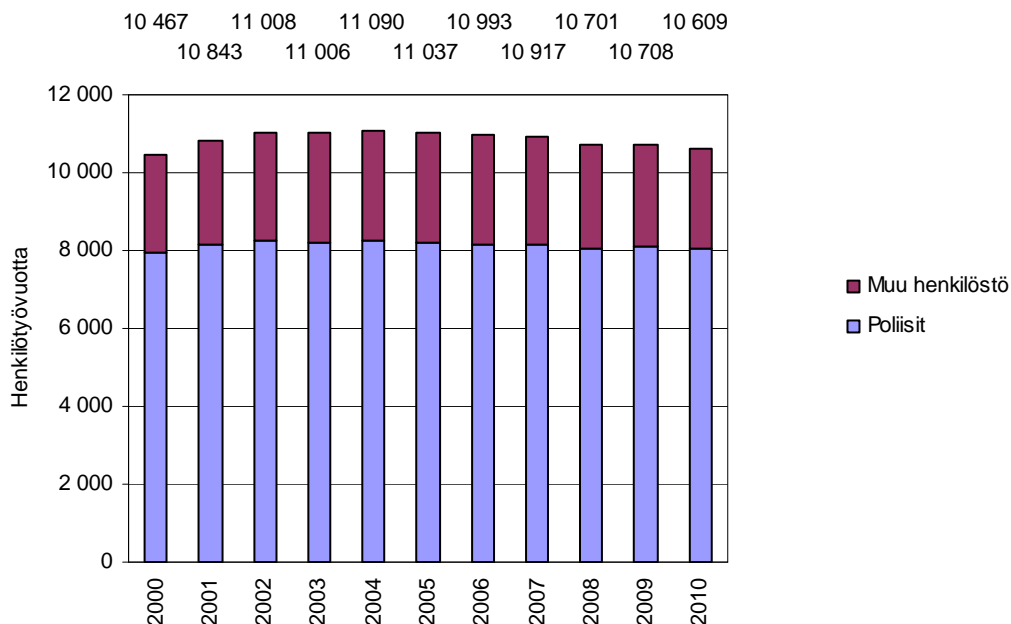
Taulukoissa 2 ja 3 on esitetty poliisin henkilöstömäärä vuosina 2000–2010 henkilöstöryhmittäin sekä keskimääräisenä henkilöstömääränä että henkilötyövuosina. Henkilötyövuodet sisältävät varsinaisen työajan ja palkalliset poissaolot. Lukuihin sisältyy koko henkilöstö riippumatta käytetystä rahoitusmomentista, ei kuitenkaan poliisin ylijohdon henkilöstöä eikä kihlakunnanvirastojen (vuosina 2000–2007) yhteistä henkilökuntaa. Sitä vastoin poliisin lääninjohtojen henkilöstö sisältyy vuoteen 2009 saakka henkilöstömäärään. Poliisin ylijohdon työajan käytöstä ei ole käytettävissä tilastotietoja aikaisemmilta vuosilta. Poliisihallituksen vuoden 2010 henkilöstömäärä on kuitenkin lisätty taulukkoihin.

Taulukko 2. Poliisin keskimääräinen henkilöstömäärä 2000–2010 (ilman poliisin ylijohtoa vuosina 2000–2009).

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Päälliköt	145	144	144	142	145	144	142	139	134	113	104
Pääallystö	610	616	627	637	648	653	672	676	671	688	665
Alipääallystö	2 367	2 409	2 444	2 414	2 420	2 404	2 349	2 310	2 244	2 218	2 182
Miehistö	4 576	4 516	4 529	4 581	4 543	4 517	4 492	4 483	4 599	4 811	4 925
<i>Yhteensä</i>	<i>7 698</i>	<i>7 685</i>	<i>7 744</i>	<i>7 774</i>	<i>7 756</i>	<i>7 718</i>	<i>7 655</i>	<i>7 608</i>	<i>7 648</i>	<i>7 830</i>	<i>7 876</i>
Opiskelijat	339	502	539	486	527	534	563	569	580	437	313
<i>Poliisit yhteensä</i>	<i>8 037</i>	<i>8 186</i>	<i>8 284</i>	<i>8 261</i>	<i>8 283</i>	<i>8 253</i>	<i>8 218</i>	<i>8 177</i>	<i>8 228</i>	<i>8 266</i>	<i>8 191</i>
Vartijat	430	433	435	441	437	424	418	420	411	404	411
Toimistotyöntekijät	1 629	1 632	1 659	1 650	1 645	1 632	1 598	1 546	1 629	1 600	1 603
Muut	695	696	727	769	804	825	850	864	749	688	659
<i>Muut yhteensä</i>	<i>2 755</i>	<i>2 761</i>	<i>2 821</i>	<i>2 859</i>	<i>2 885</i>	<i>2 881</i>	<i>2 866</i>	<i>2 831</i>	<i>2 789</i>	<i>2 692</i>	<i>2 673</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>10 792</i>	<i>10 947</i>	<i>11 105</i>	<i>11 120</i>	<i>11 168</i>	<i>11 133</i>	<i>11 084</i>	<i>11 007</i>	<i>11 017</i>	<i>10 958</i>	<i>10 865</i>
Poliisihallitus											204
<i>Kaikki yhteensä</i>											<i>11 069</i>

Taulukko 3. Poliisin henkilötyövuodet 2000–2010 (ilman poliisin ylijohtoa vuosina 2000–2009).

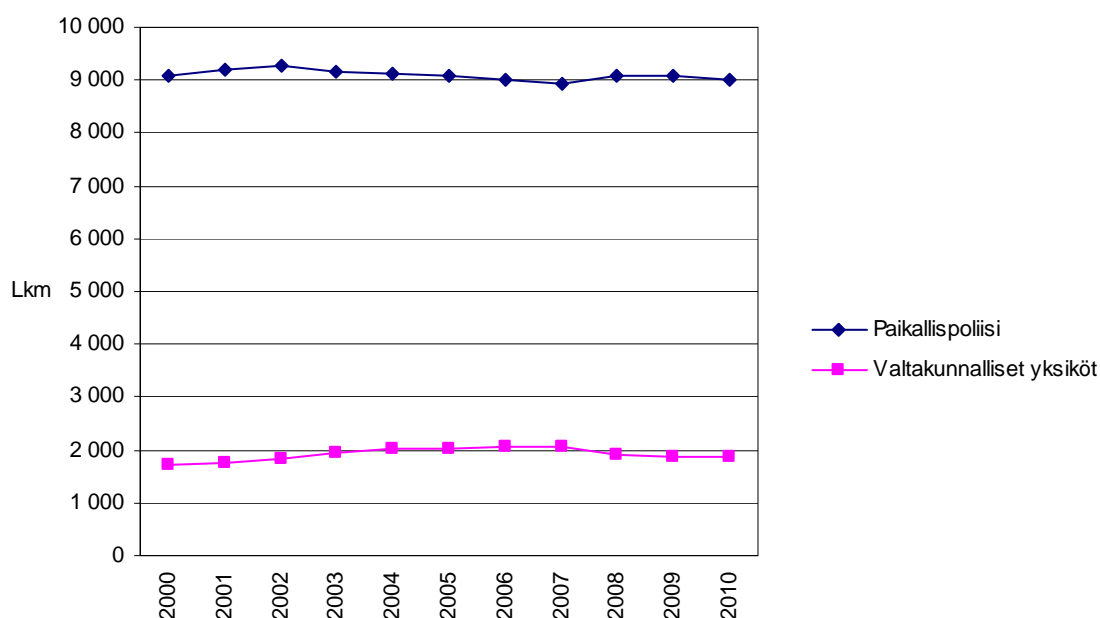
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Päälliköt	146	143	146	140	149	145	144	144	129	113	105
Pääallystö	582	615	627	633	633	653	672	674	664	680	658
Alipääallystö	2 396	2 485	2 511	2 471	2 511	2 441	2 396	2 347	2 230	2 220	2 172
Miehistö	4 543	4 494	4 546	4 558	4 533	4 513	4 464	4 455	4 534	4 756	4 848
<i>Yhteensä</i>	<i>7 667</i>	<i>7 737</i>	<i>7 830</i>	<i>7 802</i>	<i>7 825</i>	<i>7 753</i>	<i>7 676</i>	<i>7 619</i>	<i>7 557</i>	<i>7 768</i>	<i>7 783</i>
Opiskelijat	297	424	434	421	447	456	500	526	482	340	252
<i>Poliisit yhteensä</i>	<i>7 964</i>	<i>8 160</i>	<i>8 264</i>	<i>8 223</i>	<i>8 273</i>	<i>8 209</i>	<i>8 176</i>	<i>8 145</i>	<i>8 038</i>	<i>8 107</i>	<i>8 035</i>
Vartijat	418	422	427	430	430	420	410	416	400	388	399
Toimistotyöntekijät	1 565	1 578	1 604	1 595	1 592	1 569	1 543	1 495	1 573	1 543	1 546
Muut	520	682	713	757	795	821	836	861	690	669	630
<i>Muut yhteensä</i>	<i>2 503</i>	<i>2 682</i>	<i>2 744</i>	<i>2 782</i>	<i>2 817</i>	<i>2 810</i>	<i>2 789</i>	<i>2 772</i>	<i>2 663</i>	<i>2 600</i>	<i>2 574</i>
Yhteensä	10 467	10 843	11 008	11 006	11 090	11 037	10 993	10 917	10 701	10 708	10 609
Poliisihallitus											200
Kaikki yhteensä											10 809

Kuva 25. Poliisin henkilötyövuodet 2000–2010 (ilman poliisin ylijohtoa).

Toimintaympäristön muutokset näkyvät viimeisimmän kymmenen vuoden aikana valtakunnallisten yksiköiden, erityisesti Keskusrikospoliisin, Suojelupoliisin, Poliisiammattikorkeakoulun ja Poliisin tietohallintokeskuksen henkilöstömäärien kasvuna. Vuosina 1997–2007 Keskusrikospoliisiin perustettiin 296 uutta virkaa muun

muassa talousrikostutkintaan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan sekä kansainvälisiin tehtäviin. Tietohallinnon kehittäminen on vaatinut runsaasti henkilöstöresursseja, joista pääosa siirtyi vuonna 2008 Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIKin palvelukseen vähentäen poliisin henkilöstöä. Muuttuneesta lainsäädännöstä aiheutunut kouluttamistarve on vaikuttanut toisaalta Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön lisääntymiseen ja toisaalta henkilötyövuosien kohdistumiseen koulutuksen saamiseen eikä niinkään operatiiviseen toimintaan. Paikallispoliisin resurssit ovat tässä kehityksessä väistämättä supistuneet vaikeuttaen päivittäistoiminnan haasteista suoriutumista sekä vähentäen ennalta estävän toiminnan ja näkyvän valvonnan osuutta.

Kuva 26. Paikallispoliisin ja valtakunnallisten yksiköiden henkilöstömäärä 2000–2010 (lkm).

Naisten osuus poliisin henkilöstöstä on jatkuvasti kasvanut ja tulee edelleen kasvamaan. Vuonna 2010 koko henkilöstöstä 29 % oli naisia. Suurin muutos on tapahtunut ja tulee jatkumaan poliisihenkilöstössä. Kun vuonna 1998 poliiseista naisia oli 7 %, vuonna 2010 heitä oli jo 14 %. Uusista poliiseista naisia on jo pitkään ollut noin 20 %. Tulevien vuosien aikana suurin muutos sukupuolijakautumassa tulee tapahtumaan alipäällystössä ja päällystössä, joissa naisten osuus on edelleen varsin pieni – alipäällystössä 8 % sekä päällystössä ja päälliköissä yhteensä 7 %.

4.2 Nykyisen henkilöstön poistuma-arvio

Poliisihenkilöstön vuosittaiseksi eläke- ja muuksi poistumaksi vuosina 2011–2020 arvioidaan 279–357 henkilöä. Muun kuin poliisihenkilöstön vuosittaiseksi eläkepoistumaksi samalla aikavälillä arvioidaan 68–103 henkilöä.

Poliisihenkilöstön eläkepoistuman huippu ajoittunee vuoteen 2011, jolloin eläkepoistuman arvioidaan olevan 267 henkilöä. Poliisihenkilöstön muuksi vuosittaiseksi poistumaksi on arvioitu 90 henkilöä.

Muun henkilöstön eläkepoistuman vuosittaiset vaihtelut ovat melko suuria. Lisäksi syntyy jonkin verran muuta poistumaa, jota ei ole arvioitu.

Taulukko 4. Poliisihenkilöstön eläkepoistuman ja muun poistuman arvio 2011-2020.

Vuosi	Eläkepoistuma				Muu poistuma	Yhteensä
	Miehistö	Alipäällistö	Päällistö	Johto		
2011	97	136	27	7	90	357
2012	93	114	16	5	90	318
2013	75	118	27	3	90	313
2014	71	121	21	6	90	309
2015	72	116	22	5	90	305
2016	65	100	26	6	90	287
2017	54	106	20	9	90	279
2018	69	103	22	5	90	289
2019	80	104	36	5	90	315
2020	82	109	21	4	90	306

Taulukko 5. Muun kuin poliisihenkilöstön eläkepoistuman arvio 2011-2020.

Vuosi	Toimisto- henkilöstö	Vartijat	Muu	
			henkilöstö	Yhteensä
2011	73	3	25	101
2012	63	9	17	89
2013	53	15	12	80
2014	52	9	22	83
2015	42	14	18	74
2016	55	10	16	81
2017	66	11	16	93
2018	63	12	18	93
2019	65	14	22	101
2020	70	11	20	101

Valtion virkamiesten yleinen eroamisikä on 68 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että virassa, jonka laatu sitä vaatii, eroamisikä on yleistä eroamisikää alempi. Poliisin hallinnosta annetussa asetuksessa on säädetty yleistä eroamisikää alemmat eroamisiät poliisihallinnossa miehistövirkojen, alipäällystövirkojen (60 vuotta) ja tiettyjen päällystön kuuluvien virkojen (63 vuotta) osalta. Lisäksi ennen 1.7.1989 palvelukseen tulleilla miehistöön ja alipäällystön kuuluvilla poliisimiehillä on ollut oikeus valita vanhan eläkejärjestelmän mukainen 58 vuoden eläkeikä.

Poliisin erityisen eroamisiän piirissä on yhteensä 7 763 henkilöä, josta miehistöä ja alipäällystöstä 7 058 henkilöä sekä päällystöstä 705 henkilöä. Yli 2 000 poliisilla on edelleen 58 vuoden erityinen eläkeikä. Vuoden 1995 alusta muutettiin eläkejärjestelmää siten, että eläkepalkan laskenta-aikaa pidennettiin neljästä viimeisestä kalenterivuodesta kymmeneen viimeiseen vuoteen. Seurauksena oli, että kaikki vanhempana uransa aloittaneet poliisit eivät ehkä ehdi 58 vuoden ikään mennessä ansaita niin sanottua täyttä eläkettä. Sen saadakseen osa poliiseista saattaa jatkaa uraansa vielä 58 ikävuoden jälkeinkin. Tämä työurien pidentyminen saattaa pienentää taulukossa 4 esitettyjä eläkepoistumia lähivuosina arviolta runsaalla 50 henkilötyövuodella, minkä vaikutusta ei ole otettu huomioon jäljempänä esitettävissä henkilöstötarvelaskelmissa.

Erinäisten käytännössä esiin tulleiden tilanteiden vuoksi on todettu tarpeelliseksi arvioida poliisimiesten eroamisikää ja sen sääntelyä uudelleen. Sisäasiainministeriö asetti poliisimiesvirkojen eroamisikää koskevan lainsäädäntöhankkeen toimikaudeksi 1.9.2009–30.9.2010. Hanke kartoitti vaihtoehtoisia mahdollisuuksia palveluksen jatkamiseksi eroamisiän jälkeen ja valmisteli hallituksen esityksen luonnoksen, mutta totesi, että asia edellyttää laajaa yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten arviointia. Edellä mainittujen seikkojen perusteella sisäasiainministeriön poliisiosasto asetti uuden poliisimiesvirkojen eroamisikää koskevan selvityshankkeen toimikaudeksi 19.8.2010–31.5.2011.

Mikäli poliisimiesvirkojen eroamisikä säännöksiä tullaan muuttamaan siten, että työurien pidentyminen tulee mahdolliseksi, se vähentää eläkepoistumaa siirtymäkauden ajan.

4.3 Työajan käyttö

Poliisin työajan käytön seurannassa käytetyt toiminnot on jaettu tässä tarkastelussa kolmeen ryhmään: 1) ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan, 2) jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen toimintaan sekä 3) toimintaedellytysten turvaamiseen. Poliisin ennalta estävää ja paljastavaa toimintaa ovat muun muassa sidosryhmäyhteistyö, yleisvalvonta, lähipoliisitoiminta, rikostilaisuuksien vähentäminen, eräisiin rikoslajeihin liittyvä tarkkailu ja tutkinta, poliisin ja kuntien sosiaalityön yhteistoiminta, lasten ja nuorten rikosten nopeutettu käsittely viranomaisyhteistyönä, osallistuminen kunnalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnitteluun, suojausneuvonta sekä viestintä.

Poliisin jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta sisältää poliisille kansalaisten taholta tulevien hälytystehtävien hoitamisen ja rikosilmoituksiin perustuvan tutkinnan sekä lupahakemusten käsittelyn. Poliisin toimintaedellytysten turvaamiseen liittyviä tehtäviä ovat tukitoiminnot ja koulutus.

Poliisin työajan käytön tilastotietojen luotettavuus ei ole ollut kovin hyvä. Joidenkin yksiköiden tiedot ovat saattaneet ajoittain puuttua kootusta aineistosta. Lisäksi seurantajärjestelmien vaihtuminen ja kirjaamiskäytäntöjen muutokset haittaavat kalenterivuosien välistä vertailukelpoisuutta. Tilastoidut työtuntien kokonaisuudet eivät siten anna täysin oikeaa kuvaa poliisin työajan käytöstä. Luotettavin kuva työajan kohdentumisesta saadaan, kun tarkastellaan työaikatietojen jakaumia prosentuaalisina osuuksina. Tällä tavoin voidaan vertailla ajankäytön osuuksia eri vuosina.

Taulukoissa 6 ja 7 on esitetty työajan käytön jakauma vuonna 2010 henkilöstöryhmittäin ja toiminnoittain henkilötyövuosina ja prosentteina. Lukuihin sisältyy myös Poliisihallituksen työaika.

Taulukossa 8 on esitetty kokonaistyöajan käytön kehitys vuosina 2003–2010. Tämän taulukon luvut eivät vertailukelpoisuuden mahdollistamiseksi sisällä Poliisihallituksen, aiemman poliisin ylijohdon eivätkä kihlakuntien yhteisen henkilöstön työaika.

Ennalta estävän ja paljastavan toiminnan osuus varsinaisesta työajasta on vuosina 2003–2010 ollut 28–29 %, jälkikäteisen ja asiakasaloitteisen toiminnan osuus 53–56 % sekä toimintaedellytysten turvaamisen osuus 16–18 %.

Taulukko 6. Poliisin työajan käytön jakauma 2010 henkilöstöryhmittäin ja toiminnoittain (henkilötyövuotta).

	Päälliköt	Päälystöt	Ali-päälystöt	Miehistö	Opiskelijat	Poliisit yhteensä
Ennalta estävä ja paljastava toiminta						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0	72,0	95,1	38,4	0,2	205,7
Sidosryhmäyhteistyö	3,9	15,8	27,7	40,3	1,0	88,7
Valvontatoiminta	0,1	7,9	414,1	1 797,4	93,5	2 313,1
- Yleisvalvonta	0,0	0,3	222,6	1 149,3	64,9	1 437,1
- Erityisturvatoimet	0,0	2,9	35,0	82,0	2,1	122,0
- Muu YJT-valvonta	0,1	3,5	31,7	83,4	2,9	121,6
- Liikennevalvonta	0,0	1,2	124,8	482,7	23,6	632,4
Rikostojunta	0,0	27,2	123,3	227,9	2,5	380,9
- Huumausainerikokset	0,0	27,1	111,6	196,5	2,2	337,4
- Muu tarkkailu	0,0	0,1	11,7	31,4	0,3	43,4
Yhteensä	3,9	122,9	660,3	2 104,0	97,2	2 988,4
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0	291,5	173,1	41,8	0,2	506,6
Hälytystoiminta	0,0	1,4	117,2	610,6	34,5	763,7
Rikostorjunta	0,5	181,2	788,1	1 386,8	45,4	2 402,0
- Liikenne rikokset	0,0	5,2	42,9	148,7	9,0	205,8
- Omaisuusrikokset	0,0	33,5	194,9	500,4	18,8	747,6
- Väkivaltarikokset	0,0	31,6	148,3	309,0	10,1	499,1
- Talousrikokset	0,0	60,5	167,1	119,3	0,2	347,0
- Muu rikostutkinta	0,0	9,7	38,8	58,1	3,8	110,4
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	0,1	2,5	18,1	47,1	0,0	67,7
- Turvapaikkatutkinta	0,0	0,2	6,6	35,0	0,0	41,8
- Muu poliisitutkinta	0,0	5,3	25,7	34,9	1,3	67,2
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	0,3	8,8	30,5	29,3	0,0	68,9
- Muu tekninen tutkinta	0,0	0,0	27,2	54,1	1,5	82,9
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	0,0	0,5	14,9	16,5	0,4	32,3
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	0,0	23,3	73,2	34,6	0,1	131,3
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	0,0	0,1	53,1	167,3	10,5	231,0
Lupapalvelut	6,0	19,5	43,3	10,3	0,0	79,2
Löytötavaratoiminta	0,1	0,0	1,9	1,3	0,1	3,4
Muut poliisitehtävät	0,2	0,4	24,6	76,0	3,3	104,6
- Vartiointi	0,0	0,1	6,5	30,3	2,0	38,9
- Kuljetukset	0,0	0,2	8,4	32,1	1,1	41,9
- Virka-aputoiminta	0,2	0,1	9,7	13,6	0,2	23,8
Yhteensä	6,9	494,2	1 201,3	2 294,2	93,9	4 090,5
Toimintaedellytysten turvaaminen						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	79,5	0,0	0,0	0,0	0,0	79,5
Saatu ja annettu koulutus	6,2	36,9	158,0	382,5	59,7	643,2
Tukitoiminnot	13,2	29,0	103,5	56,2	0,6	202,5
- Henkilöstöhallinto	4,1	8,9	55,2	16,0	0,0	84,3
- Taloushallinto	2,4	1,5	2,2	1,2	0,0	7,3
- Sisäiset ICT-palvelut	0,1	1,9	6,6	2,0	0,0	10,6
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	0,8	1,8	16,9	19,9	0,3	39,7
- Muut tukitoiminnot	5,9	14,9	22,5	17,1	0,2	60,7
Muut tehtävät	1,6	9,0	0,9	2,2	0,1	13,8
- Muille viranomaisille tehty työ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	1,6	7,5	0,2	0,2	0,0	9,6
- Muut tehtävät	0,0	1,5	0,7	1,9	0,1	4,1
Konsernipalvelut	0,1	16,0	48,8	9,6	0,0	74,5
Yhteensä	100,6	91,0	311,2	450,5	60,3	1 013,6
Yhteensä	111,4	708,1	2 172,8	4 848,7	251,5	8 092,5

	Vartijat	Toimisto- työntekijät	Muut	Muut yhteensä	Kaikki yhteensä
<u>Ennalta estävä ja paljastava toiminta</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0	1,0	8,4	9,3	215,1
Sidosryhmäyhteistyö	0,1	2,2	10,8	13,1	101,8
Valvontatoiminta	0,4	18,5	2,2	21,0	2 334,0
- Yleisvalvonta	0,3	0,1	0,0	0,4	1 437,5
- Erityisturvatoimet	0,0	0,0	0,2	0,3	122,3
- Muu YJT-valvonta	0,0	5,3	0,6	5,9	127,5
- Liikennevalvonta	0,1	13,0	1,4	14,4	646,8
Rikostojunta	0,0	8,1	2,7	10,8	391,7
- Huumausainerikokset	0,0	8,1	2,7	10,8	348,2
- Muu tarkkailu	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4
Yhteensä	0,5	29,7	24,1	54,2	3 042,6
<u>Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	2,6	34,6	137,2	174,4	681,0
Hälytystoiminta	0,1	0,1	0,0	0,2	763,9
Rikostorjunta	4,1	324,7	211,5	540,4	2 942,4
- Liikennerikokset	0,0	4,5	0,0	4,5	210,4
- Omaisuusrikokset	0,0	14,4	3,6	17,9	765,5
- Väkivaltarikokset	0,0	8,9	1,2	10,1	509,2
- Talousrikokset	0,0	19,8	16,6	36,5	383,5
- Muu rikostutkinta	0,0	1,6	0,0	1,6	112,1
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	0,0	2,0	0,0	2,1	69,8
- Turvapaikkatutkinta	0,1	1,1	0,0	1,2	43,0
- Muu poliisitutkinta	0,0	4,4	0,4	4,8	72,0
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	0,0	11,1	23,3	34,4	103,3
- Muu tekninen tutkinta	0,3	0,5	15,1	15,8	98,7
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	3,8	237,2	19,8	260,8	293,1
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	0,0	19,2	131,5	150,7	282,0
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	13,6	15,8	0,0	29,4	260,4
Lupapalvelut	1,1	711,5	46,4	759,0	838,2
Löytötavaratoiminta	2,0	27,1	7,2	36,3	39,6
Muut poliisitehtävät	356,3	3,9	3,1	363,3	467,9
- Vartiointi	349,9	0,4	0,1	350,5	389,3
- Kuljetukset	5,9	0,0	2,8	8,7	50,6
- Virka-aputoiminta	0,5	3,5	0,2	4,1	28,0
Yhteensä	379,9	1 117,7	405,4	1 903,0	5 993,5
<u>Toimintaedellytysten turvaaminen</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0	0,0	0,0	0,0	79,5
Saatu ja annettu koulutus	8,8	47,8	32,9	89,4	732,6
Tukitoiminnot	9,6	379,6	192,3	581,5	784,0
- Henkilöstöhallinto	2,3	100,8	17,2	120,3	204,6
- Taloushallinto	0,2	99,5	28,1	127,8	135,1
- Sisäiset ICT-palvelut	0,0	2,0	21,4	23,5	34,1
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	2,7	6,6	37,3	46,6	86,3
- Muut tukitoiminnot	4,4	170,6	88,3	263,3	324,0
Muut tehtävät	0,1	2,1	0,7	2,8	16,6
- Muille viranomaisille tehty työ	0,0	0,9	0,1	1,0	1,1
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	0,0	0,5	0,5	1,0	10,7
- Muut tehtävät	0,0	0,6	0,1	0,8	4,9
Konsernipalvelut	0,0	10,8	74,6	85,4	160,0
Yhteensä	18,4	440,2	300,5	759,1	1 772,7
Yhteensä	398,8	1 587,6	729,9	2 716,3	10 808,8

Taulukko 7. Poliisin työajan käytön jakauma 2010 henkilöstöryhmittäin ja toiminnoittain

	Päälliköt	Päälystöt	Ali-päälystöt	Miehistö	Opiskelijat	Poliisit yhteensä
Ennalta estävä ja paljastava toiminta						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0 %	10,2 %	4,4 %	0,8 %	0,1 %	2,5 %
Sidosryhmäyhteistyö	3,5 %	2,2 %	1,3 %	0,8 %	0,4 %	1,1 %
Valvontatoiminta	0,1 %	1,1 %	19,1 %	37,1 %	37,2 %	28,6 %
- Yleisvalvonta	0,0 %	0,0 %	10,2 %	23,7 %	25,8 %	17,8 %
- Erityisturvatoimet	0,0 %	0,4 %	1,6 %	1,7 %	0,8 %	1,5 %
- Muu YJT-valvonta	0,1 %	0,5 %	1,5 %	1,7 %	1,1 %	1,5 %
- Liikennevalvonta	0,0 %	0,2 %	5,7 %	10,0 %	9,4 %	7,8 %
Rikostojunta	0,0 %	3,8 %	5,7 %	4,7 %	1,0 %	4,7 %
- Huumausainerikokset	0,0 %	3,8 %	5,1 %	4,1 %	0,9 %	4,2 %
- Muu tarkkailu	0,0 %	0,0 %	0,5 %	0,6 %	0,1 %	0,5 %
Yhteensä	3,5 %	17,4 %	30,4 %	43,4 %	38,7 %	36,9 %
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0 %	41,2 %	8,0 %	0,9 %	0,1 %	6,3 %
Hälytystoiminta	0,0 %	0,2 %	5,4 %	12,6 %	13,7 %	9,4 %
Rikostorjunta	0,5 %	25,6 %	36,3 %	28,6 %	18,0 %	29,7 %
- Liikenne rikokset	0,0 %	0,7 %	2,0 %	3,1 %	3,6 %	2,5 %
- Omaisuusrikokset	0,0 %	4,7 %	9,0 %	10,3 %	7,5 %	9,2 %
- Väkivaltarikokset	0,0 %	4,5 %	6,8 %	6,4 %	4,0 %	6,2 %
- Talousrikokset	0,0 %	8,5 %	7,7 %	2,5 %	0,1 %	4,3 %
- Muu rikostutkinta	0,0 %	1,4 %	1,8 %	1,2 %	1,5 %	1,4 %
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	0,1 %	0,3 %	0,8 %	1,0 %	0,0 %	0,8 %
- Turvapaikkatutkinta	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,7 %	0,0 %	0,5 %
- Muu poliisitutkinta	0,0 %	0,7 %	1,2 %	0,7 %	0,5 %	0,8 %
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	0,3 %	1,2 %	1,4 %	0,6 %	0,0 %	0,9 %
- Muu tekninen tutkinta	0,0 %	0,0 %	1,3 %	1,1 %	0,6 %	1,0 %
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,3 %	0,2 %	0,4 %
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	0,0 %	3,3 %	3,4 %	0,7 %	0,1 %	1,6 %
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	0,0 %	0,0 %	2,4 %	3,5 %	4,2 %	2,9 %
Lupapalvelut	5,4 %	2,8 %	2,0 %	0,2 %	0,0 %	1,0 %
Löytötavaratoiminta	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Muut poliisitehtävät	0,2 %	0,1 %	1,1 %	1,6 %	1,3 %	1,3 %
- Vartiointi	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,6 %	0,8 %	0,5 %
- Kuljetukset	0,0 %	0,0 %	0,4 %	0,7 %	0,4 %	0,5 %
- Virka-aputoiminta	0,2 %	0,0 %	0,4 %	0,3 %	0,1 %	0,3 %
Yhteensä	6,1 %	69,8 %	55,3 %	47,3 %	37,3 %	50,5 %
Toimintaedellytysten turvaaminen						
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	71,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,0 %
Saatu ja annettu koulutus	5,5 %	5,2 %	7,3 %	7,9 %	23,7 %	7,9 %
Tukitoiminnot	11,8 %	4,1 %	4,8 %	1,2 %	0,2 %	2,5 %
- Henkilöstöhallinto	3,7 %	1,3 %	2,5 %	0,3 %	0,0 %	1,0 %
- Taloushallinto	2,1 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
- Sisäiset ICT-palvelut	0,1 %	0,3 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	0,7 %	0,3 %	0,8 %	0,4 %	0,1 %	0,5 %
- Muut tukitoiminnot	5,3 %	2,1 %	1,0 %	0,4 %	0,1 %	0,7 %
Muut tehtävät	1,5 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,2 %
- Muille viranomaisille tehty työ	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	1,5 %	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
- Muut tehtävät	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Konsernipalvelut	0,1 %	2,3 %	2,2 %	0,2 %	0,0 %	0,9 %
Yhteensä	90,3 %	12,9 %	14,3 %	9,3 %	24,0 %	12,5 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

	Vartijat	Toimisto- työntekijät	Muut	Muut yhteensä	Kaikki yhteensä
<u>Ennalta estävä ja paljastava toiminta</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0 %	0,1 %	1,1 %	0,3 %	2,0 %
Sidosryhmäyhteistyö	0,0 %	0,1 %	1,5 %	0,5 %	0,9 %
Valvontatoiminta	0,1 %	1,2 %	0,3 %	0,8 %	21,6 %
- Yleisvalvonta	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,3 %
- Erityisturvatoimet	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,1 %
- Muu YJT-valvonta	0,0 %	0,3 %	0,1 %	0,2 %	1,2 %
- Liikennevalvonta	0,0 %	0,8 %	0,2 %	0,5 %	6,0 %
Rikostojunta	0,0 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %	3,6 %
- Huumausainerikokset	0,0 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %	3,2 %
- Muu tarkkailu	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %
Yhteensä	0,1 %	1,9 %	3,3 %	2,0 %	28,1 %
<u>Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,7 %	2,2 %	18,8 %	6,4 %	6,3 %
Hälytystoiminta	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	7,1 %
Rikostorjunta	1,0 %	20,5 %	29,0 %	19,9 %	27,2 %
- Liikenne rikokset	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,2 %	1,9 %
- Omaisuusrikokset	0,0 %	0,9 %	0,5 %	0,7 %	7,1 %
- Väkivaltarikokset	0,0 %	0,6 %	0,2 %	0,4 %	4,7 %
- Talousrikokset	0,0 %	1,2 %	2,3 %	1,3 %	3,5 %
- Muu rikostutkinta	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	1,0 %
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	0,6 %
- Turvapaikkatutkinta	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,4 %
- Muu poliisitutkinta	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,2 %	0,7 %
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	0,0 %	0,7 %	3,2 %	1,3 %	1,0 %
- Muu tekninen tutkinta	0,1 %	0,0 %	2,1 %	0,6 %	0,9 %
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	0,9 %	14,9 %	2,7 %	9,6 %	2,7 %
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	0,0 %	1,2 %	18,0 %	5,5 %	2,6 %
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	3,4 %	1,0 %	0,0 %	1,1 %	2,4 %
Lupapalvelut	0,3 %	44,8 %	6,4 %	27,9 %	7,8 %
Löytötavaratoiminta	0,5 %	1,7 %	1,0 %	1,3 %	0,4 %
Muut poliisitehtävät	89,4 %	0,2 %	0,4 %	13,4 %	4,3 %
- Vartiointi	87,7 %	0,0 %	0,0 %	12,9 %	3,6 %
- Kuljetukset	1,5 %	0,0 %	0,4 %	0,3 %	0,5 %
- Virka-aputoiminta	0,1 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	0,3 %
Yhteensä	95,3 %	70,4 %	55,5 %	70,1 %	55,5 %
<u>Toimintaedellytysten turvaaminen</u>					
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,7 %
Saatu ja annettu koulutus	2,2 %	3,0 %	4,5 %	3,3 %	6,8 %
Tukitoiminnot	2,4 %	23,9 %	26,3 %	21,4 %	7,3 %
- Henkilöstöhallinto	0,6 %	6,4 %	2,4 %	4,4 %	1,9 %
- Taloushallinto	0,0 %	6,3 %	3,8 %	4,7 %	1,2 %
- Sisäiset ICT-palvelut	0,0 %	0,1 %	2,9 %	0,9 %	0,3 %
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	0,7 %	0,4 %	5,1 %	1,7 %	0,8 %
- Muut tukitoiminnot	1,1 %	10,7 %	12,1 %	9,7 %	3,0 %
Muut tehtävät	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %
- Muille viranomaisille tehty työ	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %
- Muut tehtävät	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Konsernipalvelut	0,0 %	0,7 %	10,2 %	3,1 %	1,5 %
Yhteensä	4,6 %	27,7 %	41,2 %	27,9 %	16,4 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Taulukko 8. Poliisin työajan käytön jakauma 2003–2010 toiminnoittain (ilman poliisin ylijohtoa, henkilötövuotta).

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ennalta estävä ja paljastava toiminta								
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	248	256	256	286	284	205	210	207
Sidosryhmäyhteistyö	93	97	99	93	97	99	99	98
Valvontatoiminta	2 333	2 263	2 319	2 433	2 269	2 293	2 341	2 334
- Yleisvalvonta	1 529	1 429	1 216	1 252	1 299	1 363	1 469	1 437
- Erityisturvatoimet	78	79	112	300	96	122	106	122
- Muu YJT-valvonta	70	64	275	196	151	124	125	128
- Liikennevalvonta	657	692	715	685	723	684	641	647
Rikostorjunta	461	440	408	419	387	383	377	392
- Huumausainerikokset	362	340	335	364	335	338	331	348
- Muu tarkkailu	98	100	73	56	52	44	46	43
Yhteensä	3 134	3 056	3 082	3 232	3 037	2 979	3 026	3 031
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta								
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	469	504	492	513	539	634	661	625
Hälytystoiminta	878	872	772	723	821	833	739	764
Rikostorjunta	2 949	3 034	3 069	2 993	2 962	2 946	2 908	2 937
- Liikenne rikokset	227	244	277	256	252	238	220	210
- Omaisuusrikokset	863	837	848	835	810	789	759	766
- Väkivaltarikokset	428	459	458	458	505	517	517	509
- Talousrikokset	364	388	409	406	395	375	372	383
- Muu rikostutkinta	228	230	148	141	135	127	125	112
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	47	48	48	49	46	37	47	70
- Turvapaikkatutkinta	20	23	23	19	12	19	46	43
- Muu poliisitutkinta	84	93	110	86	82	76	73	72
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	91	94	95	102	91	99	98	103
- Muu tekninen tutkinta	107	103	95	91	101	93	99	99
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	331	308	308	298	287	305	287	294
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	159	207	248	254	246	270	266	277
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	412	401	402	375	368	353	276	260
Lupapalvelut	743	720	690	686	656	693	783	814
Löytötavaratoiminta	45	47	48	45	45	45	42	40
Muut poliisitehtävät	459	465	468	473	491	483	454	468
- Vartiointi	401	406	393	402	415	407	379	389
- Kuljetukset	32	31	42	36	41	43	45	51
- Virka-aputoiminta	26	28	33	34	35	33	30	28
Yhteensä	5 955	6 044	5 941	5 809	5 882	5 987	5 863	5 908
Toimintaedellytysten turvaaminen								
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	94	101	96	96	98	96	81	75
Saatu ja annettu koulutus	910	887	800	729	791	710	804	725
Tukitoiminnot	854	935	837	828	805	780	748	711
- Henkilöstöhallinto	226	229	236	218	196	193	194	196
- Taloushallinto	137	136	135	129	122	132	119	120
- Sisäiset ICT-palvelut	153	208	117	108	101	56	40	29
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	73	83	77	81	80	82	84	86
- Muut tukitoiminnot	265	279	272	293	306	317	312	280
Muut tehtävät	59	66	59	63	47	18	28	13
- Kihlakunnanvirastolle tehty työ	28	30	26	22	21	0	0	0
- Muille viranomaisille tehty työ	3	3	3	3	4	4	2	1
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	5	6	6	7	9	8	10	7
- Muut tehtävät	24	27	24	30	13	7	16	5
Konsernipalvelut	0	0	222	237	257	130	156	147
Yhteensä	1 917	1 990	2 014	1 952	1 998	1 734	1 818	1 670
Yhteensä	11 006	11 090	11 037	10 993	10 917	10 701	10 708	10 609

5 Tulevaisuusarvio vuoteen 2020 ulottuvasta kehityksestä

5.1 Väestön kehitys

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Suomen kokonaisväkiluvun kasvu jatkuu melko voimakkaana vuoteen 2040 asti, jos kehitys jatkuu nykyisen kaltaisena. Maahanmuutto ylläpitää muutoin supistuvaa väkilukua. Maan sisäinen muuttoliike on voimakasta. Väestöpohjan muutokset muokkaavat suomalaista yhteiskuntaa voimakkaasti jo vuoteen 2020 mennessä.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2020 Suomessa asuisi 5,64 miljoonaa henkilöä, vuonna 2030 5,85 miljoonaa henkilöä ja vuonna 2040 5,99 miljoonaa henkilöä. Ennuste perustuu havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä eikä sitä laadittaessa ole otettu huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskuntapoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen. Ennusteen mukaan vuonna 2034 vuotuinen kuolleiden määrä ylittää syntyneiden määrän, mutta nettomaahanmuuton oletetaan pitävän väestönkasvua yllä vielä sen jälkeen. Vuotuiseksi nettomaahanmuutoksi on oletettu 15 000 henkilöä.

Taulukko 9. Väestöennuste 2011-2040. (Lähde: Tilastokeskus.)

Vuosi	Väkiluku
2011	5 404 240
2012	5 430 392
2013	5 456 561
2014	5 482 662
2015	5 508 728
2016	5 534 615
2017	5 560 352
2018	5 585 853
2019	5 611 066
2020	5 635 938
2025	5 752 572
2030	5 850 097
2035	5 926 673
2040	5 985 356

Väestön kehityksellä on välittömiä ja välillisiä vaikutuksia yhteiskunnalliseen vakauteen ja ihmisten hyvinvointiin sekä tämän myötä myös poliisipalvelujen tarpeeseen ja poliisin toimintaedellytyksiin. Väestörakenteen voimakkaasta muutoksesta

huolimatta lähtökohtaolehtamuksena on se, että Suomi pysyy myös lähitulevaisuudessa rauhallisena kansalaisyhteiskuntana, jossa poliisin toiminta painottuu entistä enemmän proaktiiviseen, rikoksia ja häiriöitä ennalta estävään toimintaan. Väestön kehityksen vaikutuksia poliisitoimintaan voidaan arvioida niin väestöryhmittäin kuin yksittäisen ihmisen näkökulmasta. Meneillään oleva demografinen, sosiaalinen ja taloudellinen murros koskettaa yhtä lailla suomalaisia ja Suomessa asuvia muiden maiden kansalaisia kuin Suomeen muuttamassa olevia ihmisiä. Ihmisten, tavaroiden, pääomien ja palvelujen vapaa liikkuvuus muodostaa kokonaisuuden, joka jatkuvasti muuttaa poliisitoiminnan luonnetta niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla.

Väestön kehityksen tarkka analysointi ja tulevaisuuden ennakointi on yksi tietojohdoisen poliisitoiminnan perusedellytyksistä, jotta poliisin niukat henkilöstöresurssit voitaisiin suunnata mahdollisimman tuottaviin kohteisiin rikosten ja häiriöiden ennalta estämiseksi ja akuuttien tilanteiden ratkaisemiseksi kestäväällä tavalla. Yleisellä tasolla tarkasteltuna väestöryhmä 15–29-vuotiaat miehet voidaan katsoa suurimmaksi potentiaalisten rikosentekijöiden ryhmäksi. Vuonna 2009 tähän ryhmään kuului 513 600 henkilöä eli 9,6 % koko väestöstä. Ryhmän koon arvioidaan supistuvan 490 000 henkilöön (-4,6 %) vuoteen 2020 mennessä, mutta kasvavan sen jälkeen 512 600 henkilöön vuoteen 2040 mennessä. Ennalta estävien toimien merkityksen ja tarpeellisuuden varhainen toteaminen erityisesti varhaisnuoruudessa olevien ihmisten kohdalla on todettu tehokkaimmaksi keinoksi torjua rikolliseen toimintaan osallistumista ja estää rikosentekijäksi ajautuminen tai rekrytoituminen.

Yli 65-vuotiaiden osuuden väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä 17 prosentista 23 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä ja 27 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä. Yli 85-vuotiaiden osuuden väestöstä ennustetaan nousevan nykyisestä 2 prosentista vuoteen 2040 mennessä 7 prosenttiin ja heidän määränsä nykyisestä 108 000:sta 392 000:een. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä pienenee puolestaan nykyisestä 16,5 prosentista 15,5 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä. Samassa ajassa työikäisten osuus väestöstä pienenee nykyisestä 66 prosentista 58 prosenttiin. Työikäisten määrä on alkanut vähentyä vuonna 2010, kun sotien jälkeiset suuret ikäluokat siirtyvät eläkeikään. On arvioitu, että vuoteen 2015 mennessä uuden työvoiman tarve on lähes miljoona henkilöä, koska tämä määrä nyt työelämässä olevista suomalaisista siirtyy tänä aikana eläkkeelle.

Ikääntyneen väestön osuuden merkittävä kasvu vähentää rikollisuutta, mutta ikääntyneiden turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen tarve aiheuttaa poliisille uudenlaisia tehtäviä. Turvattomuuden tunnetta lisäävät yksinäisyys ja sosiaalisten suhteiden vähäisyys. Harvaan asutuilla alueilla ikääntyneiden suhteellinen osuus väestöstä on korkea ja kasvaa edelleen. Erityisesti yksin asuvien ikääntyneiden määrä kasvaa, ja tämä on sekä sosiaalisen turvallisuuden, turvallisuuden tunteen että myös fyysisen turvallisuuden kannalta haasteellista. Ikääntyneet ovat usein tapaturman uhrina, ja tapaturman seuraukset ovat ikääntyneille usein kohtalokkaat. Tapaturmien ennaltaehkäisy on tehostunut, mutta ikääntyvän väestön määrän kasvaessa tapaturmien

määrä ei tulle merkittävästi laskemaan. Asumisen turvallisuuden parantaminen on yksi tulevien vuosien keskeisimmistä tehtävistä. Se vaatii laajaa poikkihallinnollista yhteistyötä ja uusia lähestymistapoja palvelujen tuottamiseen. Vanhusten kotioloissa tapahtuvat onnettomuudet eivät silti tulevaisuudessakaan kuulu poliisin tehtäviin. Poliisin palveluissa pitää kuitenkin vanhusten erityistarpeet ottaa huomioon ainakin ammatinhallinnan monialaisuutena ja vuorovaikutustaitoina. Turvallisuutta ylläpitäviin ja turvallisuuden tunnetta lisääviin neuvontapalveluihin tullaan tulevaisuudessa kiinnittämään erityistä huomiota. Uudenlaiselle turvallisuusalan yhteistyölle on entistä suurempi yhteiskunnallinen tilaus.

Nykyiset ja tulevat ikääntyneet ovat yhä varakkaampia, mikä lisää heidän riskiään joutua taloudellisen ja muun hyväksikäytön kohteeksi. Vanhukset eivät silti ole ongelmallinen rikoskohde, koska he asuvat ja elävät enimmäkseen kotona eivätkä liiku ulkona öiseen aikaan.

Ikääntyminen näkyy liikenteessä uudenlaisena liikennekäyttäytymisenä. Vaikka ikääntyneiden osuus liikenteessä lisääntyy, ei ole odotettavissa liikenneonnettomuuksien kasvua. Ikääntyneiden ajokäyttäytyminen ei ole riskialtista. Ongelmana on sairauksien lisääntyminen, mutta jos lääkäreiden ilmoitusvelvollisuus ajoesteistä toimii, ei ole odotettavissa suurta riskien lisääntymistä. Suurempi ongelma on mopojen ja moottoripyörien määrän kasvu sekä niihin liittyvien onnettomuuksien lisääntyminen. Riskikuljettajien ydinjoukko koostuu vähenevistä nuorehkoista miehistä.

Sisäisen muuttoliikkeen seurauksena väestö lisääntyy voimakkaimmin Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla sekä vähenee eniten Etelä-Savosta, Pohjois-Savosta, Pohjois-Karjalasta, Kainuusta ja Lapista.

Turvallisuuspalvelujen kysyntä kasvaa kasvukeskuksissa ja turvattomuuden tunne lisääntyy harvaan asutuilla alueilla turvallisuuspalvelujen keskittyessä taajamiin. Turvallisuuspalvelujen järjestämistä joudutaan pohtimaan myös muunlaisen liikkuvuuden lisääntymisen kannalta, muun muassa kodin ja työpaikan ollessa eri paikkakunnilla. Työmarkkinoiden muutokset lisäävät liikkumista ja esimerkiksi työmatkarendelöinnin käsite kuvaa hyvin nykyistä kehityssuuntaa. Tällä kehityksellä on taloudellisten hyötyjen ohella monessa tapauksessa myös sosiaalisia haittavaikutuksia, jotka voivat ilmetä muun muassa perhe- ja läheissuhteiden heikentymisenä ja edelleen kielteisenä vaikutuksena ihmisten käyttäytymisessä.

5.2 Yhteiskunnallinen kehitys

5.2.1 Globaaleja ja alueellisia ilmiöitä ja kehityskulkuja

Tulevaisuutta koskevat näkemykset tulee perustaa nykyisiin arvioihin ymmärtäen, että ei ole vain yhtä tulevaisuutta, vaan useita mahdollisia. On olennaista tunnistaa tärkeimmät poliisin henkilöstötarpeeseen vaikuttavat toimintaympäristötekijät, joiden

todennäköisestä kehityksestä ja vaikutuksesta voidaan laatia vaihtoehtoisia kehitysarvioita. Poliisin toimintaympäristö ei muutu lineaarisesti. Siksi tulevaisuuden kehitystrendejä ei voi johtaa pelkästään historiallisesta kehityksestä, vaan on osattava nähdä tulevaisuuskuvia ja muutostrendejä, joihin on varauduttava. Tulevaisuuskuvia luotaessa on eri tasoja: ne asiat, jotka tiedetään varmasti tai suhteellisen varmasti, ja ne, jotka perustuvat yleiseen tulevaisuusennakointiin. Joihinkin toimintaympäristötekijöihin kyetään vaikuttamaan ja toisiin ei. On myös muistettava, että varmoinakin pidetyt asiat voivat yllättäen muuttua ja näin ollen tulevasta kehityksestä joudutaan tekemään enemmän tai vähemmän onnistuneita arvauksia. Visionäärisen turvallisuusjohtamisen näkökulmasta keskeisiä ovat ne tekijät, joiden merkittävyyteen uskotaan ja joihin voidaan vaikuttaa ennalta estävästi. Kehitysmalleja kuvattaessa on myös otettava huomioon niiden moniulotteinen keskinäisriippuvuus. Mallit ovat aina voimakkaasti pelkistettyjä.

Globaaleja ilmiöitä

Globalisaatiossa erilaiset maailmanlaajuiset prosessit ylittävät kansallisvaltioiden rajat. Globalisaatio vie huomiota pois perinteisistä valtioiden välisistä valta- ja turvallisuuskysymyksistä korostaessaan teknologista ja taloudellista ulottuvuutta globalisaation tekijöinä. Tällöin myös kulttuuriin, sosiaalisiin rakenteisiin ja identiteettiin liittyvät seikat nousevat esille. Kehitys ei kuitenkaan ole ristiriidatonta. Valtiot ja yhteiskunnat eivät enää itse päättää kaikista itseään koskevista asioista. Valtiot ovat myös eri tavoin aktivoituneet turvallisuutta koskevissa kysymyksissä. Samanaikaisesti yksityinen kaupallinen turvallisuustoiminta on lisääntymässä.

Valtioiden, alueiden, yhteisöjen ja ihmisten välinen vuorovaikutus on lisääntynyt valtavalla nopeudella. Välimatkoilla on pienempi merkitys kuin ennen. Tämä yhdessä liikkuvuuden kasvun kanssa parantaa kulttuurista ymmärrystä eri kansojen välillä, mutta voi toisaalta lisätä esimerkiksi uskonnollisten, etnisten, sosiaalisten ja poliittisten konfliktien sekä maailmanlaajuisten epidemioiden mahdollisuutta. Tieto kansainvälisestä konfliktista siirtyy nopeasti kaikkialle maailmassa ja saattaa saada merkityksen myös muualla, kuin missä se on tapahtunut. Tämän hetken näkyvin merkki tiedon vapaan liikkuvuuden globaalista merkityksestä on demokratiavaatimusten räjähdysnomainen kasvu sellaisissa yksinvaltaisissa valtioissa, joissa sitä ei ole pidetty kovinkaan todennäköisenä. Islamilaisen maailman merkitys maailmanpolitiikassa kasvaa.

Ympäristöongelmat laajenevat ja koskevat kaikkia, mutta samalla paikallisen tason merkitys suhteessa maailmanlaajuisiin ympäristökysymyksiin korostuu. Vain paikallisesti ja kansallisesti vahvat alueet voivat olla aidosti globaaleja ja hyötyä globaalista taloudesta. Heikko menestyminen kansallisessa kilpailussa kumuloi ongelmia myös kansainvälisellä tasolla. Taloudelliset ongelmat puolestaan näkyvät nopeasti myös ihmisen ja ympäristön suhteessa. Yksittäisen ihmisen, kuluttajan,

vaikutus heijastuu yhä selvemmin globaaliin tilanteeseen. Tällä kehityksellä on myös poliittinen ulottuvuus, joka saattaa tuottaa radikaalia ympäristöaktivismia.

Globaali talous perustuu muun muassa rahan, tiedon, työvoiman ja tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen. Eräs läntisten teollisuusyhteiskuntien merkittävimmistä trendeistä on ollut tämän liikkeen nopeutuminen. Fyysisen ja virtuaalisen liikkumisen nopeutumiseen sisältyy turvallisuusriskejä, mutta ongelmia aiheuttaa myös liikkeen pysähtyminen, kuten voidaan huomata globaaleista finanssikriiseistä, jotka ovat ajoittain pysäyttäneet rahan liikkeen. Toisaalta esimerkiksi Kreikan ja Irlannin valtioiden ylivelkaantuminen on herättänyt monet ihmiset finanssimarkkinoiden illuusiosta ja kaikkivoipaisuudesta sekä kiinnittänyt konkreettisella tavalla huomiota reaalityalouden lainalaisuuksiin ja kestäväen talouskasvun edellytyksiin.

Suuria haasteita kansainväliselle yhteisölle asettavat ympäristö, ruoan tuotanto, taloudellisten resurssien oikeudenmukainen jako sekä sosiaaliset ja humanitaariset kysymykset, kuten ihmisoikeudet ja köyhyys. Ruoan ja veden puute tulee kasvamaan globaalisti ja myös varallisuuserot kasvavat. Maailman väestön jatkaessa kasvuaan seuraa siitä pahenevia ympäristö-, ilmasto-, köyhyys-, nälkä- ja ihmisoikeusongelmia, jotka heikentävät valtioiden kykyä ylläpitää järjestystä ja luovat tilaisuuksia monenlaiselle rikollisuudelle. Väestönkasvu on hankala ongelma, mutta vaikeuksia on myös ajattelumalleissa: yhä useampi yksilö haluaa yhä enemmän ja yhä parempaa, mikä ei kuitenkaan nykytietämyksen valossa ole mahdollista. Yksilöiden ja kansakuntien kilpailu luonnonvaroista johtaa pikemminkin polarisaatioon: valta, raha ja resurssit keskittyvät, samalla alueiden ja ihmisten välinen epätasa-arvo kasvaa. Nämä trendit ja mahdollinen yhteiskuntajärjestyksen pettäminen kurjistuvissa valtioissa lisäävät muun muassa prostituutiota, huumeita ja salakuljetusta ihmiskuljetus mukaan lukien.

Yhteiskuntien keskinäinen riippuvuus on lisääntynyt taloudessa kaikilla toimialoilla. Huoli kilpailukyvyistä asettaa yritykset hankalien päätösten eteen sekä vaikuttaa valtioiden harjoittaman talouspolitiikan linjauksiin ja yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin poliittisiin ratkaisuihin. Nämä toimintaympäristötekijät johtavat suomalaisen yhteiskunnan monikulttuuristumiseen sekä myös kansallisiin vastakkainasetteluihin, koska yritysten etu ja kansalaisten etu eivät ole aina yhteneviä. Suomen osalta kysymys on siitä, kuinka yhteiskunta suhtautuu ja sopeutuu yhä tiivistyvään globalisaatioon, sekä siitä, kuinka yksittäiset ihmiset, yhteisöt ja yritykset säilyttävät kilpailukykyänsä sekä näkevät elämänsä mielekkäänä ja antoisana. Nykyaikaisten kansainvälisten yritysten kilpailukyky on dynaamisuutta ja muutoskykyä. Yrityksiä tulee ja menee yhä nopeampaan tahtiin. Tämä taloudellinen liikehdintä vaikuttaa kansalaisten arkiseen turvallisuuden tunteeseen ja saa pahimmillaan aikaan myös alueiden ja yksilöiden syrjäytymistä. Talouselämästä huolehtiminen ei sinänsä kuulu poliisille, mutta poliisi kohtaa omassa työympäristössään myös näiden taloudellisten kriisien vaikutukset, esimerkiksi syrjäytymisen ja siitä aiheutuvat rikokset ja järjestyshäiriöt.

Euroopan unioni laajenee ja moniarvoistuu. Unionin sisällä vallitsevat elintasoerot voivat yhdessä monimutkaisten globaalien keskinäisriippuvuuksien kanssa heikentää EU:n päätöksentekokykyä sekä sisäisissä että ulkoisissa asioissa. Euroopan unionin jäsenyys velvoittaa Suomea huolehtimaan omasta alueestaan siten, ettei eurooppalaisen yhteisön turvallisuus vaarannu Suomen mahdollisesti ongelmallisen kehityksen vuoksi. Euroopan integraatiokehityksen puitteissa on kärjistäen nähtävissä kaksi mahdollista kehityskulkua: integraatio vahvistuu ja kehitys vie kohti liittovaltiota, jolloin syntyy myös liittovaltiopoliisi ja kansallinen määräysvalta poliisiasioissa kaventuu, tai vastakkaisena kehitysvaihtoehtona kansallisen poliisitoiminnan asema ja rooli vahvistuvat sekä itsenäinen päätöksenteko myös turvallisuussektorilla korostuu.

Kaupungistuminen

Suomalaisena kehityssuuntana on kaupungistuminen ja maaseudun tyhjeneminen. Suomi on jakautumassa kolmenlaisiin vyöhykkeisiin: suuriin kaupunkeihin, liikenneväyliä myötäileviin seutukuntakeskuksiin ja maaseutuun. Kaupungistuminen alkoi 1960-luvulla. 2000-luvun lopulla kaupungistumisaste oli 66 prosenttia. Sen arvioidaan nousevan 80 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tällöin kaupunkiseuduilla asuisi noin miljoona ihmistä enemmän kuin tällä hetkellä. Kaupungistumisesta seuraa itsekyyden lisääntyminen ja säännöistä piittaamattomuuden kasvu yhteiskunnassa. Kaupungeissa sosiaalinen koheesio on yleensä maaseutua heikompi eivätkä ihmiset tunne toisiaan. Uudet tilanteet ja tuntemattomat ihmiset luovat pohjaa turvattomuudelle. Väkivaltaa ja omaisuusrikoksia pelätään enemmän kaupungeissa kuin haja-asutusalueilla. Kaupungeissa on enemmän rikosentekomahdollisuuksia ja potentiaalisia rikosentekijöitä. Noin puolet kaikista poliisin tietoon tulleista rikoksista tehdään 15 suurimmassa kaupungissa. Aktiivisimmin rikoksia tekevät nuoret miehet, iän karttuessa rikosten tekeminen vähenee. Nuoret muodostavat myös tulevana vuosina merkittävän osan kaupunkiväestöstä.

Kaupunkien turvallisuustyön tulisi jatkossa perustua yhä enemmän eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön, jonka avulla pystytään ennalta estämään turvallisuuden kannalta kielteistä kehitystä ja puuttumaan ongelmiin, jotka vaativat usean eri toimijan yhtäaikaista toimintaa. Laaja tiedon hyödyntäminen ja pysyvät poikkihallinnolliset, myös järjestöjen toiminnan huomioon ottavat toimintamallit tukevat yhteistyötä. Kaupunkien turvallisuustyön painopisteinä tulisi olla lasten ja nuorten turvallisuuden parantaminen, väkivallan vähentäminen sekä turvallisuuden edistäminen rakennetun ympäristön ja yhdyskuntien suunnittelussa ja asumispolitiikassa.

Infrastruktuurin riskit

Teknisten järjestelmien systemiset riskit ovat merkittävä uhka suomalaiselle yhteiskunnalle ja sisäiselle turvallisuudelle. Syvenevä teknologinen riippuvuus johtaa haavoittuvampaan yhteiskuntaan, joka on altis tahattomille ja tahallisesti tuotetuille onnettomuuksille. Vanheneva infrastruktuuri johtaa kasvavaan häiriöiden riskiin.

Taloyhtiöille tulee koko ajan enemmän vastuuta ja taloyhtiöiden hallitukset toimivat huonosti, minkä seurauksena naapurien riidat voivat lisääntyä. Vakavat systeemiset riskit kuitenkin kohdistuvat järjestelmiin, joista yhteiskunta on riippuvainen. Näitä järjestelmiä ovat esimerkiksi terveydenhuolto, kuljetukset, sähkön- ja lämmöntuotanto, vesi- ja viemärijärjestelmät sekä telekommunikaatio ja pankkijärjestelmät. Systeemisten riskien merkitystä lisää se, että niitä on vaikea hallita perinteisillä riskienhallintakeinoilla. Ongelmat kohdistuvat usein laajoihin infrastruktuurirakenteisiin, jolloin muodostuu ketjureaktio. Sen todennäköisyys on pieni, mutta seuraukset voivat olla toteutuessaan suuret. Järjestelmä voi olla ulkomaalaisen tai yksityisen toimijan omistuksessa, jolloin järjestelmän omistajalla ei ole suurta intressiä varmistaa järjestelmän toimivuutta tai varajärjestelmän toimintaa. Infrastruktuuria ylläpitävien yritysten kustannustehokkuusvaatimukset johtavat siihen, että vian sattuessa korjaamiseen ei ole resursseja. Näin viat yleistyvät ja korjaavat toimenpiteet pitkittyvät. Taloudelliset intressit saattavat olla hyvinkin suuret ja ne vaikuttavat myös turvallisuusseikkojen arviointiin. Myös laajaan käyttöön tulevat teknologiatuotteet saattavat muodostaa systeemisen riskin. Turvallisuusviranomaisten omakin toiminta perustuu pitkälti korkeaa teknologiaa hyödyntäviin järjestelmiin, jotka saattavat olla yksityisen omistuksessa. Infrastruktuurin häiriöiden voidaan ennakoida lisääntyvän ja pitkittyvän myös investointien ja työvoiman vähenemisen vuoksi. Yhteiskunnan monimutkaistuessa normaaliajan häiriötilanteiden ja niihin varautumisen merkitys tulee kasvamaan. Myös poliittis-hallinnollinen järjestelmä voidaan ymmärtää osana yhteiskunnan infrastruktuuria ja siten systeemisten riskien piiriin kuuluvana asiana.

Poliisilla on oltava käytettävissään riittävä osaamista teknologiasta ja varajärjestelmiä epävarmuustekijöiden vähentämiseksi. Valtakunnallisen tai laajan alueellisen kriisin hoitaminen – turvallisuudesta sekä vakaudesta huolehtiminen – sellaisissa olosuhteissa, joissa poliisi olisi täysin riippuvainen ulkopuolisista tahoista, on mahdoton ajateltavaksi. Mikäli kysymyksessä on kansallisen tason kriisi, tilanne ei ole yhtä vakava kuin sellainen kriisi tai konflikti, jossa esimerkiksi Euroopan unionin maat ovat keskeisesti mukana. Kansallinen turvallisuusajattelu on tällöin vallitsevaa, mikä merkitsee, että merkittävien toimijoiden intresseistä huolehditaan ensin. Kansainvälisen politiikan turvallisuuskysymyksissä solidaarisuus ei ole edelleenkaan ensisijainen periaate.

Arvojen, asenteiden ja ihmisten käyttäytymisen muuttuminen

Yhteiskunnallisen elämänpiirin yksityistyminen näkyy myös ns. arvovallankumouksessa, jossa on viimeisimmän kolmen vuosikymmenen kuluessa tapahtunut radikaali siirtymä. Suomalaiset luottavat edelleen vahvasti yhteiskunnan keskeisiin instituutioihin, mutta sosiaalinen koheesio on heikkenemässä. Tällä hetkellä keskeisimmät arvot länsimaissa liittyvät ihmisten haluun saada itse päättää omista asioistaan ja vapautteen itse määrittää oma elämäntyylinsä. Yksilö asettaa itsensä etusijalle yhteiskuntaan nähden, kun aikaisemmin korostui ihmisen kuuluminen johonkin yhteisöön ja sen myötä laajemmin yhteiskuntaan. Nuoret eivät koe työtä yhtä

tärkeäksi kuin vanhemmat ikäluokat. Epävarmuus koskettaa kaikkia kansalaisia, mikä heijastuu niin yksilöllisenä pahoinvointina kuin poliittisten ääriliikkeidenkin nousevana kannatuksena. Tällaisen ajattelun myötä entisestäänkin heikentyneet yhteisölliset siteet ohentuvat ja ihmisen rooli yhteiskunnassa työntekijäksi ja vapaa-ajan viettäjäksi tai syrjäytyneeksi sosiaaliturvalla eläjäksi. Tämä arvomuutos johtaa erilaisten massasta poikkeavien yksilöiden esiintuloon.

Yksilöllistymisen trendin ohella tapahtuu kuitenkin samaan aikaan myös uusyhteisöllistymistä, jossa poikkeavat yksilöt löytävät toisensa ja muodostavat uusia, monesti kansainvälisiä ja virtuaalisia yhteisöjä. Nämä uudet yhteisöt eivät perustu perinteisten kansallisvaltioiden tai kulttuurien rajoihin, vaan ne yhdistävät samalla tavalla ajattelevia ihmisiä kautta maailman. Kyseessä voivat olla esimerkiksi yhden asian tai eettisen näkökulman, harrastuksen tai keskustelun ympärille kokoontuvat ryhmät. Mikä tahansa ajatus löytää tietoverkossa kannatusta. Myös ääriyhmien ja poikkeavien yksilöiden on entistä helpompi löytää vertaistukea. Tällä tavalla ihmiset voivat ajautua pelkästään samalla tavalla ajattelevien seuraan. Tämä voi johtaa monenkirjavien yhteiskuntaryhmien ilmaantumiseen ja myös suvaitsemattomuuteen pirstaloituvassa yhteiskunnassa. Turvallisuustoimijat joutuvat yhä useammin ristiriitatilanteisiin näiden uusien yhteisöjen kanssa. Uusi vaikuttaminen tapahtuu suoremmin kuin perinteinen, kadulle lähtemisen kynnyks on pienempi, ja liikehdintä on entistä useammin kansainvälistä. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa anarkian kasvua. Poliisi ja pelastustyöntekijät voivat tulevaisuudessa olla yhä useammin vastakkain kansalaisryhmien kanssa ja joutua työssään väkivallan kohteeksi. Yksilöllistymistä ja yhteisöllisyyttä ei pidä nähdä toistensa vastakohtina, vaan luonnollisena, osin jopa väistämättömänä kehityskulkuna kohti moniarvoista yhteiskuntaa. Kollektiivinen tietoisuus yhteiskuntia koossa pitävistä voimista, sosiaalisesta koheesiosta, tarvitsee tuekseen sekä yksilöllisen että yhteisöllisen näkökulman.

Tulevaisuudessa polarisaatio lisääntyy. Taloudellinen hyvinvointi ja sosiaalinen pahoinvointi kasvavat samanaikaisesti ja rinnakkain – samoin kansainvälisyys ja paikallisuus. Polarisaation seurauksena syntyy myös alueiden ja yksilöiden eriarvoistumista ja sen myötä myös sekä perinteistä että uutta syrjäytymistä. Uusi syrjäytyminen tapahtuu perinteisessä mielessä hyvinvoivien kansalaisten keskuudessa, kun koulussa tai työelämässä hyvin menestyvät yksilöt sulkeutuvat pois yhteiskunnasta ja sosiaalisista lähiyhteisöistä. Vastapainona pinnallisuudelle arvojen merkitys kasvaa: erilaiset uskonnolliset, kulttuuriset, etniset ja poliittiset arvot voivat tulevaisuudessa jopa radikalisoitua, kun ihmiset etsivät uutta sisältöä, turvallisuuden tunnetta ja varmuutta elämäänsä. Ruotsissa on havaittu, että perinteisen syrjäytymisen sijaan nuoret etsivät turvallisuutta liittymällä järjestäytyneisiin rikollisryhmiin. Suomalaisen yhteiskunnan sosiaali- ja terveystoimen palvelut on suunniteltu perinteisen syrjäytymisen, kuten köyhyyden, sairauden tai päihderiippuvuuden varalle. Siksi ne sopivat huonosti uusien ongelmien ratkaisemiseen.

Poliisin osaaminen ja kyky toimia muuttuvissa olosuhteissa on entistä haasteellisempaa. Väestön mahdollinen segregaatio ja sitä seuraava gettoutuminen edellyttää poliisilta erityisosaamista. Erilaisten kansalaisten osallistuminen yhteiskuntaan työelämässä ja muissa toiminnoissa on olennaista. Turvattomuus ja epävarma yhteiskunnallinen kehitys usein johtavat voimakkaaseen kontrolliin yhteiskunnan sisällä. Tällainen kehitys muuttaisi toteutuessaan vahvasti suomalaisen poliisin nykyistä luonnetta.

Ympäristö

Väestön keskittyessä kasvukeskuksiin suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen vaikutukset ovat entistä vakavampia. Ilmastomuutokseen liittyvät nopeasti vaihtelevat sääolosuhteet, myrskyjen ja tulvien lisääntyminen sekä talvien lämpötilanvaihtelut vaikuttavat yhä voimakkaammin tieliikenteeseen, rakennettuun ympäristöön ja muuhun infrastruktuuriin. Rakennettu ympäristö on heikko kestämaan myrskyjä tai rankkasateita. Yhteiskunnan haavoittuvuus lisääntyy edelleen. Pitkäaikainen sähkökatkos yhdistettynä häiriöihin viestiliikenteessä saattaa aiheuttaa laajan poikkeustilan, joka voi johtaa suuronnettomuuden kaltaiseen tilanteeseen erityisesti talviaikana. Jatkossa on yhä tärkeämpää varmistaa toimivat energia- ja tietoliikenneverkot. Ilmastomuutos ja jo sen uhka synnyttävät ympäristöaktivismia, jonka laittomat muodot lisäävät lainvalvontaviranomaisten työtä.

Välittömiä kansainvälisiä uhkakuvia ovat esimerkiksi Välimeren maiden aavikoituminen ja Keski-Euroopan vesipula. Ilmastomuutos saattaa tuottaa huomattavaa etelä-pohjoista muuttoliikettä niin Euroopassa kuin globaalissa mitassa. On myös varsin mahdollista, että ympäristön tai juomaveden pilaantumisesta tulee ilmastomuutoksen kaltainen tekijä, joka pakottaa väestömassat liikkeelle. Esimerkiksi Aasiassa ja etenkin Kiinassa on jo kaupunkeja, joiden maaperä ja ilman laatu eivät ole ihmiselämälle kelvollisia. Arvioiden mukaan ns. ilmastopakolaisia on liikkeellä nyt noin 150 miljoonaa määrän noustessa tulevina vuosina 800 miljoonaan. Vähäisemmätkin katastrofit voivat aiheuttaa ihmisten hallitsematonta liikkumista ja sekasortoa.

Ympäristörikosten määrä ei ole Suomessa kansainvälisesti vertaillen huolestuttava. Uhka ympäristörikollisuuden määrän lisääntymisestä syntyy taloudellisen toiminnan aktivoitumisesta sekä yritysten välisen kilpailutilanteen kiristymisestä aiheutuvasta katteiden pienentymisestä. Suomessa on jouduttu sulkemaan kaatopaikkoja, koska ne eivät ole täyttäneet Euroopan unionin asettamia kriteereitä. Kyseiset taustatekijät luovat uhkia jätteiden asiattomasta käsittelystä ja rikostunnusmerkistön täyttävän toiminnan lisääntymisestä.

Merelliset turvallisuushaasteet

Itämeren pitäminen turvallisena on Suomelle tärkeää. Merelliset turvallisuushaasteet ovat moninaiset. Seurannaisvaikutuksiltaan vaarallisimpia uhkia ovat matkustajaluksen, öljytankkerin tai kemikaalialuksen yhteentörmäyksen aiheuttama

monialaonnettomuus, merelliset ympäristörikokset ja merellinen terrorismi. Suomenlahden öljy- ja kemikaalikuljetukset ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosien aikana. Suomenlahden kuljetusten määrän kasvu riippuu ratkaisevasti Venäjän talouden ja satamainvestointien kehityksestä. Voimakas alusliikenteen kasvu rasittaa meren ekologiaa ja lisää vakavan kemikaali- ja öljyonnettomuuden riskiä erityisesti Suomenlahden alueella. Merellisten ympäristöhaittojen ja -vahinkojen ennaltaehkäisy, valvonnan ja torjuntavalmiuden merkitys kasvaa.

Matkustaminen ja rajaliikenne

Matkustaminen ja liikenne rajojen yli kasvavat. Matkustajamäärät lisääntyvät ensisijassa Kaakkois-Suomen rajanylityspaikoilla sekä Helsingin lentoasemalla ja Helsingin satamassa. Vuoteen 2020 mennessä ulkorajaliikenne lähes kaksinkertaistuu nykyisestä. Toteutuessaan Euroopan unionin ja Venäjän välinen vastavuoroinen viisumivapaussopimus tulisi lisäämään Venäjän ja Suomen välistä rajaliikennettä entisestään. Erityisesti tulisi lisääntymään Venäjän kansalaisten matkustaminen Suomeen. Vapaa maahantulo lisäisi merkittävästi poliisin tehtäviä liikenteessä, järjestyksenpidossa ja rikostorjunnassa, sillä maahan tuleva väestö on monissa asioissa tottunut toimimaan eri tavalla kuin suomalainen yhteiskunta edellyttää. Jos työryhmän esitys poliisin lisäresurseista voidaan toteuttaa, poliisi arvioi pystyvänsä vastaamaan myös Venäjän viisumivapauden tuomiin haasteisiin ottaen huomioon, että jos viisumivapaus toteutuu nopealla aikataululla, varautumisen edellyttämien lisäresurssien tarve aikaistuu. Jos kyseiseen resurssitasoon ei päästä henkilöresurssien eikä kehittämishankkeiden osalta, poliisi ei kykene varautumaan viisumivapauteen riittävästi eikä hoitamaan sen tuomia lisätehtäviä tyydyttävästi.

Rajat ylittävän rikollisuuden määrä kasvaa. Osa tästä rikollisuudesta on järjestäytyneitä ja ammattimaista, osa yhteen lyöttäytyneitä porukoita, jotka tekevät yhdessä rikoksia. Kasvava haaste on järjestäytynyt rikollisuus, joka käyttää hyväkseen laillista liiketoimintaa. Rikolliset voivat olla mukana liiketoiminnassa tai omistaa yrityksiä kokonaan. Tällä hetkellä erityisiä riskialoja ovat rakennus-, ravintola- ja logistiikka-alat, mutta tilanne saattaa muuttua nopeasti, uutena kohteena voi olla esimerkiksi turva-ala. Laiton maahantulo Euroopan unionin alueelle jatkuu. Siihen liittyy yhä enemmän kansainvälistä järjestäytyneitä rikollisuutta, kuten ihmiskuljetusta ja ihmiskauppaa. Tämän estämiseksi on kehitettävä ja laajennettava poliisi-, raja-, tulli- ja maahanmuuttoviranomaisten operatiivista yhteistyötä sekä yhteistyötä naapurimaiden viranomaisten kanssa.

Maahanmuutto ja monikulttuurisuus

Maahanmuuttajaväestö on tulevaisuudessa Suomelle yhä tärkeämpi voimavara. Työperusteinen maahanmuutto tulee lisääntymään aiemman turvapaikkaperusteisen maahanmuuton sijaan. Maahanmuuttajat vahvistavat Suomen innovaatiokykyä ja osaamista tuomalla oman kulttuurinsa vahvuuksia osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Työvoiman maahanmuutolla voidaan lisätä työikäisten määrää, joka vähenee voimakkaasti suurten ikäluokkien eläköityessä. Ikärakenteen vuoksi työikäinen väestö vähenee Suomessa muita länsimaita nopeammin. Samanaikaisesti työvoiman tarve esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammateissa kasvaa ikääntyvän väestön määrän lisääntyessä. Pitkäjänteisen näkökulman omaksuminen maahanmuuttoon liittyviin kysymyksiin on haasteellista sen vuoksi, että maahanmuutosta aiheutuu kustannuksia lyhyellä aikavälillä ja sen hyödyt tulevat esille vasta pidemmällä aikavälillä.

Maahan muuttavan väestön lisääntyminen kuitenkin lisää poliisin tehtäviä. Maahanmuuttajat eivät integroidu yhteiskuntaan samalla tavoin kuin kantaväestö eivätkä he ole aina tottuneet toimimaan demokraattisen oikeusvaltion edellyttämällä tavalla. Tästä voi aiheutua lisääntyviä tehtäviä järjestyksenpidossa ja rikostorjunnassa. Maahanmuuttajaryhmien ja kantaväestön sekä eri etnisten väestöryhmien välillä voi syntyä poliisitehtäviä aiheuttavia konflikteja.

Maahanmuuton kasvu näkyy jo nyt poliisin lupahallinnossa. Viranomaisen on neuvontavelvollisuutensa perusteella taattava kaikkiin oleskeluluparyhmiin kuuluville asiakkaille yhdenvertainen ja tehokas tiedonsaanti. Viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen yhteistoimintaa tällä alueella on tiivistettävä. Poliisi kohtaa myös rikosten kohteiksi joutuneita maahanmuuttajia. Tulevaisuudessa voi olla tarvetta rekrytoida poliiseiksi ulkomaalaistaustaisia henkilöitä. Etnisten kielten taitoa tarvitaan esitutkinnassa ja asiakirjojen kääntämisessä. Kulttuurinen osaaminen tuottaa myös paineita poliisikoulutukselle. On myös ennakoitavissa, että kansainvälinen yhteistyö ja monialaisen osaamisen tarve kasvattavat poliisin resurssitarpeita. Kansainvälinen kehitys lisää myös sisämaassa tehtävän ulkomaalaisvalvonnan tarvetta, jossa poliisi on päävastuuviranomainen.

Poliisilla on Suomessa ollut varhaisemmassa historiassa huono imago. Nyt poliisi on saanut ihmisen näköiset kasvot. Maahanmuuttajilla saattaa kuitenkin olla epäluuloja poliisia kohtaan aiemmin omassa maassaan syntyneiden kokemusten perusteella. Poliisiin jo alkuvaiheessa solmima luottamuksellinen suhde maahanmuuttajien kanssa edesauttaa heidän sopeutumistaan Suomeen sekä antaa uskoa suomalaisen poliisin luotettavuuteen. Tähän tulee olla resursseja, sillä radikalisoitumisen torjunnan kannalta keskeinen tekijä on, että maahanmuuttajat löytävät paikkansa kaikille tasa-arvoisessa ja oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa. Maahanmuuttajien mieltäminen voimavarana edellyttää tehokasta ja kattavaa kotouttamista. Kotoutumista edistävät syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus kaikilla keskeisillä yhteiskunnan alueilla. Yhdenvertaisuus työmarkkinoilla on yksi tulevan kehityksen suurista haasteista. Yhdenvertaisuuden edistämiseksi torjutaan myös rikollisuutta. Poliisin osallistumiselle maahanmuuttajien kotouttamisprosessiin ja rikosten ennalta estämiseen tulee olemaan jatkuvaa tarvetta. On pidettävä huoli siitä, etteivät köyhyys ja syrjäytyminen ala kasautua maahanmuuttajaväestöön. Lähipoliisitoiminnan tarve maahanmuuttajien piirissä täten lisääntyy. Jalkautuminen ja kenttätö ovat tärkeitä keinoja maahanmuuttajien sekä eri viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöverkoston luomisessa.

Terrorismi

Maailmanlaajuisesti tarkastellen terrorismiuhan ennakoitaan jatkuvan toistaiseksi. Riippuen kansainvälisestä kehityksestä ja yksittäisten maiden poliittisista linjauksista radikalisoitumiskehitystä on mahdollista hillitä. Siihen voidaan vaikuttaa tehokkaalla poliisitoiminnalla ja viranomaisyhteistyöllä.

Suomeen kohdistuvaa terroriuhkaa saattaa tulevaisuudessa lisätä osallistuminen kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Suomi on sitoutunut asettamaan tietyn määrän poliiseja kansainvälisten organisaatioiden käyttöön kriisinhallinnassa. Tämän toiminnan tarve lisääntyy. Jo pelkästään Euroopan unionin jäsenyys merkitsee tietynasteista uhkaa. Suomessa ei toimi kansainvälisiä terroristiryhmiä, mutta kansallisten ääri- ja vaihtoehtoliikkeiden toiminta on kansainvälistynyt. Ulkomailta tulevat aktivistit kuuluvat lähes poikkeuksetta johonkin kansainväliseen kansalaisjärjestöön, jotka sanoutuvat irti väkivaltaisesta toiminnasta. Ympäristö- ja ilmastokysymykset sekä ydinvoimaan ja ydinpolttoaineen jatkokäsittelyyn ja varastoitumiseen liittyvät ongelmat säilyvät edelleen aktivismin keskeisinä teemoina. Ydinvoimatuotanto mahdollisen rikoksen kohteena tai onnettomuuden sattuessa muodostaa merkittävän uhkakuvan. Suuren mittaluokan katastrofi on koko yhteiskunnan asia, mutta valmiussuunnitelmissa poliisilla on johtovastuu.

Suomessakin tulee kiinnittää erityistä huomiota toimiin, jotka estävät väkivaltaista radikalisoitumista ja kotoperäistä terrorismia. Väestöpohjan muutos ja lisääntyvä maahanmuutto edellyttävät monialaista koulutusta, osaamista ja seurantaa. Yksilön riskiä tulla houkuteluksi terroristiseen toimintaan lisäävät identiteettikriisi eri kulttuurien paineessa, syrjintä, eristäytyminen ja syrjäytyminen, jatkuva kokemus maahanmuuttajana olemisesta ja tähän liittyvät rasistiset kokemukset, työttömyys tai alityöllistyminen sekä ajautuminen rikollisen toiminnan piiriin. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat toisen polven maahanmuuttajat, joiden määrä Suomessa tulee kasvamaan. Väkivaltaista radikalisoitumista ennalta estävät toimet tulisi kytkeä tiiviisti kotouttamista edistäviin ja maahanmuuttajien syrjäytymistä ehkäisevään työhön. Eri hallinnonalat, hallinnon eri tasot ja järjestöt maahanmuuttajajärjestöt mukaan lukien tulisi ottaa mukaan toimenpiteiden valmisteluun ja niiden toimeenpano tulisi varmistaa laajalla yhteistyöllä viranomaisten välillä ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Tietoverkot ja sosiaalinen media

Tietoverkot muodostavat globaalin rikollisuutta mahdollistavan infrastruktuurin. Tietoverkkorikollisuus onkin jo saavuttanut huomattavat mittasuhteet. Teknologia kehittyi nopeasti ja luo uusia mahdollisuuksia rikosten tekemiseen. Myös epätoivottavat ilmiöt tai niiden uhat ilmenevät nykyään usein ensimmäiseksi internetissä. Tietoverkkorikosten vaikutukset ulottuvat usein usean valtion alueelle. Verkko on globaali ja tuo helposti kansainvälisen rikollisuuden jopa kotikoneille. Rikoksentekejiä on vaikea saada edesvastuuseen, koska tutkinta kohdistuu ulkomailla

oleviin palvelimiin ja niistä saatavat tiedot ovat puutteellisia. Myös lainsäädäntö rajoittaa tarpeellisten tietojen saantia eräiden rikosten tutkinnassa.

Verkossa toimivat rikollisryhmät tavoittelevat helposti rahaksi muutettavaa tietomaisuutta, kuten luottokorttitietoja tai verkkopalvelujen käyttäjätunnuksia. Ihmiset eivät aina tunnista tietoverkkorikoksia eivätkä tiedä joutuneensa rikoksen kohteeksi ja siten eivät myöskään tee rikosilmoitusta poliisille. Tietoturvallisuutta vaarantava rikollisuus uhkaa merkittävästi myös yritysten tietopääomaa, tehokkuutta ja kilpailukykyä. Tietoverkkorikollisuuden seuraava kehitysvaihe tuo mukanaan erityisesti uusia asiakkaisiin kohdistuvia hyökkäystapoja, kuten sähköisten asiointipalvelujen sovellustuntujen kaappaamisen ja massiivisessa määrin toteutetut identiteettivarkaudet. Internetissä tapahtuva perinteisempi rikollisuus jo sinänsä asettaa merkittävän haasteen poliisitoiminnalle, mutta internetin monitorointi erilaisen aktivismin ja terrorismin osalta muodostuu yhä tärkeämmäksi.

Tietoverkkoihin liittyviä ajankohtaisia trendejä ovat myös blogalisaatio ja sosiaalinen media, joissa verkossa tapahtuva viestintä ja kommunikaatio yhteisöllistyy ja kansainvälistyy yli kansallisvaltioiden ja kulttuurirajojen. Erilaisten nettisivujen ympärille kehittyy keskustelupalstoja ja blogeja, joiden avulla ihmiset voivat esimerkiksi ostaa ja käyttää tuotteita yhteisöllisesti, tai ne ovat paikkoja, joissa vietetään aikaa, keskustellaan ja viihdytään. Tämä ilmiö vähentää paikan sekä myös perinteisten kansallisvaltioiden ja kulttuurirajojen merkitystä ja saattaa yhteen tahoja, jotka perinteisessä fyysisessä maailmassa ovat olleet kaukana toisistaan. Tämä rajapintojen sumentuminen synnyttää uusia ilmiöitä ja prosesseja myös turvallisuuden näkökulmasta.

Poliisin resursseja tietoverkkorikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa on vahvistettava ja internetin valvontaan on sidottava nykyistä enemmän työpanosta väkivaltarikosten, lapsipornografian sekä talous-, huumausaine- ja paritusrikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi. Tarvitaan riittävä määrä tietoverkkorikostutkijoita, joilla on tehtävän edellyttämää uusinta ammattitaitoa tietoverkoista. Verkkovalvontaa ja -tarkkailua sekä muiden lainvalvontaviranomaisten osallistumista toimintaan on lisättävä. On selvitettävä mahdollisuudet hyödyntää nykyistä paremmin eri viranomaisten omassa toiminnassaan keräämiä tietoja rikostiedustelun ja -tutkinnan tukena sekä keinot, joilla varmistetaan mahdollisuudet hyödyntää epäkonventionaalisia tiedonhankintamenetelmiä myös internet-pohjaisissa verkoissa ja palveluissa. Tulee myös kehittää erityisesti nuorison huomioon ottavia virtuaalisen poliisitoiminnan malleja internetissä. Myös perinteisessä tutkinnassa edellytetään uudenlaista tietoteknistä ammattitaitoa ja välineistöä, sillä yhä useammin todistusaineisto on tietoteknisen laitteen, esimerkiksi matkapuhelimen tai tietokoneen muistissa.

Talousrikollisuus

Talouden merkitys kasvaa jatkuvasti sen saadessa yhä kansainvälisempiä muotoja. Taloutta koskevat kehityskulut ja nopeasti muuttuvat olosuhteet vaikuttavat yhä voimakkaammin kaikkiin yhteiskuntiin. Rahatalouden ja markkinoiden keskinäisriippuvuus kasvaa yhä, ja mikäli syviä lamakausia tulee, se aiheuttaa todennäköisesti laajoja vaikutuksia, jotka eivät edistä yhteiskunnallista vakautta. Järjestäytyneen rikollisuuden tunkeutuminen lailliseen liiketoimintaan on jo saanut huolestuttavia piirteitä. Talousrikollisuuden ja harmaan talouden estämisessä yhteistyön tarve kohdistuu esitutkinta- ja syyttäjäviranomaisten lisäksi myös muihin viranomaisiin, aktiivinen viranomaisyhteistyö verohallinnon, ulosottohallinnon ja tullin kanssa on tärkeää. Keskeiset tekijät rikosprosessin joutuisuuden parantamisessa ovat riittävien poliisin, syyttäjien ja tuomioistuinten henkilöstöresurssien turvaaminen sekä yhteen toimivien tietojärjestelmien toteuttaminen. Tehokkaan talousrikostorjunnan esteenä ovat kuitenkin tietojenvaihto- ja salassapitosäännökset. Talousrikosten, harmaan talouden ja erilaisiin yhteiskunnan tukiin liittyvien väärinkäytösten ennalta estäminen edellyttäisi useiden eri viranomaisten käytössä olevien tietojen nykyistä tehokkaampaa yhdistämistä ja analysointia.

Maantiekuljetukset ovat suurelta osin ulkomaisten tahojen – venäläisten – hallussa. Jos myös satamien riippuvuus ulkomaalaisomistuksesta kasvaa, huoltovarmuus ja kansainvälinen kaupankäynti vaarantuvat. Tällöin on kysymys koko yhteiskunnan turvaamisesta ja vakaiden olosuhteiden säilyttämisestä. Kenttävalvonnan ja talousrikollisuuteen kohdistuvien tutkintaresurssien tarve näiltä osin lisääntyy.

Väkivalta arjessa

Väkivalta on viime vuosina nostettu vakavaksi kansalliseksi ongelmaksi ja esimerkiksi lasten ja naisten oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen on vahvasti korostettu. Tutkimusten mukaan tämä työ on tuottanut tulosta muun muassa lasten kuritusväkivaltaa koskevissa asenteissa. Samoin naisten tietoisuus oikeudestaan fyysiseen koskemattomuuteen myös perhe- ja parisuhteessa on kasvanut. Lapsiin kohdistetun väkivallan ja hyväksikäytön torjuntaa tulisi tehostaa poistamalla lainsäädännöllisiä esteitä, vähentämällä torjuntatoimenpiteiden alueellisia eroja, lisäämällä eri viranomaisten asiantuntijuuden hyödyntämistä ja kehittämällä viranomaisrakennetta siten, että eri viranomaisprosessit eivät ole irrallaan toisistaan ja ovat kestoaltaan samanlaisia.

Ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta on useimmiten lähiomaisen tai muun lähellä olevan ihmisen tekemää väkivaltaa. Väkivaltaa ei aina tunnisteta. Ikääntynyt ei halua itse ottaa väkivaltaa esille, sillä väkivallan tekijä voi olla hänelle tärkeä ja läheinen ihminen, josta hän on riippuvainen joko tunnetasolla tai laajemmin. Muistisairaaseen kohdistuvaa väkivaltaa on vaikea tunnistaa, sillä henkilön kertomuksissa todelliset ja kuvitellut tapahtumat saattavat esiintyä yhtä aikaa. Ikääntyviin kohdistuvan väkivallan ennalta

estämiseksi ja siihen puuttumiseksi tulisi luoda ja ottaa kattavasti käyttöön viranomaisten yhteinen toimintamalli. Näin päätös puuttumisesta ei jää yksittäisen viranomaisen vastuulle eikä myöskään sen varaan, että ikääntynyt itse haluaa tehdä asiasta ilmoituksen.

Kunniaan liittyvän väkivallan muotoja ovat kunniamurha, fyysinen, seksuaalinen, henkinen, hengellinen tai taloudellinen väkivalta, avioliittoon pakottaminen sekä naisten ja tyttöjen ympärileikkaukset. Kunniaan liittyvän väkivallan torjunta tulee sisällyttää osaksi väkivaltaa ennalta estävää työtä, maahanmuuttajien kotouttamista ja kouluopetusta. Viranomaisten osaamista kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamisessa tulee lisätä ja varmistaa, että viranomaisilla on riittävästi keinoja suojata sellaisia henkilöitä, joiden riski joutua kunniaan liittyvän väkivallan uhriksi on korkea. Maahanmuuttajayhteisöt tulee ottaa mukaan kunniaan liittyvän väkivallan vähentämistyöhön.

Työpaikkaväkivalta on pitkällä aikavälillä lisääntynyt. Työpaikkaväkivalta on myös yleisin naisten kohtaama väkivallan muoto. Työpaikkaväkivallan kasvun oletetaan liittyvän osaltaan siihen, että työpaikkojen asiakastilanteisiin liittyy aikaisempaa enemmän erilaisia kontrollitehtäviä, joissa syntyy myös väkivaltaisia konflikteja. Näitä on erityisesti sosiaali- ja terveysaloilla, vähittäiskaupassa sekä tietyissä valvontammateissa. Ennalta estävä toiminta ja turvallisuuden ottaminen huomioon jo työpisteiden suunnittelussa on tärkeää. Henkilökunnan kohtaamista uhkatilanteista ei useinkaan tehdä rikosilmoituksia, koska ne ovat asianomistajarikoksia.

Kuvatut kehityskulut ovat monisyisiä tekijöitä, joiden merkitystä on lähes mahdoton ennakoita täsmällisesti, mutta selvää kuitenkin on, että ne vaikuttavat suomalaisen yhteiskuntaan syvästi. Poliisin toimintaympäristö tulee siten väistämättä muuttumaan, ja tällöin huolehtiminen tulevista henkilöstö- ja materiaaliresursseista on ensiarvoisen tärkeää. Kyse on tulevaisuustietoisuudesta, joka on ymmärrettävä aktiiviseksi toimintaa ohjaavaksi näkökulmaksi menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Kyse on myös sen ymmärtämisestä, millä tavoin tehdyt päätökset heijastuvat tulevaan kehitykseen, ja siitä, miten kokonaisturvallisuuden eri toimijat Suomessa, ja myös kansainvälisesti, voivat viranomaisyhteistyöllä ja perinteisiä rajoja rikkomalla yhdessä vaikuttaa asioihin ja muuttaa tulevaisuutta.

5.2.2 Lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset

Selviytyäkseen tulevista tehtävistään poliisi tarvitsee tuekseen toimivan lainsäädännön, joka muuttuu yhteiskunnan muutosten mukana, tarjoaa poliisille keinot torjua rikollisuutta ja mahdollistaa sujuvan kansainvälisen yhteistyön. Tällä hetkellä on vireillä tai valmisteilla useita lainsäädäntöhankkeita, jotka vaikuttavat poliisin toimintaan. Usean kansallisen lainsäädäntöhankkeen taustalla ovat kansainvälisistä sopimuksista johtuvat velvoitteet.

Pitkän aikavälin poliisitoiminnan ja sitä koskevan lainsäädäntöympäristön kehittämisen kannalta merkittävä lainsäädäntöuudistus tulee olemaan poliisilain, esitutkintalain, ja pakkokeinolain kokonaisuudistus, jonka valmistelu on aloitettu. Siinä tullaan selkeyttämään lainsäädäntökokonaisuutta ja uudistamaan toimivaltuuksia siten, että toisaalta rikostorjunnan tehokkuusvaatimukset ja toisaalta perus- ja ihmisoikeudet otetaan tasapuolisesti huomioon. Pakkokeinojen käyttöön liittyvät oikeusvarmuus- ja muotovaatimukset tulevat entistä enemmän korostumaan ja monimuotoistumaan. Tällä saattaa olla operatiivisella tasolla merkittävä työaikaa sitova vaikutus.

Järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaa koskevan erityislainsäädännön tarpeet tulisi selvittää. Tähän kokonaisuuteen liittyisivät esitutkintaviranomaisten salainen tiedonhankinta ja salaiset pakkokeinot, anonyymi todistelu ja erityinen henkilönsuojelu. Poliisilain, pakkokeinolain ja esitutkintalain kokonaisuudistuksen yhteydessä asiaa on käsitelty, mutta ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi sisällyttää sitä tähän kokonaisuudistukseen.

Suomessa on kansainvälisesti tarkastellen osin verrattain tuore ja yksityiskohtainen yksityistä turvallisuusalaa koskeva lainsäädäntö. Se on kuitenkin syntynyt vuosien kuluessa yksittäisistä tarpeista, ja yksityisestä turva-alasta säädetäänkin useissa erillislaeissa. Lainsäädännön kehittäminen tulee vaikuttamaan poliisin ja yksityisen turvallisuusalan suhteeseen. Erityinen huomio tulisi kiinnittää julkisen ja yksityisen turva-alan välisiin rajapintoihin ja kehitysnäkymiin. Tässä yhteydessä tulisi kokonaisvaltaisesti arvioida julkisen ja yksityisen turvallisuusalan tarkoituksenmukainen työnjako ja turvallisuuspalveluja tuottavien organisaatioiden mukauttaminen vastaamaan palvelujen tarvetta. Samalla linjattaisiin yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja turvallisuuden tunnetta ylläpitävien poliisin palveluiden ja toiminnan sisältö koko maassa. Lähtökohtana tulisi olla, että kokonaisvastuu yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta sekä rikostorjunnasta on poliisilla, ja poliisille tulee turvata riittävät resurssit tehtävän hoitamiseksi.

Prümin sopimus on seitsemän EU:n jäsenvaltion (Belgia, Saksa, Espanja, Ranska, Luxemburg, Alankomaat sekä Itävalta) vuonna 2005 allekirjoittama kaikille EU:n jäsenvaltioille avoin sopimus, jonka tarkoituksena on erityisesti terrorismin, rajat ylittävän rikollisuuden ja laittoman maahanmuuton torjuminen. Sopimuksen avulla luodaan muun muassa edellytykset sopimusvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojenvaihdon tehostamiselle. Tarkoituksena on myös laajentaa sopimuspuolten lainvalvontaviranomaisista koostuvien yhteisten ryhmien toimintaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä rikosten estämiseksi. Prümin sopimuksessa on myös määräyksiä, joiden tarkoituksena on tehostaa jo olemassa olevien sopimusten käyttämistä, esimerkiksi velvoite avustaa sopijapuolta suurten tapahtumien, katastrofien ja onnettomuuksien sattuessa. Prümin sopimuksen ja tätä täydentävän EU-lainsäädännön velvoittamana tiedonvaihto EU-maiden välillä erityisesti sormenjälki-, DNA- ja ajoneuvorekisteritietojen osalta tulevat työllistämään Suomen

poliisia nykyistä enemmän. Mikäli ns. DNA- tai sormenjälkiosumia tai -hittejä tulee, johtavat ne tietysti jatkotoimiin.

5.3 Poliisin tehtävien ja toimintojen kehitys

Turvallisuusongelmien monimutkaistuminen edellyttää yhä eriytyneempää turvallisuuspalvelujen tarjontaa ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Toteutuessaan negatiivinen kehitys tuottaa huomattavia haasteita poliisitoiminnalle sekä sen henkilöstön määrälle ja osaamiselle. Kuitenkaan kaikki muutokset yhteiskunnassa eivät vaikuta ainakaan oleellisesti poliisin toimintaedellytyksiin. Poliisilla on oma roolinsa ja tehtävänsä kokonaisturvallisuuden tuottamisessa, mutta kaikki kansalaisten turvallisuuteen tai turvattomuuteen vaikuttavat ilmiöt eivät ole poliisin ratkaistavissa. Poliisin tulevaisuuden toimintaympäristöön vaikuttaa keskeisesti yhteiskunnassa koettu turvallisuuden tai turvattomuuden tunne. Toisaalta on nähtävissä useita yhteiskunnallisia murrostekijöitä, jotka tuottavat epävarmuutta myös poliisin toimintaympäristössä.

Poliisin tulee seuraavalla kymmenvuotiskaudella ottaa toiminnassaan huomioon muun muassa eri syistä aiheutuvan syrjäytymisen ja maahanmuuton mahdollinen lisääntyminen. Myös kansainvälistymisen mukanaan tuoman rikollisuuden, muun järjestäytyneen rikollisuuden sekä talousrikollisuuden kasvu ovat uhkina. Kansalaisnäkökulma on otettava huomioon toiminnan kehittämisessä ja tehtävien painottamisessa. Tukitoiminnoissa tuottavuuden parantaminen ja henkilötyötä korvaavien uusien toiminnallisten ratkaisujen aktiivinen etsiminen on välttämätöntä.

Turvallisuuden tunteen lisääminen

Turvattomuutta aiheuttavina tekijöinä on suomalaisessa yhteiskunnassa koettu olevan muun muassa huumeiden ja päihteiden käyttö, kansainvälisen rikollisuuden kasvu sekä syrjäytymisen lisääntyminen. Tulevaisuuteen liittyvät trendit, kuten yhteisöllisyyden heikkeneminen, teknisten valvontalaitteiden lisääntyminen, yksityisen turvallisuusalan palvelujen kysynnän kasvu sekä turvallisuustietouden ja –koulutuksen lisääntyminen, saattavat itsessään lisätä turvattomuuden tunnetta suurten ikäluokkien ikääntyessä.

Uudenaikaisen teknologian merkitys poliisitoiminnassa lisääntyy. Teknologia ei kuitenkaan ratkaise inhimillisen turvallisuuden tarpeita. Resurssien käytön kannalta tehokkaan teknisen valvonnan lisääntyminen ei saisi johtaa poliisin näkyvyyden vähenemiseen. Poliisipartioiden merkitystä kansalaisten turvallisuuden tunteeseen vaikuttavana seikkana ei tule väheksyä. Tämä korostuu erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Näkyvyyttä voi lisätä myös panostamalla median hyödyntämiseen. Turvallisuuden tunne perustuu ihmisten mielikuviin. On kuitenkin vältettävä lisäämästä median välityksellä pelkoa rikoksen uhriksi joutumisesta. Samoin poliisien ja vartijoiden jatkuva läsnäolo voi viestiä siitä, että on olemassa konkreettisia turvallisuutta uhkaavia tekijöitä.

Ennalta estävä toiminta

Rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämisen merkitys kasvaa. Ennalta estävä toiminta on keskeistä ihmisten turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi. Turvallisuusongelmat näkyvät kasvavina sosiaali- ja terveystoimen kustannuksina. Tulevaisuudessa poliisilla tulee olla nykyistä enemmän mahdollisuuksia panostaa ennalta estävään toimintaan. Pahoinvoinnin poistamisen ohella on panostettava hyvinvoinnin lisäämiseen. Hyvinvoinnin lisääminen on tällä hetkellä paljolti kansalaisjärjestöjen vastuulla, mutta poliisikin voi kehittää hyvinvointia lisääviä toimintamuotoja osaksi ennalta estävää toimintaa. Poliisi voi panostaa muun muassa turvalliseen lapsuuteen, elämykselliseen vanhuuteen, perheiden hyvinvointiin, päiväkoteihin ja kouluihin, lähiyhteisöjen vahvistamiseen ja osallistamiseen sekä varsinkin nuorten vapaa-ajan harrastusten tukemiseen. Poliisin vuoden 2020 asiakkaat ovat parhaillaan päiväkodeissa ja kouluissa. Tulevaisuuden kannalta merkittävimmät päätökset ja teot tehdään siellä eikä poliisissa.

Ennalta estävän toiminnan sisälläkin on tehtävä valintoja: painotetaanko reaktiivista valvontaa vai proaktiivista sidosryhmäyhteistyötä? Valvonta lieventää oireita, mutta ei vaikuta itse tautiin – pahoinvoinnin ilmiöihin ja syihin. Sen sijaan esimerkiksi yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen, päiväkotien ja koulujen kanssa pureutuu varsinaiseen tautiin.

Rikostilaisuuksien vähentäminen on keskeinen ennalta estävän toiminnan muoto. Poliisi voi vaikuttaa rikostilaisuuksiin muun muassa turvallisuussuunnittelulla, suojausneuvonnalla ja viestinnällä. Tämä voi olla monentyppistä yhdyskuntarakenteen suunnittelusta yksittäisen kohteen houkuttelevuuden vähentämiseen sekä häiriökäyttäytymisen tilanteisiin ja paikkoihin vaikuttamiseen.

Ennalta estävällä valvonnalla on suuri merkitys paikalliselle turvallisuudelle. Yleisten paikkojen valvontaan tulee erityisesti panostaa siirryttäessä suurempiin toiminnallisiin yksiköihin, jolloin toiminta saattaa pyrkiä liiallisesti keskittymään. Sidosryhmäyhteistyön merkitys ennalta estävässä toiminnassa niin poikkihallinnollisesti kuin kansalaisjärjestöjen kanssa on tuotu esiin myös sisäisen turvallisuuden ohjelmassa. Poliisi voi toimia aloitteentekijänä ja kehittää varhaisen puuttumisen moniammatillisia toimintamalleja. Turvallisuuden ylläpitämistä tulee jatkossa tarkastella kumppanuuksina, joissa ovat mukana viranomaiset, järjestöt ja yksityiset yritykset. Haasteena tulee olemaan kokonaisuuden johtaminen ja hallitseminen.

Laillisuuskasvatukseen panostaminen niin lasten ja nuorten kanssa sekä toisaalta kotouttamisen yhteydessä on tärkeää. Nuorten määrä vähenee ikäluokkien pienentyessä. Yhä suurempi osa lapsista ja nuorista voi aiempaa paremmin. Lasten ja nuorten elämä on muuttunut suuresti viime vuosikymmenien aikana. Lapsuus on lyhyempi ja aikuisten maailmaan kuuluvat asiat, kuten päihteet ja seksuaaliset kokeilut, alkavat osalla lapsista yhä nuorempina. Ongelmat kasaantuvat, ja lasten ja nuorten moniongelmaisuus on lisääntynyt. Tulevaisuuden kannalta hälyttäviä merkkejä ovat tyttöjen lisääntyneet

itsemurhat ja nuorten tekemien törkeiden väkivallantekojen lisääntyminen. Maahanmuuttajanuorilla syrjäytymisen riskitekijät kasaantuvat muita yleisemmin.

Hallitusohjelmaan kytkeytyvä valtion sektoritutkimuksen neuvottelukunta on nostanut toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin keskeiseksi arviointikriteeriksi koko valtionhallinnon toimintaa kehitettäessä. Poliisin toimintaan tehtävien panostusten vaikuttavuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon niiden kaikki yhteiskunnalliset vaikutukset, kuten rikollisuudesta ja liikenneonnettomuuksista aiheutuvien kustannusten väheneminen, haltuun saadun rikoshyödyn ja sakkotulojen lisääntyminen, muiden turvallisuuspalvelujen tarpeen väheneminen sekä turvallisuuden tunteen lisääntymisestä seuraava henkisen ja muunkin hyvinvoinnin paraneminen. Vaikuttavuuden mittaamista hankaloittaa viive: panostus ennalta estävään toimintaan näkyy poliisin arjessa ja rikollisuuden määrässä vasta pitkällä aikavälillä.

Turvallisuuspalveluiden saatavuuden varmistaminen harvaan asutuilla alueilla

Uskottava ennalta estävä valvonta ja muukin poliisitoiminta on varmistettava myös harvaan asutuilla alueilla, missä alhainen tapahtumatiheys ja pitkät välimatkat sitovat resursseja eikä toiminnan tuottavuutta ei ole mahdollista lisätä ilman, että kansalaisten asema eriarvoistuu.

Maaseudulla riski joutua rikoksen uhriksi on pienempi kuin kaupungissa. Silti turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen kannalta keskeistä on hälytyspalvelujen nopea saatavuus tarvittaessa. Erityisesti tämä korostuu niillä seuduilla, joilla on poliisin tarvetta lisäävää sesonkimatkailua. Harvaan asutuilla alueilla ei kuitenkaan tarvitse välittömästi tarjota kaikkia erityispalveluita, joita on saatavissa alueen pääpoliisiasemalta. Harvaan asutulle alueelle tulee innovoida uusia palvelumuotoja, esimerkiksi liikkuvia palvelupisteitä, verkkopalveluja ja muuta uuden tekniikan hyväksikäyttöä, viranomaisyhteistyötä sekä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Sujuvat käytännöt turvallisuusviranomaisten kesken vähentävät päällekkäistä työtä ja ovat ensisijainen keino turvallisuuspalvelujen tason ylläpitämisessä harvaan asutuilla seuduilla. Yhteistyön mahdolliset esteet tulee selvittää ja poistaa. Yhteistyö voi koskea muun muassa yhteispartioita, yhteistä resurssisuunnittelua, päivystystoimintaa ja tilannekuva. Uusia yhteistoimintamalleja tulee ottaa käyttöön kahden viranomaisen samalla tapahtumapaikalla käyntien vähentämiseksi. Esimerkiksi pelastustoimen tehtäviin voidaan sisällyttää liikenteen ohjaus onnettomuuspaikalla. Sellaisilla harvaan asutuilla alueilla, joilla tullilla on toimintaa, tulli voisi ottaa hoidettavakseen nykyistä enemmän yksittäisiäkin tehtäviä. Nykyisten linjausten mukaan Rajavartiolaitoksen toiminta tulee supistumaan harvaan asutuilla alueilla. Puolustusvoimien harvaan asutulla alueella sijaitsevilla varuskunnissa tulevat säilymään hälytyskomennuskunnat ja virka-apuosastot, joiden hyödyntämistä voisi tehostaa.

Valvonta ja hälytystoiminta

Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistus (VITJA) tehostaa poliisin työajan käyttöä ja tukee poliisitoiminnan prosesseja. Toiminnan tehostamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että poliisiautoa pystytään käyttämään toimistona. Ajoneuvotyöasemat tehostavat erityisesti valvonta- ja hälytystehtävissä toimivien työtä. Tämä lisää poliisin näkyvyyttä katukuvassa, kun poliisipartion ei tarvitse siirtyä yhtä usein kuin nykyisin poliisilaitokselle tietokoneen äärelle. Järjestelmä vähentää myös hätäkeskusten työtä, kun poliisi voi tehdä rekisterikyselyt itse ajoneuvotyöasemalta.

Rattijuopumusvalvontaa voidaan merkittävästi tehostaa ottamalla käyttöön siirrettäviä ajoneuvon asennettavia tarkkuusalkometrejä. Aiemmin on kulunut paljon työaika, kun rattijuopumuksista epäiltyjä on jouduttu kuljettamaan poliisilaitokselle tarkkuusalkometrikokeeseen.

Liikennepoliisin arvostusta pitää nostaa. Tehtävät vaativat erityisosaamista muun muassa raskaisiin ajoneuvoihin, kuljettajien ajokykyyn ja ajo-oikeusseuraamuksiin liittyvissä asioissa. Liikenteen valvonnassa poliisista voi kehittyä turvallisuuskonsultti nykyistä laajemmalla toimintanäkemyksellä. Poliisi voi tehdä aloitteita lainsäädännön kehittämiseksi. Poliisi voi osaltaan vaikuttaa siihen, että huono liikennekäyttäytyminen ei sovi yritysten arvoihin, ja siitä tulee epätoivottavaa. Liikennevahingot aiheuttavat huomattavia kustannuksia yhteiskunnalle. Uusien ajoneuvojen turvavarustus on parantunut vuosi vuodelta. Tulevaisuudessa autotekniikan kehitys tuo myös uusia laitteita, jotka pakottavat kuljettajat noudattamaan sääntöjä. Automaattista liikennevalvontaa voidaan edelleen tehostaa esimerkiksi automaattisella rekisterikilpien lukemisella ja rekisterivertailulla, mikä mahdollistaa anastettujen ajoneuvojen tai ajoneuvon liittyvien etsintäkuulutettujen henkilöiden löytämisen. Vastaavalla tavalla uutta teknologiaa voidaan hyödyntää kasvojen automaattiseksi tunnistamiseksi.

Liikennevalvontaan liittyvien tehtävien siirtämistä osittain esimerkiksi kunnallisille toimijoille tulisi selvittää yhteiskunnan kokonaiskustannusten kannalta. Muun muassa pysäköinninvalvojien tehtäviä voisi laajentaa muidenkin liikenteeseen liittyvien asioiden valvontaan, esimerkiksi anastettujen ajoneuvojen tarkkailuun.

Valvontaa voidaan tehostaa myös hajautetulla partioinnilla, jossa työskennellään itsenäisesti, mutta tiiviissä yhteistyössä partion toisen jäsenen tai normaalien tukipartioiden kanssa. Oikein toteutettuna hajautettu partiointi ei olisi yksintyöskentelyä. Hajautettu partiointi sopii esimerkiksi liikennevalvontaan. Hajautettuna partioiva työpari voi poliisin näkyvyyden heikentymättä käyttää tunnusetaa partioautoa, tai poliisin näkyvyys voidaan samoilla resursseilla kaksinkertaistaa käyttämällä kahta tunnuksellista poliisiautoa. Hajautetun partioinnin lisääminen edellyttää siten investointeja ajoneuvokalustoon.

Rikostorjunta

Taloudellisten resurssien niukentuessa ja tehtävien monimutkaistuessa poliisin rikostorjunnan painopiste voi siirtyä päivittäisrikollisuuden torjunnasta vakavan ammattirikollisuuden estämiseen. Päivittäisrikosten torjunnassa on otettava käyttöön uusia toimintamuotoja. Muun muassa talous- ja tietoverkkorikollisuuden lisääntyminen asettaa tutkinnalle uusia vaatimuksia. Rikostiedustelun ja analyysitoiminnan merkitys ennalta estävässä rikostorjunnassa tulee kasvamaan.

Poliisin toiminnan muutoksia arvioitaessa on merkityksellistä selvittää rikollisuuden kehittymistä. Esimerkiksi ikärakenne, syrjäytymiskehitys ja alkoholiolot ovat merkittäviä rikollisuuteen vaikuttavia muutostekijöitä, joiden voimakkuutta on kuitenkin vaikea arvioida. Alkoholin kulutuksen kasvun myötä ei päihdehaittojen ja niihin liittyvien rikosten määrässä kuitenkaan ole odotettavissa dramaattista muutosta nykytilaan, koska alkoholihaittoja pyritään vähentämään muun muassa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa esitetyin toimenpitein.

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa tehostetaan kansallista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta perustuu laaja-alaiseen ja reaaliaikaiseen tilannekuvaan, jonka perusteella suunnitellaan, mitoitetaan ja sovitetaan yhteen kansallisesti ja kansainvälisesti eri viranomaisten samaan rikoskokonaisuuteen liittyvät torjuntatoimenpiteet.

Tulevaisuudessa rikostorjunnassa korostuu myös tehokas rikoshyödyn jäljittäminen. Omaisuusrikostutkintaan on perinteisesti kuulunut rikoksella viedyn omaisuuden etsiminen. Rikoshyödyn haltuun saanti on tulevaisuudessa entistä korostuneempaa, ja voidaankin katsoa, että se tulee olemaan nyt jo vakiinnuttuaan tulevaisuuden trendi. Rikoshyödyn jäljittäminen tulee viemään aina runsaasti aikaa sitoen henkilöstöresursseja.

Rikostorjunnan kannalta on tulevaisuudessa todennäköistä, että teknisen todistelun merkitys kasvaa. Telekuuntelun hyödynnettävyys kuitenkin vähenee, kun rikosentekijät ovat tulleet tietoisiksi poliisin suorittamasta kuuntelusta ja siirtyvät yhä enemmän muun muassa internetissä tapahtuvaan kommunikointiin. Vaaditaan uusia rikostorjunnan menetelmiä, ja niiden kehittäminen on rikostorjunnassa välttämätöntä. Henkilötodistelun merkitys tulee todennäköisesti vähenemään. Todistajat eivät halua olla osallisia rikosasioiden oikeudenkäynneissä yleisesti ja erityisesti todisteluun liittyvien pelkojen takia. Myös viranomaisiin kohdistuvien uhkien torjunta tulee entistä ajankohtaisemmaksi.

Huumausainerikollisuus on edelleen vakava yhteiskunnallinen ongelma myös Suomessa, vaikka huumausainerikosten määrällinen kasvu onkin hidastunut 2000-luvun alusta lähtien. Huumausainerikollisuus on mitä suurimmassa määrin piilorikollisuutta, ja poliisin tietoon arvioidaan tulevan vain pieni osa kaikista huumausainerikoksista.

Huolestuttavana kehityspiirteenä Suomessa on muun muassa kannabiksen kotiviljelyn lisääntyminen sekä hengenvaarallisten niin sanottujen muotihuumeiden ja vaikutukseltaan huumausaineiksi katsottavien lääkeaineiden levittäminen ja käyttö.

Lupahallinto

Lupahallinnon palvelut ovat omiaan vahvistamaan poliisin myönteistä julkisuuskuvaan olemalla pääosaltaan asiakasaloitteista toimintaa. Lupahallinnon palveluiden saatavuus ja toimivuus ovat tärkeitä asiakaspalvelun laatutekijöitä. Lupahallinnon tehtävänä on omalta osaltaan lupaharkinnan ja -valvonnan keinoin turvata poliisin tehtävien toteutumista. Poliisin tulee jatkossakin säilyttää itsellään toimivalta sellaisten lupa-asioiden kohdalla, joilla on erityistä merkitystä ennalta estävyyden sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta. Passien, henkilökorttien, ampuma-aseiden ja yksityisen turvallisuusalan päätöksentekomenettely on pidettävä kokonaisuudessaan poliisin oman henkilökunnan käsissä. Poliisin myöntämien lupien valikoima tulee kuitenkin tarkistaa ja supistaa vain niihin lupiin, jotka palvelevat poliisin muita tehtäviä. Poliisin lupahallintostrategiassa tullaan määrittelemään ne ydintehtävät joihin poliisin lupahallinnon resurssien tulisi tulevaisuudessa kohdentua.

Lupahallinnon kehittämishanke sai työnsä valmiiksi vuoden 2011 alussa. Vuodeksi 2010 asetetun hankkeen tavoitteena oli järjestää poliisin lupahallinnon toiminta poliisin hallintorakenteen uudistamisen jälkeiseen organisaatorakenteeseen ja tehdä Poliisi 2020 -raportin edellyttämä lupahallinnon palveluiden kokonaisvaltainen tarkastelu. Hankkeessa tarkasteltiin kattavasti poliisin lupahallinnon toimivaltakysymyksiä, sähköisen asioinnin edistämistä ja muita palveluiden saatavuuteen liittyviä kysymyksiä, henkilökunnan jaksamista, työssä viihtymistä ja osaamisen kehittämistä sekä menettelyiden kehittämistä ja yhteispalvelua. Hankkeen lopputuloksena syntyi vuoden 2011 alkupuoliskolla julkaistava loppuraportti, jossa esitellään jo hankkeen aikana toteutetut kehittämistoimet ja määritellään toimenpiteet lupahallinnon kehittämisen jatkotoimiksi. Toteutuneet kehittämistoimet liittyivät muun muassa tuloksellisuuden mittaamisen ja lupahallinnon resurssimallin kehittämiseen sekä lupahallinnon henkilökunnan työhyvinvoinnin turvaamiseen ja edistämiseen.

Esitykset jatkotoimista jäseneltiin kehittämishankkeen raportissa kuudeksi toimenpidekokonaisuudeksi: 1) Toimivallan jakoa koskevassa tarkastelussa esitettiin luvan myöntävän viranomaisen uudelleenarviointia tietyissä lupa-asioissa, joita olivat vammaisen pysäköintilupa, poliisille tehtävät ilmoitukset, yleisötilaisuusasiat, löytötavara-asiat ja maahanmuuttoon liittyvät asiat. 2) Menettelyiden kehittämisen osalta tarkoituksena on vähentää henkilökohtaista asioinnin tarvetta ja ottaa käyttöön valmiiden lupa-asiakirjojen postittaminen suoraan kortinvalmistajalta hakijalle aina kun se on mahdollista. Ensimmäiseksi toteutetaan kesällä 2011 asekorttien ulkoistaminen. Ajokortit postitetaan suoraan hakijalle vuoden 2013 alusta lukien. Samalla selvitetään päätöksenteon keskittämisen muodot tiettyjen määrältään vähäisten lupa-asioiden kohdalla sekä kielteisten ja peruuttamispäätösten kohdalla. 3) Lupahallinnon

resurssitarvetta selkeytetään laatimalla resurssitarpeen laskentamalli. 4) Lupahallinnon ohjeistuksen ja neuvonnan kehittämisen osalta jatketaan sähköisen lupaohjeiston rakentamista ja kuvataan malliprosessit. 5) Sähköisen asioinnin kehittämiseksi asetettiin hanke toteuttamaan sähköistämissuunnitelma ja edistämään lupahallinnon päätöksentekojärjestelmän kehittämistä. Samalla huolehditaan ajanvarausjärjestelmän jatkokehityksestä. Vuonna 2014 merkittävä osa lupahallinnossa käsiteltävistä asioista on mahdollista panna sähköisesti vireille. Myös passiasioiden sähköisen asioinnin mahdollisuuksia ja ulkoistamisvaihtoehtoja selvitetään edelleen. 6) Yhteispalvelun kehittämisen osalta poliisilaitoksille annetaan ohje poliisin toimintaperiaatteista yhteispalvelussa. Kehittämishankkeen jatkotyönä tulee selvittää kehittämistoimien vaikutukset muun muassa henkilökunnan osaamisvaatimuksille, tietojärjestelmien kehitykselle ja organisaation rakenteille.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto asetti vuonna 2008 poikkihallinnollisen työryhmän arvioimaan Poliisi 2020 -raportin ajo-oikeutta koskevaa työryhmän esitystä toimivallan jaon tarkastelemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli selvittää vaihtoehdot ajo-oikeusasioiden asianmukaiseksi hoitamiseksi. Työryhmä päätyi esittämään ajokorttiasioiden toimivallan säilyttämistä poliisilla, mutta menettelyiden voimakasta kehittämistä. Keskeisinä muutoksina nykyiseen verrattuna olisi sähköisen asioinnin voimakas lisääminen, tietojärjestelmän roolin kasvattaminen yksinkertaisissa asioissa ja hakijan henkilökohtaisen asioinnin minimoiminen.

Poliisin lupahallinnon tehtävät lisääntyvät lainsäädäntömuutosten vuoksi merkittävästi tulevina vuosina. Esimerkiksi passien myöntämisen volyymin nousu vuodesta 2010 vuoteen 2012 tulee olemaan noin 68 %. Passien vuotuinen myöntämismäärä tulee asettumaan pysyvästi noin miljoonan kappaleen tuntumaan. Henkilökorttien kysynnän vuotuinen kasvu on ollut noin 12 %. Kun tietoisuus henkilökortin matkustusasiakirjaominaisuudesta kasvaa nykyisestä ja henkilöllisyyttä toteavien tahojen asenne henkilöllisyyttä osoittaviin asiakirjoihin tiukkenee, tulee kysyntä asettumaan nykyistä korkeammalle tasolle pysyvästi.

Suomalainen ajokortti on tällä hetkellä voimassa haltijansa 70-vuotissyntymäpäivään saakka. EU:n uusi ajokorttidirektiivi tuo muutoksia suomalaisten ajokorttien luokitukseen, voimassaoloaikoihin, ikärajojen porrastuksiin ja turvatasoon. Direktiivin mukainen ajokorttilainsäädäntö tulee voimaan tammikuussa 2013. Ajokortit on uusittava määrävuosin. Henkilöauton, moottoripyörän ja mopon ajokortit tulevat olemaan voimassa 15 vuotta kerrallaan kunnes henkilö täyttää 70 vuotta. Sen jälkeen ajokortit uusitaan viiden vuoden välein. Kuorma- ja linja-auton ajokortit ovat voimassa 5 vuotta, paitsi kuljettajan täytettyä 70 vuotta ajokortti uusitaan enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Ajokorttidirektiivin tultua voimaan täysimääräisesti vuonna 2019 poliisin liikenteeseen liittyvien lupien määrä kaksinkertaistuu nykyisestä noin 700 000 ajolupa. Ajo-oikeuteen liittyvien lupien osalta tulee tarkastella erikseen fyysisen asioinnin tarpeellisuutta ja poliisin roolia luvan myöntäjänä eli sitä, soveltuisiko näiden lupien myöntäminen jonkin toisen tahon ydintehtäväksi poliisia paremmin. Ajo-

oikeuksien valvonta, jonka yhteys yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen on kiinteä, kuuluu kuitenkin selvästi poliisin ydintehtäviin. Ajokorttiasioiden ulkoistaminen vähentäisi poliisin henkilöstötarvetta. Ajokorttiasiat voitaisiin joko siirtää kokonaan pois poliisilta valvontaa lukuun ottamatta tai siten, että hakijoiden tunnistaminen ja hakemusten sähköinen vastaanotto tehtäisiin autokouluissa ja aineisto toimitettaisiin sähköisesti poliisille, joka tekisi asiassa päätöksen. Ajokorttilupaa myönnettäessä tarkistetaan luvan myöntämisen esteet, joita ovat esimerkiksi aiempi moitittava liikennekäyttäytyminen sekä terveydentilaan ja päihteiden käyttöön liittyvät syyt. Täten voidaan vaikuttaa ennakolta riskikuljettajien liikennekäyttäytymiseen ja liikenneturvallisuuteen.

Ulkomaalaislupien osalta poliisin työmäärää tulee vähentämään työperusteiseen maahanmuuttoon liittyvän lupakäsittelyn siirtyminen Maahanmuuttovirastolle. Asiakirjojen vastaanotto tulee kuitenkin tapahtumaan edelleen poliisissa ja poliisilla säilyy lausunnonantajan rooli. Siten lupa-asioiden käsittely paikallispoliisissa lisääntyy ulkomaalaisten määrän lisääntyessä. Oleskelulupajärjestelmää pyritään yksinkertaistamaan siirtymällä ennalta estävästä lupaharkinnasta enemmän jälkikäteiseen valvontaan. Oleskelulupaharkinta on tehokkainta laittoman maahanmuuton torjuntaa. On tärkeää, etteivät viranomaiset omilla toimillaan tai linjauksillaan viestitä, että laitonta maahantuloa voitaisiin käyttää keinona maahan pääsemiseksi ja jäämiseksi.

Uusi ampuma-aserekisteri otetaan käyttöön 13.6.2011. Se lisää työtä hakemuksen jättövaiheessa, samoin ampuma-aseen hakemusmenettelyyn liitettävä asiakkaan testaaminen.

Yksityistä turvallisuusalaa koskevat uudistukset ovat tuoneet poliisille lisää valvontavelvollisuuksia tulevaisuudessa kasvavalla sektorilla. Toisaalta tiukentuneet koulutusvaatimukset tulevat laskemaan ainakin järjestyksenvalvojaksi hyväksyttävien määrää. Vartijoiden määrän voidaan kuitenkin arvioida kasvavan yksityisen turvallisuusalan voimakkaan laajenemisen myötä.

Nettobudjetoituna toimintana lupahallinto olisi mahdollista irrottaa poliisin määräraharahoituksesta omalle momentilleen, jolloin tarvittava henkilömäärä määräytyisi lupien kysynnän ja kustannusvastaavuuden pohjalta.

Löytötavarapalvelu ei ole lupahallinnon tehtävä, mutta sitä hoidetaan usein yhdessä lupapalvelujen kanssa. Suurilla paikkakunnilla toimii yksityisiä löytötavaratoimistoja, jotka hoitavat merkittävän osan aikaisemmin poliisin vastuulla olleesta toiminnasta. Löytötavarapalvelut tulisi jatkossa siirtää poliisilta yksityisten palveluntuottajien tai jonkin muun tahon hoidettavaksi. Jotta poliisin nykyiset tarpeet löytötavarankäytön selvittämiseksi tulisivat edelleen täytetyiksi, on tarpeen luoda valtakunnallinen löytötavararekisteri, jota löytötavaratoimistot ylläpitäisivät ja johon poliisilla olisi pääsy.

Laillisuusvalvonta

Laillisuusvalvonnan merkitys korostuu poliisitoiminnassa tulevaisuudessa. Sen hyväksi on viime vuosina tehty runsaasti kehitystyötä. Laillisuusvalvontaa suorittaa jokainen esimies sekä poliisin ylijohdo. Laillisuusvalvonta on osa normaalia johtamista ja laadunvalvontaa. Merkityksellistä on eri asiakirjojen ja pöytäkirjojen huolellinen ja laadukas kirjaaminen. Lisäksi tehdään erityisiä asiakirjatarkastuksia.

Laillisuusvalvonnassa kiinnitetään huomiota toiminnan juridiseen perustaan sekä tarkoituksenmukaisuuteen kansalaisten perusoikeuksien kannalta. Laadukas laillisuusvalvonta sitoo resursseja, mikä ilmenee esimiesten työajan käyttönä sekä toisaalta päätoimisina laillisuusvalvontaa suorittavina henkilöinä. Myös tulevaisuudessa tämä panostus on välttämätöntä.

Poliisiorganisaation omalla vastuulla oleva laillisuusvalvonta voidaan nähdä ennakoivana poliisitoiminnan laadun varmistuksena ja riskienhallintana. Poliisin laillisuusvalvontajärjestelmä kokonaisuudessaan edellyttää myös poliisitoiminnan ulkopuolisia valvonta- ja arviointimenetelmiä, joiden kehittämiseen kohdistuu enenevästi paineita lähitulevaisuudessa.

Viestintä

Poliisin pitää myös itse luoda turvallisuuden tunnetta suunnitelmallisella ja oikea-aikaisella viestinnällä. Poliisin aktiivinen viestintä antaa mahdollisuuksia ennakoivaan rikostorjuntaan. Poliisi voi luoda omia nettifoorumeita ja ylläpitää keskustelevaa virtuaalista poliisiasemaa.

Mediayhteiskunta, jossa yleisö saa on line -tietoa tapahtumista, tuo poliisille uusia haasteita. Rikokset saavat enemmän huomiota ja tulevat lähemmäksi yleisöä. Suuret rikokset ovat mediassa melkein heti kun ovat tapahtuneet. Median ja yleisön kiinnostus voi kohdistua niin yksittäiseen rikokseen tai tapahtumaan kuin suuronnettomuuteenkin. Poliisi tulee yhä useammin tapahtumapaikalle, josta yleisö jo tietää ja on jo käynyt paikalla. Poliisilta edellytetään yksittäisessä tilanteessa nopeaa reagointia ja tehokasta tiedottamisen organisointia. Nopeusvaatimus korostuu aina, kun tapahtuu jotain tavanomaisesta poikkeavaa. Vaativissa ja erityistilanteissa tiedottaminen on hoidettava heti, kun se on mahdollista. Internetin tarjoamien mahdollisuuksien myötä reaaliaikaisen tiedonsaannin tarve on merkittävä. Tämä edellyttää poliisilta valmiuksia osaavaan kriisitiedottamiseen sekä toisaalta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja viestintään.

Viranomaisyhteistyö

Poliisin resurssitarpeeseen vaikuttaa olennaisesti työnjako ja yhteistyö niin muiden viranomaisten kuin yksityisen sektorinkin välillä. Myös tulevaisuuden uhkakuvat edellyttävät poikkihallinnollista yhteistyötä. Turvallisuutta voidaan lisätä panostamalla

turvallisuusalan viranomaisten ja muiden toimijoiden väliseen yhteistyöhön sekä ennalta estävään toimintaan niin perinteisellä turvallisuusalalla kuin myös maahanmuutto-, sosiaali-, terveys- ja koulutusaloilla. Valtion kriisijohtamismalli on rakennettu yhteistyöverkostoksi, jossa jokaisella hallinnonalalla ja -tasolla on oma säädetty tehtävänsä. Jokainen uhka on vastuutettu jollekin hallinnonalalle. Uudet uhkakuvat edellyttävät viranomaisten yhteistä suunnittelua ja torjuntatoimien koordinoitua sekä resurssien jakamista. Keskeistä on tiedon kulku eri viranomaisten välillä ja tilannekuvan mobiili saatavuus. Poliisi on päävastuullinen sisäisestä turvallisuudesta, mikä luo painetta poliisin resurssien kasvattamiseen.

Tulevaisuuden haasteena poliisin toiminnassa ovat myös muiden viranomaisten tuottavuustavoitteet. Valtion tuottavuusohjelman toteuttaminen tulee väistämättä heikentämään viranomaisten mahdollisuuksia toteuttaa lakimääräisiä tehtäviään. Esimerkiksi avohoitopotilaiden lisääntyminen on näkynyt poliisin tehtävissä. Mielentasapainonsa menettäneiden henkilöiden aiheuttamat piiritykset ja muut hälytystehtävät ovat lisääntyneet. Myös yhä useammin poliisille tulee ilmoituksia itsemurhalla uhanneista henkilöistä, joiden pelastamiseksi poliisi käynnistää laajojakin etsintäoperaatioita.

Keskittyminen ydintehtäviin

Poliisin ydintehtäviä ovat lainsäädännössä määräytyt tehtävät ja muut toiminnot, joita ei voida ulkoistaa. On myös tehtäviä, jotka tosiasiallisesti vain poliisi pystyy hoitamaan. Ydintehtävät määrittävät poliisin resurssien vähimmäistarpeen.

Poliisin ydintehtäviin kuulumattomien tehtävien osalta on tarkasteltava, voidaanko niitä lakkauttaa, ulkoistaa tai siirtää muun sellaisen organisaation hoidettavaksi, jolle ne ydintoimintona kuuluvat. Tarkastelu on ulotettava tehtäviä ohjaaviin säädöksiin ja niiden vaikutukseen toiminnan tuottavuuteen ja tehokkuuteen.

Poliisi on pääsääntöisesti ainoa valtion viranomainen, joka on valtakunnallisesti täysiaikainen valmius tehtäviensä hoitamiseen. Tämän vuoksi poliisilla on ja tuleekin olla myös tehtäviä, jotka eivät sille välttämättä kuuluisi, koska tämä on yhteiskunnan kannalta edullista ja tehokasta, vaikka joku muu toimija voisi tehtävät hoitaa. Toisaalta on jatkuvasti arvioitava, voisiko joku muu toimija hoitaa tehtävät tehokkaammin. Poliisilla on sellaisia tehtäviä, jotka kuuluvat vain välillisesti poliisin toimialaan. Näitä ovat muun muassa päihtyneiden kiinniotto-, kuljetus- ja säilytystehtävät. Eräistä tehtävistä luopumisesta on käyty tuloksetonta keskustelua vuosikaudet. Yhteiskunta ei selvästikään ole halunnut tukea tällaista kehitystä. Poliisi voi edelleenkin hoitaa näitä tehtäviä, edellytyksenä on kuitenkin niiden edellyttämän rahoituksen ja resurssien saanti.

Mikäli poliisin tämänhetkinen toimintakenttä laajenee, niin tällöin on kysyttävä, minkä tasoinen poliisin henkilöstömäärä riittää tuottamaan palvelut kansalaisille. Aiempana

kuvattujen ilmiöiden ja tendenssien toteutuessa on mahdollista, että lakisääteisistä velvollisuuksista ei nykyisellä resurssitasolla kyetä huolehtimaan. Uusiin haasteisiin voidaan osittain vastata nykyisellä voimavaratasolla, mutta ennakoitu kehitys viittaa turvallisuushkien monimutkaistumiseen ja esimerkiksi yhä työläämpään rikosten selvittämiseen. Yhteiskunnan ja turvallisuusympäristön kehitys vaatii, että poliisin ja sen resurssien tulee mukautua tehtävien ja vaatimusten muuttumiseen.

Yritykset keskittyvät ydintehtäviinsä ja ulkoistavat toimintojaan, mutta etsivät myös uusia toimintoja ja mahdollisuuksia. Poliisinkin toimintaa voi kehittää samoin perustein.

6 Poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarve

6.1 Henkilöstötarve vuonna 2020 henkilöstö- ja toimintoryhmittäin

Yhteiskunnallisia ilmiöitä ja poliisin toimintaympäristön kehittymistä koskevien ennusteiden avulla voidaan arvioida poliisin tehtävämäärien kehitystä ja työajan kohdentamisen muutostarvetta. Kun tiedetään, kuinka paljon henkilöstöä on nykyisin sitoutunut kuhunkin toimintoon, voidaan päätellä toiminnan painotusten ja tehtävämäärien muutosten edellyttämä henkilöstötarve tulevaisuudessa ottamalla samalla huomioon työmenetelmien ja prosessien kehittymisen aikaansaama työmäärävähennys. Poliisin ennalta estävää ja jälkikäteistä toimintaa sekä toimintaedellytysten turvaamiseen tarvittavaa työpanosta tulee tarkastella erikseen niiden lähtökohdiltaan erilaisten panostustarpeiden vuoksi.

Poliisin henkilöstön mitoituksen tulee pääosin perustua todellisiin henkilötyötä edellyttäviin tehtävämääriin ja ennalta estävän toiminnan edellyttämiin resursseihin eikä esimerkiksi asukasluukuun. Henkilöstönäkökulmasta tavoitteena tulee olla työn tasapuolinen jakautuminen henkilöstölle, ja tällöin tehtävämääräperusteinen mitoitus on ainoa oikea lähtökohta.

Työryhmä on tarkastellut poliisin henkilöstötarvetta erikseen 39 eri toiminnon osalta ja muodostanut sen perusteella arvion poliisin resurssitarpeen kehityksestä vuoteen 2020 mennessä. Työryhmä oli alkuperäisessä raportissaan valinnut henkilöstötarveesityksensä vertailuvuodeksi vuoden 2007. Tässä päivityksessä vuoden 2020 henkilöstötarve-esitystä on tarkistettu toiminnoittain ympäristömuutosten perusteella ja sitä verrataan vuonna 2010 toteutuneeseen tilanteeseen.

Alkuperäisestä tarkastelutavasta poiketen toimintokohtaisiin henkilötyövuosimääriin on sisällytetty myös opiskelijoiden ja Poliisihallituksen henkilötyövuodet. Opiskelijoiden henkilötyövuodet on lisäksi jaettu kahteen osaan, 60 % kenttätyöjakson osuuteen, joka voidaan rinnastaa tehokkaaseen poliisitehtävissä toimimiseen ja 40 % harjoittelujakson osuuteen.

Työryhmä on arvioinut, että poliisitoimen lisäresurssien tarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä on 673 henkilötyövuotta. Henkilöstön kokonaismääräksi opiskelijat mukaan lukien muodostuu tällöin 11 482 henkilötyövuotta. Lisäys on 6,2 prosenttia vuoden 2010 henkilötyövuosimäärästä.

Poliisitehtävissä toimivan henkilöstön osalta lisästarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 on 724 henkilötyövuotta. Tällöin poliisien kokonaismääräksi tulee 8 296 henkilötyövuotta,

lisäksi poliisitehtävissä toimii 420 kenttätyöjaksolla olevaa opiskelijaa eli poliisitehtävissä toimivan henkilöstön kokonaismääräksi muodostuu 8 716 henkilötyövuotta. Lisäys on 9,1 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilötyövuosimäärästä.

Järjestelmiä ja työmenetelmiä kehittämällä voidaan vähentää poliisitoimen muuta henkilöstöä lukuun ottamatta asiakas- ja lupapalvelutehtävien henkilöstöä. Muun henkilöstön vähennysmahdollisuus vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä on 230 henkilötyövuotta, jolloin tämän henkilöstöryhmän kokonaismääräksi muodostuu 2 486 henkilötyövuotta. Vähennys on 8,5 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilötyövuosimäärästä.

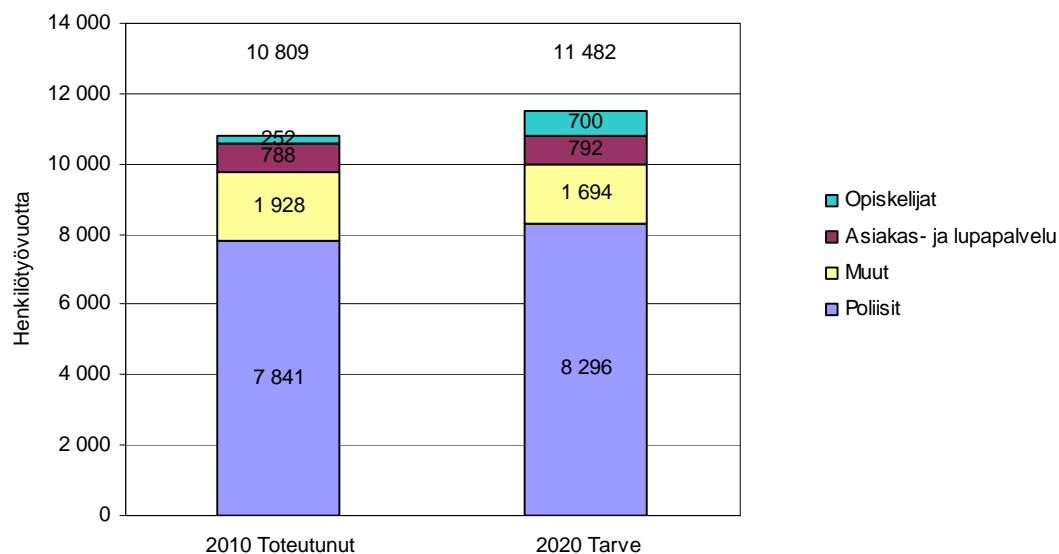
Poliisien koulutustarpeen lisääntymisen vuoksi harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrän arvioidaan lisääntyvän 179 henkilötyövuodella vuodesta 2010 vuoteen 2020.

Taulukko 10. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 henkilöstöryhmittäin.

		Poliisit	Opiskelijat ¹	Asiakas- ja lupapalvelu ²	Muut	Yhteensä
2010	Toteutunut	7 841	252	788	1 928	10 809
2020	Tarve	8 296	700	792	1 694	11 482
2010→2020	Muutos	455	448	4	-234	673

1) Opiskelijoiden henkilötyövuosiin sisältyvät sekä kenttätyöjakson että harjoittelujakson henkilötyövuodet.

2) Palveluhenkilöstön henkilötyövuodet sisältävät välittömästi asiakas- ja lupapalveluihin kohdennetun työpanoksen, paitsi poliisimiesten tekemän palvelutyön, joka sisältyy poliisien henkilötyövuosiin.

Kuva 27. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 henkilöstöryhmittäin.

Poliisin työajan käytön seurannassa käytetyt toiminnot on henkilöstötarvetarkastelussa jaettu kolmeen ryhmään:

1. Ennalta estävä ja paljastava toiminta

Tätä osuutta poliisin toiminnasta pitää laajentaa, koska siinä onnistuminen vähentää resurssitarvetta jälkikäteiseen toimintaan.

Työryhmän arvion mukaan ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan tulee resursseja lisätä vuodesta 2010 vuoteen 2020 683 henkilötyövuotta eli 22,5 % tähän osuuteen vuonna 2010 käytetystä henkilötyövuosimäärästä. Lisästarve on lähes kokonaan poliisihenkilöstöä. Toimintoryhmän osuus poliisin kokonaishenkilöstöstä kasvaa tällöin 28 prosentista neljällä prosenttiyksiköllä 32 prosenttiin.

2. Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta

Tämä osuus poliisin toiminnasta sisältää poliisille kansalaisten taholta tulevien hälytystehtävien ja lupahakemusten hoitamisen sekä rikosilmoituksiin perustuvan tutkinnan. Poliisin on nämä tehtävät hoidettava, eikä poliisi voi lyhyellä aikavälillä vaikuttaa tehtävien määrään. Jälkikäteisellä toiminnalla on myös ennalta estäviä vaikutuksia, joten rajaus ei ole kovin jyrkkä.

Työryhmän arvion mukaan jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen toimintaan tulee resursseja lisätä tehtävämäärien lisääntymisen vuoksi vuodesta 2010 vuoteen 2020 202 henkilötyövuotta eli 3,4 % tähän osuuteen vuonna 2010 käytetystä henkilötyövuosimäärästä. Lisästarve on pääosaltaan poliisihenkilöstöä. Toimintoryhmän osuus poliisin kokonaishenkilöstöstä alenee tällöin 56 prosentista kahdella prosenttiyksiköllä 54 prosenttiin. Resurssitarpeen arvioinnissa on otettu huomioon tehtävien ennakoitun määrän ohella tuottavuuden parantuminen.

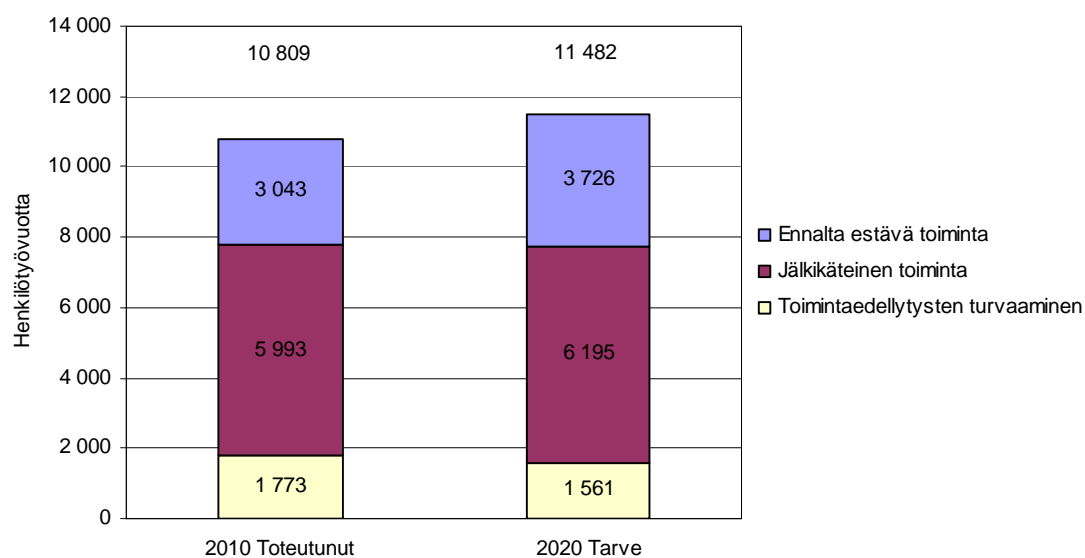
3. Toimintaedellytysten turvaaminen

Tähän osuuteen poliisin toiminnasta kuuluvat tukitoiminnot ja koulutus. Resurssien käyttöä tähän osuuteen voidaan supistaa ja tuottavuutta parantaa kehittämällä järjestelmiä ja työmenetelmiä sekä keskittämällä tukipalveluita.

Työryhmän arvion mukaan toimintaedellytysten turvaamiseen tarvittavan henkilöstön määrää voidaan vähentää vuodesta 2010 vuoteen 2020 212 henkilötyövuodella, joka on 11,9 % tähän osuuteen vuonna 2010 käytetystä henkilötyövuosimäärästä. Toimintoryhmän osuus poliisin kokonaishenkilöstöstä alenee tällöin 16 prosentista kahdella prosenttiyksiköllä 14 prosenttiin.

Taulukko 11. Poliisin henkilötövuodet 2010 ja henkilötövuositarve 2020 toimintoryhmittäin.

		Ennalta estävä toiminta	Jälkikäteinen toiminta	Toiminta- edellytysten turvaaminen	Yhteensä
2010	Toteutunut	3 043	5 993	1 773	10 809
2020	Tarve	3 726	6 195	1 561	11 482
2010→2020	Muutos	683	202	-212	673

Kuva 28. Poliisin henkilötövuodet 2010 ja henkilötövuositarve 2020 toimintoryhmittäin.

Taulukko 12. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 toiminto- ja henkilöstöryhmittäin.

	Poliisit ja opiskelijat	Asiakas- ja lupapalvelu ¹	Muut	Yhteensä
<u>2010 Toteutunut</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	2 988		54	3 043
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	4 091	788	1 115	5 993
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 014		759	1 773
Yhteensä	8 093	788	1 928	10 809
<u>2020 Tarve</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 652		74	3 726
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	4 384	792	1 019	6 195
Toimintaedellytysten turvaaminen	960		601	1 561
Yhteensä	8 996	792	1 694	11 482

1) Palveluhenkilöstön henkilötyövuodet sisältävät välittömästi asiakas- ja lupapalveluihin kohdennetun työpanoksen, paitsi poliisimiesten tekemän palvelutyön, joka sisältyy poliisien henkilötyövuosiin.

6.2 Henkilöstötarve vuonna 2020 toiminnoittain

Taulukossa 13 on esitetty toiminnoittain toteutuneet henkilötyövuodet vuonna 2010, arvioitu henkilöstötarve vuonna 2020 sekä henkilötyövuosimäärän muutos vuoteen 2010 verrattuna. Henkilöstön jakautuminen poliisien ja muun henkilöstön kesken vuonna 2020 on arvioitu olettaen toimintokohtaisen jakauman säilyvän ennallaan. Opiskelijoiden kaikki henkilötyövuodet sisältyvät poliisien henkilötyövuosimäärään, koska poliisitehtäviksi katsottavan kenttäharjoitteluaajan ja muun harjoitteluaajan jakaumaa ei ole raportoitu erikseen toimintokohtaisesti. Keskeisimmät perustelut henkilöstöressurssien muutostarpeille on esitetty luvussa 7.

Taulukko 13. Henkilöstön työajan käyttö 2010 sekä henkilötyövuositarve 2020 toiminnoittain.

	TOTEUTUNUT 2010			TARVE 2020			MUUTOS 2010 → 2020			
	Polisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Polisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Polisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Yhteensä %
Ennalta estävä ja paljastava toiminta										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	206	9	215	288	12	300	82	3	85	39,5 %
Sidosryhmäyhteistyö	89	13	102	175	25	200	86	12	98	96,4 %
Valvontatoiminta	2 313	21	2 334	2 714	24	2 738	401	3	404	17,3 %
- Yleisvalvonta	1 437	0	1 437	1 754	0	1 754	316	0	317	22,0 %
- Erityisturvatoimet	122	0	122	97	0	97	-25	0	-25	-20,7 %
- Muu YJT-valvonta	122	6	128	188	9	197	66	3	69	54,5 %
- Liikennevalvonta	632	14	647	676	14	690	44	0	43	6,7 %
Rikostojunta	381	11	392	475	13	488	94	2	96	24,6 %
- Huumausainerikokset	337	11	348	403	13	416	66	2	68	19,5 %
- Muu tarkkailu	43	0	43	72	0	72	29	0	29	65,8 %
Yhteensä	2 988	54	3 043	3 652	74	3 726	664	20	683	22,5 %
Jäykkäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	507	174	681	478	164	642	-29	-10	-39	-5,7 %
Hälytystoiminta	764	0	764	853	0	853	89	0	89	11,7 %
Rikostorjunta	2 402	540	2 942	2 644	529	3 173	242	-11	231	7,8 %
- Liikennerikokset	206	5	210	225	5	230	19	0	20	9,3 %
- Omaisuusrikokset	748	18	766	788	18	806	40	0	40	5,3 %
- Väkivalta-rikokset	499	10	509	558	10	568	59	0	59	11,5 %
- Talousrikokset	347	36	383	403	41	444	56	5	61	15,8 %
- Muu rikostutkinta	110	2	112	148	2	150	37	1	38	33,8 %
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	68	2	70	87	3	90	20	1	20	29,0 %
- Turvapaikkatutkinta	42	1	43	51	1	52	9	0	9	21,0 %
- Muu poliisitutkinta	67	5	72	70	5	75	3	0	3	4,2 %
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	69	34	103	81	39	120	12	5	17	16,2 %
- Muu tekninen tutkinta	83	16	99	85	16	101	2	0	2	2,4 %
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	32	261	293	32	255	287	-1	-5	-6	-2,1 %
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	131	151	282	116	134	250	-15	-17	-32	-11,3 %
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	231	29	260	257	33	290	26	3	30	11,4 %
Lupapalvelut	79	759	838	79	759	838	0	0	0	0,0 %
Löytötavaratoiminta	3	36	40	0	0	0	-3	-36	-40	-100,0 %
Muut poliisitehtävät	105	363	468	74	325	399	-30	-39	-69	-14,7 %
- Vartiointi	39	350	389	35	318	353	-4	-33	-36	-9,3 %
- Kuljetukset	42	9	51	9	2	11	-33	-7	-40	-78,3 %
- Virka-aputoiminta	24	4	28	30	5	35	6	1	7	25,1 %
Yhteensä	4 091	1 903	5 993	4 384	1 811	6 195	293	-92	202	3,4 %
Toimintaedellytysten turvaaminen										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	80	0	80	37	0	37	-43	0	-43	-53,5 %
Saatu ja annettu koulutus	643	89	733	699	96	795	56	7	62	8,5 %
Tukitoiminnot	203	581	784	146	436	582	-57	-145	-202	-25,8 %
- Henkilöstöhallinto	84	120	205	55	78	133	-29	-42	-72	-35,0 %
- Taloushallinto	7	128	135	6	98	104	-2	-29	-31	-23,0 %
- Sisäiset ICT-palvelut	11	23	34	11	24	35	0	1	1	2,7 %
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	40	47	86	28	33	61	-12	-14	-25	-29,3 %
- Muut tukitoiminnot	61	263	324	47	202	249	-14	-61	-75	-23,2 %
Muut tehtävät	14	3	17	23	7	30	9	4	13	80,5 %
- Muille viranomaisille tehty työ	0	1	1	0	4	4	0	3	3	289,1 %
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	10	1	11	15	2	17	6	1	6	59,3 %
- Muut tehtävät	4	1	5	8	1	9	3	1	4	85,0 %
Konsernipalvelut	75	85	160	55	62	117	-20	-23	-43	-26,9 %
Yhteensä	1 014	759	1 773	960	601	1 561	-54	-158	-212	-11,9 %
Yhteensä	8 093	2 716	10 809	8 996	2 486	11 482	903	-230	673	6,2 %

6.3 Poliisien peruskoulutustarve vuosina 2011–2020

Poliisien määrän mitoittukseen vaikuttavat oleellisesti poliisikoulutukseen otettavien opiskelijoiden ja eläkkeelle jäävien poliisien määrissä tapahtuvat muutokset.

Tapahtunut poliisikoulutuksen aloittaneiden määrän väheneminen vuosina 2007–2009 johtaa poliisien kokonaismäärän alenemiseen vuoteen 2011 saakka. Myös poliisien eläkepoistuman huippu ajoittuu samaan ajankohtaan.

Eräiden poliisimiesten työurien mahdollinen pidentyminen 58 ikävuoden oletetun eroamisiän jälkeen voi osaltaan pienentää koulutustarvetta. Mikäli poliisimiesvirkojen eroamisikä säännöksiä tullaan muuttamaan siten, että palveluksen jatkaminen nykyisin voimassa olevan eroamisiän jälkeen tulee mahdolliseksi, aiheuttaa se vielä suuremman vähennyksen seuraavassa esitettävään uusien poliisien koulutustarpeeseen siirtymäkauden ajaksi. Työurien pidentyminen voi myös vaikeuttaa valmistuvien poliisien työllistämistä.

Poliisimiesten osallistuminen kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin tulee mahdollisesti lisääntymään, jolloin viransijaisten tarve ja siten välillisesti myös koulutustarve kasvavat.

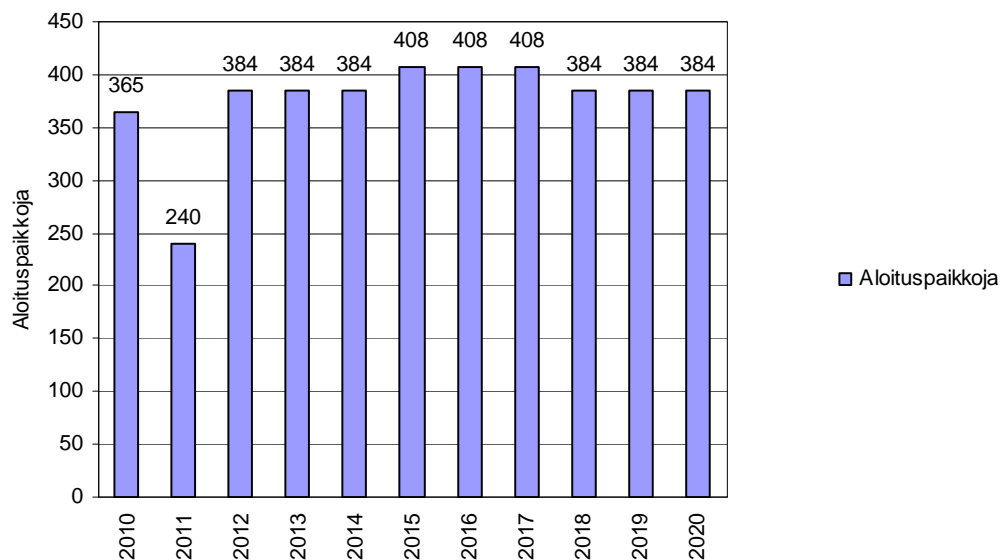
Henkilöstömäärätavoitteen saavuttamisen edellytyksenä on, että opiskelijoiden rekrytoinnissa poliisikoulutukseen onnistutaan. Koulutusmäärän lisääminen edellyttää poliisin ammatin kiinnostavuuden ylläpitämistä eri keinoin riittävän hakijamäärän saamiseksi Poliisiammattikorkeakouluun, kun työikäisen väestön osuus merkittävästi vähenee ja kilpailu henkilöstöstä kiristyy. Oppilasvalinnoissa ei kuitenkaan tule tinkiä nykyisestä vaatimustasosta.

Jotta poliisien määrän tavoitetaso vuonna 2020 saavutetaan, tulee poliisin peruskoulutuksesta valmistua vuosina 2011–2020 yhteensä 3 482 poliisia.

Kuvassa 29 on esitetty tarvittava poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määrä. Aloituspaikat on määriteltä 24 oppilaan luokkakoon kerrannaisina.

Vuoden 2011 aloituspaikkojen määrä supistettiin maaliskuussa 2011 tehdyllä päätöksellä 240 paikkaan tuottavuusohjelmasta johtuvan rahoitustilanteen ja työttömien poliisien työllistämistarpeen vuoksi.

Aloituspaikkojen määrä tulisi lisätä vuodesta 2012 alkaen 384 paikkaan. Lisäksi aloituspaikkojen määrä tulisi korottaa 408 paikkaan kolmen vuoden ajaksi, esimerkiksi vuosina 2015–2017. Tasainen koulutusvolyymi on tärkeää Poliisiammattikorkeakoulun tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta.

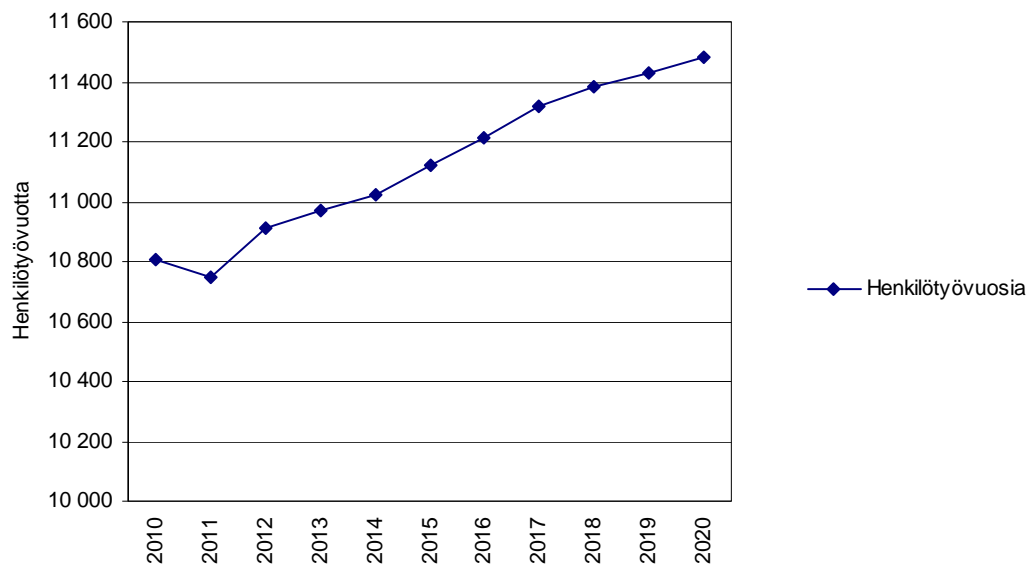
Kuva 29. Ehdotus poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määräksi 2010–2020 (lkm).

6.4 Henkilöstömäärän vuosittainen muutos

Poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määrä vaikuttaa poliisin kokonaishenkilötyövuosimäärään kulloisenkin opiskelijamäärän ja valmistuvien määrän vaihtelun mukaisesti. Vuosittaiset henkilötyövuosimäärät on esitetty taulukossa 14 ja kuvassa 30.

Taulukko 14. Poliisin ehdotetut kokonaishenkilötyövuodet 2010–2020.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuosia	10 809	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482

Kuva 30. Poliisin ehdotetut kokonaishenkilötyövuodet 2010–2020.

Muun kuin poliisihenkilöstön määrää voidaan vähentää. Muun henkilöstön vuoden 2020 tavoitetasoa saavuttamiseksi vuosittain keskimäärin 74 % muun henkilöstön eläkepoistumasta ja kaikki muu poistuma on korvattava uusilla henkilöillä, mikä merkitsee 70–80 henkilön rekrytointia vuosittain.

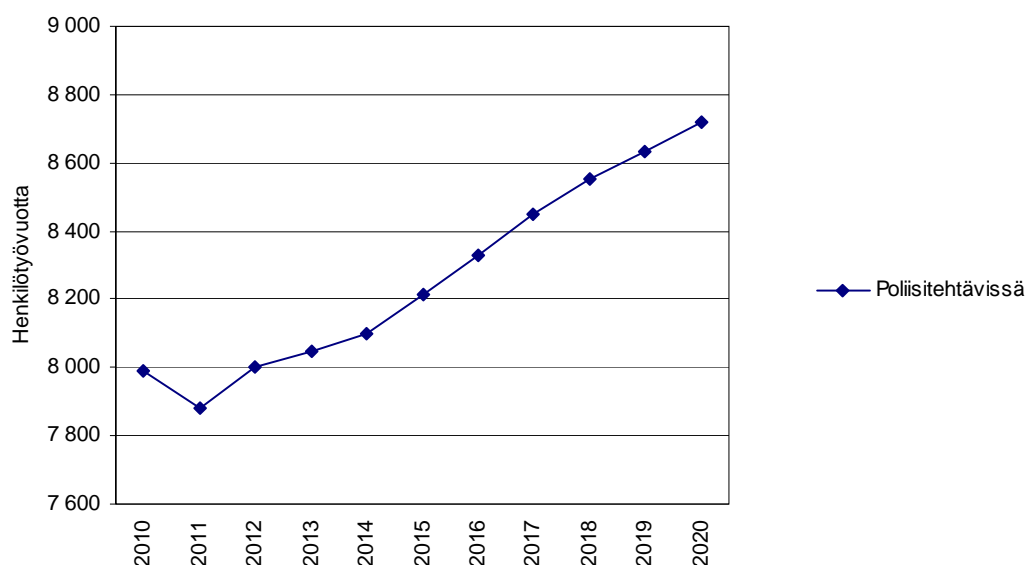
Näin toimien poliisitehtävissä toimivien henkilöiden määrä alkaa kasvaa vuonna 2012.

Taulukossa 15 on esitetty henkilöstötarpeen toteuttaminen henkilöstöryhmittäin henkilötyövuosina vuoteen 2020 saakka. Taulukossa on esitetty vuosittain valmistuvien poliisien määrä ja poliisien ennakoitu poistuma, joiden perusteella määräytyy poliisien määrän kehitys. Poliisihenkilöstön lisäksi on myös laskettu 75 % vuosina 2010–2015 lakkautettavissa hätäkeskuksissa toimivista poliisimiehistä, joiden arvioidaan siirtyvän poliisihallinnon palvelukseen. Poliisitehtävissä toimiviksi on lisäksi luettu kenttätyöjaksolla olevat opiskelijat. Muun henkilöstön kohdalla on eritelty vuosittain asiakas- ja lupapalvelutehtävissä toimivan muun kuin poliisihenkilöstön tarve. Lisäksi on eritelty harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrä.

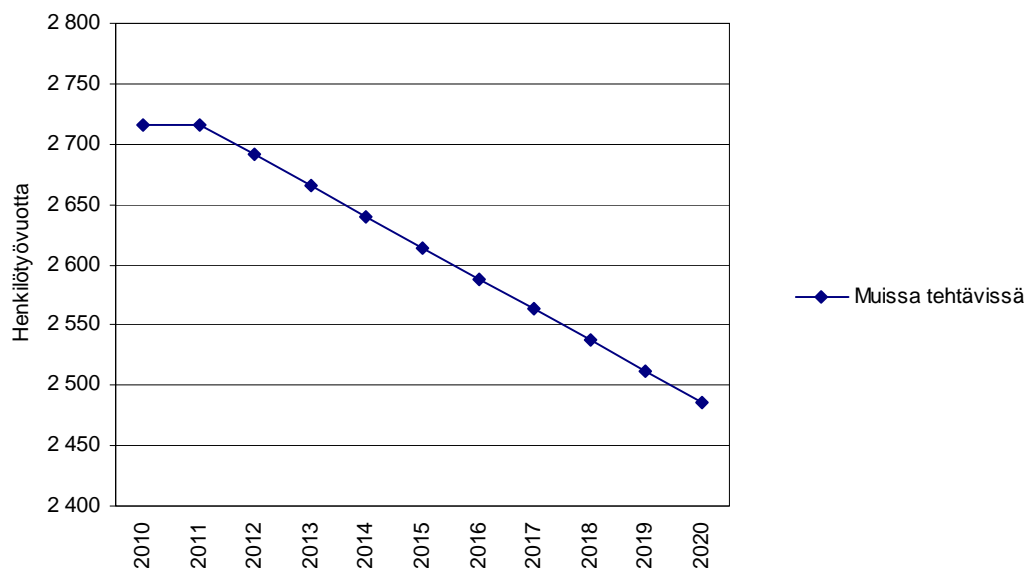
Taulukko 15. Poliisin ehdotetut henkilötövuodet 2010–2020 henkilöstöryhmittäin.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poliisit											
Koulutuksesta valm.		172	318	290	326	384	384	398	408	408	394
Eläke- ja muu poistuma		-357	-318	-313	-309	-305	-287	-279	-289	-315	-306
Hätäkeskuksista siirtyvät		8	9	10	4	20					
Nettomuutos		-177	9	-13	21	99	97	119	119	93	88
Poliisit yhteensä	7 841	7 664	7 673	7 660	7 681	7 780	7 877	7 996	8 115	8 208	8 296
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-177	-168	-181	-160	-61	36	155	274	367	455
Opiskelijat, kenttätyöjakso	151	219	329	386	420	435	449	455	440	426	420
Poliisitehtävissä yhteensä	7 992	7 883	8 002	8 046	8 101	8 215	8 326	8 451	8 555	8 634	8 716
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-109	10	54	109	223	334	459	563	642	724
Muu henkilöstö											
Asiakas- ja lupapalvelu	788	788	789	789	790	790	790	791	791	792	792
Muu henkilöstö	1 928	1 928	1 902	1 876	1 850	1 824	1 798	1 772	1 746	1 720	1 694
Muu henkilöstö yhteensä	2 716	2 716	2 691	2 665	2 640	2 614	2 588	2 563	2 537	2 512	2 486
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		0	-25	-51	-76	-102	-128	-153	-179	-204	-230
Opiskelijat, harjoittelujakso	101	146	219	257	280	290	299	303	294	284	280
Henkilöstö yhteensä	10 809	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-64	103	159	212	310	404	508	577	621	673

Taulukon 15 mukaiset henkilötövuodet on esitetty kuvissa 31–32 poliisitehtävissä ja muissa tehtävissä toimivien osalta. Kenttätyöjaksolla olevat opiskelijat sisältyvät poliisitehtävissä toimiviin, mutta harjoittelujaksolla olevat opiskelijat eivät sisälly kuvien henkilötövuosiin.

Kuva 31. Poliisitehtävissä toimivien ehdotetut henkilötövuodet 2010–2020.

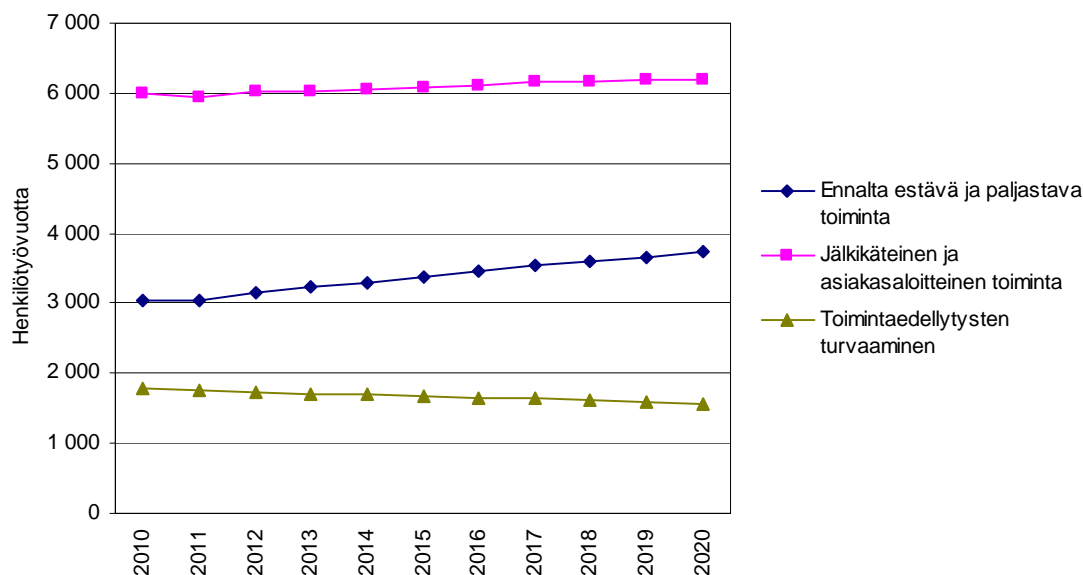
Kuva 32. Muissa kuin poliisitehtävissä toimivien ehdotetut henkilötyövuodet 2010–2020.

Koko suunnittelujakson ajan on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä muuttamaan toiminnallisia painotuksia lisäämällä poliisin ennalta estävää toimintaa ja vähentämällä toimintaedellytysten turvaamiseen käytettävää työpanosta. Näin aletaan saada tavoiteltuja hyötyjä jo lähivuosina.

Taulukossa 16 ja kuvassa 33 on esitetty henkilöstön toimintoryhmittäinen jakauma suunnittelujaksolla olettaen, että jälkikäteisen ja asiakasaloitteisen toiminnan osuus kokonaishenkilöstömäärästä säilyy jokseenkin vakiona ja toimintaedellytysten turvaamiseen kohdennettava henkilöstömäärä vähenee tasaisesti. Muu henkilöstö on tällöin kohdennettavissa ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan.

Taulukko 16. Poliisiin ehdotetut henkilötyövuodet 2010–2020 toimintoryhmittäin.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 043	3 043	3 159	3 224	3 291	3 371	3 449	3 533	3 602	3 664	3 726
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	5 993	5 952	6 015	6 030	6 042	6 078	6 113	6 152	6 173	6 182	6 195
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 773	1 750	1 738	1 714	1 688	1 670	1 651	1 632	1 611	1 584	1 561
Yhteensä	10 809	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482

Kuva 33. Poliisin ehdotetut henkilötyövuodet 2010–2020 toimintoryhmittäin.

6.5 Henkilöstötarve-esityksen rahoitustarve verrattuna poliisin määrärahakehyksiin

Päätökset poliisin mahdollisista henkilöstömäärämuutoksista tehdään valtiontalouden kehysten ja valtion talousarvion puitteissa.

Valtioneuvosto on vahvistanut vuosien 2011–2015 määrärahakehykset. Sisäasiainministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2012–2015 sekä tulossuunnitelmassa 2011 on määrärahakehysten pohjalta määritelty hallinnonalan eri toimijoille valtion tuottavuusohjelman edellyttämät henkilötyövuosivähennykset ja asetettu vuosittaiset henkilövuosimäärien enimmäistavoitteet.

Taulukossa 17 on esitetty poliisin henkilöstötarve-esityksen ja tuottavuusohjelman mukaiset henkilötyövuosimäärät ja niiden ero vuosina 2011–2020. Tuottavuusohjelman mukaisen tason on tässä yhteydessä oletettu jatkuvan vuosina 2016–2020 vuoden 2015 tason mukaisena. Henkilöstötarve-esityksen toteuttaminen merkitsisi poliisille asetettujen määrällisten tuottavuustavoitteiden poistamista.

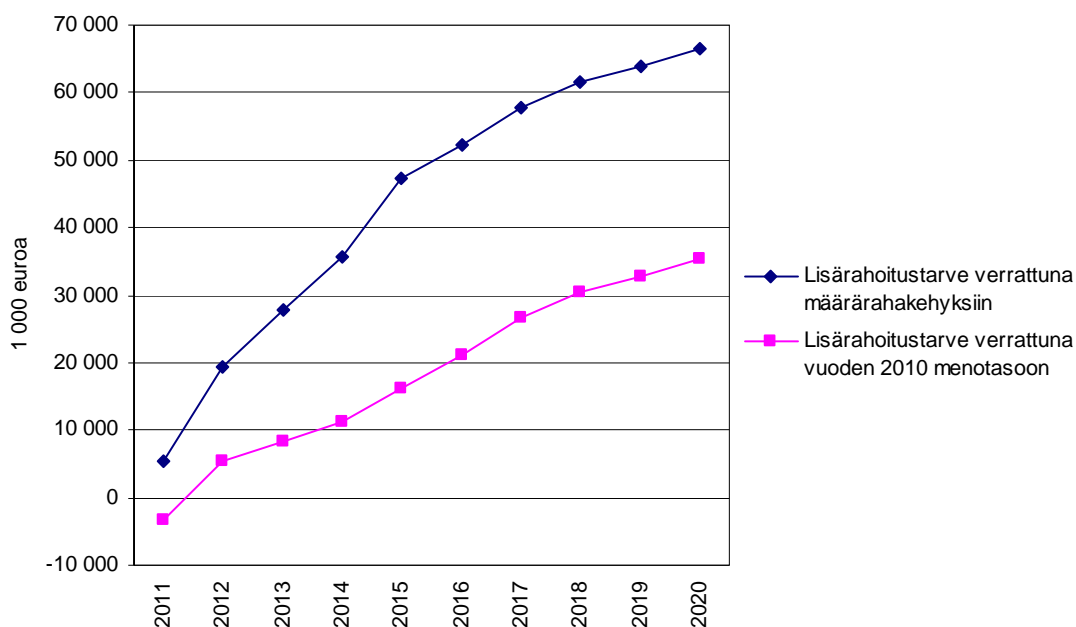
Taulukko 17. Henkilöstötarve-esityksen ja tuottavuusohjelman mukaiset henkilötyövuodet 2011–2020.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilöstötarve-esitys	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482
Tuottavuusohjelma	10 643	10 542	10 439	10 343	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217
Ero	102	370	529	678	902	996	1 100	1 169	1 213	1 265

Poliisitoimen määrärahakehysten mukainen henkilötyövuoden hinta on 52 600 euroa. Tätä hintaa käyttäen lasketut henkilöstötarve-esityksen edellyttämät lisärahoitustarpeet vuosina 2011–2020 verrattuna tuottavuusohjelman mukaiseen määrärahakehystasoon ja vuoden 2010 henkilöstömenotaseen on esitetty taulukossa 18 ja kuvassa 34.

Taulukko 18. Henkilöstötarve-esityksen edellyttämä lisärahoitustarve 2011–2020 verrattuna määrärahakehystasoon ja vuoden 2010 menotaseen (1 000 euroa).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lisärahoitustarve verrattuna määrärahakehystasoon	5 365	19 462	27 825	35 663	47 445	52 390	57 860	61 489	63 804	66 539
Lisärahoitustarve verrattuna vuoden 2010 menotaseen	-3 366	5 418	8 363	11 151	16 306	21 250	26 721	30 350	32 665	35 400

Kuva 34. Henkilöstötarve-esityksen edellyttämä lisärahoitustarve 2011–2020 verrattuna määrärahakehystasoon ja vuoden 2010 menotaseen (1 000 euroa).

Henkilöstötarve-esityksen lisärahoitustarve kasvaa tasaisesti vuoteen 2020 saakka, jolloin lisätarve verrattuna määrärahakehystasoon on 67 miljoonaa euroa nykyistä henkilötyövuoden hintaa käyttäen. Lisärahoitustarve verrattuna vuoden 2010 henkilöstömenotasoon on 35 miljoonaa euroa.

6.6 Henkilöstölisäyksillä aikaansaatavia vaikutuksia

Esitetyillä poliisin henkilöstölisäyksillä saadaan aikaan muun muassa seuraavia vaikutuksia:

- Turvallisuustaso paranee nykyisestä.
- Kansalaisten luottamus poliisiin säilyy.
- Painotetaan ennalta estävää toimintaa.
- Poliisin näkyvyys ja kansalaisten turvallisuuden tunne lisääntyvät.
- Katuturvallisuus paranee.
- Liikenneturvallisuus paranee.
- Lähipoliisitoiminta tehostuu.
- Huumausainerikosten, väkivaltarikosten, järjestäytyneen rikollisuuden ja tietoverkkorikollisuuden torjunta tehostuvat.
- Poliisi kykenee vastaamaan rajat ylittävän rikollisuuden määrän oletettuun kasvuun.
- Rikoksista yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset vähenevät.
- Suoriudutaan kansainvälistymiskehitykseen liittyvistä velvoitteista.
- Ylläpidetään lupapalveluiden palvelutaso volyymien kasvaessa.

Esitetyt poliisin henkilöstölisäykset turvaavat nykyisen turvallisuustason säilymisen vuoteen 2020 saakka, vaikka poliisin toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu edelleen yhä haastavammaksi. Henkilöstölisäykset varmistavat myös, että poliisin toimintaa voidaan kehittää niin, että poliisi säilyttää kansalaisten luottamuksen. Henkilöstölisäykset kohdistuvat poliisin varsinaiseen toimintaan, johon luetaan poliisin valvonta- ja hälytystoiminta, rikostorjunta sekä lupapalvelut.

Ennalta estävä ja paljastava toiminta

Esitetyistä henkilöstölisäyksistä lähes 80 prosenttia painottuu ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan. Ennalta estävän toiminnan avulla voidaan pitkällä aikavälillä vaikuttaa poliisin jälkikäteisen toiminnan tarpeen ennakoituun kasvuun ja siten nostaa turvallisuustasoa. Poliisin jälkikäteisten tehtävien pakottavan luonteen vuoksi ennalta estävään toimintaan on panostettu poliisin eri yksiköissä vaihtelevasti. Henkilöstön kokonaislisäys mahdollistaa poliisin toiminnan osittaisen painopisteen siirron ennalta estävään toimintaan. Poliisin näkyvyyttä eli yleisvalvontaa ja erityisvalvontaa, kuten anniskelupaikkojen valvontaa ja ulkomaalaisvalvontaa, lisäämällä kyetään parantamaan kansalaisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta sekä paljastamaan

piilorikollisuutta. Poliisin näkyvyys myös jalkautuneena lisääntyy. Puuttumiskynnyksen madaltaminen ja laillisuuskasvatus lisäävät pitkällä aikavälillä myös kansalaisten lainkuuliaisuutta.

Ennalta estävän toiminnan vaikutukset näkyvät usein vasta vuosien kuluttua. Esimerkiksi yleisvalvonnan lisääminen ei välittömästi näy julkisella paikalla tapahtuvien pahoinpitelyiden määrän laskuna, sillä piilorikollisuuden paljastaminen ja matalan puuttumiskynnyksen korostaminen lisäävät tilastoitujen rikosten määrää. Pitkällä aikavälillä vaikutukset kuitenkin näkyvät katuturvallisuuden parantumisenä sekä vahingonteosta ja pahoinpitelyistä yhteiskunnalle aiheutuvien kustannusten vähenemisenä. Myös yleinen turvallisuuden tunne lisääntyy, kun poliisi näkyy ja sillä on resursseja puuttua aktiivisesti havaitsemaansa häiriökäyttäytymiseen jo ennen rikoksen tapahtumista. Valvonta on poliisin pääasiallinen keino myös liikenneturvallisuuden lisäämisessä. Poliisin liikennevalvonnan kohdistaminen vielä nykyistä enemmän paikkoihin, joissa tapahtuu vakavia liikenneonnettomuuksia, on nopea keino parantaa liikenneturvallisuutta.

Henkilöstölisäyksellä kyetään lisäämään lähipoliisitoimintaa, joka tuo poliisin lähelle kansalaista. Lähipoliisitoiminnan avulla voidaan lisätä verkostoitumista sekä tiivistää yhteistyötä muiden viranomaisten ja alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa paikallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Poliisin tekemä valistustyö päiväkodeissa ja kouluissa sekä muissa sidosryhmissä on tärkeää. Lapsiin ja nuoriin vaikuttamalla kyetään ennalta estämään rikollisuutta. Koulupoliisitoiminnan, laillisuuskasvatuksen ja yhden kosketuksen periaatteen mukaiset keinot ovat kokemusten mukaan olleet vaikuttavuudeltaan tehokkaita. Koulupoliisitoiminnalla lisätään myös koulutyön turvallisuutta. Poliisin aktiivinen osallistuminen laillisuuskoulutukseen maahanmuuttajien kotouttamisen yhteydessä parantaa maahanmuuttajien tietoutta yhteiskunnan toimintatavoista ja nopeuttaa heidän sulautumistaan osaksi yhteiskuntaa. Eri projektien yhteydessä on jo paikallisesti luotu hyviä käytäntöjä, joissa korostuu kokonaisvaltainen sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyö ongelmien ratkaisemisessa. Poliisin ennalta estävä toiminta vähentää myös muiden viranomaisten työmäärää.

Poliisin paljastavassa toiminnassa henkilöstölisäyksellä tehostetaan huumausainerikosten, talousrikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Huumausaineiden levittämisen estäminen ja hoitoonohjaus ovat erityisen tärkeitä päihderiippuvuuden ja siihen liittyvän oheisrikollisuuden torjumiseksi. Henkilöstölisäyksellä voidaan myös torjua tehokkaammin sellaista rikollista toimintaa, joka uhkaa muodostua järjestäytyneeksi rikollisuudeksi, jollei siihen ajoissa puututa. Lisäksi poliisin paljastavassa toiminnassa korostuu tietoverkkotiedustelun turvaaminen ja kehittäminen tehokkaaksi valtakunnalliseksi järjestelmäksi. Tietoverkoissa tapahtuu yhä enenevässä määrin ihmisten välistä kanssakäymistä, suoritetaan ostoksia ja käytetään palveluita, jolloin poliisin tulee kyetä turvaamaan tietoverkkojen turvallisuus.

Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta

Viimeisimmän kymmenen vuoden aikana poliisin hälytystehtävien ja erityisesti kotihälytysten määrät ovat nousseet, katuturvallisuus on heikentynyt ja poliisipartioiden toimintavalmiusaika on kasvanut. Poliisi on joutunut priorisoimaan tehtäviään. Samaan aikaan tehtävien hoito on edellyttänyt yhä moninaisempia toimenpiteitä, mikä näkyy hälytystehtävien osalta muun muassa suoritusajan pienenä kasvuna.

Jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen poliisitoimintaan ehdotetut henkilöstölisäykset merkitsevät pääosin nykyisen palvelutason ylläpitämistä muuttuneessa ja yhä muuttuvassa, kansainvälistyneessä yhteiskunnassa. Kattavat, yhdenmukaiset ja riittävästi resursoitunut poliisipalvelut takaavat kansalaisille yhdenvertaisen aseman monialaisten poliisipalveluiden saatavuudessa, laadukkuudessa ja nopeudessa. Henkilöstölisäykset varmistavat, että hälytyspalveluissa korostuu toiminnan turvallisuus niin osallisten, sivullisten kuin poliisimiestenkin kannalta.

Rikostorjunnassa poliisille turvataan valmius vastata reaaliaikaisesti ja laadukkaasti rikostutkinnan uusiin haasteisiin. Panostus väkivaltarikosten torjuntaan tuo uhriin kohdistuvien vaikutusten lisäksi huomattavia välittömiä ja välillisiä kustannussäästöjä yhteiskunnalle. Henkilöstölisäysten avulla voidaan suoriutua erikoistumista edellyttävistä tehtävistä, kuten kansainvälistymiskehitykseen liittyvistä velvoitteista ja uusien rikostentekomuotojen selvittämisestä, esimerkkeinä tietoteknisin apuvälinein suoritettut tai tietoverkoissa tapahtuneet rikokset. Lisäksi yhteiskunnallisesti ja tekijäkohtaisesti vaikuttava rikoshyödyn haltuunsaanti mahdollistuu laajemmin.

Lupapalveluiden henkilöstölisäyksillä ylläpidetään pääosin nykyinen palvelutaso, kun lainsäädäntömuutosten ja kansainvälisten velvoitteiden seurauksena lupavolyymien ennakoitaan kasvavan. Lupapalvelut sisältävät yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä liikenneturvallisuuden kannalta ennalta estäviä vaikutuksia itse luvan myöntämisvaiheessa sekä myöhemmin, jos voimassa oleva lupa joudutaan peruuttamaan.

7 Henkilöstötarpeen perustelut toiminnoittain

Taulukossa 19 esitetään toiminnoittain keskeisimmät perustelut henkilöstöressurssien muutostarpeille vuoteen 2020 mennessä.

Taulukko 19. Henkilöstötarpeen perustelut toiminnoittain.

Ennalta estävä ja paljastava toiminta

Johto, kehittäminen ja suunnittelu

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	215	300	85	40

Toiminnan taso 2010

Esimiestehtävät ovat monipuolistuneet. Johtaminen tapahtuu tietoperusteisen analyysin pohjalta, jolloin resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja toiminta on suunnitelmallista.

Henkilöstötarve 2020

Johtorakenteita tulee edelleen keventää. Ennalta estävän ja paljastavan toiminnan resurssimäärän lisäys edellyttää kuitenkin 85 henkilötyövuoden lisäystä toimintojen johtamiseen, kehittämiseen ja suunnitteluun.

Sidosryhmäyhteistyö

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	102	200	98	96

Toiminnan taso 2010

Jälkikäteiset tehtävät, jotka on pakko hoitaa, ovat vähentäneet ennalta estävään sidosryhmäyhteistyöhön käytettävissä olevia resursseja. Sidosryhmäyhteistyöhön sisältyy poliisin yhteistyö koulu-, sosiaali-, terveydenhuolto- ja pelastusviranomaisten sekä seurakuntien ja asukas yhdistyksien kanssa. Tähän on toimintoon kohdennettu myös opetus ja neuvonta, joka sisältää laillisuuskasvatuksen, valistustyön ja suojausneuvonnan, sekä suhdetoiminta, kuten poliisitoimen esittely messuilla ja muissa tapahtumissa. Lisäksi mm. tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntatyö sekä PTR- ja HEV-yhteistyö on kirjattu sidosryhmäyhteistyöhön. Resurssien vähyden vuoksi ennalta estävää työtä, ml. koulupoliisitoimintaa, on tehty vaihtelevasti. Joissakin poliisilaitoksissa toimii päätoiminen koulupoliisi; muutoin koulupoliisin laillisuuskasvatustehtäviä hoidetaan säännöllisesti muiden poliisin tehtävien ohella. Poliisin nuorille järjestämästä vaihtoehtoisesta toiminnasta on saatu hyviä kokemuksia. Etenkin nuorten kohdalla matalan puuttumiskynnyksen ja yhden kosketuksen periaatteen korostaminen sidosryhmäyhteistyön avulla välittömästi ongelman ensioireiden ilmettyä on keskeistä. Tällä hetkellä hälytyspartiot ja tutkijat joutuvat useimmiten muiden töiden ohella kohtaamaan nuoreen henkilöön liittyvät erityishaasteet.

Välitön korjaustarve

Verrattaessa sidosryhmäyhteistyön tehtäväkokonaisuuden laajuutta siihen tällä hetkellä käytettyihin resursseihin todetaan, että toimintaan tulee välittömästi kohdentaa lisää henkilöresursseja. Jokaisessa poliisilaitoksessa tulee olla 1–3 päätoimista koulupoliisia, jotka koordinoivat yhdysmiesperiaatteella toimivaa koulupoliisitoimintaa ja puuttuvat yhden kosketuksen periaatteella kouluissa ilmeneviin ongelmiin. Tämä edellyttää noin 40 henkilötyövuoden välitöntä lisäystä.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Ennalta estävällä työllä voidaan merkittävästi vaikuttaa pitkällä aikavälillä häiriökäyttäytymisen ja rikollisuuden yhteiskunnalle aiheuttamien ylimääräisten kustannusten kokonaismäärään. Myös toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen edellyttää poliisilta panostamista ennalta estäviin toimiin, kuten laillisuuskasvatukseen sekä liikenne- ja päihdevalistustyöhön. Panostusta tulee lisätä etenkin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseksi. Lähipoliisi on sidosryhmäyhteistyön keskeinen toimija. Tulevaisuudessa korostuu alueellisen turvallisuuden turvaaminen ja turvallisuuden tunteen lisääminen mm. lähipoliisitoiminnan avulla. Myös kunnalliseen turvallisuus- ja yhdyskuntasuunnitteluun osallistumisella poliisi voi vaikuttaa merkittävästi yhteisön turvallisuuteen. Maahanmuuttajien kotouttamisessa etenkin lähipoliisien aktiivinen toiminta ja sidosryhmäyhteistyö ovat tärkeitä. Tämä ja rasismien torjuminen vaativat kuitenkin henkilöstöpanostusta.

Henkilöstötarve 2020

Sidosryhmäyhteistyö ja ennalta estävä toiminta pitää kaksinkertaistaa, eli resurssien lisätarve on noin 100 henkilötyövuotta.

Valvontatoiminta: yleisvalvonta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	1 437	1 754	317	22

Toiminnan taso 2010

Yleisvalvonta sisältää poliisipartioiden vapaasti ohjautuvaa työaikaa eli yleisvalvontaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi, mutta myös tehtävisidonnaista aikaa, kuten hälytystehtäviin liittyvien rikosilmoitusten kirjaamista tai kentällä kirjoitettujen rangaistusvaatimusten ja rikesakkojen kirjaamista poliisiasemalla tai esim. etsintäkuulutettujen noutoa. Yleisvalvonnasta arviolta $\frac{2}{3}$ on ollut tehtävisidonnaista työaikaa ja $\frac{1}{3}$ on käytetty ennalta estävään valvontaan. Yleisvalvontaan kirjataan myös lähipoliisitoimintaan käytettyä työaikaa. Toiminnan taso on tehtävisidonnaisen ajan osalta kohtalainen, mutta ennalta estävän valvonnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja kansalaisten odotusten kannalta korkeintaan tyydyttävä.

Välitön korjaustarve

Poliisin tehtävistä ennalta estävän valvonnan määrä on kärsinyt eniten hälytystehtävämäärien lisääntymisestä.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Poliisin tärkeimpiä tehtäviä on rikosten ennalta estäminen. Ennalta estävä yleisvalvonta on siten eräs tärkeimmistä poliisin resurssien lisäystä vaativista osa-alueista. Ennalta estävän yleisvalvonnan yhteiskunnallisen merkityksen ja kustannusvaikutuksen, paikallisen turvallisuuden lisäämisen ja kansalaisten odotusten kannalta on välttämätöntä lisätä tähän osuuteen käytettyä työaikaa merkittävästi. Ennalta estävään yleisvalvontaan panostamisen voidaan arvioida hidastavan hälytystehtävien määrän kasvua ja ennalta estävän rikoksia. Siihen panostamalla voidaan vaikuttaa merkittävästi poliisin työmäärän lisäksi muiden viranomaisten toimintaan. Erityisesti lähipoliisitoiminnalla kyetään vaikuttamaan perinteisen kontrolliin perustuvan valvonnan lisäksi myös potentiaalisiin rikosentekijöihin sekä rikostilaisuuksiin aluetuntemuksen ansioista. Lisäksi lähipoliisitoiminnalla on hyvät mahdollisuudet toimia turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Yleisten paikkojen kameravalvontaa tulee lisätä järjestyshäiriöiden estämiseksi, esitutkinnan tueksi ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi. Poliisipartioiden toimintaa voidaan tehostaa myös poliisiajoneuvoihin sijoitettavilla työasemilla ja tarkkuusalkometreillä, mikä mahdollistaa partioiden jatkuvan näkyvyyden kentällä, vaikka ne suorittavatkin kirjaamistehtäviä. Poliisin kenttäjärjestelmän (POKE) käyttöönotto ja kehittäminen luo uusia mahdollisuuksia entistä tehokkaampaan kenttäjohtamiseen ja lähimmän partion periaatteen hyödyntämiseen. Poliisin tulisi myös voida laskuttaa yrityksille tuotetuista niiden liiketoimintaa tukevista palveluista.

Henkilöstötarve 2020

Mikäli ennalta estävää valvontaa lisätään, voidaan sen katsoa vähentävän pitkällä aikavälillä tehtäväsidonnaiseen valvontaan ja jälkikäteiseen toimintaan tarvittavaa työaikaa. Yleisvalvonnan resurssit ovat myös tarvittaessa käytettävissä kiireellisten hälytystehtävien hoitamiseen. Mikäli ajoneuvotyöasemien ja niiden käyttöön liittyvien sovellusten kehittäminen sekä poliisiajoneuvoihin sijoitettavien tarkkuusalkometrien käyttöön otto toteutuu, ennalta estävään yleisvalvontaan riittää lisäyksenä runsaat 300 henkilötyövuotta. Tämä merkitsee yhdessä tietojointoiseen analyysiin perustuvan poliisitoiminnan sekä poliisin kenttäjärjestelmän (POKE) avulla merkittävää poliisin näkyvyyden lisäystä, kun toiminta kohdennetaan ongelma-aikeihin ja -alueille sekä lähipoliisitoimintaan.

Valvontatoiminta: erityisturvatoimet

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
122	97	-25	-21

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Kokonaisvaltainen poliisiresurssien lisääminen mahdollistaa tehtävistä suoriutumisen tilapäisten erityisturvatoimenpiteiden osalta.

Henkilöstötarve 2020

Ei lisäystarvetta.

Valvontatoiminta: muu YJT-valvonta

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
128	197	69	54

Toiminnan taso 2010

Muu YJT-valvonta sisältää mm. yleisötilaisuuksien (mielenosoitukset, konsertit, kulkueet), ulkomaalaislain mukaisen, erä- ja muun valvonnan. Muuta valvontaa on myös mm. alkoholin anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkojen valvonta, räjähdysaine- ja ampuma-asekeräysten toteuttamisen sekä lainsäädäntöön liittyvät tarkastukset mm. ase- ja vartioimisliikkeissä ja kirpputoreilla. Ulkomaalaisvalvonta on tällä hetkellä tyydyttävällä tasolla.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Toimintaympäristö on muuttunut mm. yleisötalouksien turvaamisen osalta. Esim. urheilutilaisuuksien katsomoväkivallan arvioidaan kansainvälisen kehityksen perusteella lisääntyvän tulevaisuudessa. Yhä useammin esim. mielenosoituksissa on jouduttu käyttämään joukkojenhallintatoimintaa mielenosoittajien, sivullisten ja poliisimiesten turvallisuuden sekä omaisuuden turvaamiseksi. Ulkomaalaisvalvontaan tulee panostaa tulevaisuudessa, sillä Schengen-alueen laajentumisen myötä laittoman maahantulon edellytykset ovat parantuneet. Yksityisen turvallisuusalan kasvu edellyttää poliisilta sen valvontaan käyttämän työajan lisäämistä.

Henkilöstötarve 2020

Ennalta estävän yleisvalvonnan resurssilisäys mahdollistaa valvonnan kohdistamisen myös muuhun YJT-valvontaan entistä tehokkaammin. Esimerkiksi anniskelupaikkojen valvonta vaikuttaa poliisin näkyvyyteen ja vähentää mm. julkisilla paikoilla tapahtuvia pahoinpitelyitä sekä ennen kaikkea aktivoi anniskelupaikkojen oman turvallisuushenkilöstön toimintaa. Muuhun YJT-valvontaan tulee lisätä henkilöstöresursseja 69 henkilötyövuotta, joka tulee kohdentaa erityisesti ulkomaalaisvalvontaan. Kun ulkomaalaisvalvonnassa hyödynnetään yhteistyötä Rajavartiolaitoksen kanssa, tällä resurssilisäyksellä kyetään paljastamaan riittävästi laittomasti maassa olevia ja samalla ehkäisemään laittoman maahantulon houkuttelevuutta.

Valvontatoiminta: liikennevalvonta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	647	690	43	7

Toiminnan taso 2010

Pitkällä aikavälillä liikenneturvallisuus on parantunut ja liikenteessä kuolleiden määrä on vähentynyt. Liikennevalvonnan resurssien määrä on pysynyt samantasoisena huolimatta siitä, että lainsäädännössä asetettuja valvontavelvoitteita on lisätty sekä liikennemäärät ja ajoneuvomäärät ovat kasvaneet. Rikoslain mukaisten liikennerikosten määrä on viime vuosina vähentynyt, mutta poliisin tietoon tulleiden liikennerikkomusten määrä on kasvanut voimakkaasti lisääntyneen automaattisen liikennevalvonnan tuloksena. Vesiliikennevalvonta on resurssiltaan kohtalaisella tasolla, mutta sen ongelmana ovat kesäajan monet muut työaikaa sitovat tehtävät kuten erilaiset tapahtumat.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Liikenne- ja ajoneuvomäärien voidaan ennakoida edelleen kasvavan. Ajoneuvojen turvallisuus lisääntyy teknisen kehityksen ja ajoneuvokannan uusiutumisen myötä. Automaattinen liikennevalvonta tulee parantamaan pitkällä aikavälillä liikenneturvallisuutta. Erityisesti keskinopeusmittausta lisätään. Poliisiajoneuvoihin sijoitettavat työasemat ja tarkkuusalkometrit tulevat tehostamaan liikennevalvontaa. Venäjälle suuntautuva tavaraliikenne ja yksityisen tavaraliikenteen kova kilpailu lisäävät edelleen tarvetta valvoa raskasta liikennettä. Tietoperusteisen valvonnan, valvontavälineistön ja niihin liittyvien sovellusten kehittämisen avulla liikenneturvallisuutta kyetään nykyisillä resursseilla edelleen parantamaan, eivätkä toimintaympäristönmuutokset aiheuta suurempia muutostarpeita. Valistustyö on oleellinen tekijä liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Henkilöstötarve 2020

Henkilöstön lisäystarve rajoittuu alle 50 henkilöön, mikäli saadaan käyttöön riittävästi nykyaikaista valvontatekniikkaa ja -välineistöä.

Rikostorjunta: huumausainerikokset

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	348	416	68	20

Toiminnan taso 2010

Poliisi on kyennyt toimintaa tehostamalla paljastamaan yhä enemmän huumausainerikollisuutta. Huumerikostorjunta on hyvin järjestetty, kansainväliset yhteydet toimivat ja PTR-yhteistyötä pystytään hyödyntämään tehokkaasti. Piilorikollisuuden paljastaminen vaatii edelleen panostamista. Huumausaineiden tarjonnan osalta ei ole näkyvissä suuria muutoksia. Huumausainerikostorjunnan yhteyteen on kirjattu osittain myös ajankäyttö järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan. Järjestäytyneiden rikollisryhmien toiminta on ammattimaistunut, kansainvälistynyt ja väkivaltaistanut.

Väliön korjaustarve

Jotta järjestäytyneen rikollisuuden torjunta olisi uskottavaa ja sillä olisi riittävästi ennalta estävää vaikutusta, poliisin pitäisi kyetä puuttumaan vähintään joka neljanteen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan. Se edellyttää noin 50 henkilötyövuoden lisätarvetta.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Huumausainerikostorjunnalla tulee tulevaisuudessakin olemaan laaja yhteiskunnallinen merkitys. Huumausaineiden ongelmakäyttäjät syrjäytyvät yhteiskunnasta ja syyllistyvät usein muuhunkin rikollisuuteen. Huumausainerikostorjunnan keskeisiä kehittämiskohteita on rangaistusten sijasta huumausaineiden käyttäjien sitouttaminen onnistuneesti läpivietyyn hoito-ohjelmaan. Potentiaalisten huumausaineiden kokeilijoiden määrään voidaan vaikuttaa valistuksen lisäksi vähentämällä markkinoilla olevaa huumausaineiden määrää. Kehityssuuntana on ollut, että järjestäytyneiden rikollisryhmien koko on jäsenmäärän osalta ollut tasaisessa kasvussa. Järjestäytyneen rikollisuuden arvioidaan edelleenkin saavan Suomessa uusia toimintamuotoja, kuten soluttautuminen liike-elämään. Myös uudet rikosilmiöt, kuten arvokuljetusryöstöt, saattavat juurtua Suomeen, ellei niitä heti alkuvaiheessa riittävän tehokkaasti torjuta. Todistajien, uhrien ja viranomaisten suojelua etenkin järjestäytyneestä rikollisuudesta aiheutuvien uhkien osalta tulee tehostaa lainsäädännöllisin toimenpitein kansainvälisten veloitteidenkin vuoksi, mutta tähän tarvitaan lisäksi henkilöstöresursseja. Lainsäädäntöuudistusten myötä tullin ja Rajavartiolaitoksen osuus kasvanee rikostorjunnassa, mikä tukee poliisin rikostorjuntaa erityisesti, mikäli poliisi koordinoi tätä toimintaa. Lisäksi paikallispoliisin tulee kyetä torjumaan sellaista rikollisuutta, joka uhkaa muodostua järjestäytyneeksi rikollisuudeksi, jollei siihen ajoissa puututa.

Henkilöstötarve 2020

Huumausainerikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta sekä henkilösuojelu edellyttävät lisäpanostusta riittävän ennalta estävän vaikutuksen aikaansaamiseksi. Lisäresurssitarve on yhteensä 68 henkilötyövuotta.

Rikostorjunta: muu tarkkailu

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	43	72	29	67

Toiminnan taso 2010

Muu tarkkailu sisältää poliisin suorittaman tarkkailun ajankäyttöä, jota ei ole kohdennettu erikseen mainittuun rikoslajiin.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Tietoverkot muodostavat globaalin rikollisuutta mahdollistavan infrastruktuurin, joka on jo saavuttanut huomattavat mittasuhteet. Tietoverkot kasvattavat merkitystään poliisin rikostorjuntaympäristönä tulevaisuudessa voimakkaasti. Nuorille internet on jo luonnollinen ja jatkossa entistä keskeisempi toimintakenttä. Tietoverkoissa esiintyvää rikollisuutta voidaan osittain torjua lainsäädäntöuudistusten avulla, kuten esimerkiksi kriminalisoimalla identiteettivarkauksia. Torjuntaa voidaan tehostaa myös lisäämällä yhteistyötä eri verkkopalveluiden tuottajien kanssa sekä kehittämällä nykyistä vihjejärjestelmää ja muita tietoteknisiä ratkaisuja.

Henkilöstötarve 2020

Verkkovalvonnan toimintaedellytysten turvaaminen edellyttää henkilöstöresurssien lisäystä noin 30 henkilötyövuodella, mikäli muut tehostamistoimenpiteet toteutetaan.

Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta**Johto, kehittäminen ja suunnittelu**

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	681	642	-39	-6

Toiminnan taso 2010

Esimiestehtävät ovat monipuolistuneet. Johtaminen tapahtuu tietoperusteisen analyysin pohjalta, jossa resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja toiminta on suunnitelmallista. Tutkinnanjohtajan tehtävät ovat laajentuneet mm. lainsäädännöllisten muutosten myötä. Myös toiminnan laadukkuuden, laillisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden valvonta on korostunut osana päivittäisjohtamista.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Poliisi-, esitutkinta- ja pakkokeinolain kokonaisuudistuksen myötä on ennakoitavissa, että oikeusvarmuuteen ja pakkokeinoihin liittyvät tekijät tulevat lisäämään poliisin velvoitteita. Myös viiden uuden johtokeskuksen perustaminen sitoo henkilöstöä.

Henkilöstötarve 2020

Toimintaympäristön muuttuminen sekä laillisuusvalvonnan ja perus- ja ihmisoikeuskysymysten korostuminen edellyttävät tulevaisuudessakin lähes nykyisen määrän esimiesresursseja poliisitoiminnassa.

Hälytystoiminta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	764	853	89	12

Toiminnan taso 2010

Hälytystoiminta on kohtalaisella tasolla. Ennalta estäviin toimiin hälytystehtävien jälkitoimina ei kuitenkaan ole ollut käytettävissä riittävästi aikaa.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden, poliisitoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä kansalaisten turvallisuuden tunteen ja odotusten kannalta hälytystoiminnan merkitys on olennainen, ja se on yksi poliisin tärkeimmistä tehtävistä. Hälytystehtävien määrä ei todennäköisesti tule lisääntymään. Keskimääräinen toimintavalmiusaika pyritään säilyttämään nykytasolla. Tämä tapahtuu reuna- ja harvaan asuttujen alueiden toimintavalmiuden kustannuksella, kun toimintavalmiutta vahvistetaan isoissa taajamissa. Huomioonotettavia asioita ovat myös mahdollinen viisumivapaus Venäjän kanssa, PTR-viranomaisten toiminnan organisointi jatkossa sekä ennalta estävän toiminnan panostus ja tulokset. Poliisin toimintakyky ja tavoitettavuus tulee turvata tulevaisuudessakin.

Henkilöstötarve 2020

Ennalta estävään yleisvalvontaan panostamalla voidaan vaikuttaa hälytystehtävien määrään. Tekniset ratkaisut (mm. poliisin kenttäjärjestelmä POKE, ajoneuvotyöasemat ja tarkkuusalkometrit) tehostavat hälytystoimintaa ja auttavat lähimmän partion periaatteen toteutumista. Hälytystehtävät voidaan hoitaa nykyisen tasoisesti noin 90 henkilötyövuoden lisäyksellä hälytystoimintaan, kun myös ennalta estävän toiminnan resurssit ovat tarvittaessa käytettävissä hälytystoiminnan tukena ruuhkahuippuina.

Rikostorjunta: liikennerikokset

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	210	230	20	10

Toiminnan taso 2010

Liikennerikostutkintaan sisältyvät mm. liikenneonnettomuuksiin liittyvät liikennerikokset ja rattijuopumukset. Liikennerikostutkinta on tällä hetkellä kohtalaisella tasolla. Resurssipuutteita on erityisesti raskaan liikenteen tutkinnassa, joka edellyttää erityisosaamista.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Liikennevakuutuksesta korvatut tieliikenneonnettomuudet ovat lisääntyneet, ja onnettomuusmäärien voidaan arvioida kasvavan edelleen. Osaltaan tähän vaikuttaa ajoneuvokannan ja liikennemäärien kasvu. Toisaalta automaattisen liikennevalvonnan lisääntyminen alentaa ajonopeuksia ja vähentää vakavia onnettomuuksia. Myös mopojen ja moottoripyörien lisääntyminen saattaa lisätä onnettomuuksia. On otettava huomioon myös mahdollisen Venäjän viisumivapauden vaikutukset. Todennäköisesti venäläisautoilijoiden määrä tulee lisääntymään huomattavasti, minkä lisäksi myös matkailijaprofiili tulee oletettavasti muuttumaan. Tällä hetkellä venäläisautoilijat liikkuvat hyvätasoisella ajoneuvokalustolla, mutta jatkossa tilanne voi olla huonompi. Liikenneonnettomuuksien määrään vaikuttaa myös poliisin paljastavan liikennevalvonnan määrä. Lisäksi kansalaiset ilmoittavat yhä useammin poliisille poikkeavasta liikennekäytöstä matkapuhelimien yleistymisen myötä.

Henkilöstötarve 2020

Vaikka liikenneonnettomuudet tulisivat jossain määrin lisääntymään, kuolemaan ja vammautumiseen johtavien onnettomuuksien voidaan arvioida vähenevän ajoneuvojen lisääntyvän turvatekniikan ansiosta. Lisäksi liikenneonnettomuuksien työmäärää tulevat vähentämään mm. ajoneuvotyöasemien mahdollistamat poliisipartion alkutoimenpiteet. Liikenneonnettomuuksien kohtuullinen taso voidaan ylläpitää 20 henkilötyövuoden resurssillisäyksellä.

Rikostorjunta: omaisuusrikokset

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
766	806	40	5

Toiminnan taso 2010

Omaisuusrikosten tutkinta on kansainvälisestikin vertaillen suhteellisen hyvällä tasolla. Omaisuusrikosten koko 2000-luvun alkuvuosien kasvu on toistaiseksi taittunut. Toisaalta ulkomaalaisten rikosentekijöiden osuus on kasvanut selvästi. Selvitysaste on noussut, vaikka omaisuusrikostutkijat ovat olleet varsin työllistettyjä.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Oletettavasti omaisuusrikosten kokonaismäärä tulee laskemaan tai säilyä enintään nykytasolla, mutta törkeiden omaisuusrikosten (asuntomurrot ym.) määrä tulee lisääntymään. Tulevassa väestönkehityksessä potentiaalisten rikosentekijöiden eli 15–29-vuotiaiden miesten määrä tulee laskemaan. Huumausaineiden ongelmakäyttäjien määrän nousu saattaa kuitenkin vaikuttaa omaisuusrikosten määrään. Lisääntyvä murtosuojauksen ja yksityisen turvallisuussektorin kasvu ehkäisee omalta osaltaan omaisuusrikoksia. Schengen-alueen laajentuminen tulee kuitenkin vaikuttamaan omaisuusrikosten määrään laajojen rikossarjojen ja ns. tilausrikosten muodossa.

Henkilöstötarve 2020

Resurssillisäykset mm. järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan ja ennalta estävään yleisvalvontaan vaikuttavat omaisuusrikostorjuntaan etenkin kansainvälisen, ammattimaisen tai järjestäytyneen omaisuusrikollisuuden torjunnan osalta. Vaikka omaisuusrikosten määrä nousisi jonkin verran esim. piilorikollisuuden paremman ilmitulon vuoksi, henkilöstön lisäystarve rajoittuu 40 henkilötyövuoteen, kun otetaan huomioon tutkinnan tehostumisen mahdollisuudet teknisen kehityksen ja kansainvälisten sopimusten myötä. Keskitetyt rikosten esikäsittelytoiminnot tehostavat erityisesti päivittäisrikosten tutkintaa. Henkilöstötarvetta vähentää VITJA-järjestelmän tuoma resurssisäästö. Toisaalta henkilöstötarvetta lisääviä tekijöitä ovat mahdollinen viisumivapaus Venäjän kanssa, ulkomaalaisten rikollisten lisääntyminen sekä eduskuntakäsittelyssä olevan esitutkinta-, pakkokeino- ja poliisilakiuudistuksen vaikutukset.

Rikostorjunta: väkivaltarikokset

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	509	568	59	12

Toiminnan taso 2010

Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrässä pahoinpitelyrikokset ovat lisääntyneet viimeisimmän vuosikymmenen aikana. Väkivaltarikosten määrä ei sinänsä ole lisääntynyt, mutta piilorikollisuutta on saatu ja tullaan todennäköisesti saamaan entistä enemmän esille. Selvitysaste on pysytellyt jokseenkin vakiona. Toiminnan tason voidaan katsoa olevan suhteellisen hyvä, ottaen erityisesti huomioon, että törkeimpien rikosten selvitysaste on korkealla tasolla.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Kansalaisten ilmoitusaktiivisuuden kasvun ja piilorikollisuuden paljastamiseen pyrkivän alhaisen puuttumiskynnyksen johdosta poliisin tietoon tulevien rikosten määrät kasvavat tulevina vuosina. Päihteiden käytön määrällä ja alkoholipolitiikalla on suuri merkitys väkivaltaongelman hoidossa. Väkivallan torjunta on kansallisesti tärkeässä asemassa tulevaisuudessakin. Yhteiskunta panostaa erityisesti naiseen ja lapsiin kohdistuvan väkivallan paljastamiseen ja torjumiseen. Lieväkin lähisuuhdeväkivalta on tullut yleisen syytteen alaiseksi 1.1.2011 lähtien. Myös ihmiskaupparikokset sisältyvät väkivaltarikoksiin, ja niiden määrä tulee oletettavasti lisääntymään.

Henkilöstötarve 2020

Väkivaltarikosten torjunnassa tulee erityisesti panostaa piilorikollisuuden, perheväkivallan ja rasistisen väkivallan paljastamiseen mm. matalan puuttumiskynnyksen avulla, jolla on henkilöstöresurssien kannalta työaikaa sitova vaikutus. Paljastamalla piilorikollisuutta voidaan pitkällä aikavälillä vähentää kokonaisrikollisuutta ja siten vaikuttaa väkivaltarikoksista aiheutuviin kustannuksiin yhteiskunnalle. Pahoinpitelyistä runsas puolet tapahtuu yleisellä paikalla tai ravintolassa. Lisäämällä poliisin resursseja ennalta estävään näkyvään valvontaan voidaan vaikuttaa pahoinpitelyiden määrän kasvuun. Lisäksi lisäämällä teknistä valvontaa yleisillä paikoilla voidaan vaikuttaa väkivaltarikosten torjuntaan mm. kiinnijäämisriskiä kasvattamalla. Väkivaltarikosten tutkintaan tarvitaan henkilöstöresursseja lisää noin 60 henkilötyövuotta, mikä mahdollistaa keskimäärin 3 henkilötyövuoden lisäyksen poliisilaitosta kohti.

Rikostorjunta: talousrikokset

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	383	444	61	16

Toiminnan taso 2010

Talousrikosten torjuntaan on panostettu runsaasti. Tällä on saavutettu hyviä tuloksia, mikä näkyy mm. avoimena olevien juttujen määrän vähenemisenä ja lyhyempinä tutkinta-aikoina. Talousrikostutkinta on tehostamistoimenpiteiden ansiosta suhteellisen hyvällä tasolla, mutta tutkinnan vaikuttavuutta voitaisiin lisätä lyhentämällä edelleen sen kestoja. Talousrikosten torjuntaa on kehitetty poikkihallinnollisena yhteistyönä Valtioneuvoston talousrikosten ja harmaan talouden torjuntaohjelmien mukaisesti. Rikoshyödyn jäljittäminen on havaittu sekä tekijäkohtaisesti että yhteiskunnallisesti vaikuttavaksi ja tehokkaaksi keinoksi talousrikostorjunnassa. Talousrikoksiksi on luokiteltu myös tietyt ympäristörikokset, joiden määrä ei ole Suomessa kansainvälisesti vertaillen huolestuttava. Talousrikosten työaikaan on kirjattu lisäksi tietotekniikatutkinta (tietotekninen ja tietotekniikkarikosten tutkinta), jonka taso on valtakunnallisesti vaihteleva, osin jopa heikko. Se edellyttää kehittämistoimia, jotka on jo aloitettu. Viime vuosina poliisin rajalliset resurssit ovat johtaneet siihen, että veroviranomaiset eivät ilmoita tavanomaisia veropetoksia poliisille, vaan ne hoidetaan hallinnollisesti.

Välitön korjaustarve

Tutkintatoimia tulisi kohdentaa tuoreisiin, jopa meneillään oleviin rikoksiin, jolloin rikosvahinkojen rajoittaminen ja rikoshyödyn haltuun saanti olisivat nykyistä tehokkaampia. Tällaiseen tilanteeseen päästään siinä tapauksessa, että poliisilla avoimena olevien

talousrikosjuttujen määrä voidaan laskea noin 1 000:een, kun niitä nyt on hieman yli 2 000. Tavoitteen saavuttaminen viidessä vuodessa edellyttäisi, että juttuja saataisiin vuosittain valmiiksi 200 nykyistä enemmän. Nykyisin niitä valmistuu noin 1 500 vuodessa. Tämä edellyttää tutkintaan 40 virkaa lisää. Lisäksi tietotekniseen tutkintaan tarvitaan pikaisesti lisäystä vähintään 10 henkilötyövuotta tutkinnan välttävän tason turvaamiseksi.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Suomessa 2000-luvulla vallinnut taloudellinen kasvu on hidastunut. Tämä voi indikoida talousrikosten määrän nousua, kuten 1990-luvulla tapahtui. Järjestäytynyt rikollisuus tulee yhä enemmän kytkeytymään sekä lailliseen että laittomaan liiketoimintaan, mikä osaltaan tulee sekä lisäämään että vaikeuttamaan talousrikostorjuntaa. Myös uusien rikostyyppien, esim. korruption ja lahjusrikosten lisääntyminen on otettava huomioon. Liiketoiminnan kansainväliset kytkökset lisääntyvät. Rikoshyödyn jäljittämiseen ja haltuun saantiin panostaminen tulee edelleen korostumaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vuoksi. Taloudellisen nousun hidastuminen saattaa myös vähentää yritysten halua toimia ympäristövelvoitteiden mukaisesti aiheuttaen ympäristörikosten lisääntymistä. Rikostorjuntaympäristö tulee entisestään tietoteknistymään. Tulevaisuudessa poliisi joutuu yhä enemmän turvautumaan tietotekniseen osaamiseen voidakseen hankkia tietoteknisiä todisteita ja tutkiakseen tietotekniikka-rikoksia. Talousrikosten uskottava torjunta edellyttää tulevaisuudessakin panostusta sen turvaamiseksi, että yhteiskunnan asettamia velvoitteita noudatetaan ja yritysten välillä säilyy tasaväkinen ja terve pohjainen kilpailu.

Henkilöstötarve 2020

Talousrikostutkinnan työmäärään vaikuttaa sidosryhmien ilmoitusalttius, joka on pitkälti kytköksissä poliisin mahdollisuuksiin ottaa kohtuullisessa ajassa aktiiviseen tutkintaan ilmoitetut rikokset. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden estämisessä on tärkeää aktiivinen viranomaisyhteistyö verohallinnon, ulosottohallinnon ja tullin kanssa. Valtioneuvoston hyväksymien neljännen ja viidennen talousrikosohjelman toimenpiteiden, erityisesti lainsäädäntöhankkeiden, toteuttaminen on tärkeää, koska ne vähentävät rikoksenteikomahdollisuuksia ja siten talousrikosten määrän ennakoitua nousua. Mikäli nämä lainsäädäntöuudistukset toteutuvat, talousrikostorjunnan henkilöstöresurssitarve on ennakoitavissa olevien toimintaympäristömuutosten perusteella noin 60 henkilötyövuotta. Resurssilisäyksellä kyetään kohtuullisesti toteuttamaan talousrikosmäärien ennakoituun kasvuun, talousrikosten selvittämisen vaikeutumiseen, kansainvälistymiskehitykseen, järjestäytyneeseen rikollisuuteen, rikoshyödyn jäljittämiseen sekä ympäristörikoksiin liittyvät tulevaisuuden haasteet.

Rikostorjunta: muu rikostutkinta

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
112	150	38	34

Toiminnan taso 2010

Muu rikostutkinta sisältää muiden kuin erikseen mainittujen rikoslajien tutkinnan sekä saapuneiden kansainvälisten oikeusapupyyntöjen johdosta suoritetun tutkinnan. Tämänhetkinen muun rikostutkinnan tilanne on kohtuullinen.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Lähivuosina on ennakoitavissa, että vaikeasti tutkittavissa olevat rikokset, kuten immateriaalioikeuteen (esim. tekijänoikeussuoja, yrityssalaisuus) liittyvät rikokset lisääntyvät. Erityisasiantuntemusta edellytetään myös rasistiseksi epäiltyjen rikosten tutkinnassa rasistisen motiivin tunnistamiseksi. Ajankäyttöä rasistiseksi epäiltyjen rikosten tutkintaan sisältyy myös erikseen mainittujen rikoslajien kohdalle. Muiden vaikeasti tutkittavien juttujen lisäksi rasistiseksi epäiltyjen rikosten määrä tulee poliisin piilorikollisuuden paljastamiseen tähtäävien toimenpiteiden sekä puuttumis- ja ilmoittamiskynnyksen madaltumisen vuoksi nousemaan jonkin verran. Rasismin torjunta edesauttaa osaltaan maahanmuuttajien kotoutumista osaksi yhteiskuntaa.

Henkilöstötarve 2020

Arvio on, että keskimäärin kussakin poliisilaitoksessa erityisosaamista edellyttävän henkilöstön lisästarve on 1–2 henkilötyövuotta eli yhteensä noin 40 henkilötyövuotta.

Rikostorjunta: ulkomaalaislain mukainen tutkinta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	70	90	20	29

Toiminnan taso 2010

Ulkomaalaislain mukaisen tutkinnan tila on kohtalaisella tasolla.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Ulkomaalaisten määrä tulee kasvamaan. Ulkomaalaislakiin liittyvän tutkinnan määrää tulee lisäämään suoritettu ulkomaalaisvalvonta, jota Schengen-valtioiden on velvollisuus suorittaa laittoman maahantulon estämiseksi. Mahdollinen viisumivapaus Venäjän kanssa edellyttää lisäresursseja.

Henkilöstötarve 2020

Lisästarve on 20 henkilötyövuotta.

Rikostorjunta: turvapaikkatutkinta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	43	52	9	21

Toiminnan taso 2010

Turvapaikkatutkinnan tila on kohtalaisella tasolla, vaikka turvapaikkahakemusten määrä on kasvamassa erittäin voimakkaasti.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Turvapaikanhakijoiden määrä on viimeisimmän 10 vuoden aikana lisääntynyt. Määrä vaihtelee vuosittain maailmantilanteen sekä muiden maiden turvapaikkapolitiikan vaikutusten vuoksi. Kansainvälisten arvioiden mukaan turvapaikanhakijoiden määrä tulee lisääntymään, joten Suomella tulee olla valmius käsitellä suuriakin turvapaikanhakijamääriä.

Henkilöstötarve 2020

Tulevaisuuden haasteisiin vastaamisen edellytyksenä on turvapaikkatutkinnan resurssien lisääminen 9 henkilötyövuodella 52 henkilötyövuoteen.

Rikostorjunta: muu poliisitutkinta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	72	75	3	4

Toiminnan taso 2010

Muu poliisitutkinta sisältää poliisin toimitettavaksi säädetyn muun tutkinnan kuin rikoksen johdosta suoritetun esitutkinnan, esim. kuolemansyyntutkinnan, kadonneen henkilön löytämiseksi tehtävän tutkinnan, palosyyntutkinnan ja onnettomuustutkinnan (muut kuin liikennerikokset). Tämänhetkinen toiminnan taso on varsin hyvä.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Huolimatta esim. ikääntyneiden määrän kasvusta (kuolleisuuden vaikutus kuolemansyyntutkinnan määrään) ei ole odotettavissa merkittäviä henkilöstötarpeeseen vaikuttavia muutospaineita. Tavoitteena on vähentää oikeuslääketieteellisiä ruumiinavauksia mm. siirtämällä vainajia lääketieteellisen kuoleman synn selvittämisen piiriin. Tämä tulee vähentämään myös tarvetta poliisin suorittamalle kuolemansyyntutkinnalle. Pelastuslain uudistamisen yhteydessä palonsyyn tutkinnan toimivaltuussäännöksiä tullaan täsmentämään siten, että poliisi vastaa pääasiassa vakavien tulipalojen tutkinnasta ilman rikosepäilyä. Toiminnan vakiintuessa tämä tulee jonkin verran vähentämään poliisin suorittaman palonsyyn tutkinnan määrää nykytasosta.

Henkilöstötarve 2020

Ei merkittävää muutostarvetta.

Rikostorjunta: valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	103	120	17	16

Toiminnan taso 2010

Valtion sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden turvaaminen on osin Suojelupoliisin ydintehtäviin käytettyä työaikaa, joka on turvannut suhteellisen hyvän tason.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Toimintaympäristö on muuttunut dramaattisesti terrorismin torjunnan ja kansainvälisten velvoitteiden osalta 2000-luvulla. Poliisin vastuulle on tulossa uusia valtion sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen liittyviä tehtäviä, mm. yritysturvallisuuden auditoinnit. Vaikka Suomen oma sisäinen tilanne on suhteellisen vakaa esim. terrorismi-iskujen uhkien osalta, kansainväliset velvoitteet edellyttävät poliisin kehittävän torjuntavalmiuksia. Yksittäiset tapahtumat voivat myös nopeasti muuttaa tätä tilannetta.

Henkilöstötarve 2020

Valtion sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden haasteisiin vastaaminen edellyttää 17 henkilötyövuoden lisäämistä, jotta uskottava torjunnan taso voidaan ylläpitää.

Rikostorjunta: muu tekninen tutkinta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	99	101	2	2

Toiminnan taso 2010

Muuhun tekniseen tutkintaan sisältyy muu kuin rikoslajikohtaisesti eriteltyyn tutkintaan sisältyvä tekninen tutkinta.

Henkilöstötarve 2020

Ei merkittävää muutostarvetta.

Rikostorjunta: muu tutkintaa avustava tehtävä

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	293	287	-6	-2

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Tutkintaa avustavat tehtävät sisältävät pääosin tutkintasihteerien käyttämää työaikaa. Tutkintasihteerien työpanoksella on poliisin esitutkinnan tehokkuuden ja tutkintaa tukevien toimintojen kannalta suuri merkitys.

Henkilöstötarve 2020

Tutkintasihteerien määrän tulee säilyä nykyisellään, jotta poliisimiehet voivat käyttää työaikansa varsinaiseen tutkintaan.

Rikostorjunta: tutkinnan asiantuntijapalvelut

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	282	250	-32	-11

Toiminnan taso 2010

Tutkinnan asiantuntijapalvelut sisältävät valtakunnallisesti tarjotut rikostekniset laboratoriopalvelut, rikostietopalvelut, rahanpesuun liittyvät asiantuntijapalvelut ja valtakunnalliset rikostiedustelu- ja rikosanalyysipalvelut sekä valtakunnalliset oikeusapupyynnöiden käsittelytoimenpiteet. Palvelut ovat kohtalaisen hyvällä tasolla, mutta eräillä osa-alueilla henkilöstön työ määrä on varsin suuri.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Rikosteknisten laboratoriopalveluiden osalta voidaan arvioida, että teknisen todistelun merkitys tulee lähivuosina voimakkaasti lisääntymään (vastaavasti henkilötodistelun merkitys vähenee), mutta teknisten ratkaisujen ja automaatioasteen nostamisen avulla voidaan henkilöstölisäyksen tarve kompensoida.

Henkilöstötarve 2020

Ei lisäystarvetta.

Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys

	<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
	260	290	30	11

Toiminnan taso 2010

Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys sisältää mm. rikosilmoitusten vastaanoton ja lupa-asioihin liittyvän neuvonnan toteuttamisen.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Poliisin hallintorakennemuutos tulee pitkällä aikavälillä vähentämään poliisin palvelupisteiden määrää, mutta poliisin tietoon tulleiden rikosten eli rikosilmoitusten määrään ei organisatorisilla järjestelyillä voida vaikuttaa. Tulevaisuudessa internetin välityksellä tulevien rikosilmoitusten määrä kasvaa. Tämän vuoksi resurssien tarve rikosilmoitusten vastaanottoon ja kirjaamiseen pysyy nykyisen kaltaisena. Toimintaa voidaan tehostaa teknisten ratkaisujen avulla, jotta kyetään vastaamaan ilmoitusten määrän noususta aiheutuvaan lisätyömäärään. Esim. rikosilmoitusjärjestelmää tulee kehittää siten, että kansalaisten internet-ilmoitus voidaan teknisesti siirtää poliisin tietojärjestelmään ilman erillistä ilmoituksen kirjaamista.

Henkilöstötarve 2020

Asiakaspalveluhenkilöstön lisäystarve erityisesti lupapalveluihin on 30 henkilötyövuotta. On otettava huomioon mahdollinen poliisin palvelupuhelimen tms. perustaminen ja sen vaatimat resurssit.

Lupapalvelut

	<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
	838	838	0	0

Toiminnan taso 2010

Poliisin myöntämien lupien määrä on kasvanut neljänneksen 2000-luvulla. Kansalaisten näkökulmasta lupapalvelut ovat hyvällä tasolla. Suurimpia epäkohtia ovat olleet erityisesti suurimmissa poliisilaitoksissa ruuhkat ja jonotus. Henkilöstön näkökulmasta toimintaa on tehostettu jaksamisen rajamaille.

Välitön korjaustarve

Käsittelyn ja päätöksenteon kuormituksen tasaaminen toimintaprosessien uudistamisella ja hakemusaineistojen digitoinnilla.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Poliisin lupahallinnon tehtävät lisääntyvät lainsäädäntömuutosten vuoksi merkittävästi tulevina vuosina. Esimerkiksi passien myöntämisen volyymin nousu vuodesta 2010 vuoteen 2012 tulee olemaan noin 68 %. Lisäksi vuonna 2019 ajokorttidirektiivin tultua voimaan täysimääräisesti poliisin liikenteeseen liittyvien lupien määrä kaksinkertaistuu nykyisestä. Volyymien kasvun vaatima resurssitarve kyetään kompensoimaan suunnitelluilla resurssitarvetta vähentävillä toimenpiteillä. Toimintaa tehostetaan sähköisellä asiointilla, lupaprosessien kokonaisvaltaisella tarkistamisella ja palveluverkoston keventämisellä.

Henkilöstötarve 2020

Ei henkilöstön lisäystarvetta. Jos henkilötyövuosimäärä kuitenkin lasketaan alle nykytason, palvelutaso romahtaa, käsittelyajat kaksinkertaistuvat ja ruuhkat erityisesti keskuspaikoissa lisääntyvät. Lupapalveluiden henkilöstökustannukset eivät aiheuta lisäkustannuksia, koska lupapalvelut on nettobudjetoitu.

Löytötavaratoiminta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	40	0	-40	-100

Toiminnan taso 2010

Löytötavaratoiminta on poliisissa suhteellisen hyvällä tasolla, mutta se ei kuulu poliisin ydintehtäviin.

Henkilöstötarve 2020

Löytötavaratoiminta tulee ulkoistaa siten, että poliisin valvonta sen järjestämisessä säilytetään.

Muut poliisitehtävät: vartiointi

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	389	353	-36	-9

Toiminnan taso 2010

Säilönotettujen, kiinniotettujen, pidätettyjen ja vangittujen vartiointi ja siihen olennaisesti liittyvien tehtävien työllistyvyys on kasvanut mm. perus- ja ihmisoikeuksien korostumisen johdosta. Vartiointitehtävien yhteydessä hoidetaan myös mm. tiedoksiantotehtäviä. Lisäksi lainsäädäntöuudistusten myötä on tullut työaikaa sitovia määrämuotoisia kirjaamisvelvoitteita

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Suomen kansainväliset velvoitteet ja uudistetut säädökset tulevat vähentämään tutkintavankien säilyttämistä poliisin tiloissa. Ennakoitavissa on, että nykyiset vartiointitehtävät vähenevät, mutta tämä ei kuitenkaan tarkoita suurta vartijoiden vähentämismahdollisuutta, sillä ympärivuorokautinen vartiointi tulee mm. päihytyneiden säilyttämiseksi turvata.

Henkilöstötarve 2020

Poliisin hallintorakennemuutos tehostaa poliisin säilöäpitämien henkilöiden vartiointia keskittämisen avulla. Keskittämisestä tulevaa resurssisäästöä vähentävät mm. määrämuotoiset perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista turvaavat velvoitteet. Arvio on, että saatava resurssivähennys on 36 henkilötyövuotta.

Muut poliisitehtävät: kuljetukset

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	51	11	-40	-78

Toiminnan taso 2010

Kuljetuksiin käytetty aika sisältää säilönotettujen, kiinniotettujen, pidätettyjen ja vangittujen kuljetuksiin (saatto- ja noutokuljetukset) ja oikeudenkäyntien vartiointiin käytetyn ajan.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Toimintaympäristön raastuminen, järjestäytyneiden rikollisryhmien toiminta sekä todistajiin ja viranomaisiin liittyvät uhat saattavat lisätä oikeudenkäyntien vartiointin tarvetta, mutta tällä ei ole merkittävää vaikutusta resurssitarpeeseen.

Henkilöstötarve 2020

Vangittujen kuljettaminen ei varsinaisesti kuulu poliisin tehtäviin, mutta poliisi on kuljetukset hoitanut resursseillaan. Mikäli vangittujen kuljetuksia tehostetaan esim. ulkoistamalla ja vähennetään lisäämällä pakkokeinojen videoneuvottelukäsittelyä, voidaan resurssitarvetta vähentää 40 henkilötyövuotta.

Muut poliisitehtävät: virka-aputoiminta

	Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
	28	35	7	25

Toiminnan taso 2010

Virka-aputoimintaan kuuluvat muille viranomaisille annetut virka-aputehtävät, esim. kuljetusten turvaamiset, saatot, haasteiden tiedoksiannot jne.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Tulevaisuudessa muiden viranomaisten tuottavuusohjelmien toteuttaminen saattaa vaikuttaa lisäävästi ympärivuorokautisesti toimivan poliisin tehtävien määrään. Tämä resurssivaikutus näkyy kuitenkin pääosin tehtävämäärien lisääntymisenä hälytystoiminnassa.

Henkilöstötarve 2020

Lisäystarve 7 henkilötyövuotta.

Toimintaedellytysten turvaaminen**Johto, kehittäminen ja suunnittelu**

<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
80	37	-43	-54

Toiminnan taso 2010

Tähän toimintoon merkitty ajankäyttö koostuu päälliköiden työajan osuudesta.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Hallintorakenneuudistuksen myötä poliisipäälliköiden määrä vähenee.

Henkilöstötarve 2020

Päälliköiden määrä vähenee 43 henkilötyövuodella.

Saatu ja annettu koulutus

<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
733	795	62	8

Toiminnan taso 2010

Koulutukseen käytetty työaika ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on hyvällä tasolla. Poliisiammattikorkeakoulun antaman koulutusten lisäksi koulutusta on annettu pääasiassa työpaikkakoulutuksena.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Poliisimiesten monipuolisen osaamisen ja muun erityisosaamisen parantaminen edellyttää koulutusresurssien hienoista lisäystä. Koulutuksen sisältöä ja laatua voidaan tehostaa nykyisestä mm. luomalla uusi verkkokoulutusjärjestelmä. Monikulttuurinen Suomi edellyttää myös kielellistä ja kulttuurillista erityisosaamista. Lisääntynyt laadullinen koulutarve voidaan pääsääntöisesti toteuttaa ilman merkittäviä henkilöstöresurssien lisäyksiä.

Henkilöstötarve 2020

Erityisosaamisen turvaamiseksi henkilöstöä on lisäkoulutettava. Tämä merkitsee yhteensä arviolta 62 henkilötyövuoden lisäresurssitarvetta.

Tukitoiminnot: henkilöstöhallinto

<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
205	133	-72	-35

Toiminnan taso 2010

Tukitoimintojen keskittäminen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) ei ole vielä tuottanut tavoiteltuja hyötyjä, vaan edelleen esiintyy päällekkäistoimintaa ja kaksoisresursointia.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Päällekkäiset toiminnot Palkeiden kanssa karsitaan ja työnjako selkeytetään.

Henkilöstötarve 2020

Tukitoimintojen palvelukeskuksiin (mm. Palkeet) keskittämisestä syntyvä tuottavuushyöty saadaan täysimääräisenä vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi tietojärjestelmät (mm. valtionhallinnon yhteinen KIEKU-tietojärjestelmähanke) tulevat tehostamaan henkilöstöhallintoa. Henkilöstöhallinto tulee tehostumaan yhteensä noin 70 henkilötyövuoden verran.

Tukitoiminnot: taloushallinto

<i>Htv 2010</i>	<i>Htv 2020</i>	<i>Muutos htv</i>	<i>Muutos %</i>
135	104	-31	-23

Toiminnan taso 2010

Tukitoimintojen keskittäminen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen (Palkeet) ei ole vielä tuottanut tavoiteltuja hyötyjä, vaan edelleen esiintyy päällekkäistoimintaa ja kaksoisresursointia.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Päällekkäiset toiminnot Palkeiden kanssa karsitaan ja työnjako selkeytetään.

Henkilöstötarve 2020

Tukitoimintojen palvelukeskuksiin (mm. Palkeet) keskittämisestä syntyvä tuottavuushyöty saadaan täysimääräisenä vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi tietojärjestelmät (mm. valtionhallinnon yhteinen KIEKU-tietojärjestelmähanke) tulevat tehostamaan taloushallintoa. Taloushallinto tulee tehostumaan yhteensä noin 30 henkilötyövuoden verran.

Tukitoiminnot: sisäiset ICT-palvelut

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
34	35	1	3

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Sisäisiin ICT-palveluihin käytetty henkilötyövuosimäärä on vähentynyt vuoden 2007 jälkeen, kun Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK on aloittanut toimintansa maaliskuussa 2008 ja poliisin henkilöstöä on siirrynyt HALTIKiin.

Henkilöstötarve 2020

Vuonna 2020 kussakin poliisilaitoksessa ja muussa poliisiyksikössä arvioidaan sisäisiin ICT-palveluihin tarvittavan noin 1 henkilötyövuosi.

Tukitoiminnot: yksikön sisäinen materiaalihallinto

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
86	61	-25	-29

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Hankintajärjestelmien kehittäminen sekä HANSELin ja Poliisin tekniikkakeskuksen täysimääräinen hyödyntäminen tehostavat edelleen sisäistä materiaalihallintoa.

Henkilöstötarve 2020

Poliisilaitoksissa ja poliisin muissa yksiköissä arvioidaan tarvittavan kussakin keskimäärin noin 2 henkilötyövuotta sisäiseen materiaalihallintoon. Tämä merkitsee toiminnan tehostumista 25 henkilötyövuodella.

Tukitoiminnot: muut tukitoiminnot

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
324	249	-75	-23

Henkilöstötarve 2020

Prosesseja kehittämällä voidaan tukitoimintoja tehostaa 2–3 henkilötyövuodella poliisilaitosta ja muuta poliisiyksikköä kohti. Täten voidaan säästää noin 75 henkilötyövuotta.

Muut tehtävät: muille viranomaisille tehty työ

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
1	4	3	300

Henkilöstötarve 2020

Ei merkittävää muutostarvetta.

Muut tehtävät: kantelu- ja valitusasioiden käsittely

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
11	17	6	55

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Laillisuusvalvontaan panostaminen on erityisen tärkeää viranomaistoiminnan ulkoisen uskottavuuden ja kansalaisten luottamuksen säilyttämiseksi. Viime vuosikymmenten kehityksen myötä laillisuus- ja lainalaisuusperiaatteen sekä perus- ja ihmisoikeuksien korostaminen tulee jatkumaan. Yleisenä suuntana jatkuu myös kansalaisten ilmoitusherkkyys viranomaisten toiminnasta.

Henkilöstötarve 2020

Ennakoitavissa on, että kanteluihin ja valitusasioiden käsittelyyn menevä aika tulee kasvamaan.

50 %, mikä merkitsee kuuden henkilötyövuoden lisästarvetta.

Muut tehtävät: muut tehtävät

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
5	9	4	80

Henkilöstötarve 2020

Poliisille kuulumattomia tehtäviä karsimalla henkilöstötarve vähenee neljä henkilötyövuotta.

Konsernipalvelut

Htv 2010	Htv 2020	Muutos htv	Muutos %
160	117	-43	-27

Toiminnan taso 2010

Valtakunnallisia konsernipalveluita tuottavat mm. Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus. Konsernipalveluiden henkilötyövuosimäärä väheni, kun Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK aloitti toimintansa maaliskuussa 2008 ja poliisin henkilöstöä siirtyi HALTIKiin.

Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutukset resursseihin

Tietohallinnossa täysi tuottavuushyöty saavutetaan HALTIKin toiminnan vakiintuessa. Koulutusta voidaan tehostaa koulutusjärjestelyjä rakenteellisesti kehittämällä ja päällekkäisiä koulutuksia poistamalla.

Henkilöstötarve 2020

Resurssitarve konsernipalveluihin vähenee arviolta 43 henkilötyövuodella.

8 Ehdotukset kehittämistoimenpiteiksi

- 1 Työryhmä katsoo, että poliisin pitkän aikavälin henkilöstösuunnitelman toteuttaminen esitetyn laajuisena edellyttää samanaikaisesti seuraavien tuottavuutta parantavien ja henkilöstön lisästarvetta vähentävien toimenpiteiden toteuttamista:

- 1.1 Lupahallinnon palveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen

Poliisin myöntämien lupien määrä on kasvanut neljänneksen 2000-luvulla. Suurimpia epäkohtia ovat olleet erityisesti suurimmissa poliisilaitoksissa ruuhkat ja jonotus. Henkilöstön näkökulmasta toimintaa on tehostettu jaksamisen rajamaille. Ennakoitavissa on, että lupahallinnon suoritteet tulevat edelleen kasvamaan merkittävästi. Kehittämisen tavoitteena on käsittelyn ja päätöksenteon kuormituksen tasaaminen toimintaprosessien uudistamisella ja hakemusaineistojen digitoinnilla.

Valmiusaste: osittain valmistunut

- 1.2 Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistus

Poliisin tietojärjestelmien kokonaisuudistukseen sisältyvät poliisitoiminnassa käytettyjen sovellusten uudistaminen ja keskinäinen yhteensovittaminen (integrointi). Järjestelmää käyttävät niin hälytystehtäviä hoitavat kuin teknistä ja taktista tutkintaa suorittavat poliisimiehet sekä lupapalveluiden henkilöstö. Järjestelmä on monilta osiltaan vanhentunut. Se ei pysty tarjoamaan tehokkaasti niitä toiminnallisia ominaisuuksia, joita nykyaikainen tekninen rikostutkinta edellyttää, esimerkiksi henkilörekisteröinnin ja teknisen osion osalta.

Valmiusaste: toteutettavana

- 1.3 Suunniteltujen poliisiajoneuvoihin sijoitettavien työasemien, tarkkuusalkometrien ja automaattisten rekisterikilpien lukulaitteiden hankinta tehostamaan valvonta- ja hälytystoimintaa sekä poliisin kenttäjärjestelmän (POKE) sujuvan käyttöönoton varmistaminen

Poliisiautoissa on tulevaisuudessa mahdollista suorittaa samat palvelut ja tietojärjestelmien käyttö, jotka tällä hetkellä edellyttävät poliisipartion siirtymistä poliisilaitokselle tietokoneen äärelle. Ajoneuvoihin sijoitettavien tietokoneiden lisäksi tarvitaan tehokkaita ja nopeita yhteyksiä tietojärjestelmiin sekä tulostimet, joiden avulla voidaan tulostaa asiakkaalle jäljennös tehdyistä asiakirjoista. Tulevaisuudessa teknologian kehityksen hyödyntäminen poliisitoiminnassa voi saada uusia muotoja. Esimerkiksi jo tällä hetkellä markkinoilla on kameroita, jotka tunnistavat kasvoja. Kuvan vertaaminen automaattisesti

henkilötuntemerkkirekisteritietoihin parantaa etsintäkuulutettujen löytämistä ja vapauttaa poliisin resursseja varsinaisista henkilön löytämiseksi tehdyistä etsinnöistä.

Valmiusaste: osittain toteutettavana

- 1.4 Pakkokeinojen videoneuvottelukäsittelyjen lisääminen oikeudenistuntoon kuljettamisten vähentämiseksi

Poliisi tekee vuosittain noin 2 500–2 600 vangitsemisvaatimusta. Käräjäoikeuksien ja säilytyspaikkojen sijainneista sekä vangitsemisvaatimuksen perusteena olevasta rikoksen luonteesta riippuen oikeudenkäyntien kuljetukset sitovat vaihtelevasti resursseja ja työaika. Keskimäärin poliisipartion ”oikeudenistuntoon vienti” -tehtävän hoitoon on kulunut noin 130 min.

Valmiusaste: toteutettavana

- 1.5 Säilöön otettujen, kiinniotettujen ja pidätettyjen säilytyspaikkojen vähentämisen, vartioinnin keskittämisen, teknisen etävalvonnan ja ulkoistamisen mahdollistaminen

Poliisin nykyisen säilyttämisverkoston käyttöaste vaihtelee alueellisesti. Tutkintavankeja on joissakin tapauksissa pitkäaikaisestikin sijoitettuna poliisin säilytystiloihin vangittujen oman turvallisuuden ja esitutkinnan turvaamiseksi.

Valmiusaste: osittain toteutettavana

- 1.6 Työnjaon selkeyttäminen palvelukeskusten (Palkeet, HALTIK, Hätäkeskuslaitos) kanssa ja palvelukeskusratkaisuilla tavoiteltujen hyötyjen toteutumisen varmistaminen

Henkilöstö-, talous- ja yhteyspalveluiden keskittäminen vuonna 2006 perustettuun Sisäasiainhallinnon palvelukeskukseen (Palke, vuodesta 2010 alkaen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet) ei ole vielä tuottanut kaikkia tavoiteltuja hyötyjä, vaan edelleen esiintyy päällekkäistoimintaa ja kaksoisresursointia. Sama riski on tietotekniikkapalveluiden vuonna 2008 perustettuun Hallinnon tietoteknikakeskukseen (HALTIK) siirtämisen kohdalla. Siirtyminen hätäkeskuksiin ei ole tosiasiallisesti merkinnyt kaikkien poliisin hälytyskeskusten aiempien tehtävien siirtymistä. Hätäkeskukset eivät ole kyenneet tuottamaan kaikkia sovittuja poliisin tarvitsemia palveluita.

Valmiusaste: valmistunut

2 Työryhmä esittää toteutettavaksi myös seuraavat poliisitoiminnan tuottavuutta, tehokkuutta, laatua ja asiakaspalvelua parantavat toimenpiteet, joilla ei kuitenkaan ensisijaisesti tavoitella välittömiä resurssivaikutuksia:

2.1 Poliisin kansainvälisen yhteistyön kehittäminen

Poliisin kansainvälisiin yhteistyövelvoitteisiin vastaaminen Euroopan unionin jäsenmaana sekä lisääntyvä tarve kyetä torjumaan ja selvittämään rajat ylittäviä rikoksia edellyttävät poliisin kansainvälisen toiminnan valmiuksien kehittämistä. Kyse on poliisin kansainvälisen yhteistyön osaamisen ja kielitaidon parantamisesta, nopeiden yhteistyökäytäntöjen luomisesta erityisesti lähialueille sekä poliisiyhteistyön menetelmien ja teknisten valmiuksien kehittämisestä. Järjestäytynyt rikollisuus on luonut ja luo yhä enenevässä määrin kansainvälisiä yhteyksiä. Kansainväliseen rikollisuuteen kuuluvat myös ammattimaisesti ja ulkomailta johdetusti tehdyt ns. tilausrikosten sarjat Suomessa.

Valmiusaste: toteutettavana

2.2 Kansainvälisen tietojen vaihdon kehittäminen rikosten selvittämisessä

Euroopan unionissa on tai on ollut vireillä hankkeita toisen jäsenvaltion rekisteritietojen hyödyntämiseksi rikosten selvittämiseksi. Prümin sopimuksen ja myöhemmin tätä täydentävän EU-lainsäädännön velvoittamaa tiedonvaihtoa tehostetaan EU-maiden välillä erityisesti sormenjälki-, DNA- ja ajoneuvorekisteritietojen osalta. Prüm-tietojärjestelmäyhteistyön tarkoituksena on, että EU-maiden poliisiviranomaiset saavat yhtenäisen teknisen kyselyjärjestelmän avulla käyttöönsä toisten jäsenvaltioiden tietokannoissa olevia tietoja. Prümin sopimus, sen implementointi EU:n mekanismeihin sekä vastaavat kahdenväliset tiedonvaihtomenettelyt antavat mahdollisuuden pimeiden rikosten selvittämiseen henkilörekisteriosumien perusteella.

Valmiusaste: toteutettavana

2.3 Poliisin ja oikeusviranomaisten yhteisten tietojärjestelmien käytön kehittäminen

Rikosasian sähköinen käsittely koko rikosprosessiketjussa mahdollistetaan oikeusministeriön tietojärjestelmä uudistuksen yhteydessä. Eri järjestelmien uudistukset aikataulutetaan siten, että tiedot (ml. palautetieto) kulkevat viranomaisten välillä sähköisesti ja pääosin automatisoidusti. Oikeusministeriön uudistus kohdistuu tuomiolauselmajärjestelmän kehittämiseen, joka on suunnitteluvaiheessa. Uudistus palvelee laajemminkin poliisin toimintakenttää.

Valmiusaste: toteutettavana

2.4 Eri viranomaisten rekisterien yhteiskäytön laajentaminen

Viranomaisten välistä tiedonkulkua parantamalla voidaan tehostaa rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä lisätä yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Valmiusaste: toteutettavana

2.5 Uusien sähköisten asiakaspalvelujen kehittäminen muun muassa rikosilmoitusten käsittelyyn ja neuvontatehtäviin

Kansalaiset voivat tehdä poliisille tietyistä rikoksista sähköisiä rikosilmoituksia, jotka poliisi joutuu kirjaamaan erikseen poliisin tietojärjestelmiin. Poliisilla ei ole kattavaa valtakunnallista palvelua, jossa poliisi vastaisi kansalaisen esittämiin kysymyksiin internetissä. Tulevaisuudessa kansalaiset etsivät yhä enemmän tietoa ja viranomaispalveluita tietoverkoista, minkä vuoksi myös poliisin sähköisten palveluiden kehittämistä on jatkettava.

Valmiusaste: toteutettavana

2.6 Poliisin, tullin ja Rajavartiolaitoksen rikostorjuntayhteistyön kehittäminen

PTR-yhteistyötä on kehitetty runsaasti viime vuosina rikostorjunnan edellytysten parantamiseksi ja päällekkäisen työn vähentämiseksi, mutta edelleenkin on otettava huomioon lisääntyvät haasteet, joita muuttuva toimintaympäristö jatkuvasti tuo.

Valmiusaste: toteutettavana

2.7 Harmaan talouden ja talousrikollisuuden estämiseksi tehtävän yhteistyön lisääminen ja kehittäminen verohallinnon, ulosottohallinnon ja tullin kanssa

Suuren osan talousrikoksista on arvioitu jäävän piilorikollisuudeksi. Talousrikosten ja harmaan talouden aiheuttamat vahingot arvioidaan vuositasolla viideksi miljardiksi euroksi. Viime vuosina järjestäytynyt rikollisuus on alkanut yhä enemmän tunkeutua laillisen liiketoiminnan alueelle hyödyntäen sen rakenteita ja ansaintamahdollisuuksia.

Valmiusaste: valmistunut

2.8 Harmaan talouden vähentämiseen tähtäävien lainsäädäntömuutosten toteuttaminen

Harmaa talous mahdollistuu esimerkiksi pimeiden palkkojen, salattujen yritystulojen, kuittikaupan, bulvaanien ja lyhyen elinkaaren yritysten avulla.

Valmiusaste: toteutettavana

2.9 Yhteistyön lisääminen ja kehittäminen ulkomaalaisvalvonnassa
Rajavartiolaitoksen kanssa

Poliisin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyötä ulkomaalaisvalvonnassa on kehitettävä edelleen toimintaympäristön muutosten myötä.

Valmiusaste: osittain valmistunut

2.10 Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluiden varmistaminen sujuvalla poliisin, pelastustoimen, tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyöllä

Harvaan asutuilla alueilla turvallisuuspalveluiden tarve voi vaihdella runsaasti sesonkimatkailun vuoksi. Turvallisuuspalveluiden saatavuuteen vaikuttavat muun muassa pitkät etäisyydet, jonka takia viranomaistoimintaa tulee tarkastella laajemmin.

Valmiusaste: toteutettavana

2.11 Ennalta estävien työmuotojen lisääminen ja kehittäminen koulutoimen, pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa

Poikkihallinnollinen ennalta estävä toiminta on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vaikuttaa turvallisuuteen yhteiskunnassa. Poliisin jälkikäteisten tehtävien pakottavan luonteen vuoksi ennalta estävään toimintaan on voitu panostaa poliisissa valtakunnallisesti vaihtelevasti.

Valmiusaste: osittain valmistunut

2.12 Yleisten paikkojen kameravalvonnan lisääminen järjestyshäiriöiden estämiseksi, esitutkinnan tueksi sekä turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi

Valvontakameroiden määrä vaihtelee valtakunnassa alueellisesti. Joillakin paikkakunnilla on lisätty kuntien toimesta kameravalvontaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden lisäämiseksi.

Valmiusaste: osittain toteutettavana

- 2.13 Teknisen valvonnan osuuden lisääminen liikennevalvonnassa ja sen kohdentaminen nopeusvalvonnan lisäksi myös muiden liikennesrikkomusten valvontaan

Automaattiseen liikenteenvalvontaan on panostettu viime vuosina hyvin tuloksin. Kameravalvottuja tieosuuksia on yli 2 800 km.

Valmiusaste: toteutettavana

- 2.14 Eräiden liikennevalvontaan liittyvien tehtävien siirtäminen kunnallisille toimijoille, kuten pysäköinninvalvojille

Liikennevalvontaan osallistuvien toimijoiden lisääminen tuo esiin piilorikollisuutta sekä parantaa yleistä järjestystä ja liikenneturvallisuutta, mutta ei varsinaisesti vähennä poliisin resurssitarvetta.

Valmiusaste: käynnistämättä

- 2.15 Poliisipartioiden hajauttaminen kahteen ajoneuvoon poliisin näkyvyyden ja valvonnan kattavuuden parantamiseksi

Hajautetussa partioinnissa työskennellään itsenäisesti, mutta tiiviissä yhteistyössä partion toisen jäsenen kanssa tai tukipartioiden kanssa. Oikein toteutettuna hajautettu partiointi ei olisi yksityöskentelyä. Hajautettu partiointi sopii esimerkiksi liikennevalvontaan. Hajautetun partioinnin lisääminen nykyisestä edellyttää investointeja ajoneuvokaluston lisäämiseksi sekä varoja runsaammassa käytössä olevan ajoneuvokaluston uusimis- ja ylläpitokuluihin.

Valmiusaste: käynnistämättä

- 2.16 Teknisen rikostutkinnan kehittäminen automatisoimalla toimintoja

Teknisen rikostutkinnan merkitys kasvaa edelleen niin tutkinta- kuin oikeudenkäyntiprosessin osalta. Rikosteknisen laboratorion toiminnan automatisointia jatketaan kehittämällä tietojärjestelmiä ja lisäämällä laboratorioautomaatiota.

Valmiusaste: toteutettavana

- 2.17 Tietotekniikkatutkinnan valtakunnallinen järjestäminen

Yhteiskunnan kiihtyvä tietoteknistyminen lisää poliisin tietotekniikkatutkintaan liittyviä haasteita. Tietoteknisen tutkinnan merkitys tulee entisestään korostumaan tulevaisuudessa. Ilman tietoteknistä osaamista, ajantasaisia tutkintakeinoja ja

vihjejärjestelmää ei tiettyjä rikoksia kyetä ennalta estämään, paljastamaan eikä tutkimaan vaan sidotaan resursseja muilla keinoin tehtäviin pitkiin selvitysprosesseihin.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3 Työryhmä esittää lisäksi toteutettavaksi seuraavat poliittisia päätöksiä ja lainsäädäntömuutoksia edellyttävät toimenpiteet, joiden toteutus vähentäisi poliisin henkilöstötarvetta työryhmän esittämästä tasosta:

- 3.1 Poliisin hoitamien lupapalveluiden karsiminen

Poliisin lupapalveluiden volyymit ovat kasvaneet ja kasvun ennakoidaan jatkuvan. Poliisin myöntämien lupien kokonaismäärän arvioidaan kohoavan vuoteen 2015 mennessä 50 % ja vuoteen 2020 mennessä lähes 100 %, jos poliisi olisi edelleen toimivaltainen viranomainen kaikissa nykyisissä luvissa. Lupamäärien kasvuun vaikuttavat eri lupien muuttuminen määräaikaiseksi tai määräajan lyhentyminen.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3.2 Ääninäytteiden tallentaminen henkilötuntemerkkinä ja äänirekisterin perustaminen tehostamaan tutkintaa ja telepakkokeinojen käyttöä

Tämänhetkinen lainsäädäntö mahdollistaa rikoksesta epäillyn henkilötuntemerkin ottamisen myös ääninäytteen osalta. Äänirekisterin perustaminen edellyttää kuitenkin investointeja, jotka ovat teknologian kehittymisen myötä nyt tarkoituksenmukaisia. Itse rekisterin kehittämisen ja siihen liittyvien toimintojen ja rakenteiden luomisen lisäksi tulee investoida laitteistohankinnoin muun muassa epäillyn tuntemerkkejä ottaviin pisteisiin.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3.3 Suppean esitutinnan ja muiden esitutkintaa vähentävien toimenpiteiden käyttöalan laajentaminen

Suppea esitutkinta, jossa esitutkintaprosessi on yksikertaisempi ja nopeampi, voidaan suorittaa yksinkertaisissa ja selvissä asioissa, esimerkiksi rangaistusmääräysasioissa.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3.4 Päihtyneiden kuljetuksen siirtäminen osittain pelastustoimelle sekä säilytyksen siirtäminen osittain tai kokonaan sosiaali- ja terveystoimelle

Poliisin ydintehtäviin ei kuulu päihtyneiden kuljetus ja säilytys, vaikka poliisi on perinteisesti hoitanut tehtäviä.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3.5 Yhteistyön lisääminen ja kehittäminen pelastustoimen ja vakuutusyhtiöiden kanssa muun muassa palonsyiden ja kolarivahinkojen tutkinnassa

Poliisin, pelastustoimen ja vakuutusyhtiöiden välisellä yhteistyöllä on paikallisesti eroja. Viimeisimmän kymmenen vuoden aikana poliisin suorittamien palonsyöntutkintojen määrä on laskenut.

Valmiusaste: toteutettavana

- 3.6 Yhteistyön lisääminen ja kehittäminen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä yksityisen turvallisuusalan kanssa

Yksityisen turvallisuusalan rooli on viime vuosikymmenen aikana kasvanut. Toimialalla on selkeä yhteys poliisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitotyöhön, ja se on siten poliisin tärkeä yhteistyökumppani.

Valmiusaste: käynnistämättä

- 3.7 Vapaaehtoisen poliisitoiminnan (täydennyspoliisit) kehittäminen yhteistyössä maanpuolustus- ja pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan ja koulutuksen kanssa

Nykykuotoinen täydennyspoliisijärjestelmä on luotu poikkeusolojen varalle. Täydennyspoliisit on tarkoitettu turvaamaan valmiuslaissa asetetut edellytykset poliisitoiminnan häiriöttömälle hoitamiselle myös poikkeusoloissa. Motivoituneita täydennyspoliiseja hyödyntämällä normaalioloissakin voitaisiin saavuttaa hyviä vaikutuksia. Tämä edellyttäisi kuitenkin lainsäädäntöuudistuksia, koska täydennyspoliisihenkilöstön käytettävyys on rajoitettu pääasiassa ainoastaan poikkeusoloihin.

Valmiusaste: toteutettavana

Liite 1: Poliisin henkilöstötarpeen vertailulaskelmia

1. Vertailulaskelmien mukainen henkilöstötarve vuonna 2020 henkilöstö- ja toimintoryhmittäin

Työryhmä on varsinaisen esityksensä lisäksi laatinut vertailtavaksi kaksi toisenlaista kehitysmallia poliisin henkilöstömääräksi vuoteen 2020 saakka. Mallit ovat seuraavat:

- 1) Vuoden 2010 kokonaishenkilöstömäärän säilyttäminen vuoteen 2020 saakka.
- 2) Tuottavuusohjelman mukaisen henkilöstömäärän noudattaminen vuoteen 2015 saakka ja saavutetun henkilöstömäärätason säilyttäminen vuoteen 2020 saakka.

Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen

Poliisitoimen kokonaishenkilöstömäärä vuonna 2010 oli 10 809 henkilötyövuotta. Vaikka tämä henkilöstötaso säilytettäisiin samana vuoteen 2020 saakka, voitaisiin kuitenkin toteuttaa toiminnallisia henkilöstörakenteeseen vaikuttavia painotuksia. Tässä mallissa voitaisiin toteuttaa noin puolet työryhmän esityksessä arvioituista henkilöstön toimintokohtaisista lisästarpeista ja kaikki toimintokohtaiset vähennysmahdollisuudet.

Poliisitehtävissä toimivan henkilöstön osalta lisästarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 olisi 146 henkilötyövuotta. Tällöin poliisien kokonaismääräksi tulisi 7 821 henkilötyövuotta ja lisäksi poliisitehtävissä toimisi 317 kenttätyöjaksolla olevaa opiskelijaa eli poliisitehtävissä toimivan henkilöstön kokonaismääräksi muodostuisi 8 138 henkilötyövuotta. Lisäys olisi 1,8 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilöstömäärästä.

Muun kuin poliisihenkilöstön vähennystarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä olisi 256 henkilötyövuotta, jolloin tämän henkilöstöryhmän kokonaismääräksi muodostuisi 2 460 henkilötyövuotta. Vähennys olisi 9,4 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilöstömäärästä.

Poliisien koulutustarpeen lisääntymisen vuoksi harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrä lisääntyisi 110 henkilötyövuodella vuodesta 2010 vuoteen 2020.

Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä

Valtion tuottavuusohjelmassa on poliisitoimelle asetettu seuraavat kokonaishenkilöstömäärän enimmäistavoitteet: vuonna 2011 10 643 htv, vuonna 2012 10 542 htv, vuonna 2013 10 439 htv, vuonna 2014 10 343 htv ja vuonna 2015 10 217 htv. Jos vuoden 2015 henkilöstötaso säilytetään samana vuoteen 2020 saakka, voidaan tänäkin aikana toteuttaa toiminnallisia henkilöstörakenteeseen vaikuttavia painotuksia.

Tässä mallissa voitaisiin toteuttaa noin 15 prosenttia työryhmän esityksessä arvioiduista henkilöstön toimintokohtaisista lisäystarpeista ja kaikki toimintokohtaiset vähennysmahdollisuudet.

Tuottavuusohjelmaa noudattaen poliisitoimen resurssien vähennystarve vuodesta 2010 vuoteen 2015 ja edelleen vuoteen 2020 mennessä on 592 henkilötyövuotta. Vähennys on 5,5 prosenttia vuoden 2010 henkilöstömäärästä.

Poliisitehtävissä toimivan henkilöstön osalta vähennystarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 olisi 406 henkilötyövuotta. Tällöin poliisien kokonaismääräksi tulisi 7 269 henkilötyövuotta ja lisäksi poliisitehtävissä toimisi 317 kenttätyöjaksolla olevaa opiskelijaa eli poliisitehtävissä toimivan henkilöstön kokonaismääräksi muodostuisi 7 586 henkilötyövuotta. Vähennys olisi 5,1 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilöstömäärästä.

Muun kuin poliisihenkilöstön vähennystarve vuodesta 2010 vuoteen 2020 mennessä olisi 296 henkilötyövuotta, jolloin tämän henkilöstöryhmän kokonaismääräksi muodostuisi 2 420 henkilötyövuotta. Vähennys olisi 10,9 prosenttia vuoden 2010 vastaavasta henkilöstömäärästä.

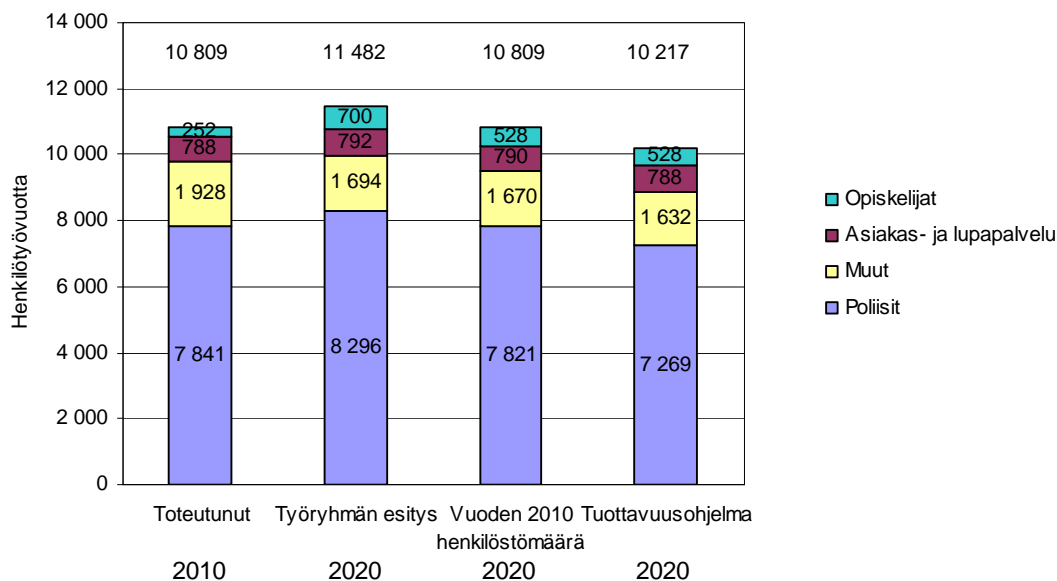
Tarkastelujakson loppupuolella lisääntyvän poliisien koulutustarpeen vuoksi harjoittelujaksolla olevien opiskelijoiden määrä lisääntyisi 110 henkilötyövuodella vuodesta 2010 vuoteen 2020.

Taulukko L1. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 henkilöstöryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

		Poliisit	Opiskelijat ¹	Asiakas- ja lupapalvelu ²	Muut	Yhteensä
Työryhmän esitys						
2010	Toteutunut	7 841	252	788	1 928	10 809
2020	Tavoite	8 296	700	792	1 694	11 482
2010→2020	Muutos	455	448	4	-234	673
Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen						
2010	Toteutunut	7 841	252	788	1 928	10 809
2020	Tavoite	7 821	528	790	1 670	10 809
2010→2020	Muutos	-20	276	2	-258	0
Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä						
2010	Toteutunut	7 841	252	788	1 928	10 809
2020	Tavoite	7 269	528	788	1 632	10 217
2010→2020	Muutos	-572	276	0	-296	-592

1) Opiskelijoiden henkilötyövuosiin sisältyvät sekä kenttätyöjakson että harjoittelujakson henkilötyövuodet.

2) Palveluhenkilöstön henkilötyövuodet sisältävät välittömästi asiakas- ja lupapalveluihin kohdennetun työpanoksen, paitsi poliisimiesten tekemän palvelutyön, joka sisältyy poliisien henkilötyövuosiin.

Kuva L1. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 henkilöstöryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

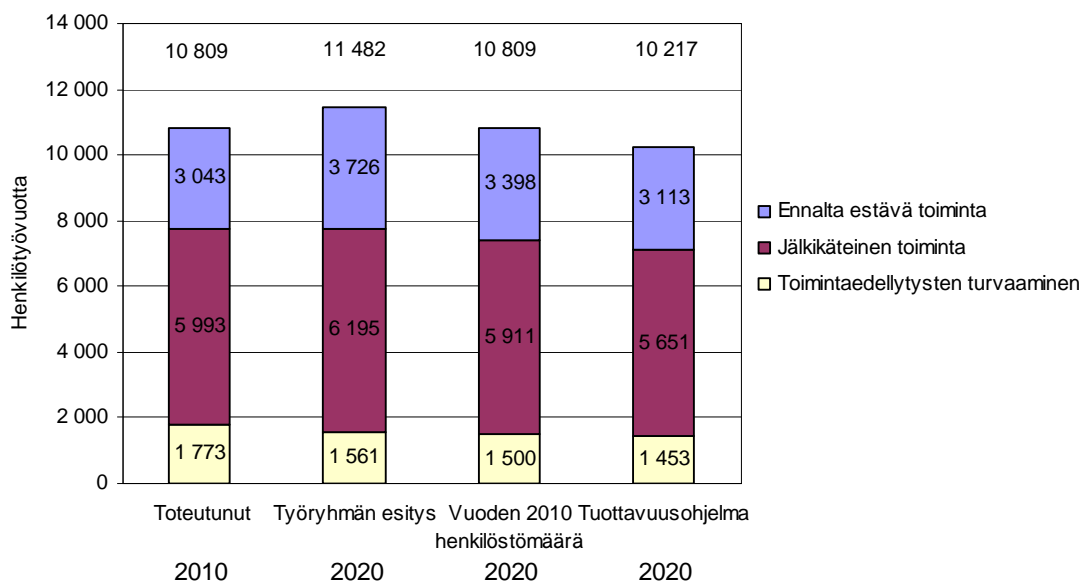
Ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan voitaisiin lisätä 355 henkilötyövuotta säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä, mutta tuottavuusohjelma mahdollistaisi vain 70 henkilötyövuoden lisäämisen.

Jälkikäteisestä ja asiakasaloitteisesta toiminnasta olisi vähennettävä 82 henkilötyövuotta ja tuottavuusohjelmaa toteutettaessa jopa 342 henkilötyövuotta.

Toimintaedellytysten turvaamisesta olisi vähennettävä 273 henkilötyövuotta säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä ja tuottavuusohjelmaa toteutettaessa 320 henkilötyövuotta.

Taulukko L2. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 toimintoryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

		Ennalta estävä toiminta	Jälkikäteinen toiminta	Toimintaedellytysten turvaaminen	Yhteensä
<u>Työryhmän esitys</u>					
2010	Toteutunut	3 043	5 993	1 773	10 809
2020	Tavoite	3 726	6 195	1 561	11 482
2010→2020	Muutos	683	202	-212	673
<u>Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen</u>					
2010	Toteutunut	3 043	5 993	1 773	10 809
2020	Tavoite	3 398	5 911	1 500	10 809
2010→2020	Muutos	355	-82	-273	0
<u>Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä</u>					
2010	Toteutunut	3 043	5 993	1 773	10 809
2020	Tavoite	3 113	5 651	1 453	10 217
2010→2020	Muutos	70	-342	-320	-592

Kuva L2. Poliisin henkilötyövuodet 2007 ja 2009 sekä henkilötyövuositarve 2020 toimintoryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

Taulukko L3. Poliisin henkilötyövuodet 2010 ja henkilötyövuositarve 2020 toiminto- ja henkilöstöryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

	Poliisit ja opiskelijat	Asiakas- ja lupapalvelu ¹	Muut	Yhteensä
<u>2010 Toteutunut</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	2 988		54	3 043
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	4 091	788	1 115	5 993
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 014		759	1 773
Yhteensä	8 093	788	1 928	10 809
<u>2020 Työryhmän esitys</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 652		74	3 726
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	4 384	792	1 019	6 195
Toimintaedellytysten turvaaminen	960		601	1 561
Yhteensä	8 996	792	1 694	11 482
<u>2020 Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 330		68	3 398
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	4 112	790	1 009	5 911
Toimintaedellytysten turvaaminen	908		592	1 500
Yhteensä	8 349	790	1 670	10 809
<u>2020 Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä</u>				
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 054		59	3 113
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	3 868	788	995	5 651
Toimintaedellytysten turvaaminen	875		578	1 453
Yhteensä	7 797	788	1 632	10 217

1) Palveluhenkilöstön henkilötyövuodet sisältävät välittömästi asiakas- ja lupapalveluihin kohdennetun työpanoksen, paitsi poliisimiesten tekemän palvelutyön, joka sisältyy poliisien henkilötyövuosiin.

2. Vertailulaskelmien mukainen henkilöstötarve vuonna 2020 toiminnoittain

Taulukossa L4 on esitetty molempien vertailulaskelmien osalta toiminnoittain toteutuneet henkilötyövuodet vuonna 2010, arvioitu henkilöstötarve vuonna 2020 sekä henkilötyövuosimäärän muutos vuoteen 2010 verrattuna.

Taulukko L4. Henkilöstön työajan käyttö 2010 sekä henkilötyövuositarve 2020 toiminnoittain vertailulaskelmissa.

Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen

	TOTEUTUNUT 2010			TARVE 2020			MUUTOS 2010→2020			
	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Yhteensä %
<u>Ennalta estävä ja paljastava toiminta</u>										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	206	9	215	230	10	240	24	1	25	11,6 %
Sidosryhmäyhteistyö	89	13	102	160	22	182	71	9	80	78,7 %
Valvontatoiminta	2 313	21	2 334	2 501	23	2 524	187	3	190	8,1 %
- Yleisvalvonta	1 437	0	1 437	1 595	0	1 595	157	0	158	11,0 %
- Erityisturvatoimet	122	0	122	97	0	97	-25	0	-25	-20,7 %
- Muu YJT-valvonta	122	6	128	171	8	179	49	2	51	40,4 %
- Liikennevalvonta	632	14	647	638	15	653	6	0	6	1,0 %
Rikostojunta	381	11	392	440	12	452	59	1	60	15,4 %
- Huumausainerikokset	337	11	348	375	12	387	38	1	39	11,1 %
- Muu tarkkailu	43	0	43	65	0	65	22	0	22	49,6 %
Yhteensä	2 988	54	3 043	3 330	68	3 398	342	14	355	11,7 %
<u>Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta</u>										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	507	174	681	478	164	642	-29	-10	-39	-5,7 %
Hälytystoiminta	764	0	764	818	0	818	54	0	54	7,1 %
Rikostorjunta	2 402	540	2 942	2 422	520	2 942	20	-20	0	0,0 %
- Liikennerikokset	206	5	210	215	5	220	9	0	10	4,6 %
- Omaisuusrikokset	748	18	766	716	17	733	-32	-1	-33	-4,3 %
- Väkivaltarikokset	499	10	509	507	10	517	8	0	8	1,5 %
- Talousrikokset	347	36	383	367	37	404	20	1	21	5,3 %
- Muu rikostutkinta	110	2	112	128	2	130	18	0	18	16,0 %
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	68	2	70	78	2	80	10	0	10	14,6 %
- Turvapaikkatutkinta	42	1	43	46	1	47	4	0	4	9,4 %
- Muu poliisitutkinta	67	5	72	67	5	72	0	0	0	0,0 %
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	69	34	103	73	37	110	4	2	7	6,5 %
- Muu tekninen tutkinta	83	16	99	77	15	92	-6	-1	-7	-6,8 %
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	32	261	293	32	255	287	-1	-5	-6	-2,1 %
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	131	151	282	116	134	250	-15	-17	-32	-11,3 %
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	231	29	260	244	31	275	13	2	15	5,6 %
Lupapalvelut	79	759	838	79	759	838	0	0	0	0,0 %
Löytötavaratoiminta	3	36	40	0	0	0	-3	-36	-40	-100,0 %
Muut poliisitehtävät	105	363	468	72	324	396	-33	-39	-72	-15,4 %
- Vartiointi	39	350	389	35	318	353	-4	-33	-36	-9,3 %
- Kuljetukset	42	9	51	9	2	11	-33	-7	-40	-78,3 %
- Virka-aputoiminta	24	4	28	27	5	32	3	1	4	14,4 %
Yhteensä	4 091	1 903	5 993	4 112	1 799	5 911	22	-104	-82	-1,4 %
<u>Toimintaedellytysten turvaaminen</u>										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	80	0	80	37	0	37	-43	0	-43	-53,5 %
Saatu ja annettu koulutus	643	89	733	651	89	740	8	0	7	1,0 %
Tukitoiminnot	203	581	784	145	434	579	-57	-148	-205	-26,1 %
- Henkilöstöhallinto	84	120	205	55	78	133	-29	-42	-72	-35,0 %
- Taloushallinto	7	128	135	6	98	104	-2	-29	-31	-23,0 %
- Sisäiset ICT-palvelut	11	23	34	10	22	32	-1	-1	-2	-6,1 %
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	40	47	86	28	33	61	-12	-14	-25	-29,3 %
- Muut tukitoiminnot	61	263	324	47	202	249	-14	-61	-75	-23,2 %
Muut tehtävät	14	3	17	21	6	27	7	4	10	62,4 %
- Muille viranomaisille tehty työ	0	1	1	0	4	4	0	3	3	269,1 %
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	10	1	11	14	1	15	4	0	4	40,5 %
- Muut tehtävät	4	1	5	7	1	8	3	0	3	64,5 %
Konsernipalvelut	75	85	160	55	62	117	-20	-23	-43	-26,9 %
Yhteensä	1 014	759	1 773	908	592	1 500	-105	-167	-273	-15,4 %
Yhteensä	8 093	2 716	10 809	8 349	2 460	10 809	257	-256	0	0,0 %

Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä

	TOTEUTUNUT 2010			TARVE 2020			MUUTOS 2010→2020			
	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Poliisit htv	Muut htv	Yhteensä htv	Yhteensä %
Ennalta estävä ja paljastava toiminta										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	206	9	215	207	8	215	1	-1	0	0,0 %
Sidosryhmäyhteistyö	89	13	102	147	21	168	58	8	66	65,0 %
Valvontatoiminta	2 313	21	2 334	2 299	20	2 319	-14	-1	-15	-0,6 %
- Yleisvalvonta	1 437	0	1 437	1 474	0	1 474	37	0	37	2,5 %
- Erityisturvatoimet	122	0	122	97	0	97	-25	0	-25	-20,7 %
- Muu YJT-valvonta	122	6	128	157	8	165	36	2	37	29,4 %
- Liikennevalvonta	632	14	647	571	12	583	-61	-2	-64	-9,9 %
Rikostojunta	381	11	392	401	10	411	20	-1	19	4,9 %
- Huumausainerikokset	337	11	348	341	10	351	4	-1	3	0,8 %
- Muu tarkkailu	43	0	43	60	0	60	17	0	17	38,1 %
Yhteensä	2 988	54	3 043	3 054	59	3 113	65	5	70	2,3 %
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	507	174	681	478	164	642	-29	-10	-39	-5,7 %
Hälytystoiminta	764	0	764	764	0	764	0	0	0	0,0 %
Rikostorjunta	2 402	540	2 942	2 247	507	2 754	-155	-34	-188	-6,4 %
- Liikennerikokset	206	5	210	205	4	209	-1	0	-1	-0,6 %
- Omaisuusrikokset	748	18	766	662	15	677	-86	-3	-89	-11,6 %
- Väkivaltarikokset	499	10	509	469	8	477	-30	-2	-32	-6,3 %
- Talousrikokset	347	36	383	339	34	373	-8	-2	-10	-2,7 %
- Muu rikostutkinta	110	2	112	108	2	110	-2	0	-2	-1,8 %
- Ulkomaalaislain mukainen tutkinta	68	2	70	68	2	70	0	0	0	0,3 %
- Turvapaikkatutkinta	42	1	43	43	1	44	1	0	1	2,4 %
- Muu poliisitutkinta	67	5	72	64	5	69	-3	0	-3	-4,1 %
- Valtion sisäinen ja ulkoinen turvallisuus	69	34	103	70	33	103	1	-1	0	-0,3 %
- Muu tekninen tutkinta	83	16	99	71	14	85	-11	-2	-14	-13,9 %
- Muu tutkintaa avustava tehtävä	32	261	293	32	255	287	-1	-5	-6	-2,1 %
- Tutkinnan asiantuntijapalvelut	131	151	282	116	134	250	-15	-17	-32	-11,3 %
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	231	29	260	231	29	260	0	0	0	-0,1 %
Lupapalvelut	79	759	838	79	759	838	0	0	0	0,0 %
Löytötavaratoiminta	3	36	40	0	0	0	-3	-36	-40	-100,0 %
Muut poliisitehtävät	105	363	468	69	324	393	-36	-39	-75	-16,0 %
- Vartiointi	39	350	389	35	318	353	-4	-33	-36	-9,3 %
- Kuljetukset	42	9	51	9	2	11	-33	-7	-40	-78,3 %
- Virka-aputoiminta	24	4	28	25	4	29	1	0	1	3,7 %
Yhteensä	4 091	1 903	5 993	3 868	1 783	5 651	-223	-120	-342	-5,7 %
Toimintaedellytysten turvaaminen										
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	80	0	80	37	0	37	-43	0	-43	-53,5 %
Saatu ja annettu koulutus	643	89	733	623	86	709	-20	-3	-24	-3,2 %
Tukitoiminnot	203	581	784	145	431	576	-57	-151	-208	-26,5 %
- Henkilöstöhallinto	84	120	205	55	78	133	-29	-42	-72	-35,0 %
- Taloushallinto	7	128	135	6	98	104	-2	-29	-31	-23,0 %
- Sisäiset ICT-palvelut	11	23	34	10	19	29	-1	-4	-5	-14,9 %
- Yksikön sisäinen materiaalihallinto	40	47	86	28	33	61	-12	-14	-25	-29,3 %
- Muut tukitoiminnot	61	263	324	47	202	249	-14	-61	-75	-23,2 %
Muut tehtävät	14	3	17	20	5	25	6	3	8	50,4 %
- Muille viranomaisille tehty työ	0	1	1	0	3	3	0	2	2	176,8 %
- Kantelu- ja valitusasioiden käsittely	10	1	11	13	1	14	3	0	3	31,1 %
- Muut tehtävät	4	1	5	7	1	8	3	0	3	64,5 %
Konsernipalvelut	75	85	160	49	57	106	-25	-29	-54	-33,7 %
Yhteensä	1 014	759	1 773	875	578	1 453	-139	-181	-320	-18,0 %
Yhteensä	8 093	2 716	10 809	7 797	2 420	10 217	-296	-296	-592	-5,5 %

Taulukko L5. Henkilötyövuosien vähennys vertailulaskelmissa toiminnoittain verrattuna työryhmän esitykseen.

	Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen	Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä
Johto, kehittäminen ja suunnittelu	-60	-85
Sidosryhmäyhteistyö	-18	-32
Valvontatoiminta	-214	-419
Rikostorjunta	-36	-77
Ennalta estävä ja paljastava toiminta yhteensä	-328	-613
Hälytystoiminta	-35	-89
Rikostorjunta	-231	-419
Asiakaspalvelu ja palvelupäivystys	-15	-30
Muut poliisitehtävät	-3	-6
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta yhteensä	-284	-544
Saatu ja annettu koulutus	-55	-86
Tukitoiminnot	-3	-6
Muut tehtävät	-3	-5
Konsernipalvelut	0	-11
Toimintaedellytysten turvaaminen yhteensä	-61	-108
Yhteensä	-673	-1 265

3. Vertailulaskelmien mukainen poliisien peruskoulutustarve vuosina 2011–2020

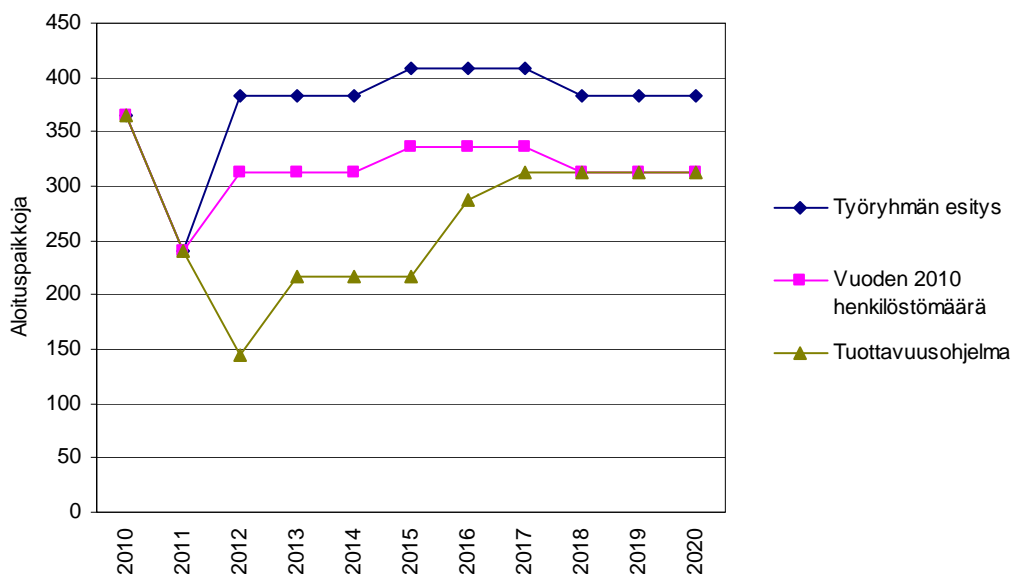
Säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä tulisi poliisin peruskoulutuksesta valmistua vuosina 2011–2020 yhteensä 3 007 poliisia. Tuottavuusohjelman mukainen koulutustarve olisi 2 454 poliisia.

Taulukossa L6 ja kuvassa L3 on esitetty tarvittava poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määrä eri vertailulaskelmissa. Vuoden 2011 aloituspaikkojen päätetty määrä, 240 paikkaa, on lähtökohtana kaikissa vertailulaskelmissa. Työryhmän esityksessä ja säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä aloituspaikkojen määrä voidaan pitää tämän jälkeen tasaisena, paitsi molemmissa tilanteissa koulutusta tulisi lisätä yhdellä luokalla kolmen vuoden ajaksi, esimerkiksi vuosina 2015–2017. Tuottavuusohjelman mukaisesti toimittaessa aloituspaikkojen määrää olisi vuonna 2012 vielä vähennettävä 144 paikkaan, minkä jälkeen koulutusmääriä voitaisiin vähitellen lisätä. Näin saavutettaisiin tuottavuusohjelman mukainen vuosittainen

kokonaishenkilöstömäärä. Tällöin perustutkinto-opettajien työpanosta jouduttaisiin suuntaamaan ammattitaitoa ylläpitävään ja lisäävään koulutukseen. Poliisiammattikorkeakoulun kustannuksissa ei saavutettaisi merkittäviä säästöjä, sillä kiinteät palkka- ja toimitilakulut säilyisivät ennallaan.

Taulukko L6. Poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määrä 2010–2020 eri vertailulaskelmissa (lkm).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Työryhmän esitys	365	240	384	384	384	408	408	408	384	384	384
Vuoden 2010 henkilöstömäärä	365	240	312	312	312	336	336	336	312	312	312
Tuottavuusohjelma	365	240	144	216	216	216	288	312	312	312	312

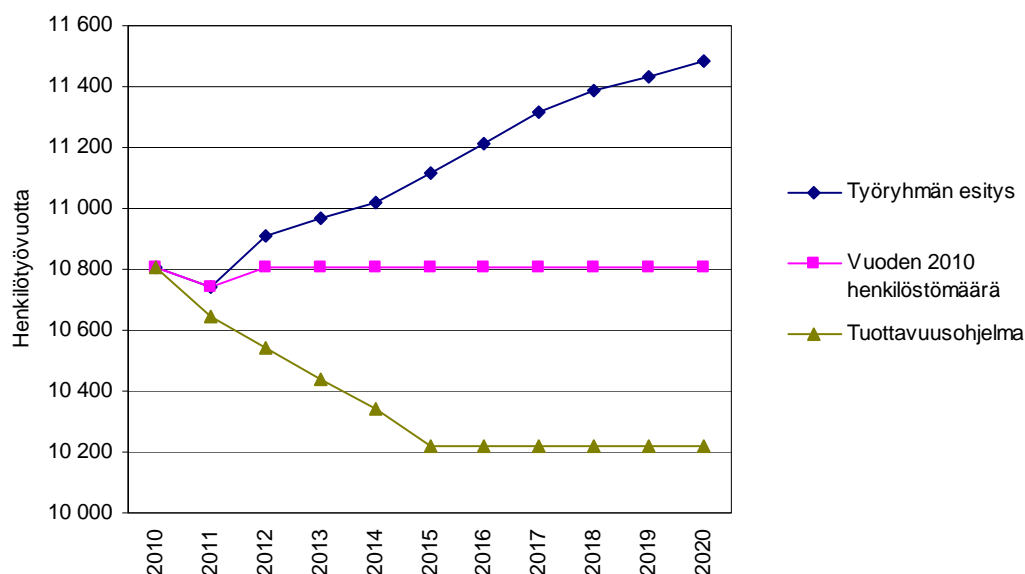
Kuva L3. Poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkojen määrä 2010–2020 eri vertailulaskelmissa (lkm).

4. Vertailulaskelmien mukainen henkilöstömäärän vuosittainen muutos

Eri vertailulaskelmien vuosittaiset henkilötyövuosimäärät on esitetty taulukossa L7 ja kuvassa L4.

Taulukko L7. Poliisin kokonaishenkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Työryhmän esitys	10 809	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482
Vuoden 2010 henkilöstömäärä	10 809	10 745	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809
Tuottavuusohjelma	10 809	10 643	10 542	10 439	10 343	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217

Kuva L4. Poliisin kokonaishenkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

Säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä poliisitehtävissä toimivien henkilöiden määrä aleni vuonna 2011 ja alkoi kasvaa vuonna 2012 saavuttaen vuoden 2010 tason vasta vuonna 2015. Tuottavuusohjelman mukaan toimittaessa poliisitehtävissä toimivien määrä väheni vuoteen 2016 saakka.

Kaikkien vertailulaskelmien mukaan muun kuin poliisihenkilöstön määrää voidaan vähentää. Säilytettäessä vuoden 2010 henkilöstömäärä ei muun henkilöstön määrää kuitenkaan esitetä lisättäväksi tilapäisesti vuonna 2011, vaikka poliisin kokonaishenkilöstömäärä aleneekin poliisimiesten määrän vähentyessä. Muun henkilöstön vuoden 2020 tavoitetasoa saavuttamiseksi vuosittain 67–74 % muun henkilöstön eläkepoistumasta ja kaikki muu poistuma on korvattava uusilla henkilöillä, mikä merkitsee keskimäärin 70–80 henkilön rekrytointia vuosittain.

Taulukossa L8 on esitetty henkilöstötarpeen toteuttaminen henkilöstöryhmittäin henkilötyövuosina vuoteen 2020 saakka vertailulaskelmissa.

Taulukko L8. Poliisin henkilötyövuodet 2010–2020 henkilöstöryhmittäin vertailulaskelmissa.

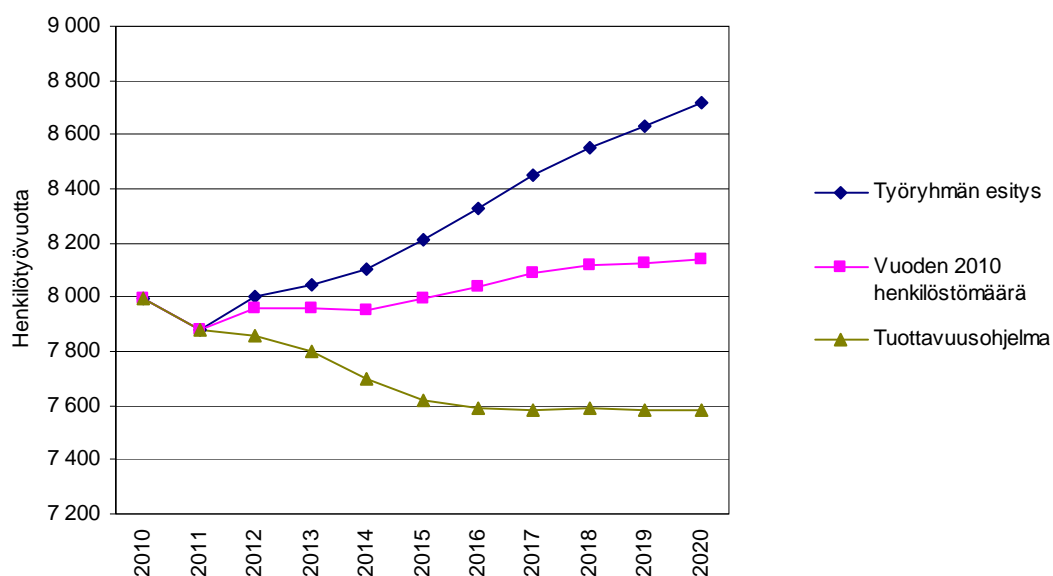
Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<u>Poliisit</u>											
Koulutuksesta valm.		172	318	290	283	312	312	326	336	336	322
Eläke- ja muu poistuma		-357	-318	-313	-309	-305	-287	-279	-289	-315	-306
Hätäkeskuksista siirtyvät		8	9	10	4	20					
Nettomuutos		-177	9	-13	-22	27	25	47	47	21	16
<u>Poliisit yhteensä</u>	7 841	7 664	7 673	7 660	7 638	7 665	7 690	7 738	7 785	7 806	7 821
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-177	-168	-181	-203	-176	-151	-103	-56	-35	-20
Opiskelijat, kenttätyöjakso	151	219	285	299	317	331	345	351	337	322	317
<u>Poliisitehtävissä yhteensä</u>	7 992	7 883	7 959	7 959	7 955	7 996	8 036	8 089	8 122	8 128	8 138
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-109	-33	-33	-37	4	44	97	130	136	146
<u>Muu henkilöstö</u>											
Asiakas- ja lupapalvelu	788	788	788	789	789	789	789	789	790	790	790
Muu henkilöstö	1 928	1 928	1 872	1 861	1 854	1 803	1 754	1 697	1 673	1 676	1 670
<u>Muu henkilöstö yhteensä</u>	2 716	2 716	2 660	2 650	2 643	2 592	2 543	2 486	2 463	2 466	2 460
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		0	-56	-66	-73	-124	-173	-230	-253	-250	-256
Opiskelijat, harjoittelujakso	101	146	190	200	211	221	230	234	224	215	211
<u>Henkilöstö yhteensä</u>	10 809	10 745	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-64	0	0	0	0	0	0	0	0	0

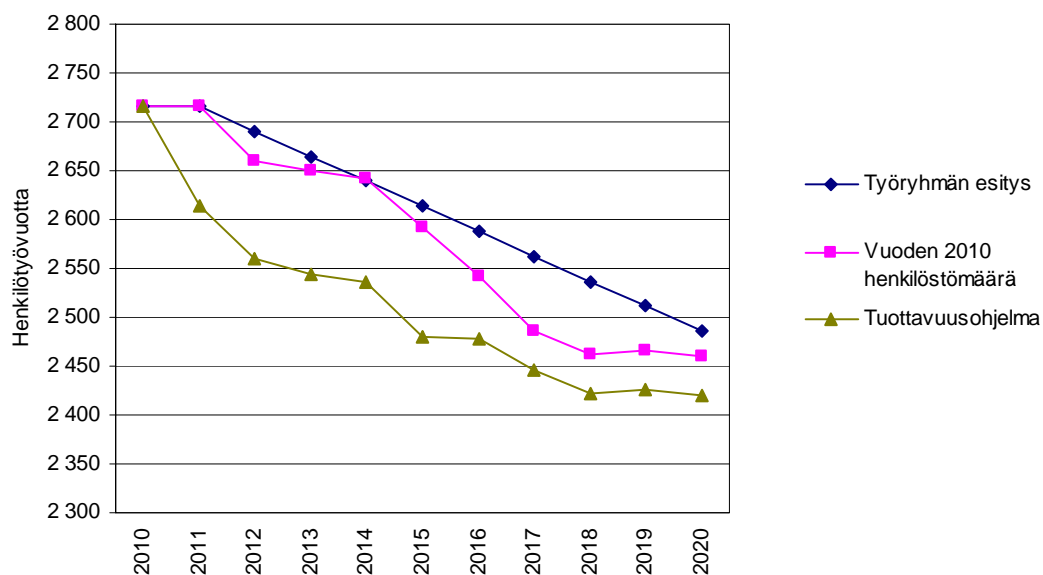
Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<u>Poliisit</u>											
Koulutuksesta valm.		172	318	290	182	187	216	216	259	302	312
Eläke- ja muu poistuma		-357	-318	-313	-309	-305	-287	-279	-289	-315	-306
Hätäkeskuksista siirtyvät		8	9	10	4	20					
Nettomuutos		-177	9	-13	-123	-98	-71	-63	-30	-13	6
<u>Poliisit yhteensä</u>	7 841	7 664	7 673	7 660	7 538	7 440	7 369	7 306	7 276	7 263	7 269
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-177	-168	-181	-303	-401	-472	-535	-565	-578	-572
Opiskelijat, kenttätyöjakso	151	219	185	141	161	178	222	279	311	317	317
<u>Poliisitehtävissä yhteensä</u>	7 992	7 883	7 858	7 801	7 699	7 618	7 590	7 585	7 587	7 580	7 586
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-109	-134	-191	-293	-374	-402	-407	-405	-412	-406
<u>Muu henkilöstö</u>											
Asiakas- ja lupapalvelu	788	788	788	788	788	788	788	788	788	788	788
Muu henkilöstö	1 928	1 826	1 773	1 756	1 749	1 692	1 691	1 658	1 635	1 638	1 632
<u>Muu henkilöstö yhteensä</u>	2 716	2 614	2 561	2 544	2 537	2 480	2 479	2 446	2 423	2 426	2 420
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-102	-155	-172	-179	-236	-237	-270	-293	-290	-296
Opiskelijat, harjoittelujakso	101	146	123	94	107	119	148	186	207	211	211
<u>Henkilöstö yhteensä</u>	10 809	10 643	10 542	10 439	10 343	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217
<i>Muutos vuodesta 2010</i>		-166	-267	-370	-466	-592	-592	-592	-592	-592	-592

Taulukon L8 mukaiset henkilömäärät on esitetty kuvissa L5 ja L6 poliisitehtävissä ja muissa tehtävissä toimivien osalta eri vertailulaskelmissa.

Kuva L5. Poliisitehtävissä toimivien henkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

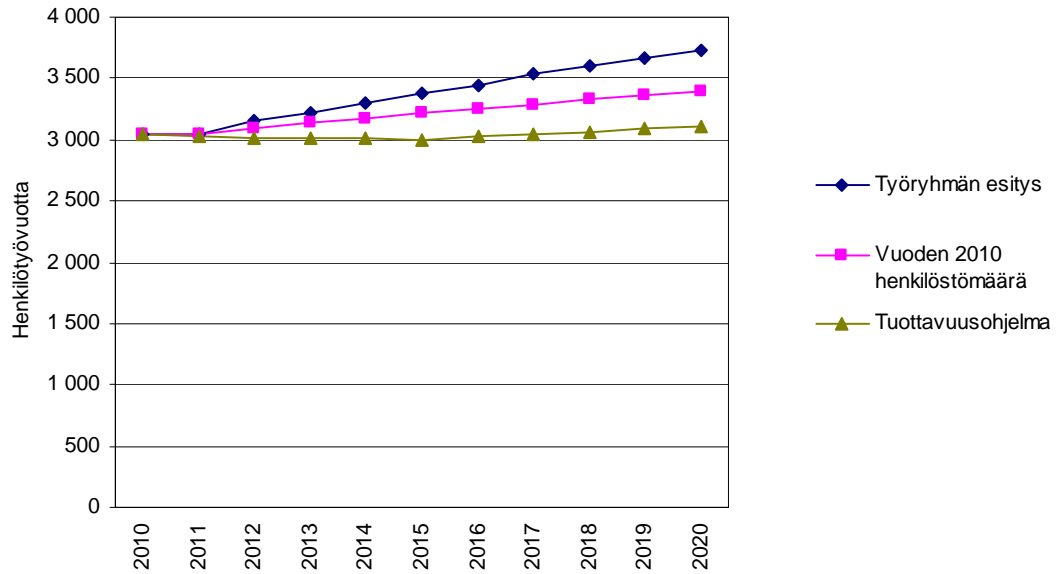
Kuva L6. Muissa kuin poliisitehtävissä toimivien henkilötyövuodet 2010–2020 vertailulaskelmissa.

Tuottavuusohjelman toteuttamiseksi edellytettävä muun kuin poliisihenkilöstön vähentäminen 102 henkilötyövuodella vuonna 2011 merkitsisi samansuuruiseksi arvioidun eläkepoistuman täysimääräistä hyödyntämistä, mikä ei ole toiminnallisesti mahdollista. Käytännössä tuottavuusohjelmaa tulisi voida soveltaa siten, että henkilöstömäärä pyrittäisiin supistamaan vuoteen 2015 mennessä tuottavuusohjelman edellyttämälle tasolle.

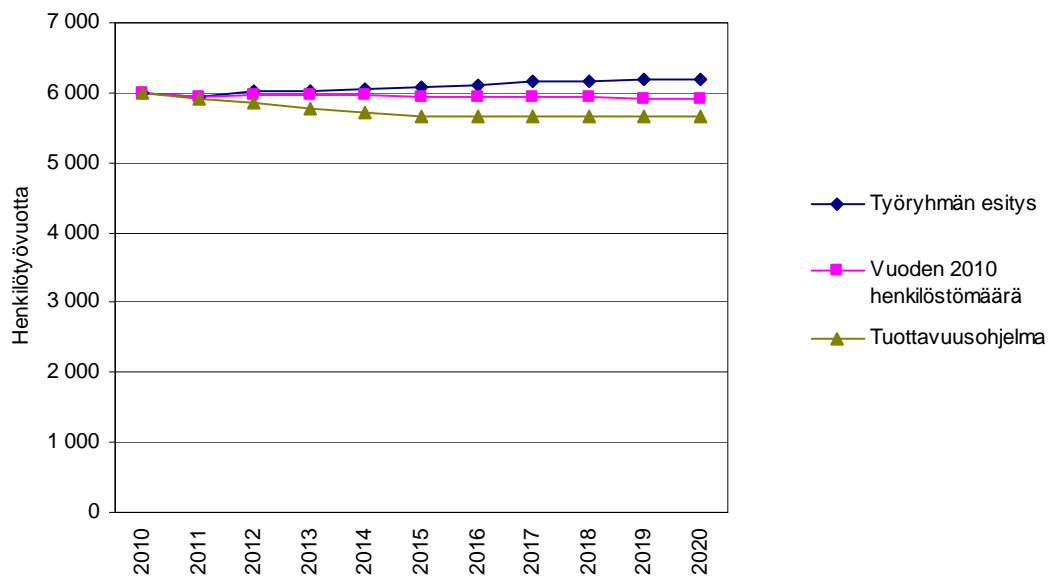
Taulukossa L9 ja kuvissa L7–L9 on esitetty henkilöstön toimintoryhmittäinen jakauma suunnittelujaksolla eri vertailulaskelmissa.

Taulukko L9. Poliisin henkilötyövuodet 2010–2020 toimintoryhmittäin eri vertailulaskelmissa.

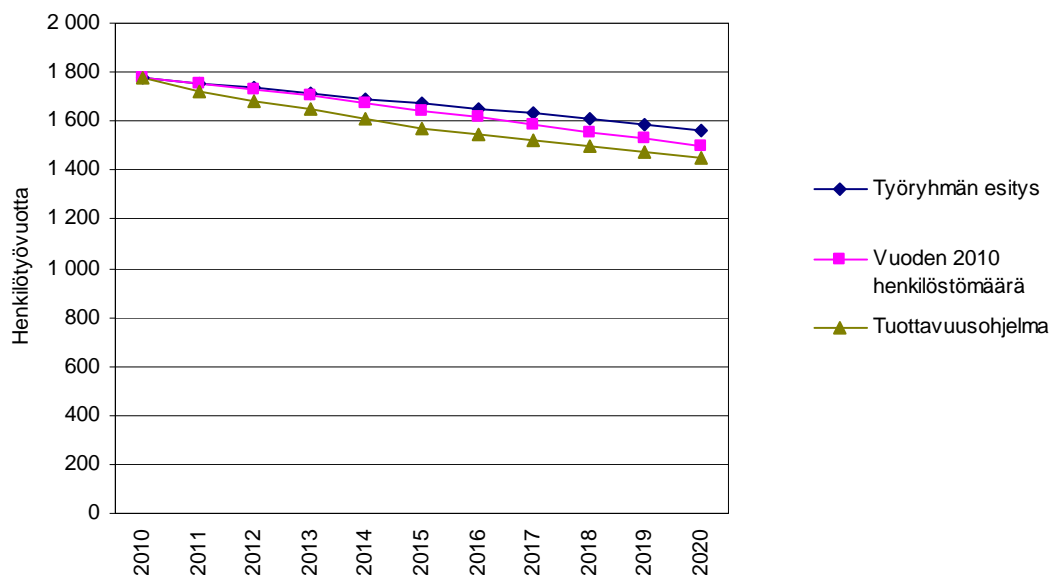
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<u>Työryhmän esitys</u>											
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 043	3 043	3 159	3 224	3 291	3 371	3 449	3 533	3 602	3 664	3 726
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	5 993	5 952	6 015	6 030	6 042	6 078	6 113	6 152	6 173	6 182	6 195
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 773	1 750	1 738	1 714	1 688	1 670	1 651	1 632	1 611	1 584	1 561
Yhteensä	10 809	10 745	10 912	10 968	11 021	11 119	11 213	11 317	11 386	11 430	11 482
<u>Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen</u>											
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 043	3 043	3 099	3 136	3 174	3 212	3 249	3 286	3 324	3 360	3 398
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	5 993	5 952	5 979	5 971	5 962	5 954	5 945	5 937	5 928	5 920	5 911
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 773	1 750	1 731	1 702	1 673	1 643	1 615	1 586	1 557	1 529	1 500
Yhteensä	10 809	10 745	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809
<u>Tuottavuusohjelman mahdollistama henkilöstömäärä</u>											
Ennalta estävä ja paljastava toiminta	3 043	3 020	3 014	3 009	3 004	2 998	3 021	3 044	3 066	3 090	3 113
Jälkikäteinen ja asiakasaloitteinen toiminta	5 993	5 899	5 843	5 783	5 729	5 651	5 651	5 651	5 651	5 651	5 651
Toimintaedellytysten turvaaminen	1 773	1 724	1 685	1 647	1 610	1 568	1 545	1 522	1 500	1 476	1 453
Yhteensä	10 809	10 643	10 542	10 439	10 343	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217

Kuva L7. Ennalta estävään ja paljastavaan toimintaan käytettävät henkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

Kuva L8. Jälkikäteiseen ja asiakasaloitteiseen toimintaan käytettävät henkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

Kuva L9. Toimintaedellytysten turvaamiseen käytettävät henkilötyövuodet 2010–2020 eri vertailulaskelmissa.

5. Vertailulaskelmien mukainen rahoitustarve verrattuna poliisin määrärahaakehyksiin

Tuottavuusohjelman mukaisesti laadittu vertailulaskelma vastaa poliisitoimen vuoden 2011 hyväksyttyä talousarviota ja vuosien 2012–2015 hyväksytyjä määrärahaakehyksiä.

Taulukossa L10 on esitetty vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämistä ja tuottavuusohjelman noudattamista vastaavien vertailulaskelmien mukaiset henkilötyövuosimäärät ja niiden ero vuosina 2011–2020. Tuottavuusohjelman mukaisen tason on tässä yhteydessä oletettu jatkuvan vuosina 2016–2020 vuoden 2015 tason mukaisena.

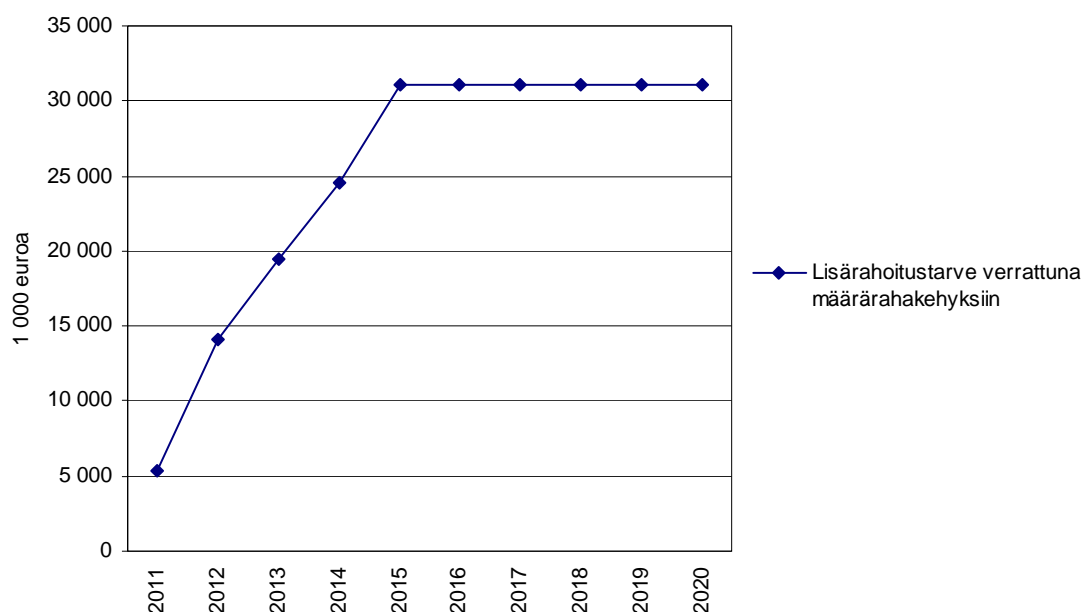
Taulukko L10. Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämisen ja tuottavuusohjelman mukaiset henkilötyövuodet 2011–2020.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vuoden 2010 henkilöstömäärä	10 745	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809	10 809
Tuottavuusohjelma	10 643	10 542	10 439	10 343	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217	10 217
Ero	102	267	370	466	592	592	592	592	592	592

Poliisitoimen määrärahakehysten mukainen henkilötyövuoden hinta on 52 600 euroa. Tätä hintaa käyttäen laskettu vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämisen edellyttämä lisärahoitustarve vuosina 2011–2020 verrattuna tuottavuusohjelman mukaiseen määrärahakehystasoon on esitetty taulukossa L11 ja kuvassa L10.

Taulukko L11. Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämisen edellyttämä lisärahoitustarve 2011–2020 verrattuna määrärahakehysiin (1 000 euroa).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lisärahoitustarve verrattuna määrärahakehysiin	5 365	14 044	19 462	24 512	31 139	31 139	31 139	31 139	31 139	31 139

Kuva L10. Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämisen edellyttämä lisärahoitustarve 2011–2020 verrattuna määrärahakehysiin (1 000 euroa).

Vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttämisen edellyttämä lisärahoitustarve kasvaa tasaisesti vuoteen 2015 saakka, jolloin lisätarve verrattuna määrärahakehystasoon on 31 miljoonaa euroa. Tämän jälkeen lisärahoitustarpeen oletetaan säilyvän samana vuoteen 2020 saakka.

6. Vertailulaskelmien mukaisten henkilötyövuosien vähennysten vaikutuksia verrattuna työryhmän esitykseen

Työryhmän käsityksen mukaan vuoden 2010 henkilöstömäärän säilyttäminen huolimatta arvioiduista toimintaympäristön muutoksista, uhkakuvista ja poliisin tehtävien määrän kehittymisestä aiheuttaisi seuraavassa kuvattavia vaikutuksia poliisitoimintaan ja poliisin palveluihin. Toteutuessaan nämä vaikutukset merkitsivät poliisityön saavutetun sisällön ja laadun heikkenemistä sekä toiminnan kehittämisen pysähtymistä. Työryhmä ei pidä tämän kehitysmallin toteuttamista tarkoituksenmukaisena.

Työryhmä katsoo, että poliisitoiminnan hoitaminen tulevaisuudessa tuottavuusohjelman mahdollistamalla henkilöstömäärällä heikentäisi niin paljon sisäistä turvallisuutta, ettei tätä kehitysmallia voi pitää toteuttamiskelpoisena. Seuraavassa kuvattavat kielteiset vaikutukset toteutuisivat tässä mallissa täysimääräisinä.

Palveluverkko

Henkilöstövähennykset aiheuttaisivat välttämättä palveluverkon radikaalia karsimista. Nykyisten poliisiasemien ulkopuolella olevat palvelupisteet olisi lakkautettava. Osa pienemmän volyymin poliisiasemista olisi muutettava osa-aikaisesti avoinna oleviksi ja joidenkin kohdalla saattaisi olla aihetta harkita lupatoimiston sulkemista kokonaan. Henkilöstön keskittäminen esimerkiksi pääpoliisiasemille olisi kuitenkin hankalaa, koska niissä ei nykyisellään ole riittävää vapaata tilaa. Palveluverkon supistaminen heikentäisi palvelujen saatavuutta maaseutukunnissa ja aiheuttaisi asukkailla huomattavia asiointimatkojen pidentymisiä. Poliisiasemilla ja palvelupisteissä on nykyisin asiakaspalvelupisteitä (palvelupäivystykset), joissa poliisimies on asiakkaiden tavattavissa. Tätä palvelua olisi supistettava ja useissa pisteissä se olisi lopetettava kokonaan. Asiakkaat ovat kuitenkin kokeneet tarpeen tällaiseen palveluun ja poliisin tavattavuuteen hyvin tärkeäksi. Asioiden hoitaminen etäännyisi monessa tapauksessa asiointiseksi hälytysasiana hätäkeskuksen kautta.

Ennalta estävä toiminta

Poliisin olisi keskityttävä vain olennaisimpiin perustehtäviin, joita ovat välttämättömiin hälytyksiin vastaaminen ja asiakkailta poliisille rikosilmoitusten kautta tulevien rikosten tutkiminen. Tällöin ennalta estävään toimintaan käytettävä työmäärä vähenisi. Lähipoliisistrategiaa ei voitaisi toteuttaa. Oppilaitosten kanssa tehtävästä koulupoliisityöstä olisi siirrettävä voimavaroja perustoimintaan. Myös ennalta estävä toiminta asuinyhteisöissä ja sidosryhmien kanssa vähenisi. Poliisitoiminta ei olisi suunnitelmallista.

Valvonta- ja hälytystoiminta

Valvonta- ja hälytystoimintaan käytettävissä olevien poliisipartioiden määrän väheneminen heikentäisi poliisin avun saatavuutta. Muita kuin kiireellisiä hälytystehtäviä olisi jätettävä hoitamatta. Vähenevät resurssit olisi suunnattava vilkkaimpiin keskuksiin, joissa hälytystiheys on suurin. Näkyvää poliisipartiointia tehtäisiin vain taajamissa ja kaupunkikeskuksissa ja vain lähinnä perjantai- ja lauantai-iltaisina, muutoin hoidettaisiin hälytystehtäviä. Valvonnan väheneminen kohdistuisi poliisilaitosten alueen reuna-alueilla oleviin kuntiin ja pienempiin taajamiin. Poliisipartioiden työhönlähtöpaikat keskittyisivät entistä harvemmille poliisiasemille, mistä olisi seurauksena poliisin näkyvyyden väheneminen. Keskimääräinen toimintavalmiusaika hälytystehtävissä piteneisi pitkien ajomatkojen taakse jäävien taajamien ulkopuolisten alueiden vasteaikojen pidentymisen vuoksi. Toimintavalmiusaika reuna-alueilla ylittäisi usein tunnin. Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden takaamiseksi jouduttaisiin miettimään keinoina muun muassa täydennyspoliisien käyttöä, vapaaehtoistoimintaa tai Rajavartiolaitoksen toimialan edelleen laajentamista.

Liikennevalvonnan painopistettä olisi siirrettävä edelleen automaattivalvontaan. Erityisesti ajotapa- ja rattijuopumusvalvontaan käytettävä työaika vähenisi. Teemavalvonnoista olisi tingittävä. Jokaisessa poliisilaitoksessa ei enää ylläpidettäisi kaikkia erityistoimintoja kuten koiratoimintaa, tepo-toimintaa tai vati-toimintaa. Henkilöstön keskittyessä vain peruspoliisitoimintaan osaamisen taso laskisi. Yleisön luottamus poliisin kykyyn hoitaa tehtäviään heikkenisi tai jopa romahtaisi, koska valvonnan taso laskisi ja tehtäviä jäisi hoitamatta.

Rikostorjunta

Tutkittavia juttuja jouduttaisiin entistä enemmän priorisoimaan. Tämä voisi merkitä keskittymistä helposti selvitettäviin asioihin pimeiden ja vaikeasti selvitettävien asioiden kustannuksella. Valvonta- ja hälytystoiminnan henkilöstö hoitaisi päivittäisrikosten tutkintaa valvontatyön ohella. Ensitoimia rikospaikoilla ei kuitenkaan ehdittäisi hoitaa kattavasti, joten rikosten selvitysaste laskisi. Omaisuusrikosten selvitysaste on Suomessa ollut viime vuosina kansainvälisesti vertailtuna korkea. Henkilöstöleikkausten vaikutus omaisuusrikosten tutkintaan olisi varsin merkittävä. Käytännössä se johtaisi siihen, että poliisi lähinnä kirjaisi rikosilmoitukset vakuutusyhtiötä varten. Pitkäkestoinen tutkinta keskittyisi harvemmille poliisiasemille. Juttusarjojen tutkintaa olisi rajoitettava ilmeisimpiin esiin tuleviin osatekoihin ja laajoissa rikoskokonaisuuksissa olisi keskityttävä vain keskeisiin osatekoihin. Jutut kasaantuisivat yksittäisille tutkijoille, joita uhkaava työuupumus olisi suuri haaste. Erikoistuminen ja aktiivinen oma-aloitteinen toiminta vähenisivät. Rikosten selvitysaste laskisi ja varsinkin tutkinta-ajat piteneisivät. Eräitä erityistoimintoja kuten vaativaa teknistä rikostutkintaa jouduttaisiin vähentämään. Kansalaiset joutuisivat asennoitumaan siihen, ettei poliisi tavoita rikoksentekejiä. Turvallisuuden tunteen

lisäämiseksi kansalaisten omalla kustannuksellaan hankkimien vartiointipalveluiden käyttö kasvaisi. Vahinkojen korvaaminen jäisi nykyistä enemmän vapaaehtoisten vakuutusten varaan.

Poliisin oma-aloitteisen toiminnan tuottama huumerikosten ja aktiivisesti selvitettävien talousrikosten paljastuminen vähenisi, samoin mahdollisuudet tämäntyyppisiin rikoksiin liittyvän rikoshyödyn haltuunsaantiin. Ellei poliisi pysty puuttumaan huumausaineiden tarjontaan, seurauksena on huumeriippuvaisten henkilöiden määrän kasvu.

Huumausaineiden käytön rahoittamiseksi huumeidenkäyttäjät joutuvat tekemään rikoksia, mikä puolestaan johtaa omaisuusrikosten määrän kasvuun. Lisääntyvä huumeidenkäyttö näkyisi nopeasti myös katukuvassa erilaisten häiriöiden lisääntyessä. Huumeriippuvaisten henkilöiden määrän kasvu vaikuttaa myös voimakkaasti heidän lähiomaisiinsa. Edelleen ilmiön aiheuttamat taloudelliset vaikutukset yhteiskunnalle ovat merkittäviä terveydenhuollon kasvavien kustannusten vuoksi.

Talousrikostorjunnassa tapahtuisi siirtymää entistä enemmän reaaliaikaisesta tutkinnasta jälkikäteiseen tutkintaan. Mikäli harmaata taloutta ei ole mahdollista torjua tehokkaasti, seurauksena on rehellisten yrittäjien kilpailukyvyn heikentyminen ja poistuminen vähitellen markkinoilta. Pitkällä aikavälillä tämä aiheuttaa yhteiskunnalle merkittäviä tappioita saamatta jäävien verojen ym. maksujen vuoksi.

Rikostiedustelu- ja analyysitoiminta on toiminnan vaikuttavuutta tehostavaa työtä, jota voidaan tehdä vain, jos siihen on osoitettavissa perustehtävien lisäksi riittävät resurssit. Mikäli poliisi ei kykene tehokkaasti torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta, se pääsee helpommin mukaan yhteiskunnan rakenteisiin, jolloin sen haittavaikutukset muodostuvat suuriksi ja ilmiön kitkeminen pois on lähes mahdotonta. Järjestäytyneen rikollisuuden kasvu tuo mukanaan myös uusia rikollisia toimintatapoja, joita ovat esimerkiksi viranomaisiin kohdistuva lahjonta, painostaminen ja uhkailu.

Rikosten selvitysasteen aleneminen vähentäisi rikostorjunnan ennalta estävää vaikutusta. Suomesta tulisi entistä houkuttelevampi kohde ulkomaisille rikoksentekeijöille. Erityisesti asuntomurtojen lisääntymisellä olisi kansalaisten turvattomuuden tunnetta lisäävä vaikutus. Tilannetta pahentaisi ja ulkomaisten rikollisten määrää lisääisi merkittävästi myös suunnitteilla oleva Venäjän viisumivapaus. Tilanne olisi katastrofaalinen, jos viisumivapaus tulisi voimaan samanaikaisesti, kun poliisi joutuisi hoitamaan tehtäviään kuvatuilla resurssileikkauksilla.

Lupahallinto

Asiakas- ja lupapalveluiden henkilöstö toimii jo nykyisin ääri rajoilla. Henkilöstön keski-ikä nousee ja lupahakemusten määrät kasvavat lähitulevaisuudessa, joten henkilöstön jaksaminen on suuri huolenaihe. Lupahallinnon kehittämishanke on esittänyt lupahallinnon kehittämistoimia, jotka toteuttamalla lupahallinto selviäisi nykyisillä henkilöstöresursseilla edellyttäen, että kaikki esitetyt toimenpiteet toteutetaan. Jos kehittämistoimenpiteitä ei toteuteta, nykyinen henkilöstömäärä ei ole

riittävä, ja jos henkilöstöä vähennettäisiin, hakemusmäärän lisääntyminen aiheuttaisi ruuhkautumista palvelupisteissä, käsittelyaikojen merkittävää pidentymistä, lupapäätösten laadun heikkenemistä sekä työhyvinvointiongelmia. Lupien ennalta estävä vaikutus heikkenisi. Poliisi ei kykenisi suorittamaan nykyisessä määrin lupiin liittyvää valvontaa esimerkiksi ase-, yleisötilaisuus-, järjestyksenvalvoja- ja vartija-asioissa. Lupavalvonnan merkitys on kuitenkin kasvamassa osana yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitoa.

Muut poliisitehtävät

Poliisille kuuluvia tehtäviä jouduttaisiin teettämään muilla viranomaisilla tai yksityisellä taholla. Päihtyneiden ja kiinniotettujen vartiointi muodostuisi ongelmaksi. Jo tällä hetkellä poliisimiehet joutuvat osittain paikkaamaan vartijoiden työvuoroja. Jos poliisimiesten määrä vähenee, joudutaan vartiointia väistämättä keskittämään. Se taas tuo mukanaan pidemmät kuljetusmatkat, mikä lisää poliisin resurssien sitoutumista kuljetustehtäviin. Myös rikostutkintaan joudutaan tekemään muutoksia kuulustelumatkojen lisääntyessä.

Toimintaedellytysten turvaaminen

Poliisitoiminnan edellyttämän koulutuksen ja harjoittelun määrästä olisi tingittävä. Henkilöstö- ja taloushallintoa keskitettäisiin useamman poliisilaitoksen yhteisiksi toiminnoina. Työtä säästävään tekniikkaan ja toimistoautomaatioon olisi investoitava moninkertaisesti nykytilaan verrattuna. Teknisiä tukipalveluita olisi kuitenkin rajoitettava.

Poliisihallinnon organisaatorakenne olisi otettava uuteen tarkasteluun erityisesti poliisiyksiköiden määrän ja roolien osalta.